

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Etlar, Carit.; Carit Etlar.

Viben Peter : en Historie fra Ditmarsken

Aarhus : Jydsk Forlags-Forretning, 1894

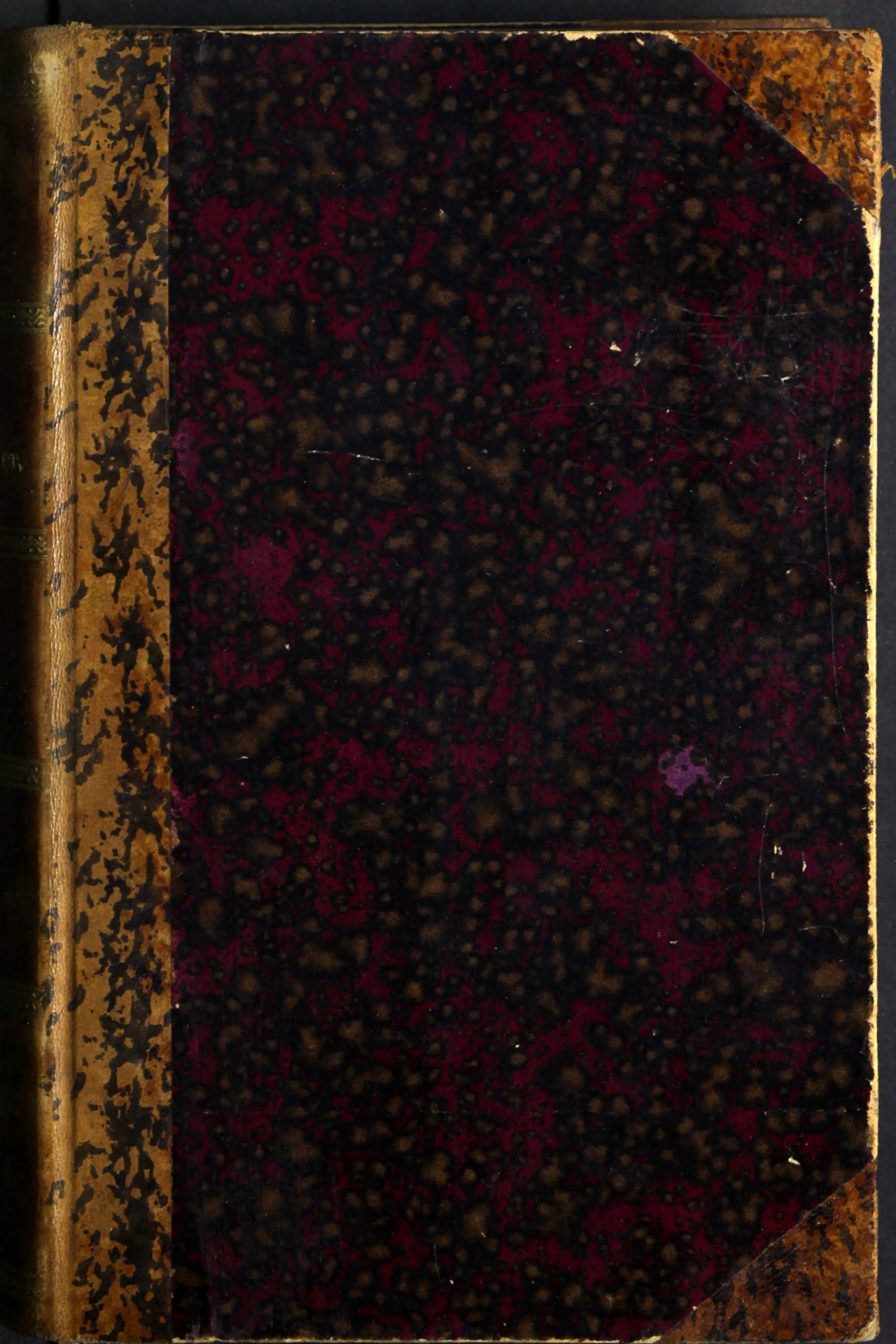
1 bd. (282 s., 257 s.).

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57. - 101

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

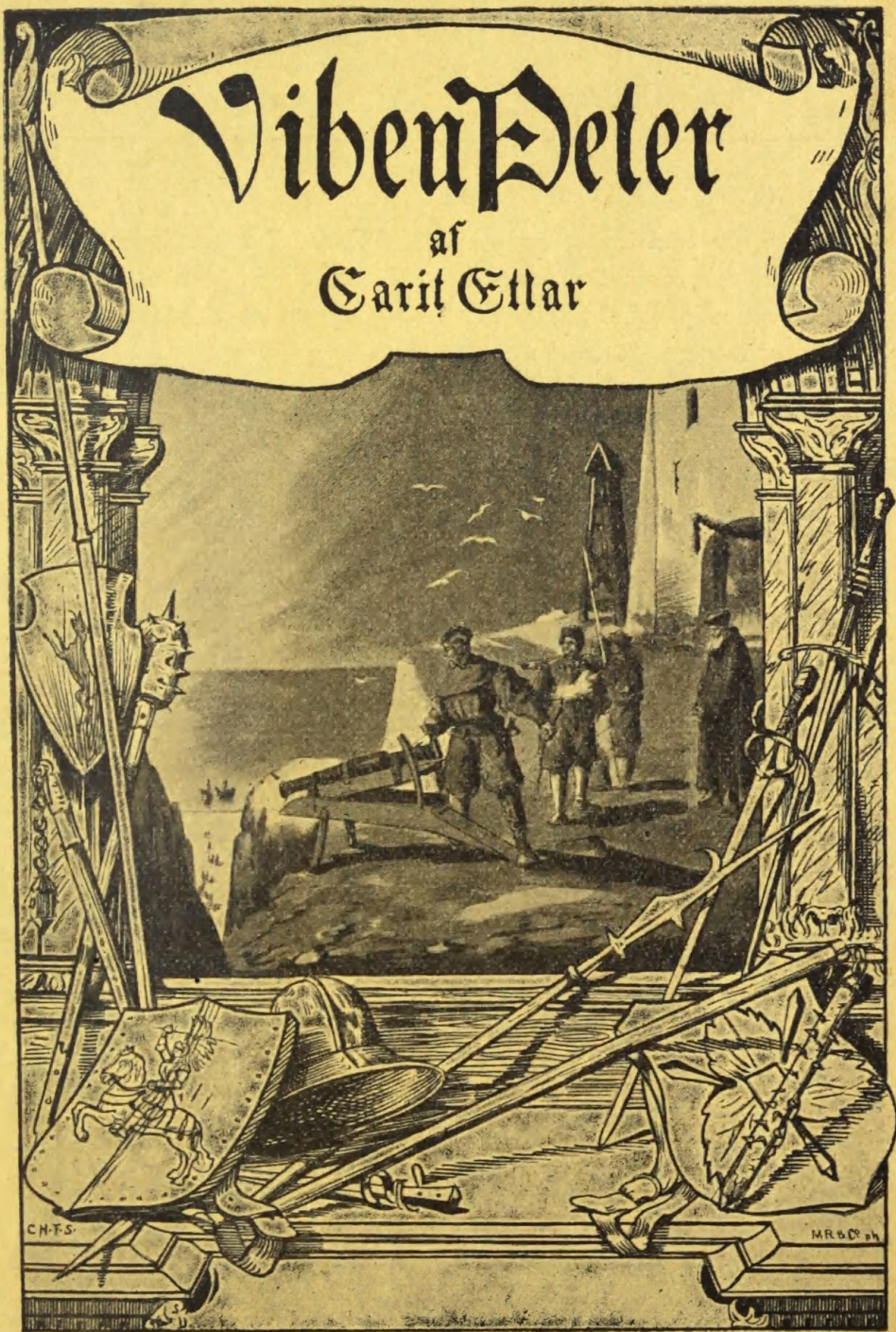

130021031705

Viben Deter

af
Carit Ellar

JYDSK FORLAGS-FORRETNING.

Den utvivlsomt bedste Del af CARIT ETLARS literære Produktion er hans saakaldte »Ny Samling«, der er erhvervet af Jydsk Forlags Forretning og nu er udkommen paany i følgende Bind:

GAZELA,

hft. 2.50, i komp. Bind 3.75.

I LØNDOM,

hft. 2.50, i komp. Bind 3.75.

HJÆRTETS KAMPE,

hft. 2.00, i komp. Bind 3.25.

BODILS PENGE,

hft. 2.25, i komp. Bind 3.50.

GODE VENNER,

hft. 2.25, i komp. Bind 3.50.

SØMANDS TRO,

hft. 2.00, i komp. Bind 3.25.

UTRO,

hft. 3.25, i komp. Bind 4.50.

TRE JYDSKE FORTÆLLINGER,

hft. 1.50, i komp. Bind 2.75.

Viben Peter.

CARIT. ETIAR

VIBEN PETER

EN HISTORIE FRA DITMARSKEEN

AARHUS

LEDSK. BORLAGS-FORRETNING

1894

CARIT ETLAR

VIBEN PETER

EN HISTORIE FRA DITMARSKEN

AARHUS

JYDSK FORLAGS-FORRETNING

1894

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI.

Viben Peter.

1ste Del.

1823, gik Reimer Grote i Melbøt hen til en
Minister og sagde, han vilde have sin Hus
kalket til Helligsøgene.
"Jeg tinger ikke med Ham om Betaling,"
sagde han til, "for jeg ved, Han er en sødig
Mand, men det skal gøres forsigtigt, saa det
kan have Syn og tage sig ind i Gaden."
Ministerens lovede, at det skulde blive
gjort efter bedste Form og gav sig strax i
Færd med Arbejdet. Han holdt sig saa Omt.
var færdig til bestemte Tid, og Reimers Hus
blev det kjendeste i Nabolaget.
Længer med i Gaden boede den Mand,
som hed Carsten Peter, han var en gammel
ligesom Reimer, bagte brød til sin
Bæderand og havde altid været god Venner.
Carsten havde en Søster, den ene af dem

Tre Uger før Paaske, i Naadens Aar 1523, gik Reimer Grote i Meldorf hen til en Murmester og sagde, han vilde have sit Hus kalket til Helligdagene.

„Jeg tinger ikke med Ham om Betaling“, føjede han til, „for jeg veed, Han er en ærlig Mand, men det skal gøres forsvarligt, saa det kan have Syn og tage sig ud fra Gaden.“

Murmesteren lovede, at det skulde blive gjort efter bedste Formue og gav sig strax i Færd med Arbeidet. Han holdt ogsaa Ord, var færdig til bestemt Tid, og Reimers Hus blev det kjønneste i Nabolaget.

Længer nede i Gaden boede der en Mand, som hed Carsten Peter, han var rig og anset ligesom Reimer, begge hørte de til Byens Raadmænd og havde altid været gode Venner. Carsten havde tre Sønner, den ene hed Bartel,

den anden Viben, den tredie hed Johan; Reimer Grote havde kun en eneste Datter, og der taltes om, at Forældrene havde bestemt hende for en af Carstens Sønner, naar den Tid kom.

Da nu Murmesteren var færdig med sit Arbeide, gik Reimer ud paa Gaden og gav sit Bifald tilkjende. Carsten kom ogsaa ud og saae derpaa.

„Det Hus skinner mig i Øinene, hvor jeg gaar,“ sagde han.

„Skal vi ikke ogsaa have vort Hus kalket“, spurgte Viben.

„Aa jo, jeg har tænkt paa det.“ — Saa gik han ogsaa hen og talte med Murmesteren. Men Carsten var mere nøieseeende, han tingede længe og mente, det kunde gjøres for en ringere Sum, end den Anden forlangte. Til sidst blev de enige, og Carsten Peter fik ogsaa sit Hus kalket. Det var færdigt efter Løfte, Dagen før Paaske; men da de sloge Stilladset ned, tog det sig ikke nær saa godt ud som Reimers. Det lod Carsten fortrydelig over, skjønt Murmesteren mente, han kunde ikke gjøre det bedre for den Betaling.

Reimer kom ogsaa hen og saae derpaa, og Carsten syntes, han stod og smilte af det.

„Saa Du, hvor han lo i Skjæget?“ spurgte han Viben. „Og jeg sagde Godaften til ham, men han vilde ikke svare.“

„Han hørte det maaske ikke,“ svarede Viben.

„Han hørte det nok, men han kroer sig nu, fordi hans Hus tager sig bedre ud end vort. — Hvad er det Hele? Murmesteren har kommet en Smule mere Rødt i Kalken; det ligner jo et Slagterhus.“

„Det seer ud som levret Blod,“ sagde Viben.

„Og saa er det dog kun Bindingsværks Kram med løse Stolper, vort er den faste Grundmur. Se, hvor hans Gavl med de fem Stærhuller hælder til Siden, som om den skulde dratte ned over Gaden. — Det er kjønnere end mit alligevel, de staa og se paa det, naar de gaa forbi; men bi kun lidt, jeg skal nok se at komme over ham igjen paa en anden Maade.“

Til Paaskedag gjorde Carsten et Gilde for gode Venner og Bekjendte og bad ikke

Reimer med, som han ellers pleiede. Konen spurgte, hvorfor Reimers ikke kom med, Carsten sagde, han havde glemt at bede dem. Dagen efter gjorde Reimer Grote et Gilde, og han bad Carstens.

„Han føler, han har Uret,“ sagde Carsten til Drengene, „ellers havde han ikke skikket Bud til os.“

„Det er en daarlig Sæd, Du lægger i de Unge,“ sagde hans Hustru Nanne, „jeg tror ikke, der følger Godt efter.“ — Carsten mente, han sagde kun hvad sandt var, og til Budet lod han svare, at han kunde ikke komme, det værkede i hans Lemmer, og han vilde gaa til Sengs ret nu. Der kom Bud over igjen, at hvis Carsten ikke selv kunde være med, maatte han idetmindste skikke Drengene; de vilde danse, og Viben havde saa stærk en Røst, han skulde skulde synge for.

Saa lod Carsten sine Sønner gaa og gav dem en hvid Skjorte paa, udsyet med røde og blaa Baand og Sløifer. Paa Fingeren bar enhver af dem en Signetring af Sølv, hvori Carstens Vaabenmærke var indgravet. Paa det

ene Ben havde de en Bjælde, som klingrede under Dansen.

Viben var for ung til at komme med i Sværddansen, han stod og sang, medens Spillemanden slog paa Tromme. Hans ældre Broder Bartel var derimod Fordanser eller Konge, som det kaldtes; han var ogsaa den Eneste, som havde Hat paa, de Andre dansede Alle med blottet Hoved, for bedre at kunne give Agt paa Bartel, og gjøre de samme Trin som han. Først holdt Bartel en lille Tale, hvori han hilste paa Selskabet og bad Tilskuerne ikke komme for nær de dragne Sværd, derefter begyndte Dansen. Ligesom Bartel nu gav Tegn, dansede de snart i en Rundkreds, snart krydsvis imellem hverandre, snart sprang de over Sværdene, eller lagde dem i kunstige Kredse omkring paa Gulvet og traadte ind mellem Kredsene, derefter holdt de Sværdene over Hovedet, og forstode under den hurtige og hvirvlende Dans at slynge dem saa kunstigt mellem hverandre, at Kongen kunde sætte sig ovenpaa dem, idet de behændig løftede ham i Vejret og holdt ham svævende, medens han atter talte til

Forsamlingen. Viben Peter stod og sang hos
Trommeslageren. Ordene til Sværddansen
lød saaledes:

„Stolt Henrik og hans Brødre to, de ned til Stranden
komme,

De sætte et Fartøj ud fra Land, for den deilige Rosen-
blomme.

Hvem kjender Skibets Vei i Sø? Gud veed, hvorhen vi
komme.

Men seile vil vi alle tre, for den deilige Rosenblomme.

Og Skibet stævned til Land igjen, da vesterud de komme,
Der stod en Guldsmedsøn i Dør, med den deilige Rosen-
blomme.

Gudsfred og Hilsen alle tre! sig hvorfor hid I komme?
I ønsker vel Mjød, hvad eller Vin! spurgte deilige Rosen-
blomme.

Nei ei for Mjød og ei for Vin fra fremmed Land vi
komme.

Vi ville have det Guldsmedbarn, den deilige Rosenblomme.

Det Guldsmedbarn I fange ei, hvormange I hid end
komme.

Med Lytke Løiken trolovet er den deilige Rosenblomme.

Hende Lytke Løiken skal aldrig faa, og derfor hid vi
komme.

Vi ville vove vore Halse tre, for den deilige Rosen-
blomme.

Lytke Løiken drog ud sit lange Sværd og lod dem til
sig komme.

Hug Henriks lille Finger af, for den dejlige Rosenblomme.

Hr. Henrik drog ud sit blanke Sværd: Nu ønsker jeg
 velbekomme,
 Saa hug han Løikens Hoved af, for den deilige Rosen-
 blomme.

Der ligger den Krøltop tung og stiv, hvi vilde han mod
 os komme.
 Mit Hjerte er fuld af tusind Fryd, for den deilige Rosen-
 blomme.

Lytke Løikens Dreng, med Sorg i Sind, ned til Stran-
 den komme,
 Imorgen vi jorde vor Fader kjær, for den deilige Rosen-
 blomme.

Carsten sad oppe og ventede, til Drengene
 kom hjem, han vilde vide, hvordan det var
 gaaet. Hver af dem havde sit at fortælle,
 om de rige Tapeter paa Væggen, de store
 Hynder paa alle Bænke, men især om det
 kostbare Sølvtoi, som var sat frem paa Bordet,

„Det Sølvtoi kunde have staaet paa mit
 Bord,“ sagde Carsten,

„Hvad mener Du med det?“ spurgte
 Nanne.

Carsten manglede ellers aldrig Svar,
 denne Gang lod han til at betænke sig, han
 saae ikke paa Nanne, men sad og skrev med
 Fingeren paa Bordet.

„Han har faaet det med Konen,“ sagde

Viben, „det talte de om derovre. Hun er rige Folks Barn og stammer fra den fornemme Isemands Slægt.“

„Det gjør hun,“ svarede Carsten, „Iseman med Plovjærnet til Vaaben, — Fornem! aa ja! men den kunde taale at have en bedre Lov paa sig, samme Slægt. Saa mægtige vare de engang, at der ikke turde begyndes paa Messe i Kirken, før de havde sat sig ned i deres Stol. En af Præsterne vovede det, Iseman blev siddende og hørte paa ham til Gudstjenesten var endt, saa gik han op og slog Præsten ihjel bag Alteret.“

„Hvad mente Du med det Sølvtoj?“ spurgte Nanne atter.

„Jeg kunde jo have faaet det paa samme Vis, som Iseman,“ svarede Carsten undvigende. „De sige, at han tog det i Bytte fra Kongens Vogn, da vi slog de danske ved Tusenddüvelsvarf. Det er kun hans, fordi han har det og forstaar at holde fast paa det. — Talte Reimer ikke om mig? — heller ikke om sit Hus?“

„Nei!“ svarede Viben, „han gik omkring og smilede.“

„Naa, han smilede,“ gjentog Carsten og nikkede med Hovedet.

„Han smilede til os alle, nødte os til at spise og drikke og sagde, vi skulde være glade og veltilmode. Konen sad og saae paa mig den hele Tid, mens jeg sang Visen for om stolt Henrik; da Sværddansen saa var endt, kom hun hen og lagde sin Haand paa mit Hoved. Du voxer godt, Viben Peter, sagde hun, og Du kommer til at ligne din Fader.“

Strax efter Pintse samme Aar gik to af Fogderne om fra Dør til Dør for at spørge Godtfolk, hvad Enhver vilde yde til at faae den gamle Kirke sat i Stand. Taarnet tjente til Sømærke og det var nu forfaldent, Kirken selv var ikke bleven udbedret siden Kong Hans lod sin store Garde plyndre den, Aar 1500. Enhver Mand skrev nu sit Bidrag op paa Fogdernes Liste. Da de kom til Carsten Peter, sagde han, det var bedst, de først gik over til Reimer Grote, for han var ældst. Reimer tegnede da sin Gave, og Carsten tegnede sig for tre lybske Mark mere; men han talte ikke derom i Hjemmet.

Otte Dage efter reiste han til en Gjørtler i Hamborg og bestilte en stor og kunstig dreven Lysestage, med sit Vaaben, en springende Ulv, paa Foden. Da Stagen var færdig, lod han den bringe ind i Kirken og sagde, de skulde stille den op paa Alteret som en Gave fra ham. Kirkeværgerne kom og takkede og bleve enige om, at Carsten til Løn skulde have sin egen Stol i Kirken, oppe under Prædikestolen, næst efter Borgmesterens, det de tilbøde ham. Carsten takkede og bestilte da Billedskjæreren til at danné først hans Husmærke, dernæst hans Vaaben i Træ over Stoledøren, med et Bibelsprog underneden; men denne Gang tingede han ikke om Prisen, som han pleiede. Da Vaabenet var færdigt, lod han det stærkt forgylde, saa den springende Ulv straaledede og kunde ses langt nede i Korsgangen.

Reimer Grote vidste ikke noget herom, før alt var bragt tilende. Strax efter Pintsehelligdagene tog han over til Bysum, der dengang var en Ø, og hvor han havde et Hus og et Skib, som en af hans Brødre førte

paa lange Reiser. Da han kom hjem til Meldorf, var Kirken færdig, og han fik da sin Stol længere nede, i Fællesskab med Andre; men Carsten Peter havde Nøglen til sin alene.

Der var stor Høitid den Søndag, Kirken blev tagen i Brug igjen, Klokkerne ringede, Dominikanerne, som boede oppe i Gaden, gik i stort Optog ud fra deres Kloster med brændende Voxlys og Kordrengene, som svingede Røgelsekarrene foran Krucifixet. Folk kom ridende langt ude fra Marsken for at være tilstede ved Festen.

Carsten Peter lod sig først se i Kirken, ligesom Gudstjenesten skulde begynde, han holdt sin Hustru i Haanden, bag dem gik de tre Sønner. Da han kom forbi Reimer Grotes Stol nede paa Gulvet, vendte han sig mod ham og smilede spodsk, derefter tog han den store Nøgle frem til sin Stol, aabnede Døren og lukkede i Laas igjen, efter at hans Familie var kommen ind. Præsten holdt Messe og Prædiken og takkede til Slutning alle dem, der havde givet til Kirken, han nævnede særlig Carsten Peter og den ny Lysestage,

som stod tilskue paa Alteret. Carsten reiste sig lidt i Veiret og skottede ned mod Reimers Stol. Nanne derimod havde trukket Kysen frem over sit Hoved og sad og saae ned for sig, bleg og tavs og stille som sædvanlig.

Om Aftenen kom Carsten ud i sit Bislag og saae paa de fremmede Bønder, som droge gjennem Gaden. Reimer Grote kom forbi og satte sig paa Bænken hos ham. Der var altid et Smil om hans Mund, som om han gjorde sig lystig over Folk, men det hørte nu engang hans Ansigt til og han mente intet dermed. Denne Gang lo han dog, idet han hilste paa Carsten og sagde:

„Herinde kan vi vel sidde paa samme Bænk, skjønt Du i Kirken har kjøbt Plads næst efter Borgmesterens.“

„De tilbød mig den Plads,“ sagde Carsten, „men jeg købte den ikke. — De syntes vel, jeg havde fortjent den.“

„Det kan gjerne være, men hvis jeg var i dit Sted, vilde jeg dog have betænkt mig paa at tage imod den.“

„Hvorfor det?“

„Den Kirkestol næst Borgmesterens har

et daarligt Ry paa sig, det var jo i den, Ulykken skete med Schuddinge Frentz. Han kom i Strid med Hargen Junge Claesz Boisen, om hvem af dem der skulde sidde overst. Saa droge de Vaaben, og Hargen stak Frentz med sin Kniv, først i høire Side, derefter i venstre Side, og satte Foden paa hans Bryst, til han opgav Aanden, saa løb han sin Vei ud gjennem den lille Kordør. Liget blev skaffet bort, just som den døde Mands Broder, Henning, kom gaaende ind i Kirken. Da han hørte, hvad der var sket, og saa Folk af hans Slægt i Begreb med at ile efter Hargen, kaldte han dem tilbage og sagde: Bliv siddende paa Jeres Pladser alle Mand og hør paa Præsten, det er kun mig, som har med denne Sag at bestille. Inden der ringes til Prædiken næste Gang, skal Hargen Junge Claesz Boisen ligge lige saa kold som min Broder. — Dermed gik Henning ind i Stolen, og alle saae, han bøiede sig ned og dyppede sin Finger i Blodet paa Gulvet. Der var en Biskop Evermod, som holdt Messe den Dag, han gik hen til Henning og bad ham lade sit onde Forsæt fare; men Henning rystede paa

Hovedet, og mente, det lod sig ikke gjøre. Hargens Slægt kom ogsaa og tilbød Mandedbod og Sone, men Henning vilde heller have Feide. Saa gik Præsten op til Alteret og hentede Monstrantsen og kom tilbage igjen med Kordrengene, som svingede Røgelsekarrene foran ham. Alle knælede og korsede sig, mens han gik ned ad Kirkegulvet og holdt den hellige Hostie hen foran Hennings Mund og bad ham i Jomfru Maries Navn og i den korsfæstede Jesu Christi Navn om Naade for Synderen. Henning havde reist sig op i Stolen, da Præsten kom, men der var ingen Naade at læse i hans Ansigt. Bed I vor Jomfru og den Korsfæstede om at gjøre min døde Broder levende igjen, svarede han, det har de lettere ved, end at faa mig til at skaane Hargen. — Da han svarede dette, slog Præsten ham paa Øret af al Magt, og sagde, at han havde Lov til at hævne sig, men ikke til at spotte Gud, og nu stimlede Folk sammen ude paa Gulvet, for Henning var en farlig stærk og hidsig Mand, og alle troede, det vilde gaa Præsten ilde. — — Det skete inde i den Stol, hvor

Du sad i Dag, den Du sirede med din forgyldte, springende Ulv.“

„Hvad gjorde saa Henning?“ spurgte Carsten.

„Han sad lidt og saa hen for sig, med Kinden rød af det vældige Slag, han havde faaet, saa tørrede han Blodet af sine Fingre og gik op til Alteret, Her knælede han ned for Biskoppen, idet han brast i lydelig Graad, og han, som var en jærnhaard Mand, og ellers aldrig lod sig bøie, talte nu sagtmødige og ydmyge Ord, kyssede den hellige Monstrans og bad Biskoppen forlade hans Synd, saasandt som Hargen skulde være fri og frels for ham og alle dem, der bare hans Vaabenmærke.“

„Den Historie er gaaet mig af Glemme,“ sagde Carsten.

„Det kan hændes,“ svarede Reimer og smilede igjen, „men Du kan lide paa, at alle de der vare til Stede i Dag i Kirken, huskede den, da de saa Dig træde ind i Stolen.“

Dermed bød han Farvel og gik hjem til sit.

Fra Nord til Syd deler Naturen Ditmarsken i to Landstrækninger, af hvilke den ene, længst mod Vest, er det flade Land eller den egentlige Marsk, som begrænses af Nordsøen, en stræng og farlig Nabo, der i Tidens Løb efterhaanden har forandret hele Kystens Skikkelse. — Der, hvor nu Havet langt ude bryder sig paa Banker og Revler og i Uveir skyder sine Søer med Skum og Fraade taarnhøjt i Veiret, laa en Gang et rigt og tætbeholdet Land, frugtbare Marker, Kirker og Landsbyer, hvis Navne kun Sagnet har bevaret. Stormfloden kom og tog dem med sig; Landet forsvandt, Folkene druknede. Hist og her, hvor Grunden var fastere, rager endnu nogle af de høieste Bakker i Vejret og danner en lille Holm og et lille Minde om det Forgangne. Ved Ebbetid bliver en smal og langstrakt Sandflade synlig derude, som Maager og Vildgæs kredse hen over, i de varme Solskinsdage kryber Sælhunden op og leger med sine Unger mellem Stenene. Den gule Sandstriben er det eneste, der daglig kommer til Syne af det Forsvundne.

Landet mod Øst kaldes Geest eller det

høie Land og skilles paa nogle Steder fra Vestmarken ved en Række Banker, som man mener engang har betegnet Havgrænsen. I den Tid, hvorom her fortælles, var Geestlandet skjult af mægtige Ege- og Bøgeskove, sammenvoxede med et næsten uigjennembrængeligt Krat af Slaaen, Hyld og Brømbær-ranker. Om disse Skove fortæller Ditmarskens gamle Krønikeskriver Neocorus, at de havde saa stor en Udstrækning, at et Egern kunde hoppe fra Gren til Gren inde fra Meldorf ud til Landets Grænse, uden at berøre Jorden. Endnu i vore Dage kunde samme Reisende vist gjøre ligesaa lang Fart langs med Østgrænsen.

Opad mod Eideren blev Skovene tyndere Egen og Bøgen gav Plads for Birk, Enebær- og Ellebuske, som tilsidst forsvandt i Lyngheder og Sandmarker. Her var ogsaa Egnen gjennemskaaren af Vandløb, Moser og Kær, som om Sommeren tørrede ind og skjultes af Rør og Græs, men om Vinteren, naar Sneen og Regnveirsdagene kom, dannede uveisomme og bundløse Sunpe, som kun den, der var nøie kjendt med Egnen og forstod at bruge

Marskbondens Springstok, mægtede at naae hen over.

Mod Nord spærrede Eideren og dens sivbegroede Enge enhver Indgang i Landet, vesterpaa gik Alfarveien fra Hanerov og syd om Hademarschens Kirke ind til Tensbyttel og Alversdorf. Længere nede mod Sønder gik der vel en anden Vei, fra Vilster over Kudensøens Moser; men den var mindre og ikke god at befare i daarligt Veir.

Langs med Østgrænsen havde Holstenerne bygget Skandser og faste Slotte, som de holdt besatte med et aarvaagent Mandskab for at skjærme deres Land mod Ditmarskernes Indfald, men ogsaa for i Feidetid at have et Tilflugtssted, hvorhen de kunde ty, naar Lykken gik dem imod. En af disse Borge laa mod Nord, omflydt af Eideren, og hed Tielenborg, en anden Befæstning, Bøklenborg, havde de bygget nede ved Grænsen af Vilstermarsk paa en høi Banke foran Sprant Sø, der hvor nu Kirkegaarden ligger. Halvfjerde Mil fra Rendsborg laa den tredie Borg, Hanerov, det var den, der holdt sig længst, det var ogsaa den vigtigste, forsaavidt den beherskede den

eneste store Alfarvei til og fra Ditmarsken. Hanerov var fra først af kun en firkantet Skandse, omgivet af en dyb Grav, der omkredsede et Blokhus, Skandsen voxede og blev siden til en Borg med Vindebro og Taarn. I den følgende Tid begyndte Folk at bygge i Nærhed af Borgen, fordi de der mente at finde bedst Sikkerhed og Beskyttelse mod deres Fjender. Slottet selv var ved Hertugdømmernes Deling i 1482 kommen under den danske Krone, og nogle Aar efter Slaget ved Hemmingsted, købte Clemens v. d. Wisch det af Kongen.

Men nedenfor den faste Borg, der hvor de store Egeskove begyndte, byggede en Adelsmand, Gørres Ratlov, sig en anden Gaard, købte Jord og Græsgange og drev stor Handel med Faar og Hornkvæg, som han fedede og skikkede sønderpaa. Ratlovers Stamgods var ellers Lentzahn, ovenfor Neustadt i det Holsteenske, men det og Futterkamp kom først senere i Gørres Eie, omtrent paa samme Tid, hans Broder Otto drog ind paa Arlevat i Husum Amt, og vedkommer ikke denne Historie.

Ditmarskerne holdt ikke meget af Fremmede. I en af deres mange Feider havde de jaget alle holsteenske Adelsmænd ud over Grænsen og saa dem sidenefter nødig komme ind i Landet igjen, selv for kortere Tid; med Gørres Ratlov gjorde de en Undtagelse. Han var en jævn og ligefrem Mand, som holdt af Fred og godt Naboskab og aldrig tog Del i Andres Strid. Han kom hyppigt ind til Meldorf og drog næsten hver Uge over Syderhammen fra Nordhasted op til Heide, hvor de holdt Marked om Lørdagen. Ved Efteraarstid reiste han ogsaa over i Marsken for at kjøbslaa med Bønderne eller *Gaard- og Husmændene*, som Ditmarskerne selv kaldte sig, om deres Korn og Kvæg. Paa disse Reiser var han altid til Hest, siden det ikke sømmede sig for en adelig Herre at kjøre, uden naar Svaghed eller Alderdom nødte ham dertil. Alle kjendte den lille, fede og rødkindede Mand, med en Tyrepisk under Armen og en sort Hat, med en veirslagen, gammel Fjer paa Hovedet. Han lo for et godt Ord, nikkede og hilste paa Enhver og talte med Ditmarskerne som med sine Lige.

I Feide og Krigstid lukkede Gørres sin Port, drev Kreaturerne ind fra Marken, og holdt sig hjemme, til der kom bedre Dage, saa red han ud og handlede paany.

Da Ditmarskerne havde slaaet Kong Hans i det ulykkelige Aar 1500, droge de til Tielenborg, stormede Slottet og sløifede det, derefter gjorde de Indfald i Holsten, plyndrede og brændte overalt. En Morgenstund, i Slutningen af Fasten, gik en Hob forbi Ratlovs Gaard; den var lukket, Pælebroen draget op og Porten stænget. De blæste i deres lange Kohorn og forlangte, at Broen skulde lades ned, ellers vilde de brænde Gaarden af. Efter denne Opfordring kom Gørres Ratlovs runde Ansigt tilsyne oppe i et af Glamhullerne. Han nikkede nok saa fredsommeligt og hilste til alle Sider, han kjendte jo næsten hver Mand i Flokken.

„Ach lewe Lüt!“ raabte han, „wat den Düvel er det, I tænker paa? Wenn I plyndre min Hus, hvor skal jeg saa faae Penge fra til at betale Jeres Korn med? og wenn I stikke Fyr paa min Stald, hvor skal jeg saa sætte de Hoveder ind, jeg kjøber af Jer?“

Dermed slog han Laagen til, men lukkede ikke op. Ditmarskerne lo og sagde, Manden havde Ret, de droge deres Vei igjen, uden at gjøre ham nogen Skade. For dog ikke at komme tomhændede hjem, plyndrede de paa Tilbageveien Kirkebyen Hademarschen, og stak Ild paa Husene.

Gørres Ratlov var gift med en fornem, adelig Dame oppe fra Slesvig. Hun var ung og smuk, og der blev talt meget om hende paa Egnen. Hvor hun viste sig, vakte hun altid Opsigt, dels paa Grund af sin Skjønhed, men ogsaa fordi hun omgav sig med en Pragt, som overgik alle Andres. Fru Merved førte et bevæget Liv og red hyppigt om i Besøg til de nærmeste Godser, der kom ogsaa mange Fremmede paa Gaarden, mindst for Ridderens Skyld, han var næsten altid ude paa Prangeri, og naar han kom hjem, gik han i Marken og lod blot til at bryde sig om sine Kreaturer.

Kun i een Retning vidste man, at Mand og Hustru mødtes, det var i Kjærlighed til deres eneste Barn, en halvvoxen Dreng, der bestandig holdt sig i Moderens Selskab, og som blev anset for at være sær og sygelig.

Nogle mente, Drengen manglede Evne til at skjønné og fatte, Andre paastode, at onde Øine havde set paa ham, og at han efter den Tid led af Ligfald, det Forældrene omhyggeligt gjorde sig Umage for at dølge. Ingen vidste rigtig Besked, men der var søgt mange Raad for hans Svaghed, uden at noget vilde hjælpe.

Gørres Ratlov havde en Foged, der udgav sig for Adelsmand og kom ind i Landet som Rytter i Jørgen Slenzes Følge. Han gik en Dag op til Herremanden og sagde, han vidste Raad for den syge Dreng. „Herremand skal sætte en Tvegren af Hassel ned paa Korsveien ved Fuldmaane og lade den kleine Junker tre Gange krybe derigjennem. Den ene Gang maa han kalde paa Gudfader, den anden Gang paa Guds Søn, tredie Gang paa hellig Jomfru Maria, saa kommer han sig.“

Fru Merved rystede paa Hovedet, men Gørres mente, det var altid værd at prøve. Næste Gang Fuldmaanen stod paa Himlen, skar Fogden en Tveie, stillede den paa Korsveien udenfor Gaarden. Fader og Moder stode andægtig og ventede paa det Jertegn,

Himlen skulde gjøre for deres Skyld. Da kom der en gammel Kone rokkende hen over Veien, hun var nede fra Vilstermarsk, og standsede foran Tveien, medens hun støttede sig til sin Stok og lo ad det, der skete.

„Der vil vist andet til end en Hasselgren, hvis det Barn skal komme sig,“ sagde hun. „Vil I nu forskyldte mig med en ringe Gave, saa skal jeg lære Jer det Raad, som hverken Forgift eller onde Øine kan staa sig for.“

„Hvad er det for et Raad?“ spurgte Gørres.

„Naadigherren skal slagte en Hingst og svøbe sin Drengs bare Krop ind i dens blodige Hud, mens den endnu er varm. Prøv det, saa skal I se! — men Huden af en Hingst maa det være.“

Konens Middel var en hel Del dyrere end det andet, derfor mente Ratlov, det var bedst, de tøvede lidt, og først saae, hvordan det gik med Tvegrenen. Da den ikke hjalp, bestemte de sig endelig for det sidste Raad. Gørres havde kun een Hingst paa Gaarden, det var hans Yndlingsdyr, opdrættet af ham selv. Den fulgte ham siden, som en Hund

følger sin Herre, han kunde slaa den løs paa Marken, og den gik efter ham, Skridt for Skridt, standsede naar han stod stille, og veg ikke fra hans Side.

Gørres trak den da ud af Stalden og saae den vende Hovedet om i Døren, som om den vilde sige Farvel til sit gamle Hjem. Taarerne løb ned ad hans Kinder, medens han gik ud af Gaarden. Hingsten fulgte efter og gik og slikkede ham paa Ryggen. Da de kom ned i Toften, lagde den sit Hoved paa hans Skulder og saae paa ham med sine store, troskyldige Øine. Det Øiekast havde nær frelst dens Liv, men saa huskede Gørres paa sin syge Søn, bøiede Hingstens Hoved og stak den med sin Dolk bag Øret. Det betroede han ingen Anden til; men der var skikket Bud efter en Skøier eller Natmand, som boede i en Kæmpegrav ovenfor Bargenhusen, han skulde tage Huden af, hvilket ingen ærlig Mand, mindst en adelig Herre, turde befatte sig med. Midlet blev nøiagtig prøvet efter den gamle Kvindes Ord. De svøbte Junker Kay ind i Hingstens varme Hud, men ikke heller det vilde hjælpe.

En Dag red Fru Merved og Kay ind til Meldorf, ledsaget af en væbnet Knægt og en Dreng i Pagedragt. Det var nogle Uger efter den store Fest, da Kirken blev indviet. Viben Peter var gaaet over til Reimer Grotes, fordi han havde lovet at følge hans Datter Hanne i Kirke. Han bar sin bedste Dragt den Dag, lange, vide Skipperbuxer af stribet Manchester, udsyede nedentil og langs op ad Siderne med en Bort af høirøde Bændler, en brun Kofte med hvide Puffer og en Rad store Sølvknapper paa Brystet. Om Livet havde han et bredt Læderbælte, hvortil der var lænket en lang Dolk i en udgraveret Sølvskede. Saadan at bære et Vaaben var egentlig en Forret, som kun tilhørte Adelen og dens væbnede Følge, men i Ditmarsken var der, som sagt, ingen Adel, man gik som man vilde. Et Lovsted i Landretten forbød dem dog at bære Knive, som vare længere end en halv Alen. Paa Hovedet havde Viben Peter en spids, graa Filthat med en lang, opstaaende Fjer i. Under denne Hat kom et vældigt, lyst Haar tilsyne, et

smukt og frimodigt Aasyn, med store, levende og frygtløse Øine.

Hanne stod i Reimer Grotes Forstue og ventede paa ham. Hun gav ham Bønnebogen at bære, indsvøbt i et hvidt Tørklæde, hvorfra der stak en lille Buxbomgren ud. Saa tog Viben hende i Haanden, og de To gik op til Kirken.

Hvad de talte om underveis, fik Ingen at vide, men Hanne nærmede sig efterhaanden til ham, og gik og lyttede med nedslagne Blik og røde Kinder paa det, Viben fortalte. Af og til hævede hun sine fromme blide Øine op til ham, som om hun vilde forvisse sig om, at han ogsaa mente, hvad han sagde, men sænkede dem strax igjen, da hun mødte hans. Ved Kirketrappen standsede Viben og han gav hende Bønnebogen.

„Nu gaar Du ind,“ sagde han, „og jeg venter herude imedens; Messen varer saalænge, og jeg bliver altid søvnig, naar jeg sidder stille.“

Hanne gik, da hun kom op til Kirkedøren standsede hun, som om hun betænkte sig. Hun tog den lille Buxbomkvist ud af

Bønnebogen og rakte Viben den med nedslagne Øine, derefter gik hun hurtig ind i Kirken. Viben saae efter hende, stak Buxbomkvisten ind i sin Kofte og vendte sig om mod nogle unge Mennesker, som havde samlet sig foran Kirkedøren og været Vidne til, hvad der skete.

„Hvad le I af?“ spurgte han, „og hvorfor stimle I sammen om os? — I kan gjøre Løier med mig, naar jeg er alene — det skal vi saa nok komme ud af, men vove I at grine, naar jeg gaar med Reimers Hanne, skal jeg bringe Jeres Fjæs til at græde.“

„Du?“

„Ja, det lader sig gjøre,“ svarede Viben haanligt, og stemte udfordrende begge sine Hænder i Siden, idet han traadte dem et Skridt nærmere. Han saae saa stor og stærk og frygtløs ud i dette Øieblik, at de Andre trak sig tilbage.

„Du taler saa, fordi Du fører Kniv i Bælte“, ytrede En.

Viben lo. „Bilder I Jer da ind, at jeg vilde bruge Kniv mod Jer?“

„Du mener ogsaa, at alt er afgjort mellem

Dig og Hanne; Du snakker med hende i Bislaget, og det gjør din lange Broder da ogsaa, Du følger hende i Kirke, og hun giver Dig sin Buxbomgren, vi saae det nok, men det kan hende, der bliver ingenting af alligevel, det spaaede min Fader iaftes.“

„Og jeg skal give din Fader et godt Raad, som ingen Penge koster. Lad ham spinde Hamp og Blaar, det duer han vist bedst til, siden han kalder sig Rebslager, men giver han sig af med at spaa, kan det gaa ham som Zillie Magens oppe ved Klostret.“

„Hvordan gik det Zillie Magens?“

„De brændte ham paa Torvet i Heide.“

Der kom nogle af Vibens Venner til, de Andre tav og fortsatte ikke Striden. En af dem havde fanget en Allikeunge oppe i Kirke-taarnet og bandt den en Snor om Foden.

„Det er Synd Du gjør,“ sagde Viben.

„Lad mig se den Allike.“ — Drengen gav kam Fuglen. „Den vil jeg have.“

„Det er min Fugl, for jeg har fanget den,“ ytrede den Anden.

„Ja, men nu har jeg den, og det er mit.

hvad jeg har taget, naar jeg blot forstaar at holde fast derpaa.“

Nede paa Gaden kom i det Samme Fru Merved og Junker Kay ridende med deres Følge. Den unge Frue vilde op og besøge Borgmesterens; men Kay havde Lyst til at høre Messen, han steg af sin Hest og lod Pagen holde udenfor Muren til Kirkegaarden, som laa rundt om Kirken.

Junker Kay var dengang fjorten Aar gammel, mager og hulkindet, han havde lyse, fremstaaende Øine, holdt sig foroverbøiet og gik usikkert og vaklende. Da han saae Viben med Fugleungen i Haanden, standsede han og sagde:

„Den Fugl holder jeg af, kom med den, ellers tager jeg den fra Dig.“

Viben saae paa ham med et spottende Smil og trak paa Skuldren. „Du maa gaa hjem i din Ovnkrog min Jung! og spise en Skjæppe Salt, før Du magter det.“

Hans Spot og de Omkringstaaendes Latter opirrede Kay, han hævede sin Ridepisk og slog Viben over Skuldren. Viben udstødte et

Skrig, slap Fuglen og drog sin Dolk, idet han foer hen efter Junkeren.

„Det er Ret!“ raabte Hoben omkring dem, „det Slag skal gjælde hans Liv.“

Men Viben besindede sig pludseligt ligeoverfor Kays blege og bange Ansigt, han kastede Kniven foran hans Fødder, strakte Armen bydende ud imod ham og sagde:

„Dig har Vorherre mærket. Du er fri, gaa Din Vei.“

Da Kay hævede sin Pisk til et nyt Slag, sprang Viben ind paa ham, rev Pisken fra ham og traadte paa den, derpaa greb han begge Kays Arme og knugede dem sammen over hans Bryst. Junkerens Ansigt trak sig i dybe Folder, han søgte at gjøre sig fri for det trofaste Favntag, han gispede efter Luft, og hans Legeme skælvede som i Krampe. Men Viben slap ikke, han vedblev at holde begge hans Arme sammenknugede, medens han sagde:

„Nu kunde jeg slaa Dig fordærvet, hvis jeg vilde, men Du skal være fri, naar Du lystrer strax og gaar Din Vei.“

Solen skinnede, Stærene sang oppe i

Taarnet, inde fra Kirken lød et Kor af unge Stemmer, det var, som om Solen trængte ind i den syge Drengs Hjerte, og Sangen mildnede hans Heftighed.

„Giv mig Fuglen,“ sagde han ydmygt og bønligt, „saa skal jeg gaa. Var jeg blot stor og stærk som Du!“ raabte han og rynkede atter sine Bryn, da Viben slap ham, „saa skulde jeg taget den fra Dig for længe siden, jeg skulde tvinge Jer ned paa Jorden for min Fod allesammen.“

„Men nu er Du hverken stor eller stærk, og derfor skal Du ikke række længere, end Du kan naae, lad saa den Snak fare.“

I Vibens Røst, mest maaske i hans kolde, overlegne Ro, var der noget, der øvede en forunderlig Magt over Kay, han sænkede sine Øine, lukkede dem forsagt og anstrængt og vaklede frem og tilbage. Pludselig slog han Armen om Vibens Hals, skjulte sit Ansigt ved hans Bryst og brast i Graad.

„Du maa ikke være vred,“ hviskede han, „jeg er saa syg, saa syg!“

„Hvad ligner nu det at græde,“ sagde Viben dæmpet. „En Mand maa tvinge sine

Taarer, at Ingen ser dem, det har min Fader sagt, og Du skal være en Mand. — De se paa Dig, — Du ryster jo, ja, Du er syg, støt Dig til mig, saa gaa vi hen til Drengen, som holder din Hest.“

Han slog Armen om Kays Skulder, gav de Andre et bydende Tegn til, at de skulde gaa, saa gav han Junkeren hans Pisk tilbage, og ledede ham hen over Ligstene og Grave, ud af Kirkegaarden.

„Hvad hedder Du?“ spurgte Kay underveis.

„Jeg hedder Viben Peter.

„Fuglen! Fuglen!“ mumlede Kay, „vil Du have en rhinsk Gylden for den? Se der!“

„Jeg vil dreie Halsen om paa den tossede Fugl, men Du faar den ikke. Jeg har engang sagt det, derved bliver det.“

Kay lod sig føre som et lille Barn, han vilde have sagt noget, da Viben hjalp ham op paa Hesten, men betænkte sig igjen og red med sænket Hoved bort fra Kirkegaarden. Viben stak sin Kniv i Skeden og gik hen til Døren for at vente paa Hanne.

„Han slog Dig alligevel med sin Pisk“ sagde en af de Andre til ham.

„Den Syge, ja! — tak Du din Gud, at det ikke var Dig, der gjorde det,“ svarede Viben.

Nogle Dage efter drog et Ryttertog gennem Gaderne i Meldorf. Folk kom frem i Dørene og saae Fru Ratlov, klædt som altid, pragtfuldt og glimrende, i Fløjl og brogede Farver. Denegang var hun fulgt af tre væbnede Tjenere, der alle bare hendes Vaaben indsyet paa Brystet af deres Livtrøier. De standsede udenfor Carsten Peters Hus. En af Tjenerne holdt Merveds Hest, en Anden hjalp hende ned, derpaa kastede hun sin Ridekjole over Armen og bankede med Dørhammeren paa Carstens Gadedør.

Nanne kom ud og lukkede op. Da hun saae Fru Merved smile og hilse, tørrede hun hurtig Hænderne i sit Forklæde, greb Fru Merveds Haand og neiede dybt, idet hun førte hende indenfor.

Et Hus i Ditmarsken bestod dengang af en stor fliselagt Forstue, som kaldtes Dilen. Herfra gik en Dør ind til Sommerstuen, en anden til Vinterstuen. I den sidste var der et stort Ildsted, foran hvilket der hang en Lampe ned fra Loftsbjælkerne. Under Lam-

pen stod et Bord, og derom samledes Familien og gode Venner i de lange Vinteraftener. Røgen fra Ildstedet gik op mellem Loftsbjælkerne og spredtes henunder Taget, til den omsider fandt Vej gennem et Glughul i hver Ende af Gavlen. Skorstene kom først senere i Brug og det endda lige til denne Dag ikke overalt i Ditmarsken. Bag Sommer- og Vinterstuen laa Familiens Sovekamre.

Allerede i det foregaaende Aarhundrede benyttede man Glasvinduer i Sydtyskland, hos Ditmarskerne vare de ikke blevne almindelige, mange hjalp sig endnu med Ruder af tyndt, skrabt Horn. Kun hos de Rige og i Kirkerne kom hist og her et Vindue tilsyne af smaa og runde Glasskiver, indfattede i Bly. Carsten Peter havde to saadanne i sin Vinterstue. Ruderne vare omgivne af en tyk Egetræsramme, der ikke lod sig lukke op. Man saa kun utydeligt gennem det grønne og kuglede Glas; men Carsten satte dog stor Pris paa sine Vinduer.

Senere, da Glasruder brugtes overalt, blev det Skik, hvergang de byggede et nyt Hns, at gjøre et Vinduesgilde, ved hvilket

Glarmesteren ridsede alle tilstedeværende Gjæsters Vaaben, hvert i sin Rude.

Omkring paa Væggen i Carstens Forstue hang hans Vaaben: et bredt tveægget Slagsværd, betegnet paa Heftet og Klingen med den samme dobbelte Trekant, der stod indhugget ude over Gadedøren og som i Mandsminde havde været Familiens Hus- og Bomærke. Der hang ogsaa nogle store Laasbuer, som nu vare gaaede af Brug, og Brystpladen og Hjelmen til en Ridderrustning med forgyldte Snirkler og Linier. Ligeoverfor saaes en sid, rød Fløjls Kappe, bræmmet og foret med Maarskind. Begge de to sidste vare gjorte til Bytte udenfor Hemmingsted. Om Ridderkaaben fortalte Carsten, at hans Svoger havde taget den paa, da han en Dag skulde op til Forsamling med de otte og fyrretyve Landsregenter i Heide. Folk lo ad ham, medens han gik henad Torvet med den kostbare Kaabe over sin dagligdags Dragt.

„Til en saadan Kaabe hører et Par bedre Buxer,“ sagde En.

„Der hvor vi toge Kaaben, kunde vi ogsaa have taget Buxerne, om ikke Tugt og

Ærbarhed havde hindret os deri," svarede Manden.

Midt i Forstuen stod Carsten denne Formiddag, med opsmøgede Ærmer, bøiet over en stor Tønde, i Færd med at salte Sild. Viben og Bartel sad paa Flisegulvet, hver med en Balle foran sig, og gjællede Sildene, som de derefter rakte Faderen. Carsten sang til sit Arbejde, de Andre lyttede efter:

Naar min Pot' den faar et Hul? lille Tieze, lille Tieze!
Stop det til, lille Mieke, stop det til.

Hvorned stopper jeg det Hul? lille Tieze, lille Tieze!
Med lidt Straa, lille Mieke, med lidt Straa.

Hvorned skærer jeg det Straa? lille Tieze, lille Tieze!
Med en Kniv, lille Mieke, med en Kniv.

Hvorpaa sliber jeg den Kniv? lille Tieze, lille Tieze!
Paa en Sten, lille Mieke, paa en Sten.

Men naar Stenen den er tør? lille Tieze, lille Tieze!
Giv den Vand, lille Mieke, giv den Vand.

Hvori henter jeg det Vand? lille Tieze, lille Tieze!
I en Pot', lille Mieke, i en Pot'.

Men naar Potten faar et Hul? lille Tieze, lille Tieze!
Stop det til, lille Mieke, stop det til!

Da Carsten saae Nanne træde ind med den fornemme Frue, blev han blodrød, han strøg Saltet og Fiskeskjellene af sine vaade Arme og trak hurtig Koften paa. Nanne vedblev at holde Fru Merved i Haanden, medens hun fremsagde den brugelige Hilsen:

„Gudfader og alle gode Helgener velsigne Eders Indgang“.

Carsten bukkede og føjede til: „Flittig Hilsen til Eders agtbare Husbond, kjære Sønner og dydzirede Døttre, ønsker kun at spørge godt Nyt fra dem alle.“

„Ønsker ogsaa kun at spørge godt Nyt fra dem alle,“ gjentog Viben og Bartel.

Efter disse Ord førte de Merved mellem Sildebunkerne, Salttønden og Ballerne ind i Sommerstuen. Her tog Fruen Plads i en høirygget, udskaaren Lænestol, medens Nanne aabnede Hjørneskabet, hvorfra hun hentede tre nye Asketræes Bægre, som dengang bleve foretrukne for Drikkekar af Sølv. Skabsdøren blev dog staaende aaben, saa man kunde forvisse sig om den dobbelte Række af blanktpoleret Sølvtoi indenfor. Hun fyldte de tre Bægre med Øl, og hver tømte sit, medens

Carsten gjentog sin Hilsen, omtrent med de samme Ord som tidligere.

Fru Merved smilede: „Ja, jeg har nu ingen Døtre, endskjønt I siger saa; men jeg har en Søn, Gud bedre det! en stakkels, sygelig Dreng, det er for hans Skyld, jeg kommer hid idag. I er jo Carsten Peter, ikke sandt?“

„Jo, og I er jo Fru Merved, Gørres Ratlovs, ovre fra den kleine Gaard ved Hanerov, ikke sandt?“ sagde Carsten og tog Kanden, for atter at fylde Bægrene; men Fru Merved vendte sit om paa Bordet.

„Ikke mere for denne Gang,“ sagde hun.

Klokken var henved tolv. Nanne stod og bagte Pandekager til Middag, da Fru Ratlov kom. Hun havde gjemt dem inde i Sengen, under en stor Overdyne, for at de skulde holde sig varme, nu hentede hun Fadet og stillede det frem paa Bordet; men Fru Merved vilde hellerikke spise og vedblev:

„Jeg er Fru Merved Ratlov,“ sagde hun, „min Mand holder meget af Jer og har tidt talt om Jer hjemme.“

„Ja, jeg kjender nok Ratlov,“ sagde

Carsten, „det er ham med det lille, fede Ansigt og Tyrepisken under Armen, saa at sige den eneste af alle Jeres Adelsmænd, vi have givet frit Lov til at komme herind i Landet. — Men det var ikke om ham, I vilde tale.“

„Min Søn, Junker Kay, har i Søndags mødt en af Eders Sønner, da vi vare til Besøg i Meldorf. Jeg veed ikke, hvad de talte om, eller hvad der er skeet mellem dem, men Junkeren kom syg og daarlig hjem, og siden den Tid har han kun havt Eders Søn i Tanke. Nu ligger han i Feber, det arme Barn, og raaber og kalder uafbrudt paa Viben Peter. Han vil se ham, han vil tale med ham, Viben Peter skal komme hjem til ham, før faaer han ikke Ro i Sindet. Thi red jeg ind til Eder og spørger nu, om I og Eders agtbare Hustru vil gjøre os stakkels bedrøvede Forældre den Glæde at lade Viben drage med mig hjem paa Gaarden og tøve en Stund hos os.“

Carsten sad paa Bænken, nærmest Fru Merved, han strøg sig med Haanden under Hagen og saae over til Nanne, som stod og nikkede til ham.

„For en Dag eller to,“ svarede han, „aa ja! hvorfor ikke, naar I og Eders Husbond kan ske en Villighed derved.“

„Og hvis det nu var for længere Tid, kjære Carsten Peter! — Prioren fra Sortebrødreklostret, Hr. Augustinus Torneborch, var hjemme hos os igaar, han roste Eders Søn, han skal være rask og bestemt for sin Alder, og dog let at komme ud af det med. Han meente, at vi af al Formue burde se at faae Eders og Eders kjære Hustrues Minde til at lade Viben komme hjem til os paa Gaarden, og tøve der for det første. Han paastod, at den stakkels Junker vilde have sær godt deraf og leve op i Vibens Omgang og Selskab. — Vorherre har velsignet Jer med flere sunde Børn, jeg har kun denne ene. — I kan lide paa, Carsten Peter, vi skulle være rigtig gode mod Viben, og holde ham lig vor egen Søn i alle Maader. I maa ogsaa tænke lidt paa den Ære, han vederfares i en anset og hæderlig Adelsmands Familie, der vil lære ham op i Rytteri og Manddom og gode Sæder.“

„Hvad kan I lære ham, gode Frue, og

hvad er det, I kalder for Manddom og gode Sæder? — Her i Ditmasken voxe vi op som et frit Folk med Sværdet i Haand, vi give os selv vore Love og agte kun føie paa andres. — Se Jer om! er der en Egn inde i Holsteen, hvor Folk ikke ryster og bæver, naar de høre Ditmarskens Tromme? — Jeres Konge har vi jaget ud af Landet med Spot og Skam, saa han vil sunde sig en Stund, før han kommer igjen, Jeres kjære Venner og Frænder ligge og muldne ovre i Tusinddyvelsvarfs Moser — Skaftet paa denne min Kniv er af en af deres Bene. — I Eidersted satte vi vore blodige Fodspor, Husum, Tønning, Mildsted og Garding maatte betale svære Bøder, for at faae os bort igjen. Saalangt vi kom, vare vi Herrer; derfor brændte vi Bøklenborg, Stellerborg og Tielenborg og sloge Herskabet ihjel. Som Herrer jagede vi ogsaa alle Eders Adelsmænd ud af Landet, og forbød dem at komme igjen. — Det er, hvad vi forstaa ved Manddom, for at lære det, behøve mine Drengene ikke at reise til Junker Ratlov. — Og nu Eders Sæder, gode Frue! de slaa til for Eder, men passe kun lidt for os. I har et Smil for

Enhver, og to for den, I vente en Villighed af, I veed at belægge Eders Tale, at vende og kjøre rundt paa en Sytraad, — vi har kun eet Ord og en bredbladet Øxe til at forsvare det med. Gaa vi til Gilde, tager Kvinden vor Ligskjorte med, hun veed, hvad der kan ventes. — Det er vore Sæder. — Herhjemme vil min Dreng blive til en Mand, hos Jer vil han kun lære at blive Tjener. Derfor kan der ikke være Tale om det, I ønsker. — Jeg giver aldrig mit Minde dertil.“

Viben lukkede Døren op og sagde, at Reimer Grote var derude og forlangte Carsten i Tale. Carsten smilede:

„Byd ham indenfor. Naadige Fru Merved Ratlov er i Besøg hos os; men derfor kan han gjerne sige mig sit Ærinde.“

Viben kom ind med Reimer. Atter blev et nyt Træbæger hentet frem fra Skabet, og Reimer hilste og drak. — „Jeg kommer for at laane din Hustrues Tværsaddel, om Du ellers giver Forlov dertil. Vi skal reise med Hanne til Lybæk, og der er gaaet Rotter i hendes Saddel.“

„Naa, saa Hanne skal til Lybæk! Hvad skal hun der?“

„Jeg vil bringe hende i Kost hos de graa Nonner i Karmeliterklostret, et Aarstid, maaske i to, eftersom det kan falde.“

„Hvad skal hun bestille hos dem?“

„Lære Skik og gode Sæder, lære at læse og skrive med Pen og Griffel, sy hos dem. — Hvad seer en Pige hjemme i Marsken, hvad kan hun og hvad veed hun? Jeg holder det for vel, at de Unge komme ud og faae lidt at vide, hvordan det gaar til hos Andre!“

„Ja, ikke sandt, min kjære Mand,“ sagde Fru Ratlov med sit venligste Smil, „det er netop mine Ord. De Unge have godt af at komme ud blandt Fremmede.“

„Naa, saa Jeres Hanne skal til Lybæk og drages op mellem Grevinder og Fyrstebørn; det vil koste mange Penge, men I har jo Raad dertil. Den naadige Frue her er just kommen til mig i lignende Ærinde. Hun beder om Forlov, at tage Viben hjem til Ratlovs Gaard, hun og hendes Husbond have fattet Godhed for ham, de ville holde ham lig deres egen Søn i alle Maader, —

var det ikke saa, I sagde? — og lære ham det, der skikker sig for en rig og ædelbaaren Herre. Hvad synes Du derom, min Søn, her i Marsken er en Dreng myndig, naar han er elleve Aar og sex Uger, saa jeg maa da ogsaa høre din Mening.“

Det lyste over Vibens Ansigt, han smilede tilfreds, men tav lidt, før han svarede: „Det skal være som min Fader og Moder bestemmer.“

„Og I vil sige ja dertil,“ bad Fru Merved, henvendt mod Nanne, „ikke sandt! I er Moder, og vi To maa forstaa hinanden bedre. I vil ikke afslaa en Bøn, hvoraf saa meget er afhængig.“

„Fruen mener, at hendes Søn vil have Gavn af at omgaaes Viben; Prioren i Sortekloster har raadet hende dertil, for at den unge Junker skal faae mere Skik paa sig,“ forklarede Carsten. — „Ja, skal jeg sige min Hjertens Mening, saa har jeg egentlig ikke noget at indvende derimod, ikke det allermindste, siden I og Eders agtbare Kjæreste vederfares saa stor en Tjeneste derved. Jeg kan se paa min Hustru, hun mener det samme. — Naar skulde han reise?“

„Helst strax. Jeg rider op til min Skriftefader i Sortebrødreklostret, saa tager jeg Viben med paa Hjemveien. Min Søn venter, han længes efter ham, han taler kun om Viben.“

Carsten smilede. „Hvad skal man sige til det, Reimer Grote, begge vore Huse ligge altsaa for en Reise. Du skikker *din* Datter ud, for at hun skal faae Skik paa sig, Naadigfruen vil have *min* Søn til at sætte Skik paa en Anden, om han magter det. I hellig Jomfru Marias Navn, lad det ske, som I ønsker. Bliver min Søn kjed af at være hos Jer, staaer hans Faders Dør aaben igjen, det veed han.“

Fru Merved red op til Klostret. Nanne fik travlt med at pakke Vibens Klæder sammen, imedens kaldte Carsten ham hen til sig, satte sig ned og talte saaledes:

„Nu drager Du fra os, Viben, til fremmede Folk, der ville holde Dig i Hæder og Ære. Jeg vidste nok, det vilde gaa saadan. Du er den, der skal gjøre vort Navn kjendt og omtalt mellem Andre. Det blev mig spaaet af en Kvinde fra Amerswurth, da Du endnu laa i Vuggen. Det var sære Ord, hun varslede,

jeg har ligget mangen Nat siden og grundet over dem: Den Knægt vil faae Folk til at snakke om sig i Marsken, han vil blive den mindste af sin Slægt, skjønt der aldrig har været nogen større i den, han vil bo i et Slot og dog ikke have et Hul, han kan skjule sin Nøgenhed i, han vil volde Blod og dø i Blod, — lad ham vogte sig vel for Kirken. — Jeg forstaaer det ikke, det ene siger det andet imod, men hun var sikker i sin Sag, og hvad hun sagde vil fuldkommes i Tiden. — Nu skal Du ikke stole formeget paa de Folk, Du kommer imellem, den der giver et Æble bort, gjør det kun for at faae en Pære igjen. Bild Dig ikke ind, at Gørres Ratlov kalder Dig til sig for din Skyld, — det er for hans syge Junker. De slikke kun, disse Adelsmænd, fordi de frygte for at bide, i deres Hjerte glemme de dog aldrig de mange, kjære Venner og Frænder, som ligge begravne i Hammens Moser. — Prale de af deres Slægt og Herkomst deroppe, kan Du le ad dem, i over to hundrede Aar har Carsten Peters springende Ulv været hugget i Ligstenen paa Meldorf Kirkegaard. Oppe hos dem har de

vel sjeldent hørt vort Navn nævne, paa Valpladsen kjender Folk det bedre. — Du skal heller ikke sige ja, hvor Du har Lov til at sige nei, — den, Du giver en Fjer idag, forlanger imorgen hele Vingen, saadan er Verdens Gang, min Søn! — — Husk altid paa, Du er et Barn fra Ditmasken og lad dem ingen Ting byde Dig, man skal staa paa sin Ret og faaer kun Skam til Tak for at give efter.“

„Moder mener dog, man kommer længst med det Gode.“

„Ja, det gjælder for Kvinden, deri har din Moder Ret, men Du er en Mand, — hvorfor fik Ørnen Næb og Ulven Tand? -- Lær hvad Du kan af dem, og brug dine Øine og Øren, hvem veed, hvad den Reise kan være god for? Idag rider Du som Gjæst til Hanerov og faaer Leiligheden der at kjende, næste Gang banker Du maaske paa Porten med dit Spydskift. — Bliver Du kjed af Livet deroppe, saa vend hjem, men gør Du noget, som ikke skikker sig for en stolt og ærlig Ditmarsker, saa bliv helst borte og lad dem kaste din Grav i det fremmede Land, Du vil da ikke kunne holde Hovedet oppe

blandt os. — Det skeer ikke, jeg veed det nok, — kom og kys mig, min Søn, Vorherre og de hellige Mænd være med Dig. Der er din Moder, hun vil ogsaa give Dig sin Formaning.“

Efter disse Ord gik Carsten Peter ud og saltede Sild igjen. Nanne havde staaet i Døren og hørt alt, hvad han sagde. Hun lagde sin Haand paa Vibens Skulder og talte dæmpet, for at han ikke skulde mærke, at hendes Røst skjælvede:

„Din Fader har gjort mange bitre Erfaringer i sine Dage, derfor er hans Hjerte blevet haardt, som den Haand, der længe førte Vaaben. Springer alt det ud i Blomster, han har lagt Frø til i mine Drenges Sind, saa Gud naade os alle. Han lærer Dig at faae Folk til at græde, jeg vilde saa gjerne lære Dig at faae dem til at le, og det er ikke svært, hvis Du følger mit Raad. — Hvad nytter det at seire, naar man saa maa staa mellem lutter kolde og døde Hjerter. Brug aldrig Magt, Viben, hvor Du ikke kan naae med det Gode. Man rækker videre i Verden med et lille Korn Mildhed end med en hel Skjeppe Vold.“

Viben stod med foldede Hænder og lyttede

til. „Mutter taler altid om at give efter og give efter; men Folk er ikke til at lide paa i disse Tider, lader man dem faae en Fjer idag, tage de imorgen hele Vingen. Hvad har Hun selv vundet ved bestandig at give efter?“

„Ikke stort,“ svarede Nanne sørgmodig og lod Hovedet synke, „jeg har maaske bødet lidt paa det Onde. — Bøi Dig i Blæst, Viben, det er alt hvad jeg veed, men den Lære fulgte jeg ogsaa mit hele Liv. — Vorherre lade lyse sit Ansigt over Dig!“

Saa drog Viben fra sit Hjem. Da han stod i Døren, vendte han sig pludselig og kyssede Faderens Haand. Carsten troede, han burde gjengjælde denne Hengivenhed, gik ind og hentede en fyldt Pengepung, som han lod klingre, idet han stak den i Sønnens Haand. Nanne stod med Armene under Forklædet, smilede og nikkede, Viben lagde ikke Mærke dertil, men red ud af Byen ved Fru Merveds Side. Udenfor Reimer Grotes holdt han stille for at sige Farvel til Hanne.

„Du sidder godt tilhest,“ sagde Fru Merved. „Og hvor Du seer stor og stærk ud, og kun sytten Aar gammel! — Sæt din Hat lidt længer frem paa Hovedet. — Nu kommer Du til at bo hos os, og vi skal være rigtig gode mod Dig allesammen. — Hvad har Du dog gjort for, at Junkeren er kommen til at synes saa godt om Dig? — Eet skal Du love, han er syg, og vant til at faae sin Villie i hvad han forlanger, vi rette os alle efter ham, det vil Du ogsaa.“

„Det tør jeg ikke love, for jeg holder det vist ikke,“ sagde Viben. „Ikke heller er han kommen til at synes om mig, som I siger, fordi jeg føiede ham. Vi talte kun lidt sammen forgangen, men jeg troer, jeg sagde ham imod i alt. Lad mig derfor følge min egen Villie. — Hvad fattes han? Er det Helbred og Kræfter, han mangler, eller er det hans Forstand, der er svag?“

„Jeg frygter for, at det er begge Dele, han er svag af Legeme og sindssyg, det stakkels Barn, han er vor kjæreste Glæde, og Du, Viben, er vort sidste Haab, husk det, saa vil Du bære over med ham. Vi har søgt

Raad allevegne, Prior Augustinus Torneborch laante os Søndag efter Baptistæ Klosters bedste Relikvi til at hænge om hans Hals i en Pose, men den vilde ikke hjælpe. — Jeg skal betro Dig Noget; uden at min Husbond veed det, søgte jeg forgangen Hjælp hos en gammel Hex nede paa Vilstermark, hun paastod for vist, at det ikke var nogen naturlig Sygdom, Kay led af. Hun nævnede en Hoben Urter, vi skulde bruge, men hvor faae vi dem fra? Der er kun en eneste Apotheker i Danmark, og han boer ovre paa Sjælland. Samme Kvinde meente ogsaa, vi skulde stoppe hans Hovedpude med Dild, Perikum og Fennikel, og det Raad lader til at have hjulpet noget.“

„Om jeg var i Eders Sted, vilde jeg bringe Junkeren til det hellige Kors ved Vindbergen, det hjælpe bedre end den kloge Kvindes Dild og Perikum.“

„Hvad er det for et Kors?“

„Saadan fortæller Sagnet, at der engang gik en Mand og pløiede ude paa sin Mark, da hans Oxer pludselig stode stille og vilde ikke mere. Manden saae efter, hvad der var iveien og fandt et lille Crucifix liggende foran

Plovjernet; det tog han hjem med sig og lukkede det inde i en stod Kiste. Morgenen efter laa det oppe paa Laaget, og det skete hvergang han havde forvaret det. Han dulgte denne Hemmelighed for Alle, men gik tilsidst fra Forstanden derover. I sin Sygdom fortalte han, hvad der var hændet ham. Da de hørte det, hentede de Korset og lagde det ovenpaa den Syges Bryst. I samme Stund blev han rask og kom til Kræfter igjen. Da reiste han et stort Kors over Stedet, hvor han havde fundet Crucifixet, byggede en Træhytte og hengav sig til Bønner og fromme Tanker. Jertegnet spurgtes vidt om i Landet, der kom Syge og Værkbrudne allevegne fra og valfartede til Korset i Vindbergen, og alle fik de deres Helsen igjen.“

Under denne Samtale rede de hen over Skovbankerne mellem Bargaensted og Tensbyttel. Egen og Bøgen strakte deres Grene ud over den smalle Vei, og dannede selv i det klare Dagslys en vedvarende Skumring. Af og til, naar Træerne bevægede sig, brød en enkelt Solstraale ned imellem Løvet, og kastede et skarpt Skær hen over Mosset og

den brune Skovbund, før den svandt igjen. Hvor Skoven blev aaben, heldede alle Trætoppene ind ad Landet til, bort fra Vestenvinden og Havgusen, som knugede dem. De øverste Grene strakte sig visne og bladløse iveiret mod den blaa Himmel.

I en saadan Lysning dannede den opkastede Jord et gammelt Voldsted, omflydt af Tensbyttel Aa. Midt i Volden kom en Stenhob og nogle forkullede Træstammer tilsyne, sammenfaldne og overgroede med hvidt, trevlet Mos og langstilkede Bregner. Det var de sidste Rester af Marienborg Skandse, som Holstenerne havde bygget og Ditmaskerne ødelagt; de taalte nu engang ligesom Bierne intet fremmed i deres Rede. Alt var forladt og øde omkring det gamle Blokhuus, man hørte det faldende Blad, og Flagspættens, som hamrede inde paa Bøgebarken og Aaen, der sivede hen mellem de raslende Rør.

Nedenfor Alversdorf laa et hedensk Offersted, Brutkamp, omgivet af en Kreds mørke Egetræer, og opad mod Arkebæk en anden Steendysse, begge havde deres Sagn, ligesom Arkebæk, hvorfra Bjergfolkene laante Oxer

til at flytte deres Gods med, da Kirkeklokkerne forjagede dem; til Gjengjæld havde de siden holdt Byen fri for Kvægsyge.

Under Alversdorf Banker begyndte Giselaa og løb mod Øst, ved Tensbyttel udsprang en anden Aa, og dannede paa begge Sider af sit bugtede Løb en lys og frugtbar Engstrimmel. Sumpfuglen flagrede hen over Sivene, dukkede ned imellem dem og kom frem igjen, Vandet boblede og rislede, som om det skyndte sig med at komme ned til Meldorf, hvor det forsvandt i Vesterhavet. Vibens Skrig og en Kirkeklokkes Slag langt borte, afbrød den dybe Stilhed, som hvilede over Egnen.

I Udkanten af Tensbyttel havde Eieren borthugget en stor Strækning Træer, deres Stubbe ragede frem i en Høide af to Alen over Jorden; det var nemmest at fælde dem saa højt oppe, man slap for at bukke sig, og der var Træ nok dengang. Undertiden gjorde de Ild omkring Stammen og holdt Baalet brændende, til Træet forkullede og faldt. Det var et endnu lettere Arbeide. Egnen vexlede bestandig. Hvor Skovene ophørte, begyndte et frodigt Agerland, afdeelt i lange Marker,

som efter Ditmarskerskik hævede sig i Midten og endte med smaa Grøfter paa begge Sider. Det dyrkede Land svandt igjen for mørkebrune Hedestrækninger, gjennempløiede af utallige Fordybninger, der betegnede Hjulsporene i de gamle Veie. Lyng, Gyvel og forkrøblede Enebærbuske skjulte den rødgule Okersand, lysegrønne Bregner og smaa, friske Rodskud af Egeris mindede om en Fortids svundne Skove. Rundtom paa alle Banker hævede de gamle Gravhøie sig, ligesom paa Hederne i Jylland, klædte i samme mørke og sørgmodige Farver. Vinden strøg henover dem, altid laa de netop paa det Sted, hvorfra de kunde sees længst borte. Hvem de gjemme, disse Grave, det veed Ingen, man finder en Urne med lidt Aske i dem, en Flintesteens Pilespids, en Ravperle eller en Steenøxe, — det er alt, hvad der blev tilbage af ham, de reiste Høien for.

Hvor Bakkerne svandt og Egnen sænkede sig, blev Heden til Mose. Græsset skjulte ikke længere det revnede og sorte Tørveland, store Buske af Kjæruld viftede deres Frø henover det. Dale og langstrakte Fordyb-

ninger i Jordbunden betegnede de gamle Flod-leier, sammensunkne Diger det Værn, man havde reist imod dem, paa en Tid, da Bysum var en havomflydt Ø, og Oldenvörden og Meldorf frygtede for at blive det, hvergang Høivandet og Springfloden kom. Overalt hvor Øiet saae hen, mødte det Minder fra Forgangenheden. — Hvad har dette Land ikke været Skueplads for! Først kom Stormen og Havet og mærkede det, dernæst knyttede Sagn og Eventyr sig til enhver Høi, enhver gammel Bakke, endelig bredte Kæmperne deres Bedrifter over dem, og Folket gaaer endnu omkring paa denne store Valplads, alvorlig, sørgmodig og grublende, som om det bar paa alle de gamle Minders Vægt.

Overfor Tensbyttel holdt Viben pludselig stille foran en lille, opkastet Jordhøj, i hvis Top der var nedrammet en afskallet Egepæl. Han skjulte sit Ansigt i Hatten og gjorde Korsets Tegn for sig.

„Hvad betyder det?“ spurgte Fru Merved.

„Ditmaskerfolk pleie at forrette deres Bøn her,“ sagde han. „Histhenne, hvor

Pælen staaer, blev en besvangret Kvinde levende begravet. Vi bede for hendes Sjæl.“

Da Fru Merved ytrede sin Afsky herover, trak Viben paa Skuldren. „Det Samme skete til November forrige Vinter. Da slog Detlef Maez fra Vellinghusen med samt hans to Fætttere hver sin Strikke om Halsen paa Detlefs svangre Søster, trak hende ned til Søen og druknede hende under Isen. Begge Synderne lede kun deres Ret, og dertil er Intet at sige, men da Fogden førte Kvinden, som her blev begravet, ned i Kulen og selv bandt hende til Pælen, det hans Pligt var, vendte hun sig om mod ham og sagde: Det er Dig, Mathias Røncke, som er Skyld i, hvad jeg her maa lide, Du angav mig, og nu griner Du ad mig; men mærk Dig mine Ord; inden Aaret er omme, fordrer jeg Dig til Regnskab i Josaphats Dal, saa skal jeg grine ad Dig igjen. — Dermed kastede de Jorden over hende. Efter den Dag sygnede Mathias Røncke hen, han saae ud som en Dødning, talte sjældent og kunde ikke le mere. Inden Aaret var omme, laa han Lig.“

Fru Merved smilede. „Holder Du virkelig

saadan Snak for Sandhed? — I Folk fra Ditmasken tro da ogsaa paa alt, hvad der fortælles.“

„Hvad veed vi, og hvad tør vi benægte? Vi sige, det er saa, fordi vi fatte det, og det er ikke saa, fordi det gaaer over vor Forstand.“

„Vi Adelige, som have gaaet i Skole, kalde slige gamle Historier kun Bedrageri og Overtro.“

„Ikke alle Adelige,“ svarede Viben heftig. „Rid ned en Nat til Svinemosen eller Tusend-dyvelsvarf, som den nu kaldes, saa vil I efter tolv Slag faae det at see med egne Øine, der har meer at sige, end alt hvad jeg kan fortælle. Der reiser sig Eders dræbte Frænder og Venner op af den vaade Mose, langs med Veien. Sivene rasle omkring dem, det myldrer af Folk dernede, blege Dødningsramle om i deres Rustninger og Fløilskaaber, de strække deres Knokkelarme iveiret og prøve paa at klyve hen over den gamle Vold, men falde bestandig ned igjen. Langt ude i Engen kan man høre dem rumstere, Hyrden tør ikke drive Kreaturerne hen over Hammen, naar Sol er gaaet i Bjerger, Koen vil ikke æde af Græsset

der, den snøfter, det lugter af Blod. Folk, som bo i Nærheden vaagne op af deres Søvn, og hører dem stønne og jamre sig derude og Kanonskuddene og Seirsraabet: schlag den Mand dodt! — 1505 begravede vi vor Fører, gamle Volf Isebrandt midt i Volden, det var efter hans Raad den blev opkastet, de meente, han skulde give Stedet Fred, men Gjengangerne blive ved at drages med hverandre. Veifarende, som gaa ad Hammen i de klare Nætter, have seet Junker Slenz komme hujende med hans Garde: Wahr di Buer, de Garde kumt! — og synke sammen og vælte sig i Mudderet foran Graven. De saae lange Reimer fra Vimerstad stikke Hellebarden gennem Junkerens Pantser og drage ham ind over Volden. — Saadan varer det ved til det dages, da synke de tilbage i Mosen igjen, Vandet bobler og Sivene rasle, man mærker ikke mere til de Døde. — — Hvad forstaaer Mennesket vel af det, der skeer omkring ham?“ føiede han til og faldt i Tanker. — „Maatte jeg blot, som jeg helst vilde, saa gik jeg op og bankede paa de sorte Brødres Klosterport

i Meldorf og bad de fromme Munke tage imod mig der.“

„Hvad vilde Du hos dem?“

„Lære hvad de veed, fylde min Sjæl med det, der staaer i deres Bøger, og blive til en lærd og gudfrygtig Pater. — Der er Fred i Klostret, siger min Moder. Pateren har ogsaa Magt over Gjengangerne, han kan binde og mane, hvad han lyster. Naar jeg saa havde lært alt, drog jeg ned til Dusenddyvelsvarf. I kan tro, jeg skulde tumle med dem og skaffe dem Fred i deres Grav.“

„Hvorfor fulgte Du da ikke din Lyst og gik til Klostret?“

Viben rystede paa Hovedet. „Fader siger, vi trænger mere til en Mand med Sværd i Ditmarsken, end til en Munk med Bønnebogen, og hvad min Fader siger er til det Bedste.“

Langs med den smalle og bugtede Skovvei, de rede hen over, vare Træerne fældede og kastede ned i Grøften. Lyng, Revling og Gyvel skød frem imellem dem, et gulspættet Raadyr stak sit spidse Hoved ud fra en af Buskene, saa sig om til alle Sider og satte

derefter med et let og behændigt Spring hen over Veien, en svag Bevægelse mellem Grenene og en Raslen inde i Løvet betegnede Retningen, hvori det forsvandt. Aftensolen faldt hen over Træernes Toppe, den Del af Bladene, det glødende Lys naaede, straaede som i Ild, de øvrige laa i et dybt Mørke, til et Vindstød bragte dem i Bevægelse og gængende dem frem i Lyset. Myggene summede i store Sværme foran Rytternes Heste.

De rede nu ad Vejen til Hademarshen, foran hvilken Grænsepælen staar mellem Ditmarsken og Holsteen. Der er gaaet megen Nød over denne Vei, Ulykken har traadt tunge Fodtrin i den. Det var herigjennem Ditmarskerne jog deres Fjender ud af Landet, det var ogsaa herfra de droge ud, naar de vilde paa Krigstog og Plyndring i Holsteen. En Høstaften 1319 flygtede Grev Gerhard den Skaldede hen over den, efterat han om Eftermiddagen havde prøvet paa at indebrænde Ditmarskerne i Oldenvörden Kirke. Han selv undslap, men Størsteparten af hans Hær blev tilbage. En anden Sommeraften, da vi skreve 1404, flygtede Grev Gerhard den Fjerde ad

samme Vei. Ved Grænsepælen omringede tolv Bønder ham og kløvede hans Hoved. — Ditmarskerne havde kun Døden, men intet Land at byde deres Fjender. — Det var ogsaa gjennem disse mørke og tavse Skove, Kong Hans og hans Broder Hertug Frederik flygtede, medens de, bøiede og ydmygede foran Hemmingsted, lode Blomsten af Danmarks og Holsteens Ridderskab tilbage i Moserne. Ellevetusind Mand rykkede ud til Kamp mod Firehundrede, der overvandt dem i tre Timer; men det var ogsaa stærke Bundsforvandte, som hjalp med til Seiren, først en Skare fortvivlede Mænd, der vilde vinde eller dø, dernæst Himlen, dernæst Havet, som paa den Dag fældede flere end Ditmarskerne. — Endelig var det ad selvsamme Vei, Kong Frederik den Anden og Hertug Adolf, i Sommeren 1559 skulde vende tilbage, ledede af den gamle Johan Rantzau, der bøiet og graa, bar Seirens Budskab skrevet paa sin Pande.

Mellem Træerne steg Røgen op fra en stor Bondegaard, indhegnet af en Mur, der tilligemed en tyk, jernbeslaaet Egeport inde-

sluttede den som en Fæstning, og var istand til at holde enhver uvelkommen Gjæst ude. Eierens Velstand gav sig desuden tilkjende ved en Række smaa Glasruder, indfattede i den øverste Del af ethvert Vindue, medens Resten bestod af forsvarlige Skodder, som stode aabne i godt Veir og bleve tilspærrede, naar Stormen eller Mørket faldt paa.

„Det er Anneke Eckmes Hus“, sagde Viben, »hende hjalp Ellefolkene til at bygge. Har I ikke hørt tale derom? — Hun tjente nede i Tensbyttel hos en ond Madmoder, som holdt hende strængt. Saa en Dag, da hun stod og manglede Tøi i Dilen, kom en gammel Kone, lille og styg at se til, og bad om at faae to Lagener tillaaans. Hendes Datter laa dødssyg hjemme og kunde ikke komme sig, uden at hun fik kristne Folks Tøi at ligge paa. Anneke lod hende tage de to Lagener, skjøndt hun vidste, hun vilde faa Utak derfor. Idet den Gamle rullede dem sammen og gik, sagde hun, at Ingen maatte vide, hun havde laant dem, imorgen skulde de blive bragte tilbage igjen. Da Madmoderen talte Tøiet, og hendes Lagener manglede,

blev hun vred. Anneke sagde, hun havde vist glemt dem ude paa Blegen ved Aaen, i Morgen skulde hun nok skaffe dem tilveie. Dagen efter gik hun i stor Angst og ventede, men den gamle Kone kom ikke. Da Anneke om Aftenen ikke bragte Lagenerne, og heller ikke turde sige, de vare laante bort, paastod Madmoderen, hun havde stjaalet dem, hun lod hende binde ved Siden af en Hest, som en af Karlene satte sig op paa, saa red de igjennem Byen, og udenfor ethvert Hus, Karlen kom forbi, raabte han: Her gaar en Tyv! Anneke græd, men sagde intet og lod ham gjøre med sig, hvad han vilde. Udenfor Byen gav Karlen hende fri og red hjem igjen. Anneke sad paa Veien og saa sig om, hun vidste ikke, hvor hun skulde gaa hen. Da hun reiste sig, stod den gamle Kone foran hende. — I kommer lovligt silde! sagde Anneke, og ilde er det gaaet mig. — Jeg maatte da unde min Datter Frist til at dø, svarede den Gamle. Det er vist onde Folks Lagener, hun fik at ligge paa, de vilde ikke hjælpe; men det skal Du ikke bøde for. Gaa nu hjem, jeg har bragt

Lagenerne til din Madmoder og sagt, de vare blæste over paa den anden Side Aaen. Har de gjort Dig Fortræd, skal de gjøre Dig godt igjen. Husk blot fra imorgen af, at se Dig om efter det der ligger under din Fod, det første Skridt, Du træder udenfor Køkkendøren, men tal aldrig derom til Nogen. Jeg veed nu, at Du kan tie. — Dermed var den Gamle forsvunden og Anneke gik hjem igjen. Lagenerne vare komne tilstede, Madmoderen gjorde mange Undskyldninger og lod hende læse ærlig igjen ved Kirkestævne den næste Søndag. Men hver Morgen efter den Aften, naar Anneke traadte ud af sin Kjøkkendør, laa der en Guldskilling under hendes ene Fod; den gjemte hun og blev ved dermed, til hun havde samlet sig en stor Skat, saa giftede hun sig og byggede Eckmes Hus derhenne foran Skoven. Tilsidst betroede hun sin Mand, hvordan det var gaaet med Ellekonen. Efter dan Dag fandt hun aldrig mere nogen Guldskilling.“

Før de naaede Grænsen, aabnede Skoven sig pludselig før et veldyrket Stykke Land, gjennemstrømmet af en lille, grundet Aa, som

gav sit Løb tilkjende ved en frodig Engstrimmel, langs med den ene Side. Den anden blev dannet af en steil og overhængende Bakke, paa hvis Top der stod en Rest af den gamle Skov, hvoraf nu kun et Krat og nogle forkrøblede Egetræer vare tilbage. Gaarden, som denne Jord tilhørte, vendte ud mod Landevejen, omgivet af en Have og en Række høie Asketræer langs med Gærdet. I det ene Hjørne af Haven laa en Stendysse, der betegnede en gammel, næsten sammen-sunken Brønd. Et Vandtrug foran var dannet af en afbarket og udhulet Egestamme. Brøndvippen var brækket og Opstanderen, som bar den, heldede ned mod Jorden, grøn og mosgroet af Ælde.

„Der ligger Curt Videriks Gaard,“ sagde Viben. „I den boede engang to Brødre af min Moders Slægt, de droge over til Bysum for at fare tilsøs paa de lange Reiser. Før de reiste satte de deres vanføre Søster, som var Enke, til at bestyre Gaarden. Hun forstod sig ikke paa det og lod sig lede af en Mand, der hed Jerren Silves, han raadede hende saa slet, at hun tilsidst blev nødt til at

sælge Huse og Marker og gaa omkring med en Krukke i et Baand for at tigge Føden hos Folk i Sognet. Saa købte Jerren Gaarden. Strax efter at Brødrene toge bort, var der megen Tale om, at de havde gravet deres Penge ned i en Messingkjedel et Sted paa Marken. Da Jerren nu blev Herre, ledte han flittig derefter, han lod grave under hver Sten, under Buske og Træer i Haven, undersøgte Mure og Kjælder, men fandt intet. Nogle paastode, de havde set smaa Lys vifte over en Høi ude paa Engen, den lod han sløife, men heller ikke der fandt han, hvad han søgte. Mange Aar efter at den vanføre Enke havde forladt Gaarden, sad Jerren en Dag i Bislaget, da kom en fremmed Mand gaaende henad Veien, daarlig klædt og ringe at se til, han bød Goddag og Gudsfred, og spurgte, om han maatte hvile sig lidt paa Bænken, han havde gaaet langt og var træt og tørstig. — Min Bænk er kun smal, sagde Jerren, og jeg er selv træt. Jeg vilde gjerne byde Jer noget at drikke, men der er Ingen hjemme til at hente Vand, vi er ude at slaa Græs i Dag. I skulde ogsaa faa et Stykke

Mad, men jeg kan ikke skære Brød, Pigerne ere nede paa Engen. Saasnart I er gaaet, skal jeg ogsaa derned og hjælpe med at sætte i Stak. — Den Fremmede blev staaende og lod, som han ikke forstod ham. — Her ser saa kjønt ud, sagde han. Jeg kunde have Lyst til at tøve her paa mine gamle Dage. Vil I sælge mig et Stykke af den Rugmark? Jeg betaler strax og har ikke isinde at tinge. — Dermed tog han en Læderpung op af Lommen og raslede med Pengene. Løft engang; den er tung, det er rhinske Gylden allesammen. — Jerren Silves var en gjerrig Mand, han løftede paa Pengene og saae fosbavset paa den Anden. — Jeg vil ikke sælge min Rugmark, men vær saa god og kom indenfor, Solen brænder saa varmt herude. — Vil I da sælge mig et Stykke af den Eng dernede? Forlang hvad I vil. En Gylden for den første Favn, vi maale af, to for den næste, og saa dobbelt op for enhver, der følger efter. — Jeg vil heller ikke sælge min Eng, men I kan faae et lille Stykke tilkjøbs af Haven, siden I endelig vil det.“

sagde Jerren. — Den fremmede fandt, at det ogsaa kunde være godt, og valgte da det ringeste Sted ved den gamle Brønd, hvor de pleiede at kaste Stenene hen, som laa iveien paa Marken. Jerren troede, Manden ikke var rigtig klog, men Pengene raslede i Pungen. Han spurgte, hvor stort et Stykke Jord han vilde købe, og den Fremmede mente, at ni Favne kunde være nok. — Det er ikke stort, I behøver, sagde Jerren. — Aa nei! men vi kommer dog tilsidst begge To til at nøies med endnu ringere Plads. — Saa spurgte han, om den gamle Brønd ikke gik med i Kjøbet? — Jerren sagde jo, men vilde vide hvorfor. — Det skal jeg sige Dig. Naar der engang kommer en tørstig Veifarende forbi, vil jeg give ham at drikke. -- De bleve da enige om de ni Favne Jord ved Brønden, og gik hen til Fogden, for at han skulde være Vidne til Salget. Underveis tænkte Jerren, der maa stikke noget under den Handel, som han vil dølge for mig. — Det maa Du vide, Fremmede, at Du hverken har Lov til at bygge Hus eller Stald, eller saae eller høste, eller brygge eller bage paa den Grund, jeg

sælger Dig. — Den Anden gik ind herpaa og bad blot om Lov til at sætte en Bænk hen ved Brønden. — Hvad skal den Bænk til? — For at den Fremmede kan have et Sted at hvile sig paa, saa han ikke skal sige: I Ditmarsken nægte de den Veifarende baade en Bænk og en Drik Vand. Fogden skrev Handelen op, og Jerren blev meget forbavset, da den Anden navngav sig, som Curt Viderik, saadan hed den ene af de to Brødre, der havde eiet Gaarden. — Nu kan I nok forstaa, hvorfor jeg købte det lille Stykke Have, sagde Curt. Man holder altid af sin Fædrenejord, og den gamle Brønd er nu det Eneste, jeg har tilbage af den. — Det er maaske ogsaa det Bedste, mente Fogden og lo. — Det kan gjerne være, sagde Curt. Det faar vi nu at se siden. Saa lo han ogsaa. — Jeg har bestemt gjort en daarlig Handel, tænkte Jerren. — Næste Dag pælede Curt de ni Favne Jord ind, saa dannede han en Bænk foran Brønden, Folk fra Nabolavet kom hen for at se paa ham, og hvergang Jerrens Tyende gik ud af Gaarden lo de og ønskede ham tillykke med Handelen. Curt lod dem

le og gav sig til at grave to dybe Huller foran Brønden. Saa kom der en Tømmermand og tog Maal, hvad de skulde være til, fik de først siden at vide. — I husker vel nok, at I hverken har Ret til at bygge Hus eller Stald, sagde Jerren. — Ja, og ikke bage og ikke brygge, føiede Curt til. Det har jeg heller ikke isinde. — Derefter reiste han en høi Pæl i et af Hullerne, næste Dag reiste han en til. Trediedagen reiste han en Tværbjælke over de to Pæle. Hvad ligner nu det? spurgte han Jerren og dem som stode og saae derpaa. — Det er jo en Galge! raabte de, hvad skal den til! — Til at hænge ham i, som bedrager den godtroende Enke, svarede Curt. — Næste Morgen hang, der en udstoppet Mand i Galgen, Curt sad paa Bænken nedenfor og svarede dem, der kom forbi, at der hang Manden, som bedrog den evneløse Enke. Alle Folk i Eggen talte kun om den Galge, Enhver vidste, dst var Jerren og hans vanføre Søster, der sigtedes til, de kaldte ikke Stedet for andet end Jerrens Galge. Drengene raabte efter ham, naar ham kom paa Torvet, hans Bekjendte vilde ikke sidde hos ham i Kirken

han havde ogsaa ondt ved at faae Karle og Piger til at tjene paa Gaarden. — Han gik til Curt en Gang, to Gange, og vilde gjøre Handelen om, men det kunde der ikke være Tale om, tilsidst besluttede han sig til at sælge Gaarden, men der var ingen, som vilde købe den. En Dag kom en gammel Kone ind til ham. Da hun slog Kaaben tilside, kjendte han hende, det var den vanføre Enke. Hun tilbød at købe Gaarden for den samme Pris, han havde givet. Jerren lo, Ejendommen var det Dobbelte værd, men hun bad ham ikke at betænke sig for længe, ret nu gik hun og naar hun kom igjen, bød hun kun det Halve for den. Tilsidst maatte han sige ja, han havde ikke bedre Vilkaar, og de bleve enige om, han skulde komme ned til den gamle Brønd og faae Pengene udbetalt. Da de kom, sad Curt paa Bænken, som han pleiede. — I Dag kjøber jeg mere Jord end sidst, men nu gjælder det om, hvor vi faar Pengene fra. De fortalte Jer nok, der var en Skat forvaret i en Messingkjedel, et Sted her paa Gaarden, I fandt den ikke, nu skal vi se, om jeg kan være heldigere. Han gik hen og

løftede nogle af de øverste Sten bort bag den gamle Brønd. I et Hul under den kom en irret Kjedel tilsyne, deri laa netop den Sum, Jerren skulde have. — Det kan gjerne være, her har været flere Penge gjemte, men det kommer endelig ikke Jer ved, skjønt I har vogtet paa dem al den Tid, I boede her. I Dag forstaar I først ret, hvorfor jeg saa gjerne vilde købe den Brønd. — Jerren gik med sine Penge, samme Aften blev Galgen reven ned, og de to Sødskende boede siden paa Gaarden, — Curt var som sagt, af min Moders Slægt,“ føiede Viben til, „og vi har levet i Fjendskab med Jerrens Familie siden. Den Galge uden Mand og den Brønd uden Vand, tager Blod i Bod, er der spaaet os hernede.“

Hademarschen laa i Udkanten af Skoven og bar tydelige Kjendetegn paa sit farlige Naboskab med Ditmarskerne. De nærmeste Huse ind til Grænsen vare nedbrændte og forladte af deres Beboere, Glasruderne i Kirken sønderlagne, Muren omkring Døren mærket af Falkonetskud og Geværkugler. Kirkerne bleve nemlig dengang hyppigt be-

nyttede som Fæstninger, hvortil de baade ved deres fastere Bygning og den afsondrede Beliggenhed egnede sig. Saasnart Allarmkloken lød, tyede Kvinder og Børn hertil og medbragte alt det Gods, de kunde bære. Mændene besatte imidlertid Kirkegaarden udenfor, og kæmpede der, til Fjendens Overmagt blev for stor, saa drog ogsaa de sig tilbage i Kirken, stængede Døren og ventede paa bedre Tider. I Veddingsted blev Kirken ogsaa brugt til Fængsel. Der var brudt et lille Hul nede ved Foden af Taarnet, gjennem det maatte Fangerne paa Hænder og Fødder krybe ned i Kjælderhvælvingen, hvor de blev lænkede til Muren med Jærnkjæder.

Langs med Veien laa Grusdynger, hvorfra en enkeltstaaende Mur eller sværtede Bjælker ragede iveiret. Brudstykker af sønderslagne Plove, Harver, forkullede Bænke og halvbrændte Dynevaar laa sammenhobede i Grøften. Mellem disse Ruiner havde nogle af Eierne reist en lille Hytte af sammenstillede Bræder, Sten og Halm, og boede der i fredelig Forening med deres Heste og Kvæg. De betænkte sig paa at bygge, Ditmarskerne

kunde komme igjen imorgen til et nyt Stormløb, Veien laa dem aaben. Andre havde ryddet Gruset bort og bygget nye Huse i de brændtes Sted; det Eneste, som her mindede om Ødelæggelsen, var de gamle Asketræer, hvis forkullede Grene ragede sorte og sørgende frem over det nye Løv, der søgte at dække dem, som Livet dækker det Døde.

Over alle disse Enkeltheder i Landskabet kastede den opgaaende Maane sit blege og rolige Lys. Aftenen var brudt frem, Taagen steg iveiret og lagde sig som et fint, graat Slør over Bakker og Dale. Køerne bleve drevne ind fra Engene, Gæssene fandt hjem af sig selv og kom gaaende i en lang og snakkende Række, anførte af den Ældste og Besindigste i Flokken. Hist og her skinnede et Lys ude fra Husene; udenfor et enkelt Sted sad Familien endnu i Forstuen og spiste til Aften af en stor Træbøtte, som hvilede paa Husmoderens Skjød.

Ratlovs Gaard laa midtveis mellem Hane-rov og Hademarschen, Skoven var forlængst ryddet bort omkring den, kun en Række gamle Egetræer stod tilbage paa begge Sider

af Veien. En høi og forsvarlig Kampesteens Mur omgav hele Bygningen og skjulte den saaledes, at man udefra blot saae et høit, rundt Taarn med to smaa gitrede Luger og nogle aflange Huller, der i Nødstilfælde kunde benyttes som Skydeskaar. Øverst oppe i Taarnet var Vægterens Kammer; herfra skin- nede denne Aften et mat og rødligt Lys ud over Egnen. Omkring Muren gik en bred Grav, over Graven var der en Trækbro, som hvilede paa Pæle. og uden Rækværk.

Idet Rytterne rede igjennem Alleen hen mod Broen, fløi en opskræmmet Krage over deres Hoveder. Viben saae iveiret.

„Den fløi fra Høire til Venstre,“ sagde han, „det var et daarligt Varsel.“

„Bryd Dig nu ikke om Varsler,“ svarede Fru Merved. „De have dog kun føie at sig; tænk paa hvad jeg har fortalt om min sinds- syge Søn. — Jeg tror paa Dig, jeg stoler paa Dig, det er det bedste Varsel.“

Broen var nede. Fru Merved red over og bankede paa den lukkede Port. Et mørkt Hoved viste sig i Lugen, strax efter blev der lukket op. En Mand kom ud med en Lygte.

i Haanden. Han var klædt i en gammel, brun Læderkøllert, der sluttede tæt ned om Hofterne. Da Viben steg af Hesten, holdt han Lygten iveiret, saaledes at Lyset faldt hen over ham, han betragtede Viben med et spottende Smil og vendte sig om mod Fru Ratlov, som Tjeneren hjalp ned af Hesten. Viben havde lagt Mærke til Mandens ringe Mine.

„Du der med Lygten!“ sagde han, „kom og tag min Hest.“

Den anden vendte sig mod ham, men Fru Ratlov forekom hans Svar, idet hun udbød:

„Hører Du ikke, Jan Gyge! tag Hesten og bring den ind i Stalden.“ Derefter gik hun op ad Trappen med Viben. Da de kom til Døren, standsede han, gjorde Korsets Tegn paa Karmen og kyssede det, før han traadte indenfor.

Forstuen i Taarnet havde Ratlov udsmykket som et Rustkammer, alle Vægge hang fulde af Vaaben. Der saaes Ridderens Rustning og Væbnerens spidse Stormhue ved Siden af Ditmarskernes frygtelige Spydøxe eller Hellebarde, Panserstikkere

med trekantede, spidse Klinger, lange Tohaands Sværd og Landseknægtens firkantede Pig, som han smykkede med et Stykke rødt og sort Bændel, alt efter Anledningen. Der var ogsaa en Samling Laasbuer og enkelte af de tunge Hagebøsser, som luntedes af paa en Gaffel, der blev stukket ned i Jorden foran Skytten, og som i en senere Tid skulde fortrænges af Hjullaasbøsserne. Gørres holdt af at have disse Vaaben i Nærheden og i forsvarlig Stand. „Siden vi ere saa vante til Lykkens Omvexlinger i disse Dage,“ sagde han, „at gode Venner kunne blive arge Fjender, er det bedst at have lidt at byde begge.“

Han kom selv tilsyne i Forstuen med et dryppende Tællelys i Haanden, og hans runde Ansigt smilede dem imøde, idet han udbrød:

„Komme I endelig! — og Viben Peter er med, — det var jo bravt. I bleve mig saa længe borte, at jeg nær havde skikket Mandskab ud for at lyde efter Jer.“

I det samme aabnedes Døren for en ung Pige, som ilede Fru Merved imøde.

„Men Moster! Moster;“ udbrød hun smi-

lende, og kyssede hendes Haand, „hvor bliver Du dog af, og hvem er det, Du bringer med?“ vedblev hun og kastede et forbavset Blik paa Viben, „jeg troede, det var en ung og deilig Junker, siden han skal være til Selskab for Kay. — Denne er jo kun en Bonde,“ tilføiede hun dæmpet.

Viben saae paa hende og trak paa Skulderen. „Er *hun* ogsaa sindssyg?“ spurgte han.

„Nei!“ svarede Fru Merved, „det er en uopdragen Pige, som ikke veed, hvad hun selv siger. Kom nu indenfor.“

„Ja nu skal vi have os noget bravt at spise,“ sagde Gørres. „Middagsmaden staar og venter derinde. Den vilde ikke smage mig, mens I var borte.“

„Først maa jeg hilse paa Junker Kay,“ sagde Viben, „siden det er for hans Skyld, jeg er kommen.“

„Det kan vist ikke lade sig gjøre,“ svarede Ratlov, „jeg tror, han sover nu.“

„Ja, hvad siger det? Sover han, saa vække vi ham, der er Tid nok til at sove fra nu af til i Morgen.“

Gørres og Fru Merved saae tvivlraadige

paa hinanden, da lød en Stemme fra Kammeret ved Siden af Borgstuen.

„Hvem er det, som taler derinde?“

Fru Merved gik ind i Kammeret og vinkede ad Viben, at han skulde følge. Der laa Kay i en stor Himmelseng, omringet af Blomster, malede Helgenbilleder, Frugter og nogle Fugle i smaa Bure, som vare stillede omkring Sengen foran ham. Over Hovedgærdet hang et stort Krucifix omgivet af en stor grøn Egekrans. Selv sad han bleg og mager overende mellem Puderne og skyggede med Haanden for Øinene, da de kom ind med Lyset. Viben gik hen til Sengen, men Kay strakte Haanden ud mod ham og raabte:

„Hvem er Du, og hvorfor kommer Du her?“

„Jeg er den, Du har skikket Bud efter,“ svarede Viben, „og jeg vil være din Gjæst, saalænge Du skjønner paa mit Selskab, og jeg synes om dit.“

„Det er ikke sandt, hvad Du siger,“ sagde Kay heftig. „Jeg har ikke skikket Bud efter Dig, hvorfor skulde jeg det? Det

var Dig, der ikke vilde lade mig faae den Fugl forgangen. Jeg husker det nok.“

„Jeg havde jo engang sagt nei, og saa bliver det nei, men jeg vil lære Dig, hvordan Du selv kan fange en Fugl, saa Du ikke behøver at tigge andre om den.“

„Du! — lære mig —“

„Ja, og jeg vil lære Dig at være mild og høflig mod den Fremmede, som er din Gjæst, for det forstaar Du Dig vist heller ikke paa. Din Moder bad mig komme herop og lovede, jeg skulde lære Gudsfrygt og Rytteri hos Eder, det Ene kan saa gaa op mod det Andet. — Men holder Du mere af, jeg skal gaa, saa gaar jeg; os To vil det være let at skille.“

Kay laa og betragtede ham lidt uden at sige noget, Viben vendte sig fra ham og gik hen mod Døren. Da udstrakte den Syge sine Arme og sagde:

„Nei, Du maa ikke gaa, hører Du! kom hen til mig,“ og da Viben stod ved Sengen, og hans Nærværelse atter lod til at øve den tidligere Magt, greb Kay hans Haand og hviskede blidt og bønligt: „Jeg mente det

ikke saa ilde Sæt Dig herved, jeg skal nok være mild og venlig. Jeg har ligget og længtes efter Dig den hele Dag, jeg veed ikke hvorfra det kan komme.“

„Ja, den Tale kan jeg forstaa,“ svarede Viben og lagde sin Haand paa hans Hoved. „Folk skal helst tage mig med det Gode.“

Ratlov og hans Hustru stod ved Døren og lyttede forundrede til, hvad her foregik. De smilte til hinanden og lovede sig det Bedste af Fremtiden.

„Nu skal vi min Sjæl ind og have noget at spise,“ sagde Gørres igjen. „Maden staar og bliver kold, saa kan I tales ved siden. — Viben Peter bliver her for det Første, det skal jeg være Mand for.“

Da de kom ind til det lækkede Bord stillede Viben sig bag Bænken og blev staaende med foldede Hænder. Fru Merved smilede.

„Du venter vist paa, at vi skulde læse tilbords,“ sagde hun.

„Er det ikke saa Skik og Brug her?“

„Det burde være saa, men min Husbond har altid travlt, naar han ser Maden, vi holde

kun Bøn naar min Skriftefader spiser hos os, ellers ikke."

Fru Ratlovs Plads var ligeoverfor Viben, ved hendes Side sad den unge Pige, som havde taget imod dem i Forstuen. Hun betragtede den ny Gjæst overrasket og forskende, hans djærve, hensynsløse og bydende Væsen var hende imod; men hun havde med dyb Forundring været Vidne til det uforklarlige Herredømme, han øvede over Kay.

Der var bredt en rød og blaastribet Dug over et Stykke af det lange Egebord. Retterne bestode af kogt Kjød og Roer. Af et stort, sort Rugbrød skar Enhver sig et Stykke, og fra en fælles Ølkande bleve de tomte Bægre fyldte. Midt paa Bordet stod et Formlys i en Tinstage, det kastede kun et mat og døst Skin omkring sig og lod næsten Halvdelen af Borgstuen i et ubestemt Mørke. Loftet var dannet af svære Egetræs Bjælker, et mørkebrunt Panel gik i Mandshøide omkring Væggene, som ovenfor vare kalkede og bemalede med Fugle og Blomster mellem store Snirkler af gul og rød Okkerfarve. Langs med Panelet løb Bænke, hvis Sæder kunde

slaas op, saa at de dannede en Række Kister, der til Nød lød sig benytte til Sovesteder, naar der kom mange Fremmede paa Gaarden.

„Nu maa jeg ogsaa gjøre Dig bekendt med min Søsterdatter,“ sagde Fru Merved, „hende, som hilste saa venligt paa Dig. Det er Beate, af den gamle og adelige Slægt Rumor i Holsteen, dem har Du vel nok hørt Tale om.“

Viben saae op fra sin Tallerken, hans Øine mødte den unge Piges, han betragtede hende med Ligeegyldighed, men svarede ikke og gav sig til at spise igjen.

„Hvorfra skulde han vel have hørt tale om vore adelige Slægter.“ sagde hun spottende.

„Aa jo! vore gamle Slægter i Ditmarsken, dem, fra hvem Reventloverne og andre gode Familier stamme, tale tidt om Eders heroppe fra Holsteen. — Jeg kjender godt Rumor,“ tilføiede han smilende, „min Fader har fortalt om en af dem, som hed Schack. Han sloges med ham den Sneveirsdag 1500; da saa Schack faldt af Hesten, knælede han ned paa den klægede Jord og bad for sit Liv i Jesu Navn. — Er det værd, vil tale mere herom?“

„Lad os kun høre videre, hvad gjorde saa Din Fader?“ spurgte Merved.

„Han havde dræbt saamange af Eders den Dag, han vilde ikke mere. — Kryb ind under Din Hest og forvar Dig til det mørknes, sagde han, „saa kan Du smutte bort, og det gjorde Schack. — Jo, jeg kjender godt Rumor.“

„Beate hører ikke til Schacks Familie, hun er et stakkels fader- og moderløst Barn, som vi toge til os, da ingen Andre vilde, Først kostede vi hende ind i Ring Kloster, oppe ved Skanderborg, men der fik hun saamange Ris af Nonnen, som skulde lære hende, at hun løb sin Vei, derfra blev hun skikket til Abbedissen for de graa Søstre i Bremen, men det lader til, at hun ogsaa er bleven kjed af dem, og hun trænger dog til Tugt og Skolegang end som Du hørte før.“

„Hun er jo ung og kan lære,“ sagde Viben, „hun har rare og kloge Øine.“

Beate slog med Nakken og tilkastede ham et spottende Blik, han bemærkede det ikke. Medens han talte, blev Døren lukket op inde fra Sovekammeret. Fru Merved udstødte et Skrig. Kay kom frem, bleg som

en Dødning, halvpaaklædt og indsvøbt i Sengetæppet.

„Viben blev saalænge borte,“ sagde han smilende, „jeg vil ind og se til Jer.“

„Men Du er jo syg,“ yttrede Viben, „Du har Kolden, saa gjør man bedst i at holde Sengen.“

„Nu bliver jeg vist rask igjen, jeg har det bedre end før. Jeg maa nok blive oppe.“

„Saa gaa da ind og tag din Kofte paa, Du seer jo ud som et Spøgelse i det Tæppe.“

Kay gik og kom ind igjen, han satte sig paa Bænken hos Viben og betragtede med Opmærksomhed hans store, røde Hænder, hans tykke, krøllede Haar, og den ufortrødne Iver, hvormed han vedblev at spise.

„Lille Beate kan gaa ned og hente mig en bedre Kniv,“ sagde Gørres, „min vil ikke skære Brødet.“

„Lille Beate kan fylde os den Ølkande med det samme,“ sagde Fru Merved.

„Jeg fryser om mine Fødder,“ klagede Kay, „spring ind, Beate, og hent mig det Tæppe i mit Kammer.“

„*Hun!*“ sagde Viben. „Det kan jeg jo gjøre.“

„Nei, saa vil jeg ikke have Tæppet. Jeg fryser ikke mere.“

Ved Sengetid vilde Gørres lyse Viben ind i det Kammer, der var bestemt for ham, men Kay paastod, han skulde ligge i hans, og derimod nyttede ingen Indsigelse.

„Kom og hjælp mig Beate, saa flytte vi Sengen ind“ sagde Gørres, og de kom strax efter tilbage, bærende hver sin Ende af en stor Seng, Beate blodrød og skjælvende af Anstrengelse.

„Gaa bort og lad mig,“ sagde Viben til hende. Saa hjalp han Gørres. Sengen blev stillet ved Siden af Kays, og flere Timer efter at Alle vare gaaede til Ro, kunde de høre de To ligge og tale sammen derinde.

Næste Morger, da Kay vaagnede, sad Viben paaklædt ved hans Side; han havde aabnet den lille Laage, som bragte Lys ind i Kammeret, den friske Morgenluft strømmede dem imøde.

„Er Du allerede oppe?“ sagde Kay forundret og strakte Haanden ud imod ham.

„Du sov, da jeg vaagnede, jeg nænnede ikke at vække Dig, men nu maa Du op, vi To har meget at forrette.“

Kay smilede. „Jeg pleier aldrig at staa saa tidlig op.“

„Da maa Du gjøre det idag og imorgen og hver Dag herefter. Du tænker kun paa Dig selv; men jeg er din Gæst, og Du skal vise mig alle dine Herligheder. — Se! Solen skinner, hør! Fuglen synger, ikke en Sky paa Himlen. — Skal vi lukkes inde her? — Du har sagt, Du gjerne vilde være rask, jeg skal puste nyt Liv i Dig, derfor er jeg her jo, og derfor vil vi ud.“

„Hvor skal vi da hen?“

„Jeg vil lære Gaarden at kjende, Du skal vise mig din Hest. — Raabukken bladede, da vi red forbi ham iaftes, vi vil gaa paa Jagt. Jeg skyder godt med Armbryst og Bøsse og skal lære Dig det. — Du kan ikke? — Du kan nok, der er kun Lidt i Verden, man ikke kan, naar man blot vil. Det siger min Fader.“

„Ja, jeg vil op, jeg vil gjerne gjøre, hvad Du raader til, men Du maa bære lidt over med mig, Du er saa stor, Viben, og saa

stærk, Du bliver vist aldrig træt; jeg er en svagelig Stakkel og duer ikke til Noget.“

Under denne Forsikring stod Kay op og begyndte at klæde sig paa; hans Hænder rystede, han vaklede, idet han gik over Gulvet, Viben hjalp og opmuntrede ham vexelvis.

„Du skal se, jeg skal nok faae Dig rask, kom herhen til Laagen og indaand den friske Luft, — nu Kofte paa, — det gik jo, — herinde er der lummert og tungt, Skoven kalder, Stæren fløiter, den Fugl. jeg skulde fange, boer ikke i Stuen.“

Beate kom ind med en stor Skaal Øllebrød til Kay. Først nu, i det klare Dagslys, havde Viben ret Leilighed til at betragte hende. Hun var lille og spæd og saae noget anstrengt ud, havde store udtryksfulde Øine, dybtliggende som alle kløgtige Øine, og et rigt, mørkeblondt Haar, som hun bar opfæstet under en Klædeshue. Hendes Kjole var meget tarvelig og saa kort, at den viste en lille, fin Ankel og Fødder i store og tykke Sko, ikke som man i hendes Stand sædvanlig bar dem, af Klæde eller Fløil, men af lyst, ufarvet Læder. Hendes eneste Pynt bestod i et smalt, rødt

Silkebaand, der, falmet og krøllet, var knyttet om Halsen, og hvori der hang et lille Rav-hjerte. Det havde Gørres kjøbt til hendes Navnedag, da Bissekræmmeren forrige Efteraar var oppe paa Gaarden.

Efter at hun havde sat Skaalen hen til Kay, hentede hun sin Syramme og tog Plads ved Bordet, uden at agte paa Viben, som sad og betragtede hende.

„Hvad vil Du egentlig herinde hos os?“ spurgte han.

Hun saae op og smilede. Det Træk iaftes, da han hjalp hende med den tunge Seng, havde stemt hende lidt mildere mod ham: „Ellers er det ikke Skik og Brug i et adeligt Huus, at Folk sige Du til Fremmede, den første Gang de se dem,“ sagde hun.

„Ikke det! Ja man maa rette sig efter Skik og Brug. Jeg troede det ellers, siden Jomfru Beate sagde Du, første Gang, hun tiltalte mig — nei! første Gang kaldte hun mig en Bonde, — men saa anden Gang. — Nu skal jeg ikke sige Du mere.“

„Jo vist skal Du,“ sagde Kay, „siden vi

To sige Du til hinanden; jeg vil have det, og Beate skal ogsaa sige Du, ikke sandt?”

„For mig gjerne,” sagde hun.

„Men Du svarer ikke paa mit Spørgsmaal,” vedblev Viben, „hvad vil Du herinde hos os?”

„Beate kommer jo herind hver Morgen,” svarede Kay, „og sidder og synger for mig af Moders Visebog. Hun har saa kjøn en Stemme.”

„Det er jo rart,” sagde Viben. „Saa syng for os.”

„Jeg vilde helst være fri idag, hvis jeg maa.”

„Beate!” sagde Kay bydende, „hvad skal det sige? Vil Du strax synge.”

„Ja, ja da!” sagde hun og tog en lille, skreven Visebog op af Lommen, idet hun saae hen paa Viben, med et Udtryk saa bønligt, som om hun forlangte Hjælp af ham. — Han svigtede ikke heller.

„Men naar man ikke har Lyst til at synge, skal man helst lade det være. Det mener Du ogsaa Kay. Ikke sandt?”

I det Samme raabte Gørres Ratlov inde

fra Borgstuen, at Beate skulde gaa ned til Fogden og hente ham den Bog med de mange Tal i. Beate sprang op og forlod Kammeret. Da hun vendte tilbage, kom en af Pigerne og sagde, hun skulde ind og flette Fru Merveds Haar. Lidt efter førte Kay Viben ned i Gaarden.

Det var en stor og anseelig Plads, brolagt med smaa, runde Graasteen. Midt i Gaarden laa Ridebanen, en grusbedækket Runddeel, indhegnet af et Stakit. Her travede Gørres sine Heste og afrettede Hundene til Jagt. Morgensolen skinnede ned over Gaarden, Svalerne kvidrede, medens de hjalp hverandre med at bygge Rede under Taget. Paa den ene Side af det røde Taarn var der indmuret en stor Solskive af Bremer-Sandsteen, saa høit oppe, at den lod sig tilsyne i lang Afstand udenfor Gaarden. Denne Skive og et lille Sanduhr eller Timeglas, inde over Kaminen i Borgstuen, var det Eneste, der gav Tiden tilkjende hos Ratlov.

Nedenfor Borgerstuens Vindue gik en Svalegang af udskaaret Egetræ, hvor Herskabet tilbragte de varme Sommeraftener, og hvor

der denne Morgen var trukket Snore til Vask.

Jan Gyge stod midt paa Ridebanen og knaldede med en Pisk, medens en af Karlene lod en Hest løbe rundt i en Line. Viben syntes ikke om hans Ydre den foregaaende Aften, i Dagslyset forekom det ham endnu ubehageligere, hans brune Læderkøllert var falmet og afslidt i alle Sømme, hans lange, magre og koparrede Ansigt blev vansiret af to smaa, mørke og skulende Øine, der bestandig søgte at undgaa den, han talte med. En anden Eiendommelighed hos Gyge var en stor, rød Næse, som det mindste Tryk var istand til at bevæge, saa at den kom til at sidde skævt i Ansigtet, hvilket gav ham et forunderligt komisk Udseende. Dette skete saameget oftere, fordi han havde den Vane, naar han tænkte eller grublede over noget, at sætte Pegefingeren mod Næsetippen, og derved bragte den ud af sin naturlige Stilling, hvortil den først efter en Tids Forløb, og ligesom uvillig, igjen vendte tilbage.

„Der har vi Jan Gyge,“ sagde Kay.

„Han passer min Hest og kan fange Fugle, ligesom Du.“

„Og der har vi nok Junker Habenix fra de Ditmasker Vandhuller,“ sagde Gyge, „ham, for hvis Skyld jeg ikke maatte komme op til Herskabets Bord igaar, det jeg ellers pleier hver Onsdag. Han skal være Kays Kammerat! — sikken Prygl vi faae at føde paa. — Jeg siger ikke mere.“

Viben smilede, men svarede ikke. Kay derimod søgte at mildne dette Udbrud af dybt-følt Harme ved at rose Gyge.

„Du maa vide, Gyge er en Adelsmand af fornem Byrd, han tæller baade Friherrer og Kardinaler i sin Slægt efter hvad han selv fortæller.“

„Junker kan gjerne regne et Par Stykker af de Herrer Kurfyrster med,“ sagde Gyge og ledsagede denne Forsikring med et frygteligt Knald af Pisen.

„Han kom herind i Landet med Junker Slenz og hans store Garde, dengang de sloges nede ved Hemmingsted. Han er ogsaa en udmærket Rytter og Vaabenmester, maa Du vide, og skal lære Dig at fægte.“

„Saa har I besøgt min Hjemstavn, Ditmarsken,“ sagde Viben.

Gyge saae hen over Skuldren og lo: „Naada, — i Meldorf, den Søndag vi plyndrede Husene, pryglede Karlene og trak Særken af Jeres Fruentimmer — vi skulde have fuppet den hele By af, havde vi bare faaet Lov dertil.“

„Ja, og saa den Mandag i Vandhullerne,“ sagde Viben, „da de Buer kammt, men da fægtede I vist ikke saa meget, som I løb og bad om godt Veir.“

Kay saae det Uveir, der atter trak op paa Jans Ansigt. „Kom Gyge! saa skal vi prøve paa at fægte lidt, vi To, om jeg ellers har Kræfter dertil. — Gaa og hent vore Kaarder. Siig til Moder og Beate, de skal komme ud og se paa os.“

Jan Gyge lod Karlen trække bort med Hesten og hentede to lange, tveæggede Kaarder med Kurvefæste, omtrent som de gamle Rytterpallasker, og to Dolke, hvis brede Pareerplader vare gjennembrudte med smaa Huller. Kay stillede sig ligeoverfor ham, kunstret og

behændig, Fru Merved og Beate kom ud paa Svalen og saae paa, at de fægtede.

Hvad Viben her blev Vidne til var noget aldeles Nyt for ham. Hjemme i Ditmarsken sloges de kun med Stridsøxer eller med de lange Slagsværd, der istedetfor Kurvefæste blot havde en smal Pareerstang foran Haanden, og som bleve førte med begge Hænder. Det gjaldt der om at angribe og slaa ned, ikke tillige om at dække sig eller afbøde Modstanderes Slag, hvilket disse Vaaben paa Grund af deres Længde og Tyngde ogsaa vare mindre skikkede til. Man hævede Sværdet op over Hovedet og huggede til som en Slagter med sin Øxe. Det blev Rustningens og Pandserets Sag at beskytte mod Slaget. Jan Gyges Maade at fægte paa var en Kunst, der udfoldede ligestor Skjønhed, Lethed og Behændighed. Han førte Kaarden i høire Haand, stod ubevægelig paa samme Plads, dækket og bestandig rede til at afbøde og gjengjælde ethvert Udfald. I venstre Haand holdt han Dolken i Høide med Brystet og søgte under Modstanderens Angreb at fange dennes Kaardespids i Hullerne paa Dolkens

Pareerplade. Lykkedes det ham et Øieblik saaledes at binde den Andens Vaaben, gjorde han i samme Nu sit eget Udfald og Modstanderens Liv var prisgivet til hans Naade.

Det fattede Viben strax, baade at Jan Gyge var en meget øvet Fægtemester, og at han skaanede Kay i den Grad, at han flere Gange lod sig træffe af ham. Hvergang det skete, undlod Kay ikke at kaste et triumferende Blik op mod Svalen, hvor hans Moder smilte og nikkede til ham, og Beate klappede i sine smaa, hvide Hænder.

„Nu Du!“ sagde han endelig, da han træt og udmattet lod Kaarden synke.

„Jeg forstaaer mig ikke paa at fægte,“ sagde Viben, „men det seer saa let ud, det lader sig vel lære.“

„Ja naturligvis,“ svarede Jan med et uheldvarslende Smil, det kommer ganske af sig selv, saasnart man blot faaer Kaarden i Haanden.“ — Han satte Viben i Stilling, rettede lidt paa ham og viste ham Haandgrebene, tilsyneladende med stor Omhu og Iver. — „I skal se, det gaaer. I er adræt

og hurtig, — bøieligt Haandled! — prægtig Stilling! — I kan det jo allerede.“

Efter denne Opmuntring stillede han sig lige overfor ham og holdt sig i Begyndelsen rolig dækket, som om det kostede ham Møie at værgе sig. Viben blev dristigere, derpaa gjorde Jan hurtig og efter hinanden en Mængde Udfald, uden tilsyneladende at bevæge sin Kaarde synderligt, men tillige saaledes, at han hvergang tilføiede Viben et heftigt og smerteligt Stød. Viben blev blodrød, Sveden perlede paa hans Pande, han greb fastere om Kaarden og bed sine Tænder sammen. Uden noget Begreb om at dække sig, hævede han sit Vaaben til Slag og søgte at komme ind paa Livet af Jan Gyge. Jan smilede, det var just dertil, han vilde bringe ham, hans Skikkelse syntes at være rodfæstet i Jorden, hans smaa Øine blev større, hans lange Ansigt med de hængende Kinder havde ikke før været saa ubehageligt. Af og til saae han op mod Altanen.

„Godt gjort!“ raabte han, „forbandet godt! — sagde jeg ikke nok, det kommer af sig selv. — Saa I foretrækker at hugge lidt?

Aa ja! som I behager, — Satan til Karl?“ — Under disse Udraab modtog han Vibens gjentagne Udfald og lod paa samme Tid det ene Slag følge efter det andet, hurtigere og heftigere end før. — „Lidt høiere iveiret med Kaarden, — saadan! dæng mig nu kun til, lige efter Hovedet, jeg gjør ikke Gjengjæld. — Blot en lille En over høire Arm, det kaldes en Terts, saa et Par Smaastykker over den anden Arm, det kalder man en Kvart, husk vel paa det, saa lidt i det Dybe, det opliver og forfrisker.“

Under dette onde Smil og drillende og ringeagtende Udbrud skaanede han bestandig Vibens Hoved, men lod til Gjengjæld en saadan Hagel af Slag regne ned over hans Arm og Skulder, at den Ulykkelige udstødte et dæmpet Smerteskrig. Og dog pinte Slagene ham i dette Øjeblik ikke saameget som Ydmygelsen ligeoverfor Tilskuerne oppe paa Svalen og den fuldkomne Hjælpeløshed, hvori han var prisgivet til Jans Behændighed. Han blev ved at se ham fast ind i Øinene med hele sin Naturs Uforfærdethed, som om han bebreidede ham den Skjændsel, at ville

benytte saa stor Overlegenhed mod saa megen Uerfarenhed. Fra rød var han bleven bleg, han slog om sig i Luften, tilsidst sank hans Arm, og Vaabenet gled ud af hans Haand.

„Nu kan jeg ikke mere,“ hviskede han og vaklede bedøvet hen over Gaarden, til han faldt sammen paa Stenbænken under Elmetræet. Gyge lo. Beate klappede i Hænderne oppe paa Svalen.

„Du skulde ske en Ulykke, fordi Du slog saa haardt til“, raabte Kay.

„Slog jeg for haardt,“ sagde Gyge med hyklet Deltagelse. „Junker skal ikke sige det, jeg mener netop, det er den rette Maade at lære paa. En halv Snes Gange endnu, saa skal I se, — han bliver en durkdreven Fægter, han har Anlæg, den Herre Ditmarsker!“

Det varede noget, før Viben var istand til at reise sig, men han besad stor Magt over sig selv, og skjulte hvad han led. Han tænkte i dette Øjeblik paa sin Fader, og sagde til sig selv: Man kan dog ikke Alt hvad man vil. Lidt efter gik han ud af Gaarden med Kay.

Klokken ringede Tolv ovre i Hademarschens Kirke, da de vendte tilbage. Kay var træt, han lagde sig paa Sengen og faldt strax efter i Søvn. Viben gik ind paa sit Kammer ved Siden af Kays, skød Slaaen for Døren og trak Koften af. Hans høire Arm var opsvulmet fra Skulderen ned til HaandleDET, han kunde neppe bøie den, ethvert af Jans Slag viste sig som en ophøiet Stribe, underløben med Blod; han badede Armen med Vand og havde med Møie faaet Koften paa igjen, da han blev kaldt til Middagsbordet. Kay kom ikke tilsyne, Ratlov mente ogsaa, han havde bedst af at hvile sig. Han var glad over den hellige Forandring, der var foregaaet. — „I Gaar i Sengen, gusten som en Dødning, i Dag ude i Skoven, rød som en Tulipan! — det er din Skyld, Mester Viben, til Belønning skal jeg drikke mig en Kande af den allerbedste Vin, vi gjemme i vor Kjælder. I Andre kunne faae Lov til at hjælpe med. — Beate! sæt os to Sølvbægre frem, jeg maa selv ned og tappe Vinen, det betror jeg ingen Anden til. Beate! hvor har Du gjort af Nøglerne?“

Da Gørres kom igjen, tog han stiltiende Plads ved Bordet, og spiste ikke af den salte Bergfisk, som ellers var hans Livret, han lod ogsaa Vinen staa i Kanden og faldt i dybe Tanker.

„Der er noget galt fat nede i vor Kjælder“, udbød han endelig. „Den gode spanske Vin, fra Fætter oppe i Angel, den jeg ikke nænnede at røre, er næsten halvt tømt, det Rostokkerøl fra den Kræmmer i Kiel er der ogsaa taget af. Hvem kan det være? Ingen har Nøglen uden jeg, og der er forsvaret Lukke for Døren.“

„Ovre hos Folkene er der megen Tale om den Kjælder“, sagde Beate. „De paastaa, det gaar igjen der, og Jan Gyge har set en lang En i et hvidt Lagen rokke frem og tilbage under Muren. De fortælle, at der i gamle Dage har ligget en Kirkegaard, hvor nu Kornhuset staar.“

„Det er dum Snak den,“ sagde Gørres, „nu skal vi nok se, de Døde gaar i Kjælder og drikker Spanskvin, de har min Tro andet at bestille. Jeg veed vel, det er ikke, som det skulde være derovre, jeg har selv mærket til

det Utøi, den Nat jeg kom fra Barselgilde hos Wisch paa Hanerov, og der var ganske rigtig en lang En, som gik med sit Hoved under venstre Arm, men i Kjælderens gaar de ikke. Da jeg kom derned nu, var der dryppet Tælle paa det ene Anker, og en lille Stump Lys stod klemmt inde mellem Baandene, — — hvad har Spøgelser med Tællelys at bestille? — Lad det nu gaa for den Gang. Jeg skal give Pater Augustinus en Tønde Malt, — kanske han hjælper sig med en halv, — saa maner han mig det Djævelskab ned i Mosen bag Ellene. — Din Skaal Viben! og Kays Skaal! og din Skaal, Merved! og alle vore gode Venners Skaal! — hent et Bæger til, Beate, jeg kommer vel ogsaa til at give hende en lille Draabe!“

Efter Bordet gik Gørres og Fru Merved hver ind i sit Kammer for at sove til Middag. Beate nynnede og færdedes inde i Borgstuen. Hendes Sang var som en Fugls Sang, en Jubel, der gav sig hen i Toner uden at søge efter Form, og uden at bryde sig om Tilhørere. Hendes Natur havde ogsaa

det tilfælles med Fuglens, at den glemte Uveiret, saasnart det var forsvundet.

„Aa, lille Beate!“ raabte Ratlov strax efter inde fra sit Kammer, „spring op og hent mig de store Vandstøvler, som hænge inde paa Maltloftet, vi skal ned til Slusen ret nu, naar jeg faar hvilet ud.“

Beate sprang. Da hun kom tilbage lød Fru Merveds Stemme: „Hvor er Du henne, Barn! jeg ligger her og kalder paa Dig. Luk den Vindueslaage, Solen stikker mig lige i Øinene. — Stænk saa Tøiet, at vi kan faa det manglet. Lad os være fri for din Musik, Gud veed, hvad Du gaar og synger for, bedre var det, om Du kerede Dig om din Teen, det varer vist til Kyndelmisse, før Du faar den fuld. Har Kays Fugle faaet Sand? — Hvor er Viben?“

Viben sad ude paa Svalen og saae ind over Skovene ved Hademarschen. Bag dem laa Meldorf. Han tænkte paa, hvad de nu bestilte hjemme. Intet hørtes uden Græshoppernes Hvislen udenfor Muren og Lyden af en Brændehuggers Øxe inde i Skoven. Intet rørte sig, uden Bladene paa det gamle

Elmetræ foran Kays Kammer, selv disse syntes efterhaanden at sove ind i den almindelige Stilhed og Fred.

Denne blev pludselig afbrudt ved et gjennemtrængende Skrig af Beate inde fra Kays Kammer. Kay fo'r op af Sengen, Beate sad sunken sammen paa Bænken, foran hende stod et af de smaa Fuglebure, Døren var aaben, Fuglen borte. Fru Merved ilede ind til dem.

„Fuglen! Fuglen!“ stammede Beate, „den røde Dompap! den er fløien ud af Vinduet.“

„Min dejlige Fugl!“ raabte Kay, „den jeg holdt allermest af, min lille Fugl! Naar jeg var syg, sad den og saa paa mig og kvidrede saa sagte, som om den var bange for at vække mig.“

„Hvad er det for en Støi, I gør?“ raabte Ratlov inde fra sit Kammer. Ingen svarede ham. Kay vedblev at klage, han strakte Hænderne iveiret og brast i en hulkende Graad. Ratlov maatte endelig bekvemme sig til at forlade sit Leie. Han kom ind i Stuen med Haaret strittende til alle Sider og i Skjorteærmer. Støvlerne havde han ikke faaet

Tid til at tage paa, han viste sig med lange Strømper, syede af krapfarvet, hjemmegjort Vadmæl: strikkede Strømper kjendte man nemlig dengang endnu ikke.

„Hvad er det I gjør saadan morderlig Larm for?“

„Beate har sluppet min lille Dompap ud,“ raabte Kay med stigende Heftighed. — „Det kunde Du gjøre, Du, som skulde hjælpe mig. — O, mit Hoved! mit Hoved! det brænder derinde som den gloende Ild.“

Han fo'r hen mod Beate, som sad og krøb sammen i Krogen og holdt Haanden foran sig.

„Slaa mig ikke!“ bad hun ygmygt, „slaa mig ikke!“

Kay standsede pludselig, han saa Viben staa i den aabne Dør og lytte paa hans Klage og Fru Merveds Bebreidelser. Han gik hen til Kay og lagde sin Haand paa hans Skulder.

„Hvad er saa det Hele“, sagde han. „Jeg vilde se til din Fugl og aabnede Laagen, saa fløi den sin Vei.“

„Du!“

„Ja, Du laa og sov, hvorfor skulde jeg

vække Dig, Du fik det jo tidsnok at vide — Du, Kay! — forgangen slog Du mig for min Fugl, kan Du huske det? i Dag har jeg berøvet Dig din, — skal vi være kvit, hvad?”

Kay svarede nogle Ord, som Ingen kunde høre, han saae paa Viben og kæmpede med sig selv. Viben rystede paa Hovedet og strakte ham begge Hænder imøde. „Hvem vilde bedrøve Dig med Villie. Kom med din Haand! Har Du svært ved at tilgive?”

Kay slyngede Armen om hans Skulder og hviskede: „Jeg holdt saa meget af den, jeg faar aldrig en saadan en Fugl igjen?”

„Vi fange Dig en anden i Morgen, det kan vi To.“

En dyb Rødme hvilede over Beates Kinder, medens dette foregik, hendes Hoved var sænket, som om de allerede slaaet hende, nu hævede hun det igjen. Taarerne standsede, hun lyttede, tvivlede, bøiede Legemet forover for at høre alt. De foldede Hænder sank ned i Skjødets, hun saae op paa Viben med et usigeligt Udtryk af Tak og Beundring. Fru Merveds Blik gik fra den Ene til den Anden, hun fattede ikke ret den hele Sag.

„Det var altsaa ikke Dig, Beate; men hvorfor sidder Du saa og tier stille?“

Beate svarede ikke, hun brast i Graad og løb ud af Kammeret.

„Lad os saa komme ind og sove igjen,“ sagde Ratlov.

Næste Morgen, da Viben og Kay gik ned i Gaarden, stod Jan Gyge atter paa Ridebanen og knaldede med sin Pisk. Han hilste paa dem og spurgte, om Viben ikke skulde have Lyst til en lille Omgang med Kaarden til Frokost.

»I Dag ikke,“ svarede Viben, „lad os kun vente, men derfor skal I nok komme til at lære mig Kunsten.“

„Jeg tog da ikke for haardt paa Jer?“

„Aa nei! jeg løb jo ikke.“

Nede for Enden af Ridebanen stod et højt Træbillede, udskaaret af Egetræ og forsvareligt beslaaet med Jern. Det forestillede en Mand i rød Kofte, store Skipperbuxer og en Hat med en Busk Hanefjer paa Hovedet. Han holdt begge Arme udstrakte og bar i høire Haand et lille Skjold med et rødmalet Hjerte, i den venstre en Pose af aabent Tøj.

fyldt med Mel eller Aske. Underkroppen stod fast i et Fodstykke af Planker, derimod hvilede Overkroppen paa en Tap og lod sig dreje rundt ved et Stød til de udstrakte Arme. Dette Billed kaldtes en Roland og blev brugt ved enhver Forlystelse i Ditmarsken. De unge Karle stege til Hest, toge et Spær, en Pig eller en lang Stage, og det gjaldt da om at stikke Skjoldet ud af Rolands Haand uden at standse Hesten i dens Fart. Men Skjoldet sad fast, der maatte ligestor Behændighed og Kraft til for at faa det ned, og standsede Rytteren sin Hest, medens han stødte, dreiede Rolands Krop sig rundt, overdryssede ham med Melet eller Asken, hvilket gjaldt for en stor Skam.

Ditmarskerne fandt Smag i denne Leg, og Roland blev hentet til Bryllup og Jordefærd, han stod paa den store Plads i Heide hver Lørdag under Torvetid, vældig at se til, kalket hvid i Ansigtet, et kønrøgsværtet Skæg, og store, kulsorte Øine. Han gjemmes endnu i det lille Museum i Meldorf, som skylder den aandrige og lærde Professor Kolster sin

Tilværelse. Det var som sagt en saadan Roland, der stod paa Ratlovs Ridebane.

„I Dag ville vi stikke efter ham,“ sagde Kay og bad Jan Gyge om at hente to Heste ud fra Stalden. Jan kom med Hestene og bragte derefter to fem Alens Stager med en lille Træbrik paa den ene Ende. Viben smilte, da han saa dem. Et saadant Spær i en Ditmarskers Haand gav ham en frygtelig Overlegenhed, det var han vant til at føre med sig paa enhver Vandring, det hjalp ham over Grøfter og Sumpe og gjennem den bundløse Vei, hvori Vogn og Heste bleve staaende. Fra ganske lille havde enhver Dreng sin Springstok og øvede sig med den, hvor han kom hen, hans Anseelse blandt Kammerater beroede paa den Færdighed, hvormed han kunde bruge den. Da Kampen stod foran Hemmingsted, var det Springstokken, som hjalp Volf Isebrandts Mænd over Grøfter og Grave, hvori Ryttere og Fodfolk omkom; da Slaget endte, og hver en Tanke paa de Danskes og Holstenernes Side kun gjaldt Flugt, var det atter Springstokken, som hjalp Ditmarskerne til at indhente og dræbe deres Fjender.

Jan Gyge saae det Udtryk af Glæde, der fo'r over Vibens Aasyn, men fattede ikke Aarsagen.

»I kæmper vel ligesaa godt med Spær som med Kaarde?“ spurgte han.

„Lige saa godt! — ja!“ Det gjør I vel ogsaa?“

„Mod den Trætingest“, svarede Jan med et ringeagtende Blik paa Roland, „nei! — men mod Mennesker har jeg lært at bruge Spær og Landse. — Maaske I skulde have Lyst til at se en lille Prøve? I behøver blot at stille Jer ligeoverfor mig, I skal ikke være bange for, at Jeres kostbare Skind kommer tilskade, som I ser, er der store Brikker paa Enden af Spæret. — Har I Lyst?“

„Ja, siden I selv tilbyder det. — Skal det være til Hest eller til Fods?“

„Det er mig ligemeget. De Ditmarsker Bønder og menige Landseknægte bruge deres Pig til Fods, adelige Herrer slaas helst til Hest.“

„Ja, saa er den Sag jo afgjort. — I til Hest og jeg til Fods, saadan skikker det sig

for os Begge. Jeg er en Ditmarsker Bonde, I en adelig Herre og Junker.“

Jan Gyge lo, han kastede med Hovedet, gyngede Overkroppen til Siden og holdt Armene runde, idet han gik over Rendebanen hen til Hesten. „Men,“ føjede han til, „jeg siger det forud som en ærlig og redelig Stridsmand, naar jeg er til Hest har jeg nogle Fordele over Jer.“

„Det havde I jo ogsaa, da I var tilfods; jeg vil se at tage mig desto bedre ivare.“

Kay var imod Kampen. „Du skal ikke stikke med Jan Gyge, han er en lumsk En, som har faaet noget imod Dig og vil gjøre Dig Fortræd; skal der stikkes med Spær, saa vil jeg være mod ham, mig gjør han Intet.“

Viben rakte ham Haanden: „Du er en rigtig ærlig Sjæl, Du! og vil nok have, at jeg aldrig mere skal skilles fra Dig; men lad mig kun friste min Lykke, det er ikke hver Dag, jeg taber.“

Jans høirøstede Ord og Støien han gjorde med Hestene, kaldte Beate ud paa Svalen. Hun rødmede idet hun bøiede sig over Ræk-

værket og sagde; „I skulde ikke kæmpe med Jan Gyge. — I skulde ikke.“

„Bliv lidt og døm saa om det“, svarede Viben.

„For at se Jer tabe, det saae jeg jo i Gaar.“

„Nei, for at klappe i Hænderne, naar han vinder, som I gjorde i Gaar.“

Gaardens Folk kom op fra deres Kamre i Kjælderen og ud fra Staldene og stillede sig i Dørene. Jan Gyge valgte den bedst tilredne Hest, han jog omkring paa Banen og svingede sit Spær med stor Behændighed. Viben saae lidt paa ham og lo.

„Det gjør de Drengede bedre i Ditmarsken,“ sagde han. — „Saadan skal I bære Jer ad, se nu paa mig.“ Han hævede Armen, greb midt om Stangen og lod den løbe rundt mellem den ene Haands Fingre. Efterat den først var bragt i Bevægelse, kastede han den iveiret, greb den igjen, medens den vedblev at snurre rundt, hurtigere og hurtigere, saa den tilsidst kun dannede en mørk Kreds omkring hans Hoved.

„Det kalde vi at slaa Mølle“, forklarede

han, „men den Leg er kun for Børnene. Er I færdig, saa lad os begynde.“

Jan rykkede sin Hest tilbage og hilsede som en Kavaleer op til Svalen, hvor nu ogsaa Fru Merved var kommen tilstede; derpaa gjorde han Tømmen kortere og lagde Spæret fast under den høire Arm. Viben stod midt paa Pladsen. Han strøg Haaret tilbage fra Panden, spændte Bæltet fastere om sin Kofte og støttede sig til Spæret, men gjorde ikke det ringeste Tegn til at dække sig. Tilskuerne betragtede ham allerede som overvunden. Jan Gyge førte sin Hest frem, han havde atter det hadefulde Smil fra i Gaar. Vibens Spot irriterede ham desuden. Hesten løb, Spæret var rettet mod Vibens Hoved.

Da lød et Skrig fra alle Tilskuerne, og der skete Noget, som Ingen havde gjort sig Begreb om. I det Øjeblik, Jan i fuld Firspring naaede midt ud paa Banen, satte Viben med et hurtigt Tilløb Spæret mod Jorden, hævede sig iveiret og kom ned paa den anden Side af Hesten. I det Samme bragte han Jan et heftigt Stød over Skuldren, et andet og tredie fulgte efter, inden det var

muligt at faae Hesten vendt. Da Jan endelig blev istand til at gjøre Modstand, havde Viben forandret Stilling og angreb ham fra en ny Side. Stokken tjente ham i det ene Øjeblik til Spring, i det næste var den et Angrebsvaaben, saameget farligere ved den Hurtighed og Behændighed, hvormed han forstod at bruge den og beregne Stedet og Afstanden, han vilde vælge overfor sin Modstander. Jan derimod var hindret i at bruge sit Spær, medens han uafbrudt maatte styre Hesten og forandre Stilling, for at Viben ikke skulde komme paa Siden af ham. Hans Hest blev tilsidst utaalmodig over disse Vendinger, den bed i Bidslet og slog ud.

Viben angreb igjen, et nyt Spring, blev fulgt af nye Udfald. Dennegang raabte han:

„En lille En over høire Arm, det kaldes en Terts, saa et Par Stykker over venstre, det kalder man en Kvart, og de forfriske. Var det ikke den Lærdom, I gav mig i Gaar?“

Ethvert af disse Raab blev fulgt af et heftigt Stød paa Jans Arme, Bryst og Skul-

dre og tvang hans Hest tilbage. Viben fulgte efter.

„I glemmer da ogsaa alting i Dag. — Herskabet staar og ser paa Jer, — af med Huen!“

Han rettede et Udfald mod Jans Hoved, rev Huen af ham, svingede den rundt paa Spæret og kastede den hen ad Rendebanen. — Seirens Lykke var over ham, hans Arm brændte under enhver Bevægelse; men han mærkede det ikke mere, han vilde vinde, vilde udslette Skammen og Ydmygelsen fra i Gaar. De samme Øine saae paa ham, en vild og jublende Hævnlyst gennemstrømmede ham. Jan Gyge var fortabt, ethvert Forsøg paa at træffe Viben mislykkedes, et vildt Dyrs Raseri stod tilskue i hans blege Aasyn, Aarerne svulmede i hans Tindinger, hans smaa Øine vare underløbne med Blod, han undveg, bugtede sig og anvendte forgjæves al den Smidighed, hans Legeme besad. Hvad han led i dette Øieblik var en Gjentakelse af det, der hændtes foran Moserne ved Hemmingsted, der sloges han ogsaa til Hest msd en Fjende tilfods, som den Gang havde han atter tabt, var atter

i Begreb med at kaste Vaabnet fra sig og
 atter at bede om Naade.

Kampen varede kun nogle Øieblikke, men
 dog altfor længe for Gyge, den endte, idet
 Viben gjorde et nyt Spring og trængte ham
 tilbage i et Angreb mere heftigt end alle
 tidligere. Vaabnet blev slaaet ud af Jans
 Haand, han vaklede, sank sammen og lod sig
 glide ned af Hestens Side. Da Viben saa
 ham værgeløs, kastede han sit Spær henad
 Rendebanen, men hjalp ikke Jan, han blev
 staaende midt paa Pladsen, saa sig om og
 tørrede sin vaade Pande med Ærmet af
 Koften.

Alt det Onde, der udgjør Summen af menne-
 skelig Had og Hævnlyst, kom frem i Jans
 Aasyn, da han bøiet og tavs reiste sig og hal-
 tede hen over Banen.

„Jeg tog da ikke for haardt?“ sagde
 Viben.

Jan saa paa ham uden at svare og listede
 ind i en af Staldene.

Beate stod paa Svalen. Da Viben saa
 derop, brød hun en Gren af en Gyldenlak og
 kastede den ned til Viben.

Han rystede paa Hovedet og smilte. „Hvis jeg var en kjøn og adelig Junker,“ sagde han, „men jeg er kun en Bonde.“ Han tog Blomsten og gav den til Kay.

Nogle Dage efter var der Fest paa Ratlovs Gaard. De ventede Prioren fra Augustinerklostret i Meldorf. Viben havde ikke før set Fru Merved saa smuk og pragtfuld klædt, heller ikke syntes han, at hendes Aasyn havde haft et mere tiltalende eller friskere Udtryk end denne Dag. I Kjøkken og Kjælder var der travlt, Lyshullerne stode aabne, en varm Damp trængte op fra dem. I Borgstuen blev det gamle Sølvtoi stillet frem paa Bordet. Der kom ogsaa forskjellige Skueretter tilsyne: store Tærter med Fugle og Blomster og Slotte, udskaarne af Træ, saa de lignede Bagværk. Enhver var i Bevægelse. Beate blev skikket omkring alle vegne. Først maatte hun polere sin Mosters aflange Staalspeil, til det blev rigtig blankt, saa skulde der fæstes et hvidt, stivet Kniplingstæppe over den lille Bedepult i Merveds Sovekammer, derefter maatte Køgemesteren have nye Befalinger nede i Kjælderen, endelig blev der hentet friske Blomster

og bundet en Krans af Rosmarin og Balsom omkring Christusbilledet. Imedens stod Fru Merved og saae sig i Speilet, spurgte Beate, hvorledes den Sløife sad, og lod hende rette paa sit Haar, før hun gik ud paa Svalen og stirrede ned mod Skoven, hvorfra den ærværdige Prior skulde komme.

Ratlov var ikke hjemme; det var Lørdag, saa skulde han tiltorvs i Heide, og red bort ved Solopgang. Der var heller Ingen, som savnede ham i Hjemmet.

Pater Augustinus lod længe vente paa sig. Han havde lovet at komme før Middag, men Skyggerne begyndte allerede at blive lange, før han bankede paa Porten. Jan Gyge tog imod Hesten og lod til at have noget vigtigt at betro ham, han saae sig om til Siderne, hviskede og tøvede med at hjælpe Prioren ned. Da han havde fortalt, hvad han vilde, krydsede han Hænderne over Brystet og bøiede sit Hoved, hvorefter Pater Augustinus gjorde Korsets Tegn over ham. Fru Merved stod og svingede med sit Tørklæde oppe paa Svalen.

Viben havde stillet sig paa det øverste Trin af Trappen, for ham var Prioren en

vigtig Person, han betragtede ham med dyb Ærefrygt og knælede næsten til Jorden, idet de mødtes. Augustinus standsede og saae paa ham med stor Opmærksomhed, han smilede til Vibens ydmyge Stilling og bredte Hænderne over ham, medens han gik ind i Stuen.

Der kom Fru Merved ham imøde, kyssede hans Haand, og fyldte et Bæger med den ældste og bedste Vin, Gørres havde i sin Kjælder. Augustinus tog Plads for Bordenden i Ratlovs udskaarne Stol, han betragtede det dækkede Bord med Velbehag og spurgte flittig til Alles Befindende. Hans Røst lød dæmpet og fuld af Salvelse, et venligt Smil ledsagede Alt, hvad han sagde. Fru Merved sad paa Bænken lige overfor ham. Hun og Præsten var alene i Stuen.

Det lagde Viben Mærke til, at Augustinus var en høi og velvoxen Mand, klædt med stor Omhu. Han havde talende og kraftige Træk, mørke Øine og et kulsort Skjæg. Haa-ret bar han længere end Augustinerne ellers pleiede, og Tonsuren paa hans Isse var næsten ikke til at se. Hans smaa, buttede Hænder vare besatte med kostbare Ringe og kom

saameget oftere tilsyne, fordi han ledsagede det meste af, hvad han sagde med tilsvarende Haandbevægelser.

Den Dag blev der dækket til Folkene ved den nederste Bordende; da Klokken ringede, kom de ind i deres Søndags Dragt, stillede sig foran deres Pladser, foldede Hænderne og lyttede med sænkede Hoveder og stor Andagt, medens Augustinus fremsagde Velsignelsen.

Fru Merved sad ved hans Side og havde sin hele Opmærksomhed rettet paa ham. Augustinus derimod fandt et venligt Ord til Enhver, han skænkede i Beates Bæger, spurgte til hendes Blomster, lod Kay fortælle om sine Fugle og beskæftede sig derefter med Viben.

„I er en fremmed i dette fromme Hus, det alle gode Helgene tage i sin Varetægt,“ sagde han, „men jeg kjender godt Eders Slægt, den hører til de gode Faar i Hjorden.“

En mørk Rødme skød op i Vibens Kinder, da Alles Opmærksomhed var rettet paa ham, han bøiede sit Hoved og svarede halvhviskende: „Min Slægt skal tjene Herren.“

„Det er saa meget priseligere i disse Farens Dage, hvor Mørket vil kæmpe mod Lyset, Løgn mod Sandhed, og Kætteriet reiser sit Hoved mod vor ene saliggjørende Kirke.“

Viben var kommen godt fra sit første Svar, han blev dristigere. „Det lader saa,“ svarede han frimodig, „men det nytter dem ikke noget.“

Prioren drog sine mørke Øienbryn iveiret og smilte: „Jeg bør heller ikke klage over de unyudige i Aanden, siden selve Hyrden bærer sig ad, som Profeten siger om Slangen: „Den stopper sine Øren til for ikke at høre Besværgelsens Stemme. — Mit Hus er et Bedehus, hvad har de gjort det til i disse Dage? Forgangen Søndag kom de Meldorf Borgermænd fuldtvæbnede med Øxer og Stager ind i Kirken og holdt sig i to Hobe, Messen tilende, rede til at bruge Vaaben mod hverandre.“

„Høiærværdige Herre maa ikke være vred paa dem, det voldte vor Sognepræst, Hr, Nicolaus Boje, han lovede at prædike til Gunst for den frafaldne Munk, ham de kaldte Mar-

tinus Luther, og sankede han da alle dem, der bare hans Slægts Vaaben og Bomærke, for at værges sig, om Noget skulde hændes. Da min Fader hørte det, skikkede han Bud om til vore Folk, og der er mange, som har den springende Ulvs Mærke, de droge med Spær og Øxer ind i Kirkestolen, som I siger, og løftede Skjold iveiret, at Alle kunde se det, saa bleve de Andre strax tamme. — Den Sag, Carsten Peter holder med, er vel faren, det kan I lide paa. — De fromme Helgene kunde for Resten godt have hjulpet sig selv, men de vilde ikke. Hyorfor sidde de stille og høre paa alt det Sludder af Antikristen og hans fule Rottefængere, istedetfor at lade Jorden revne under dem? — Vi havde vor Trommeslager med, og han slog Hvirvel udenfor den store Kirkedør, men Bojes havde ingen. Der var ikke en Mand, som knyede, og Boje talte heller ikke til Gunst for Munken. Han skulde blot have vovet det! — Vi biede efter dem udenfor, men de listede ud af den lille Dør, saa lode vi dem fare.“

Det var den længste Tale, Viben nogensinde havde holdt, han saae undseelig hen paa

Prioren og hans freidige Øine straaledede. Augustinus sad og smilede, og naar han saa op paa Fru Merved, smilede hun ogsaa.

„Du stammer fra en talrig, gammel Slægt Viben Peter! Vi har i vort Kloster optegnet en Gave fra en af dine fromme Forfædre, som skænkede os et Alterbillede af *lignum sacrum* og dertil fem og tyve Skaalpund Vox, holsteensk Vægt, for en aarlig Memorie over hans afdøde Kvinde.“

„Min Slægt er gammel og velkjendt i Marsken“, svarede Viben. „Der ligge mange Gravstene omkring paa Kirkegaardene, alle med Ulven til Mærke, og afslidte af Regn og Sne, saa Skriften fast ikke lader sig læse mere. Mandsstærke ere vi ogsaa, og flere kunde vi endnu være, om de Vindbergens Folk havde faaet Lov til at staa sammen med os, men det vilde vi ikke. Heller ikke toge vi imod deres Tilbud, da de forlangte at købe sig ind i Slægten. Enhver kan være god for sig, mente min Fader, men de fra Vindbergen due ikke og have et daarligt Rygte, de holdt dem tilbage, da vi jøge Fjenden ud af Lan-

det. Saa kom den store Feide paa, og vi skilte os helt fra dem.“

„Hvad var det for en Feide?“

„De bare ligesom vi en springende Ulv til Vaabenmærke. Engang sagde Carsten Peter til dem: I komme til at tage den Ulv ud af jeres Skjold, ellers skal jeg slette den ud for Jer. — Det vilde de ikke, men samlede deres Mænd, og vi samlede vore, der var skarpe Øxer paa begge Sider og ilde mente de hverandre det. Hvor vi mødtes, flød der Blod, men de Andre vare værst farne, for de tabte. Til Raadsforsamlingen i Heide turde de ikke komme, tilsidst vovede de dem heller ikke i en fremmed Kirke. Saa var det en Dag, vi atter stode mod hverandre, at gamle Dunkes Tede fra Bodingmanhusen gik ud af deres Række og slog til Lyd for sig paa Skjoldet. Lad os se, om vi ikke kan snakke os tilrette, sagde han, slaas er der altid Stunder til siden. Det er om vort Vaaben, vi strides, ikke sandt, jeres er en springende Ulv? — saa sige vi nu fra i Dag, at vort er en springende Hund. Hvad vil I os saa mere? — Alle lo ad Teds

Indfald og dermed var Feiden tilende. Kommer der Noget paa igjen, saa siger jeg forsandt, jeg behøver blot at gaa op i hvert Kirketaarn, hele Marsken igjennem, og klemte tre smaa Slag paa Klokken, det er vort Tegn, for at faae hundrede Mand samlet i Plade og Vaaben. Men det vil ikke sige stort, høiærværdige Fader, vi ere dog kun Husfolk og Gaardfolk, eller *Bønder*, som Nogle kalde os.“ Med disse Ord saae han over til Beate, smilede, og trak paa Skuldren.

Efter Middagsbordet gik Enhver til sit, og Fru Merved blev igjen alene med Prioren, hun vilde skrifte den Dag og sendte Beate ud af Stuen. Kay hvilede sig inde i sit Kammer, træt og anstrængt af de Udflugter, han havde foretaget, før de spiste. Om Morgen og Formiddagen fulgte han Viben, veg ikke fra hans Side; det Livlige i Vibens Natur lod til at naae ham, han anstrængte sig for at følge med, og det lykkedes til hen imod Middag, saa blev han træt og sank i en halvsovende Tilstand, der varede Resten af Dagen.

Beate sad paa Svalen med begge Hænder

under Kinden og stirrede op paa de flyvende Skyer, da Viben kom ud til hende. Hun rødmede og greb hurtig efter sit Sytøi, som laa i hendes Skjød.

„Skal I ikke skrifte? spurgte han.

Hun saae lidt paa ham, som om hun betænkte sig paa Svar. Der var et forunderligt tankefuldt, klart og gjennemtrængende Udtryk i hendes Øine. „Kom og sæt Dig ned“, sagde hun, „saa vil jeg skrifte for Dig“.

„I skulde ikke drive Spøg med hellige Ting“, svarede han, „de gode Helgene lide det ikke.“

„Jeg driver heller ikke Spøg, jeg vil skrifte for Dig, om Du vil høre mit Skriftemaal.“

„Det er ellers ikke Skik i et adeligt Hus at sige Du til den Fremmede,“ sagde han smilende.

„Du er jo ikke fremmed,“ svarede hun blidt, „men Du har vist svært ved at glemme og tilgive.“

„Det kan nok være. I det Land, jeg kommer fra, tilgiver man ikke, man hævner sig. Slag for Slag, hedder det, men helst to

for et, saadan blev Ditmarsken til, hvad den er.“

„Det gjælder maaske overfor Mænd, men man hævner sig ikke paa en Kvinde. — Du mener heller ikke, hvad Du siger. Hvorfor lader Du være at hævne Dig paa mig? Jeg haanede Dig jo det første Øjeblik, vi mødtes.“

„Ja, hvis det endda var det Værste.“

„Jeg haanede Dig igjen den Dag, Du kæmpede med Jan Gyge. — Jeg veed ikke, hvor det kunde falde mig ind, det var stygt. Du skal tro mig, jeg har været meget bedrøvet derover. — Hvorfor hævnede Du Dig ikke.“

„Der var Noget i Jeres Øine, som siger: hjælp mig! forresten skal I ikke være saa sikker, det kan komme endnu.“

„Hvergang jeg gjorde ondt mod Dig, svarede Du med at gjøre godt, det er nu din Natur, Du er den Eneste, saalangt jeg kan huske tilbage, der har lagt Mærke til, at jeg var nær ved at segne under mit Aag. — Ved Du, hvad det er at staa ene, at se sig om i Øst og Vest efter Hjælp og aldrig finde den? Jeg er et stakkels Barn, som hverken har

Fader eller Moder, jeg flyver om i Verden som den vildfarne Fugl og lever af Krummerne, der falde fra de Fremmedes Bord. — Saadan var det længe, længe, da kom Du som den friske Luft, og Alt blev forandret. Kay taler ikke til mig som før, han efterligner Dig jo lige til din Gang, lige til Lyden af din Stemme. Gørres begriber, der er Noget, som gaar over mine Kræfter. I Gaar skulde jeg hente Badevand til Moster nede fra den dybe Brønd i Kjælderen, da hun hørte, Du kom, sagde hun, Du kan lade Pigen bringe det. Alle rette sig efter Dig, dit Exempel følge de.“

„Der er noget i Eders Røst, som minder mig om Hjemmet.“

„Sig *din* Røst,“ bad hun og strakte ham sine Hænder imøde.

„Der er Noget i *din* Røst, som ligner min Moders.“

„Det er vist en rigtig brav Kone, din Moder.“

„Hun var den svageste af dem alle, men dog altid den stærkeste, naar hun vilde være det, og satte det igjennem, ingen Anden magtede.

— Nei! jeg kan alligevel ikke glemme, at Du klappede i Hænderne, fordi den Landløber lokkede mig til at fægte med Vaaben, jeg ikke kjendte. Hvorfor klappede Du ikke, da jeg vandt over ham?“

„Fordi jeg sad og græd over min Uret mod Dig,“ svarede hun og vendte Hovedet bort, for at han ikke skulde lægge Mærke til, at hun var i Begreb med at græde igjen. Han saae lidt hen for sig, Ingen af dem talte.

„Hvorfor vil Du ikke skrifte for Pater Augustinus?“ spurgte han pludselig.

„Aa, Pater Augustinus!“ svarede hun med et haanligt Hovedkast og rynkede sine Øienbryn, „jeg kan ikke lide ham, — naar Du vidste, — lad os ikke tale om ham. — Hvorfor jeg ikke vil skrifte,“ — hun rykkede sig nærmere til ham og vedblev hviskende, „jeg skal fortælle Dig, hvad jeg aldrig har fortalt nogen Anden; — jeg tror ikke paa det, de lære os, disse hyklende Munke, de prædike Mildhed og Naade, medens de brænde deres Fjender, de bekjende med deres Mund det, de fornægte i deres Hjerte, — og deres Helgene,

— jeg har paakaldt dem og Moder Marie i min Nød, naar Du vidste, hvor bønligt jeg bad dem om Hjælp — ingen vilde høre mig. Jeg fæster endnu mindre Lid til de dumme Afladsbreve, de reiser med i deres Kister.“

Viben stirrede paa hende med aaben Mund og dyb Forbavselse i alle Miner. „Du afskyr Pater Augustinus, Du tror ikke paa den gode Jomfru Maria, heller ikke paa Sanct Georg og Sanct Valentin! — Du maa være ilde faren, Beate!“

„Sig ikke det,“ hviskede hun med straalende Øine, „mens jeg var hos de graa Søstre har jeg hørt den Gud forkynde, som jeg tror og bygger paa. — Til Bremen kom Henrik Møller kaldet Zypthen flygtende fra Antwerpen, og nogle fromme Borgermænd fik ham overtalt til at holde en Prædiken i Sanct Angars Kirke. Han havde levet sammen med Luther og Eulip Melanchthon, maa Du vide, og lært af dem, hvad de havde at sige. Det var i Fjor, Søndag Aften før Martini, jeg glemmer det aldrig. En af Nonnerne tog mig med, vi listede os tilhyllede og formummede derhen, Ingen maatte se os. Folk trængte sig sammen

i den lille Kirke, Venner og Fjender, de sloges for at faa Plads, Konerne bragte deres smaa Børn med og løftede dem op i Armen, for at Præstens Øine skulde signe dem. Han stod der alene, mellem Folk, som haanede ham, løftede Sværd mod ham og kaldte ham en Gudsbespotter, men ogsaa mellem Venner, kan Du tro. Det var som om Fortid og Fremtid mødte hinanden. Hvor han saa bleg og sorgfuld ud; men naar han talte, smilte han og hans Øine de lyste, som de klare Stjerner. Først lyttede jeg paa ham, som paa et Eventyr, man ikke tror, saa var det, som om jeg hørte en Sang, der gav Gjenlyd i mig, og mens jeg lyttede, blev det lyst og klart, hvad der før havde været Nat og Mørke. Taarerne løb ned ad mine Kinder, og jeg knælede paa Stengulvet, mens Nonnen drog i min Arm for at faae mig op. Hun rystede af Angst, for at de skulde lægge Mærke til os. Det var Mildheds og Forsonings Ord, jeg hørte; saadan skal den Religion være, jeg skal be- kjende. Folket trængte sig om ham, jublede, trykkede hans Hænder, kyssede hans Kjortel, Munkene forbandede ham, han smilte og lagde

Haanden paa sit Bryst, som om han bar det i sig, der var stærkere end alle Fjender. Han sagde, det maatte være Nat, før det kunde blive Dag, men Dagen vilde nok komme. Han sluttede, idet han lyste Herrens Velsignelse over Ven og Uven, og føiede til:

Mig kan I dræbe, ei min Herres Ord.
 Det skal forkyndes overalt paa Jord,
 Og det skal synges udi Borg og Hytte.

Den hele Nat laa jeg og tænkte paa ham, og mange Nætter siden. Det bankede i mit Bryst, det lod mig ingen Fred, jeg maatte høre ham igjen, atter høre ham, og det lykkedes, jeg har talt med ham, Du! jeg lille Pige har trykket hans Haand, han har lært mig og velsignet mig, mig alene. — Tilsidst spurgtes det, saa joge de mig bort fra Klostret; det hed sig, jeg var uartig og vilde ikke lystre. — Viben forstaar Du, — det, jeg her betror Dig, er mit Livs eneste og dyrebareste Hemmelighed, Ingen aner det, jeg tror, de sloge mig ihjel, hvis de fik det at vide, Du vil ikke røbe mig, — nei! Du behøver ingenting at sige, Du kan ikke røbe mig, det staar at læse i dine Øine. — Og nu veed Du,

hvorfor jeg ikke gaar at skrifte hos Pater Augustinus.“

Det blev Aften, inden Prioren drog bort fra Ratlovs, Viben tilbød at følge ham et Stykke paa Veien, fordi det ikke var sikkert for en enlig Rytter i disse urolige Tider at ride gjennem Skoven, naar Mørket faldt paa. Maanen stod op, det dampede fra Moser og Enge, og Nattergalen slog inde mellem Bøgetræerne, da de naaede hen mod Hademarschen. Viben talte ikke meget underveis, han sad og tænkte paa alt det, Beate havde fortalt ham.

Paa den anden Side af Skoven førte Veien hen over den aabne Hede, der engang havde været bevoxet med Træer, hvoraf nu kun enkelte forkrøblede og mosbegroede Rester stode tilbage mellem Lyngen. Priorens Hest blev pludselig skræmmet ved en gennemtrængende Lyd af en Skralde, og en Mand kom i det samme tilsyne paa Grøftekanten, bag en stor Hyldebusk, under hvilken han havde gravet sig ned i en Bunke Løv. Augustinus bragte Hesten til at staa og gjorde Korsets Tegn for sig, medens Manden strakte

en Pung paa Enden af en lang Stok ud mod dem. Maanelyset skinnede ned over ham, Viben saa en ligbleg Skikkelse med bart Hoved og indhyllet i en Kofte af sort Lærred, som naaede ned til de nøgne Fødder. Hans Pande var lav og sparsomt bedækket med Haar, Næsen bred og ophovnet. Omkring Munden havde han bundet et Klæde, som han drog tilside medens han taledede.

„Er det Dig, Dreyg Jødeken,“ sagde Augustinus, „Du havde nær gjort min Hest bange.“

„Hvem skulde det vel være uden mig?“ svarede Manden med en hæs og slæbende Stemme, „boer der Andre under aaben Himmel paa den vildene Mark i Nat og Mulm end jeg? — Jeres Hest har en Stald, hver Hund har et Hus, jeg har kun en Bunke Løv til at skjule min Usselhed i. — Jo, det er mig.“

„Herrens Veie ere uransagelige,“ svarede Augustinus, „Korset, der lægges paa vor Skulder, tynger undertiden til Jorden, men det maa bæres, Dreyg, det maa bæres, til Forløsningens Time kommer. — Vaag og bed, min Søn! jeg indeslutter Dig daglig i mine Bønner.“

„Det skal godt forslaa,“ sagde Manden. „I har let ved at trøste, det koster saa lidt, og det klinger saa godt. — Giv mig mit Fribrev, at jeg kan faae Lov at komme mellem Andre. Jeg feiler Intet, jeg er ikke spedalsk, som I skylder mig for, men jeg bliver gal, hører I“, raabte han og hvinede, „jeg bliver bindegal, hvis jeg skal pines længer“. Augustinus kastede hurtigt nogle Kobberskillinger i den fremstrakte Pung og red bort, medens Manden vedblev at raabe efter sit Fribrev.

„Det er en stakkels Ulykkelig!“ forklarede Prioren Viben, „som Herrens Vrede hviler over. Han var engang tjenende Broder i vort Kloster, men blev svag og sygelig uden at vi vidste, hvad der fattedes ham. Saa kom den gode Broder Anastasius til os fra Kølne, det er en kløgtig og erfaren Mand, som har studeret Lægekunsten i Bologna og veed Besked om mange hemmelige Kræfter i Naturen. Saasnart han saae Dreyg Jødeken, sagde han, det var Spedalskhed, han led af, den forfærdelige Syge, som bragtes til vore Lande for tre Aarhundreder siden med de hjemvendende Korsfarere. Dermed var Dreygs

Lod afgjort. Han maatte forlade Klostret og blev udstødt af ethvert Samfund, som Lov og Vedtægt byder. Mærkværdig nok lader det nu til, at Sygdommen dog ikke har faaet synderlig Magt over ham; selv tror han ikke paa den, og hvergang vi mødes, forlanger han et Fribrev af mig, for at faae Ret til at leve mellem Andre. — Nu behøver Du ikke at følge længer, min fromme Søn! herfra ligger Egnen aaben og lys for mig i det klare Maaneskin. Alle Helgene vaage over Dig! Bliv ved at vandre den Vei, der fører til Frelse. Din Lod er velsignet: thi Du er valgt til Frelse for Gørres Ratlovs værkbrudne Søn.“

Dermed skiltes de. Augustinus red over mod Meldorf. Viben blev længe holdende og saae efter ham. Da han kom tilbage paa Heden, lød atter den Syges Skralde, og Dreyg Jødeken reiste sig op fra Løvbunken.

„Kommer I der igjen!“ udbrod han i den forrige hæse og spottende Tone. „Hvormange Løgne har han nu bildt Jer ind om mig, den fromme! Jeg er spedalsk, den jeg rører ved, er fortabt, ikke sandt! Broder Anastasius

har sagt det, Alverden tror det. Den Ene er ligesaa god som den Anden, — min Salighed! ikke en sur Sild værd alle tilhobe.“

„Er I da ikke syg og lidende?“ spurgte Viben.

„Hvorfor spørger I derom i en saa ynkelig Tone? — Det skal være Deltagelse, I føler for mig, ja vist! gaa Fanden i Vold! Det er Nysgjerrighed, ikke andet. — Nei, nei, for hede Helvede! jeg er hverken syg eller spedalsk. Jeg vidste blot formeget om, hvordan Helligheden drives hos de Hallunker inde i Klostret. Syv Aar lode de mig trælle og slæbe for dem, jeg var jo fattig, blev taget op af Naade og Barmhjertighed, laa i den vaade Kjælder, saa jeg kunde vride Vandet af mit Tæppe om Morgen; daarlig Mad, harske Sild, strengt Arbeide, Feber i alle Lemmer, hvem holder det ud i Længden? Saa blev Fromheden vred, fordi jeg kom bag paa den og brugte mine Øine, jeg skulde være spedalsk, enten jeg vilde eller ikke. Ind blev jeg slæbt foran Alteret, der sang de Døds-messen over mig, gav mig denne lange, sorte Lærredskofte paa og kastede en Skovl Jord

over mine Fødder, medens en Anden med Handsker paa klippede Haaret af mit Hoved, saa læste de op, at jeg fra denne Stund var udstødt af al menneskelig Samfund, aldrig maatte jeg komme hen hvor der blev malet Mel eller bagt Brød, slagtet eller brygget, aldrig gaa til den rindende Flod eller den springende Kilde. Derefter fik jeg en Træskralde for at vare Enhver, som kom forbi mig, og denne Pung til at tigge lidt sammen, saa kunde jeg spasere af. — Er det ikke en lystig Historie den?”

Manden havde sat sig ned paa en Sten, Maanelyset faldt hen over hans magre og bulede Ansigt og viste Taarerne, der rullede ned af hans Kinder. En Sværm Myg summede omkring ham, nogle satte sig paa hans Pande og stak ham, uden at han gjorde Tegn til at jage dem bort. Han sad og skrev i Sandet med Spidsen af sin Stok.

„Giv mig nu en Skilling for det, jeg har fortalt Jer, saa kan I ride hjem og snakke om mig til Jeres Herskab.“

„Jeg har intet Herskab,“ sagde Viben og kastede en Kobberpenge i hans Pung.

Dreyg saa lidt paa den: „En Søsling! en halv lybsk Skilling, det var ogsaa noget at byde. Saa I har intet Herskab, det veed jeg nok bedst, som er sat til at passe paa Jer. Prior Augustinus betaler godt, ellers skulde jeg fortælle rare Historier om ham. — I er en Tosse, ligesom alle de Andre. — I Dag i Solen, i Morgen i Skyggen! blive de kjede af Jer, gjøre de ligesom ved mig i Klostret, finde et Paaskud og jage Jer bort. — Jeg kjender dem allesammen. Jan Gyge slog mig med sin Pisk, ham Fanden annamme! Den kjønne Fru Merved rider en Omvei over Heden for ikke at komme forbi mig. Saa-danne Kjæltringe skal alting lykkes for, de snyde hverandre op i de aabne Øine, og det kaldes godt gjort. Stakkels Gørres med den tykke Mave gaar omkring og fløiter og galer og aner ikke, han har lukket Rotten ind i sit Spisekammer. Den eneste af dem alle, som duer Noget, er Jomfru Beate, hun gaar ikke forbi mig uden at lægge en Skilling i min Pung. Det forstaar sig, hun har let ved at give, det koster hende Intet, hvad jeg faar, tager hun fra de Andre. — — Godnat! nu

vil jeg sove. Vi To mødes vist engang igjen.“

Med disse Ord lagde Dreyg sig ned paa Jorden og rodede Løvbunken sammen over sig.

Kay havde i flere Aar havt en gammel Pater til Lærer, som boede nede i Hademarschen og forrettede Kirketjenesten der. Han kom to Gange om Ugen op paa Gaarden og blev der hele Dagen. Naar Kay var ked af at læse, passede Munken Fru Merveds Blomster og hjalp Gørres Ratlov med hans Regnskaber. Fra nu af deltog Viben i Undervisningen og Kay blev flittigere end nogensinde før. Viben var det Mønster, han søgte at efterligne i Alt. — Fridagene tilbragte de med at drage omkring i Egnen tilhest eller tilfods. Viben var en dygtig Skytte og lærte Kay at bruge Bue og Bøsse. Saa gik det hen over den brune Hede, den store Kirkegaard, hvis Høie lodes op, og hvor Alt blev levende medens Viben fortalte sine Sagn og Historier. Ind over Mosen joge de, hvor Vandfuglen byggede paa Tuerne mellem Siv og Rør, og hvor Jordbunden bevægede sig, naar de gik hen over

den. Der lærte Kay at bruge Ditmarskerens Springstok, og jubledes af Glæde, første Gang det lykkedes ham at svinge sig over en af de store Grøfter. Alt var tyst og stille omkring dem, i lange Mellemrum drog en enlig Rytter i Skridtgang hen over de smalle Stier, eller en Bonde med sin Klægspade over Skuldren, af og til lød et svagt Brøl af Kvæghjorderne, som græssede mellem Bakkerne inde i Skoven. Histnede laa Ruinerne af en gammel Skandse, om den var der en lang Historie fra sidste Krig, længer tilbage laa *Kragernes Gaard*. Den blev kjøbt af en gammel Mand, som tog Varsel af Alt, hvad han mødte og troede fuldt og fast derpaa. Hans Nabo havde Lyst til Jorden, men den var ikke tilfals. — Jeg skal hjælpe Dig, sagde Smeden. — Efter den Dag kunde den gamle Mand ikke gaa ud af Gaarden, uden at der fløi en Flok Krager op foran ham, altid hørte han dem skrige og skræppe omkring sig. — Det tyder paa Ligfærd, sagde Smeden, Kragen er en Skarns Fugl, den bringer kun daarligt Varsel. — Den gamle Mand troede det Samme og skilte sig ved Gaarden. — Smeden havde lagt døde

Kreaturer omkring paa Marken. Det lokkede Kragerne. I et andet Strøg laa *Skøierens Seng*, det var to langstrakte Høie, som man mente engang havde gjort Skel og Grænse for Havet. Marehalm og hvide Tidsler søgte forgjæves at skjule den gule Sandbund. Mellem disse Høie havde der ligget en stor Gaard, omgiven af Agerland og frodige Marker. En Aften i strengt Veir kom en gammel Skøier ind paa Gaarden og bad om Husly, medens Blæsten og Regnen stod paa. — Vi har ingen Plads til Folk som Dig, svarede Manden. Du kan krybe ind under Bankerne derude, saa har Du Læ for Stormen. Det kan jeg ogsaa, sagde Skøieren, men det vil vist blive Jer en dyrere Seng, end den, jeg bad om her. — Manden jog ham bort og lukkede Porten. Skøieren gik ud imellem Bankerne, Stormen blev ved. — Midt om Natten reiste han sig op og gravede en Rende i Jorden omkring Gaarden. — Stormen blev ved. Da det overste Lag Græstørv var gravet op, kom Flyvesandet frem, Stormen blev ved, den tog fat i Sandet, hvirvlede det iveiret, jog det henover de frodige Marker og begravede dem

saa fuldkomment, at der næste Morgen kun var en jævn gul Sandflade at øine omkring hele Gaarden.

Kay var henrykt over disse Historier, som aldrig fik Ende. „Dem skulde Beate høre“, sagde han en Dag. „Hun har en Bog, hvori hun skriver gamle Viser og Sange op“.

„Saa tag hende med herud“, svarede Viben, „min Historie bliver ikke ringere, fordi der er To, som hører paa den. Hun kan da ogsaa at se, hvordan Du har lært at bruge Springstokken, for nu er Du nok snart bleven min Mester, Du!“

Om Aftenen forlangte Kay, at Beate skulde følge med næste Dag. Fru Merveds Indvendinger nyttede ikke, Beate fik Lov at tage med, og hvergang dette gjentog sig, havde Viben endnu flere Historier at fortælle end sædvanlig.

Om Middagen, medens Solen brændte, droge de ind i Skoven. Under Skyggen af de gamle mosbegroede Træer, der strakte hverandre de knudrede Grene imøde, havde Odins Præster engang sunget deres Hymner, medens Folket lyttede, og Offeret stod og

rystede og ventede foran Alteret. Stenene laa der endnu, kastede omkring til alle Sider, overgroede af Vedbende, eller nedsunkne i mange Aars vissent Løv. Firbene kigede ud af Revnene, en Grævling havde dannet sin Hule oppe paa Høien. Der hvilede en dyb drømmende Fred over Stedet. Verden var saa langt borte, Vindens Aande lød ned imellem Løvet som hviskende Stemmer af Henfarne.

Den Ene fortalte, den Anden hørte efter, Kay sad med Vibens Haand i sin, medens alle disse nye Billeder rullede op for ham, det var, som om han vandt Kraft og Styrke af Vibens ærlige og trofaste Natur, men hans Tungsind blev ogsaa undertiden større, medens han lyttede, som en Fange til en Frihedssang, og tænkte paa, hvad han selv manglede for at ligne dem, der fortalte om.

En Dag skildrede Viben sine Landsmænds Kampe, derom holdt han mest af at fortælle. Alt hvad der var stort og godt knyttede sig i hans Tanker til Ditmarsken, det var Kraftens og Kløgtens og Heltemodets Hjem, det vilde han vie sine Kræfter, naar han blev

ældre, der vilde han bo, stræbe og virke til at forøge sine Fædres Hæder. Pludselig brast Kay i Graad, slyngede Armene om hans Hals og lagde sit Hoved op mod hans Bryst.

„Du kan sagtens tale,“ hviskede han, „Du har en Fremtid, Alting blomstrer omkring Dig, Du synger og Du jubler, naar den ene Dag er endt, glæder Du Dig til den næste, til Mortensdag skal det ske, til Jul vil Du hjem i Besøg, til hellig tre Konger reiser Du til Bysum. — Hvad har jeg at glæde mig til? der er saa tomt og dødt inde i mig. Hvormed har jeg Stakkel forsyndet mig, siden Alt skal komme til mig som en Straf og en Lidelse, hvad der er Lykke for Andre? Saa længe jeg kan huske tilbage, har jeg aldrig været til Glæde for Nogen.“

„Det skulde Du da ikke sige, naar jeg hører paa det.“

„Aa, Du har kun Medlidenhed med mig, jeg veed nok, hvordan de maatte tigge og bede Dig, før Du kom.“

„Snak! hvis jeg ikke holdt af Dig, var

jeg bleven borte, jeg havde det godt, hvor jeg var.“

„Sig det igjen, en eneste Gang, kald Guds Moder til Vidne paa, at Du bryder Dig om mig, Du veed ikke, hvor glad jeg bliver derover.“

„Jeg kalder ikke Guds Moder til Vidne, men jeg vil sige Dig Noget. Jeg har forladt dem derhjemme, Brødre og Kammerater, for at være her. De længes efter mig, de kalde paa mig, og jeg kommer ikke. Hvorfor skulde jeg blive, naar det ikke var for din Skyld?“

„Maaske for Beates. Hun holder ogsaa meget af Dig.“

Viben blev blussende rød. „Det maa Du ikke sige, for det vil jeg ikke høre. — Hvad angaar Beate mig? for hendes Skyld blev jeg her knap en Time tilende.“

„Men hun har jo ikke Sands og Tanke for Andre end Dig, mærker Du det ikke? Hun bliver rød, naar Du kommer, hun lytter til, hvad Du siger, hun sidder og stirrer paa Dig ved Bordet.“

„Det gjør Jan Gyge ogsaa. Du kan tro,

det har ikke stort at betyde. Den, der lever i Beates Tanker, er en Anden end mig, forlad Dig trygt paa det. Hun drømmer om et Slot og en fornem, adelig Junker med Snabelsko og lange Lokker og Fløielskaabe, en Herre, som drager til Ridderspil og Tournering, ikke om en Bonde bag Digerne i Ditmarsken.“

„Den Tosse!“

„Hvorfor det? Lad hende drømme, — stakkels Barn! det er jo den eneste Lykke, hun kjender til. Din Fader har sin Bedrift at leve for, din Moder sine Blomster og gode Venner og Bekjendte, og jeg har Dig. Hvad har Beate? — Fattig og evneløs som hun er, har hun kun Trældom, en Tjenestekvindes Arbejde og ingen Løn. Den ene Dag gaar som den anden, aldrig Hvile eller Forløsning, hun har kun sine Drømme at sætte ind mod alt dette, i dem lever hun, i dem kommer Lykken, men Du kan lide paa, *jeg* bor ikke i Drømmen.“

„Vi ere maaske ikke rigtig gode imod hende.“

„Det kunde vist være bedre.“

„Det skal ogsaa blive bedre. Du tænker

paa Alle og er Noget for Alle, jeg er Intet, jeg ligner Beate, i mine Drømme mægter jeg alt hvad det skal være, jeg er som en vildfarende Aand, der kan fatte store Planer, men søger et Legeme til at udføre dem i. — Du skulde blot vide, hvilke Syner, der drage forbi mig, medens jeg ligger deroppe i mit Kammer, den hele Dag bunden til Leiets. — Hundene gø, Jagttoget bruser hen over Heden, jeg er fremmest, fremmest af Alle. jeg fælder Hjorten. — Trommen lyder, Rustningen rasler, jeg er i Kamp, Fjender foran mig, Fjender til alle Sider, Hesten steiler og bider i sit Bidsel, dens Hov sparkes til de faldne. Kongen kommer, det er mig han hilser paa og rækker Haanden, mig, mig! en Værkbruden, der knap formaar at bære sin egen Kofte. Naar jeg vaagner op af Drømmen, brænder endnu Blodet i mine Kinder, men saa ser jeg paa mine visne Arme og fyldes af Sorg og Bedrøvelse, jeg misunder Dig, Rytteren, Bonden, Stridsmanden, jeg selv har ingen Sjæl og intet Hjerte. Og hvis det endda var det Værste, men saa at høre den evige Medlidenhed, disse Trøstensord, Alle komme med, jeg kunde

slaa dem igjel for at blive fri derfor. — Hvad kan Religionen lære, andet end Forsagelse? Hvad er Retfærdighed? Er det retfærdigt at lade mig lide et helt Liv igjennem, uden at jeg har forset mig? — Han taler til mig om en anden Verden, den gamle, snøvlede Munk, lad ham sige mig, hvorfor jeg blev sat i denne. Jeg forlanger ikke saa meget, ingen anden Glæde end den, I nyde. — Jeg vil leve, leve!“ raabte han i den dybeste Fortvivlelse og strakte Armene iveiret, „leve en lille Smule, som alle I Andre.“

„Har Du altid været syg og lidende?“ spurgte Viben,

Kay saae op og rystede paa Hovedet. „Tys!“ hviskede han, „tal aldrig derom. Da jeg var en lille Dreng, gik min Fader en Aften og legede med mig, han løftede mig op paa sin Skulder, slyngede mig over sit Hoved, jeg gled ud af hans Haand og faldt ned paa Gulvet, det kunde han ikke gjøre ved, jeg skulde, have holdt bedre fast. — Det var, som om Noget brast inde i mig, fra den Stund blev jeg syg og det har aldrig været godt siden, men han aner det

ikke, det var ogsaa Synd, hvis han fik det at vide.

Nogle Dage efter foregik der en vigtig Begivenhed paa Gaarden, Beate skulde ride ud med Kay og Viben. Hun troede neppe sine egne Øren, da Kay kom med sit Forslag herom, hun saae op paa Fru Merved, der lod til at være ligesaa forbavset som hun.

„Men jeg forstaar jo ikke at ride,“ sagde hun.

„Det skal jeg snart lære Dig, Du er ikke saa tungnem. Arbeide og trælle maa Du hver evige Dag, det er ikke mine Forældres Mening at nægte Dig lidt Frihed engang imellem.“

„Jeg har heller ingen Ridekjole.“

„Du kan laane en af Moders, ikke sandt! den Fornøielse vil I ikke sige nei til, naar jeg nu glæder mig dertil.“

Fru Merved skaffede en Ridekjole tilveie og en Hat med en gammel, sort Fjer i. Kay hjalp Beate, red omkring med hende paa Rendebanen og lærte hende at styre Hesten. Det var ham, der fandt paa Alt. Viben stod

og saae til og sagde Intet. Lidt efter rede de alle Tre ud af Gaarden.

Beate var henrykt, den kjendte Egn laa i sit lyseste Solskin for hende. Lykken gjorde hende smuk, hendes store Øine straaledede, medens hun vendte sig om mod Kay og sagde:

„Men hvad er det dog, jeg her oplever. Jeg er fri, og det er ikke Søndag, jeg er min egen Herre. Alt dette kan jeg takke Dig for, Kay! saa god har Du aldrig før været mod mig.“

„Ak nei!“ svarede Kay sørgmodig, „det er som altid *ham*, der fandt paa det. Kunde Du ikke begribe det?“

Hun saae hen paa Viben, men Viben lod som om han ikke hørte hvad de talte om, og sad og stirrede op i den lyseblaa Luft. Hun sagde heller intet til ham. — „Nu er jeg da en fornem Jomfru, som rider ud af mit Slot,“ vedblev hun overgiven, — „lad blot være at se paa mine Hænder, jeg har ingen Handsker. Betragt heller ikke min sorte Fjer altfor nøie, den har ligget paa Bunden af Mosters Dragkisteskuffe. En Fjer er det dog, og Fuglen

hilser mig, hør, hvor smukt den synger; og to Kavalerer følge mig.“

„Een!“ sagde Viben. „den Anden tæller ikke med.“

„Det maa Du ikke mere lade mig høre, Du vil jo ikke gjøre mig bedrøvet, og jeg har bedt om Forladelse for min Feil.“ — Hendes Stemme lød saa frisk, hendes Latter klang saa sorgløs, hun saae saa ung, saa let og behændig ud i den laante Ridedragt, der slog Folder over Skuldren og var for lang i Ærmerne. Enhver Bevægelse klædte hende og røbede en ny Skjønhed.

„Det er det Liv, jeg holder af!“ udbrød hun, medens de fore hen ad Veien og joge Urfuglen op inde i Enebærbuskene, „det er det Liv, jeg drømte om, o drømte, drømte! saadan skulde det være hver Dag, — ride ud i Verden, smykket, sjæleglad, fulgt af jer To, som vogte og beskytte mig. Hvad kan der tænkes bedre?“

„To er een formange,“ sagde Viben.

„Ja, en af os er nok til at følge Dig,“ ytrede Kay, „hvem skal det være, vælg selv, men vælg ærligt.“

Beate rødmede, idet hun bøiede sig over mod Kay. „Du! se hvor Viben sidder og ser paa mig med sine kjønne Øine, nu tror han vist, jeg vælger ham, men det gjør jeg ikke. Faar jeg kun Lov til at reise med En af Jer, skal det være med Dig, han vilde befale og kommandere, det er saa hans Natur, og det har jeg faaet nok af i mine Dage.“

„Mener Du da, jeg vilde lyde Dig?“

„Ja vist, naar jeg blev forvandlet til en fornem Jomfru, blev rig og pragtfuld, saa blev jeg deilig tillige. Du kunde ikke modstaa mig, jeg skulde sno Dig om min Lillefinger, jeg skulde læse ethvert Ønske ud af dine Øine, men først og fremmest maatte Du lystre mig. — Det kan vi tale om siden. Nu fremad, fremad! sidder jeg ikke kjønt tilhest, jeg er en villig Lærling i, hvad der behager mig. — Hele Verden er min, alting kalder paa mig, og der er længe til Middag, før ride vi ikke tilbage,“ Hun ledede sin Hest ind over Heden og gav den Tøilen. Viben og Kay fulgte hende, hver paa sin Side. Foran dem sprang en Harekilling op fra en gammel Agerreen, lagde Ørene tilbage og pilede hen gennem Lyngen.

Langs med Grøftekanten løb en Agerhøne med sine Kyllinger, den Gamle først, alle de Smaa bagefter i en Række og rokkende til begge Sider, de holdt trolig ud med Moderen, hvilket dog ikke hindrede dem i af og til at gjøre et vældigt Hop iveiret, for at snappe en Flue, der sad paa Græsstraaene.

Samme Aften stod Viben inde hos Kay med Hovedet ud af den lille Aabning, som vendte mod Gaarden. Ligeoverfor gik Beate omkring i sit Kammer. Hun havde nylig sunget en Sang om Ridderdatteren, som sad indespærret i et Taarn og blev udfriet af en Kæmpe. Gaarden gav Gjenlyd af hendes friske Stemme. Da Sangen var endt, kom hun hen til Vinduet og saae ud, derefter blev et Forhæng hæftet for Aabningen og Lyset slukket.

Det blev en varm og stjerneklar Nat. Maanen kastede sit Skin ned over Taarnet, medens den modsatte Side af Gaarden var indhyllet i Mørke. Viben stod endnu ved Vinduet og saae ud over Skovene, som i dette Halvlys lignede en Række blaalige Bjerge. Af og til kastede han et Blik over mod

Beates Kammer, hvor nu altid var mørkt og stille.

„Hun valgte Kay!“ hviskede han, „og det var det klogeste, hun kunde gjøre. Det kommer mig for, som om jeg aldrig kan blive noget for en Kvinde. — Jeg skal jo volde Blod og omkomme i Blod, blev der spaaet. Gud veed, hvad det vil sige, men de Ord vende saa ofte tilbage i mine Tanker.“

Pludselig forekom det ham, at en Skygge bevægede sig nede i Gaarden. Han lænede sig ud af Vinduet og saa tydelig en Skikkelse, som med langsomme og afmaalte Skridt gik hen under Muren, over mod det Sted, hvor den gamle Kirkegaard havde ligget. Da Ratlov gravede Grunden ud for at bygge sig et Kornhus, tavlmuret og to Loft højt, som det kaldtes, fandt han syv Læs Menneskeben, der bleve tagne op og jordede ovre paa Kirkegaarden i Hademarschen. Sidenefter havde der aldrig været rigtig Fred omkring Stedet, man hørte ligesom dybe Suk derovre fra, og i de mørke Vinternætter Stemmer, som syntes at kalde paa Nogen. [Disse og lignende Hi-

historier havde Viben hørt og glemt igjen, i dette Øjeblik stode de alle levende for hans Erindring.

Den mørke Skikkelse vedblev at skride fremad, lystløst og langsomt, det var umuligt at tage fejl. Paa engang forsvandt den og kom ikke mere tilsyne. Viben blev staaende ubevægelig og stirrede ind i Mørket, Alt var stille og ligesom uddøet omkring ham. Den gamle Jernfløi oppe paa Taarnet bevægede sig i Vinden med en hæs og klagende Lyd. Lysæt var slukket, Kay laa og sov, hans Aandedræt lød hurtigt og uregelmæssigt igjennem Kammeret. Efterat have ventet en Tid, tog Viben en Daggert ned fra Væggen, hævde sig op i Vinduesaabningen og derfra ud i det gamle Elmetræ. Han lod sig glide ind mellem Grenene og naaede ned i Gaarden, gik over mod Kornhuset, lyttede og speidede, men hørte og saae intet. Skikkelsen var forsvunden. Hestene inde i Stalden rystede deres Jærngrimer. Maanen blev borte bag Skyerne og kom frem igjen, den havde nu naaet Beates Kammer, en bleg og blaalig Lysstribе faldt hen over det hvide Forhæng i hendes Vindue

Kornhuset vedblev derimod at være indhyllet i Mørke.

Medens Viben stod og ventede, forekom det ham, at en svag Lysstraale blinkede igjennem Døraabningen nede ved Kjælderen, den tiltog, idet han nærmede sig. Han gjorde et Spring, naaede Trappen og stødte til Døren, den var lukket i Laas; men indenfor lød et dæmpet Skrig, et nyt Stød sprængte Døren, han befandt sig nu i Ratlovs Vinkjælder.

Midt i en lav Hvælving af store, utilhuggede Granitsten, laa en Mængde Tønder og Ankere; i en Krog under Loftet, hang en Staldlygte, hvis Dør var lukket op for at gjøre Lyset stærkere. Lygtens Skin faldt lodret ned over en sammenbøiet Skikkelse, som sad paa en Tønde, indhyllet i en vid Kappe, og støttende en stor Kande paa begge Knæ, medens hans Ansigt var vendt mod Indgangen med et Udtryk af den dybeste Forbavselse. Det var Jan Gyges bekjendte Træk, som stirrede ham imøde. Et Øieblik syntes han at betænke sig, i det næste lod han Kanden falde, kastede Kappen tilbage og sprang ind paa Viben.

„Stille, stille!“ sagde Viben, idet han traadte et Skridt tilbage, „gjør blot ingen Kvalm. Du er selv værst tjent dermed. Hold Dig fra mig, det raader jeg Dig til, jeg har en Daggert i Haanden. Du kunde let stikke Dig paa den.“

Jan Gyge traadte vaklende et Skridt tilbage, hans Mæle var tykt og stønnende idet han svarede:

„Jeg kom herved af en Hændelse, aldeles tilfældig. De havde glemt at lukke Døren.“

„Du lyver! De havde ikke glemt at lukke Døren, Du listede herved, for at drikke Dig fuld i Gørres Ratlovs Vin, Fægtemesteren, den adelige Junker med de Herrer Kurfyrster til Fætttere er en Tyv, dermed er alting sagt!“

„Hvad vil I gjøre ved mig, kjære Hr, Viben Peter! vi er jo rigtig gode Venner. I har da ikke Hjerte til at snakke om det deroppe til Herskabet — vel?“ Han kastede sig ned paa Knæ for Viben, lod som om han bad og strakte Hænderne op imod ham. „Tal endelig ikke om det! Jeg forbander Jer til, ved

Moder Marie og alle de rare Helgene i Paradisets Rige, det skal aldrig ske oftere.“

„Reis Dig op og gaa din Vej.“

Jan stod op med synlig Møie, tog Lygten ned fra Krogen og svøbte Kappen om sig. — »Hvis I siger det til Gørres Ratlov, gjør I mig ulykkelig,“ sagde han klynkende.

„Ti blot stille og gaa, Du røber jo Dig selv med al den Snak. De kan høre deroppe, at Du taler.“

Jan gik, Viben fulgte efter og ventede, til han havde lukket Kjælderderen, „Laan mig saa Nøglen,“ sagde han. Derpaa steg han op i Træet igjen og krøb ind ad Vinduet i sit Kammer.“

Næste Morgen, da han kom ned i Gaarden, stod Jan Gyge ude paa Rendebanen. Han tog Huen af og hilste paa Viben med sit venligste Smil.

„I har vel ikke sagt Noget om det inat?“ spurgte han ydmygt.

„Nei,“ svarede Viben, „jeg har Intet sagt. Gaa ind og hent Kaarderne, nu skal I lære mig at fægte.“

Fra den Dag øvede Viben sig hver

Morgen i at bruge Kaarden. Han blev snart en dygtig Fægter og lærte efterhaanden alle sin Mesters Kunstgreb. Jan lærte ham ogsaa at ride og tumle en Hest, han var bestandig opmærksom og forekommende og fremkom med tusinde Forsikringer om sin Hengivenhed, hvoraf Viben ikke troede paa en eneste. Senere op paa Dagen red han ud med Kay og Beate. I Begyndelsen fulgte Fru Merved med. Viben skulde da altid ride ved hendes Side. Det var ogsaa ham, der hjalp hende af Hesten. Hvergang det skete, støttede hun Haanden paa hans Skulder og lod den glide hen over hans Kind, idet hun steg ned. Første Gang dette fandt Sted, rødmede Viben, næste Gang saae han uhyre forbavset paa hende, siden lod han, som om han ikke lagde Mærke dertil.

„Nu vil jeg ikke mere ride med Jer,“ sagde hun en Dag til ham.

„Hvorfor ikke?“

„Du er saa dum. I kjede mig,“ svarede hun smilende.

Derefter red han og Kay alene med Beate.

Det blev Efteraar og Vinter og Foraar igjen. Viben boede bestandig hos Ratlovs. I Jagttiden kom der mange holsteenske Adelsmænd i Besøg paa Gaarden. Gørres var en vældig Jæger og Viben delte denne Tilbøjelighed. Han drog da med de Fremmede i Skoven og var den dristigste Rytter og sikreste Skytte af dem alle.

En Dag i Efteraaret kom Frederik den Første i Besøg hos Ratlovs. Den danske Adel havde samme Sommer kaaret ham til Konge, og han var nu vendt tilbage fra Leiren ved Kjøbenhavn for at holde Landdag i Kiel, hvorefter han for en Tid slog sig til Ro i Holsteen, medens han samlede en Hær paa Grande Hede. Som Hertug af Holsteen havde Frederik boet paa Gottorp og kom jævnlig over til Hanerov for Jagtens Skyld. Dette Efteraar tog han atter over til Clemens v. d. Wisch, og traf der blandt flere af Omegnens Adelsmænd, Gørres Ratlov, som gav ham en saa tillokkende Skildring af den talrige Vildstand i Skovene ved Hademarschen, hvor Jagtretten tilhørte ham, at Frederik fik Lyst til at aflægge ham et Besøg, det Gørres

ansaae for en stor Ære. Til bestemt Tid red Kongen ind paa Gaarden og blev modtagen med al den Opmærksomhed, Ratlov var istand til at yde. Da han forestillede sin Familie for den høie Gjest, tog Kay Viben i Haanden, saa Gørres ogsaa blev nødt til at nævne ham. Kong Frederik studsede ved at høre Navnet, han smilede spottende og udbrød:

„Kommer de Folk fra Ditmarsken i Besøg hos Gørres Ratlov?“

„Kun naar man kalder paa dem,“ svarede Viben, idet Blodet foer op i hans Kinder.

„Jeg holder af Fred og godt Naboskab,“ sagde Gørres, „og Viben Peter hører til en af de ældste og bedste Slægter i Marsken.“

„Det er dog ikke af den Grund, jeg er her,“ føie Viben til.

Kong Frederik var i Begreb med at gaa. Han vendte sig atter mod Viben og saa vist paa ham. Der var Noget i hans Ansigt og i de frimodige Svar, som behagede ham. Han nikkede til ham og talte derefter med Fru Merved.

Viben var med paa Jagten. Han holdt

sig i Begyndelsen tilbage mellem Kongens Følge og havde faaet en daarlig Hest, den blev bange for Skudene, og det kostede Møie at styre den. Imidlertid kom Jan Gyges Lærdom ham til Gode, kun trængte Hesten sig bestandig fremad, og Viben jog flere Gange mod sin Villie ind i den første Række, hvor Gørres og v. d. Wisch red hver paa sin Side af Kongen.

„Det er nok ikke den Færd, Du er vant til at øve,“ ytrede Kongen.

„Man hjælper sig som man kan,“ svarede Viben. „Om Eders Naade havde min Hest under sig, vilde det maaske ikke gaa Eder bedre.“

Jægerne blæste, Jagten gik gennem Moser og Hede. Kong Frederik havde allerede gjort flere heldige Skud, da Hundene joge en gammel Kronhjort op ved Begyndelsen af Skoven. Her blev Veien ubanet og besværlig, Buskene trængte sig tæt og frodig frem mellem Træerne, Brombærranker og Hindbærris dannede et uigjennemtrængeligt Krat, men Kongen lod ikke til at agte paa disse Hindringer, han fulgte Hjorten, satte over Diger og Gjærder, jog hen over Tørvemoserne,

hvor Jordbunden gyngede og Sumpvandet slog op over Hesten. To Gange var han Dyret paa Skud og skød, men traf ikke. Al Orden i Jagttoget var efterhaanden ophørt. Enhver trængte frem, hvor han kunde, dybt inde i Skoven lød Jægerne's Hornsignaler, for at betegne den Retning, Herskabet skulde tage.

Viben havde byttet Hest med Kay, han holdt sig ikke længer i Følget, han vilde fremad, efter Kong Frederik, hvorfor, det vidste han ikke selv, og det lykkedes ham; bestandig hørte Kongen en pustende Hest og en jublende Rytter efter sig. Viben havde tabt sin Hat, det lange Haar flagrede omkring hans Hoved, hans Kinder brændte, hans Øine straaledede. Da Kong Frederik atter skød uden at træffe, smilede Viben og sporede sin Hest til et voldsomt Spring, der bragte ham paa Siden af Kongen.

„Er det Dig, Ditmarsker! — Jeg traf ikke!“

„Nei, jeg saae det. Det er vist paa større Vildt, I er vant til at øve Eders Færd.“

„Hvad vil Du?“, spurgte Kongen barsk.

„Tilbyde Eder min Bøsse, den er for-svarlig ladet og pleier ikke at feile.“

„Brug den selv, ifald Du kan.“

„Og hvis jeg kan, vil I saa tilgive, at jeg kommer derovre fra Marsken?“

„Skyd! Skyd!“ raabte Kongen, „og hold op med den Snak.“

Viben skød, da den gamle Hjort atter kom tilsyne foran dem. Den gjorde et højt Spring, faldt og reiste sig, gjorde nogle Skridt igjen og faldt atter. Da Kongen kom til Stedet, var Viben stegen af Hesten, han drog sin Daggert og rakte den knælende iveiret, for at Kongen kunde give det gispende Dyr Fangst. Følget var forsvundet. Enhver drog sin Vei, inde i Skoven raabte de til hverandre. Kongen og Viben red alene tilbage. Fra nu af holdt Viben sig igjen i nogle Skridts Afstand. Da de kom over en af de nøgne Lyngbakker ved Hademarschen, standsede Kongen og saae ud over Egnen. Efteraarets Guld var spredt over Skovene foran ham, Vinden jog omkring med det faldne Løv, men det var ikke derpaa, at Frederiks Øine hvilede. Han vedblev at stirre mod Vest ind i Landet.

„Kom herhen Du!“ sagde han til Viben.

„Det er altsaa Ditmarsken dernede?“

„Ja,“ svarede Viben, „andet er det ikke, Moser og Banker og flade Enge, hvorom vi daglig maa slaas med Havet. Der bor det Folk, der ikke tager Plads op for Nogen og ikke forlanger bedre, end at leve deres eget Liv og dø i Fred, naar de kunne faae Lov dertil.“

Kongen svarede ham ikke, han blev holdende paa det Øverste af Bakken; et mørkt og bittert Minde fo'r igjennem ham og rynkede hans Bryn, medens han vendte sig mod Viben.

„Hvor ligger Hemmingsted og Dusind-dyvelsvarf?“

Da Viben viste ham Retningen, hævede Frederik Armen og truede med den knyttede Haand over mod Stedet. Viben greb hans Haand og trykkede sine Læber paa den.

„Lad dem være, naadige Herre og Hertug, lad dem være, der er mange Grave, men ingen Hæder at vinde dernede.“

„Jeg tror, Du tillader Dig at give mig Raad,“ sagde Kongen, „men det faar at være, jeg vil svare Dig i dit eget Sprog, man

kunde maaske hævne dem, der ligger i Gravene.“

„Hvad vil I hævne? at de vovede at værgе sig, Vadmelskøfter mod Jernpantser, Een mod Tre, Een mod Fem, mod en halv Snes, da I kom og brændte deres Byer og spiddede deres smaa Børn paa Landseknægtens Pig. Hvis den Nødværge var Uret, saa maa de vel bære Skylden, som æggede dertil, saa lille er aldrig en Myg, uden at den jo har en Braad.“

Kongen tav lidt, han saaе vist paa Viben og satte derpaa sin Hest i Gang igjen.

„Viis Vei Du! lad os ride tilbage, jeg er nu kjed af at jage mere idag.“ Viben adlød.

— „Har Du Lyst til at tjene mig?“ spurgte Frederik. „Jeg tror, Du kan blive til Noget.“

Viben smilede. „Jeg tjener allerede,“ svarede han.

„Det er maaske ogsaa bedst saaledes, men mærk Dig, hvad jeg siger nu: Skulde Du nogensinde trænge til min Hjælp, Viben Peter, saa tal frit til mig og husk mig paa den Jagtdag ved Hanerov.“

Dermed gav han sin Hest af Sporerne og red tilbage til Følget. Samme Aften tog Frederik bort fra Ratlovs og drog med v. d. Wisch til Hanerov, fordi han vilde være tilstede, naar Fogderne næste Dag toge Tal paa Oldensvinene og delte dem mellem Hanerovs og Hertugens Skove.

Kay havde tilbragt det meste af Vinteren i Sengen. Han var bleven mere mager og afkræftet end før, og klagede sig bestandig. Af og til foer han op fra Leiet med et smerteligt Skrig og lagde Haanden paa Panden, som om hans Hoved smertede. Han saae sig om og lod ikke til at gjenkjende Nogen. Derefter sank han tilbage, kaldte paa Viben, lagde sin Haand i hans og sov ind.

Om Søndagen og de andre Helligdage gik Viben over til Kirken i Hademarschen for at høre Messen. Hvis Kay var sygere end ellers eller bad ham om at blive hjemme, satte han sig ind i sit Kammer, lukkede Døren ilaas, og de hørte da, at han holdt Bøn og sang Salmer derinde.

En Foraarsmorgen drog han ned til Meldorf for at besøge sine Forældre. Soler

var endnu ikke staaet op, da han red ud af Ratlovs Gaard. Taagen laa over Mark og Skov, ovre i Øst lysnede Himlen i et stærkt gulrødt Skær, og Lærken steg iveiret og begyndte at synge.

Paa den anden Side af Skoven førte de talrige Stier i forskjellige Retninger hen over et stort Moseland, hist og her bevoxet med Pors og El. Buskene skøde frem fra smaa Holme, der laa høiere end det øvrige Land; omkring dem sivede Vandet op under Græsset, og Grunden var paa flere Steder saa sumpet, at den i vaadt Veir næppe kunde bære et Menneske, især naar man ikke nøiagtigt passede paa at følge den Linie af Kvas og Græstov, hvormed Stien var forhøiet. Der var stukket afbarkede Staver og lange Grene med en Halmdusk paa Enden omkring saadanne farlige Steder for at advare de Vei-farende.

Da Viben kom ind i Skoven lød Kirkeklokken til den første Morgenbøn ovre i Hademarschen. Han kastede Tøilen over Hestens Hals, korsede sig og blev ridende med sænket Hoved, længe efter at hans Bøn var tilende.

Pludseligt foer han iveiret, der lød et ynkeligt Raab om Hjælp, som flere Gange gjentog sig han holdt Hesten tilbage, lyttede, og jog derpaa afsted i den Retning, hvorfra Lyden syntes at komme.

Ude paa Mosen stod en Hest, som nylig havde arbeidet sig op af Dyndet og faaet Fodfæste paa en af de smaa Holme. Den rystede sig, vrinskede ogsaae hen efter Rytteren, der laa et Stykke borte mellem Rør og Græs. Det var en gammel Mand, kronraget og klædt i en brun Kutte, næsten ukjendelig i det sorte og mudrede Dynd, der pladskede op over ham, medens han med udstrakte Arme søgte at hæve sig iveiret. Overfladen gyngede, Vandet boblede omkring ham, og enhver Bevægelse bragte ham til at synke dybere ned i Dyndet. Nogle Skridt borte stod en anden Mand med en lang Gjerdestav, som han rakte ud mod Munken, uden dog at lade ham komme til at gribe fat i den. Det var Dreyg Jødeken, den Spedalske.

„Hjælp mig! hjælp mig!“ skreg Munken.
 „Vandet er saa bitterlig koldt, hvor kan Du nænne at lade mig pines saalænge?“

„Jeg er bleven pint mit hele Liv igjennem,“ svarede Dreyg, „og der var aldrig Nogen, som kom og hjalp mig, men det kan være det samme, Du skal faa Lov til at tage fat i min Stage og bjerger Dig iland, naar Du ærlig vil skrifte lidt om, hvad der bringer en gammel, doven og tykmavet Mand som Dig til at fare afsted i Mulm og Taage over Heder og Moser. Det maa være noget sær vigtigt, kjære Broder Anders, en eller anden Rævestreg, I har fundet paa i Jert Kloster, nægt det ikke.“

„Jeg har sagt Dig, jeg reiser i Ærinde for vor Abbed.“

„Til hvem?“

„Til Prior Augustinus i Meldorf. Lad mig nu faae Stagen Broder Dreyg. Jeg synker! jeg synker!“

„Vist synker Du, men det er jo din egen Villie, lille Anders! — Sikken en Tudse, der kommer seilende, lige op imod Dig, hør, hvor de skræppe og skraale derhenne, det er en rar Forsamling, kan Du tro. Vandsnogen er ogsaa dernede, en adræt, lille Herre med sorte, gnistrende Øine, jeg har set ham om

Morgenen løbe i Duggen hen over Tuerne, med Halen i Munden som et Møllehjul. Ret strax skal Du komme til at gjøre Bekjendtskab med den hele Familie, hvis Du ikke fortæller mere.“

„Det er Skriftemaalets Hemmelighed, Du forlanger at vide, jeg begaar en Dødssynd ved at røbe den.“

„Ikke til mig, jeg har jo selv været Munk og lært mit *Ave* og *Credo*, saa godt som Du, — bild Dig ind, Du ligger paa dit Yderste og skrifter for mig.“

„Men Abbeden tilgiver aldrig, at jeg røber hans Ærinde.“

»Han vil blive mere vred over, at Du aldrig faar det udrettet. Jeg forbander Dig til, Du skal blive siddende i din Vælling, til Du siger mig alt, hvad jeg vil vide.“

Munken gjorde atter et Forsøg paa at arbeide sig hen mod Holmen. Vandet slog op omkring ham, og han sank dybere i. Dreyg Jødeken stod paa sin Tue og støttede sig til Gjærdestaven. Den opgaaende Sols Lys faldt hen over hans Ansigt, det saae spottende og ondskabsfuldt ud. Pater Anders

stønnede og raabte om Hjælp, hans Skrig gav Gjenlyd inde i Skoven. Dreyg brast i Latter.

„Ræk mig Stangen! ræk mig Stangen!“ raabte Munken, „saa skal jeg skrifte, men kom først lidt nærmere henhen: se Dig om, at Ingen staar og hører hvad jeg siger.“

„Du kan være rolig. Nu ligge de Allesammen og gabe hjemme under deres Dyner, eller drømme om ny Kjæltringestreger for den næste Dag. Det er kun mig og min kjære Broder Anders, som vaage. Hvad var det saa, der drev Dig ud i Mosen paa fastende Hjerte?“

„Jeg skulde ned til Prior Augustinus Torneborch i Meldorf, for at lade ham vide, at den gamle Jomfru Regine Ahlefeld til Jungkleve ar død i disse Dage.“

„Hvad angaar det Augustinus?“

„Hun havde gjort Løfte og Tilsagn om at dele hvad hun eiede af Gods og Midler mellem vort Kloster og Dominikanernes i Meldorf.“

„Naa! det havde I saadan faaet lavet sammen, hendes Skriftefader og den fromme

Augustinus! det forstaar jeg nok. Men hendes Slægt og Frænder, lille Anders, hvad sagde de dertil?"

„Hun har fast ingen Frænder, elleve Ahlefelder faldt i den store Dræbning ved Hemmingsted Aar 1500. Saa forgangen Aften; da hun laa paa Sotteseng, og havde annammet den sidste Olie, skrifte hun for Broder Euseb, at hun var bleven anderledes tilsinds og havde i gyldige og lovfaste Vidners Paahør forandret sin sidste Villie saadan, at Beate Rumor paa Ratlovs Gaard skal være eneste Arving af Alt hvad hun efterlader sig, en liden Part til Sjælemesse og Memorie undtagen. Er det ikke sørgeligt?"

Dreyg slog en høi Latter op, og lod den Munken faae fat i Stagen.

„Sagde jeg ikke nok, der var Noget paa-færde. Jeg har ikke levet for ingen Ting i Klostret. — Nu skulle I vel til at lægge Raad op, din Abbed og Prior Augustinus, og se at faae Sagen lidt forbedret.“

„Ak nei! Ulykken er netop, at der ikke lader sig gjøre noget ved den Sag. Den slemme Synderinde har givet sig gamle Ridder

Povisch ivold, det er en Djævel, Du! Han har taget Vidner paa hendes Mund, skrevet og forseglet Alt, med ham kan ingen komme tilrette. Han har allerede skikket Bud med en af de omvankende Tiggermunke fra Helligaandshuset i Kiel til Ratlovs for at bringe Melding om, hvad der er hændet. — Kjender Du noget til Jomfru Beate? — hvordan staar det til med hendes Tro og Sindelag? er hun vor hellige Kirke hengiven? — Hun bliver nu en rig Arving.“

Viben var kommen ud af Skoven, da Munken begyndte sit Skriftemaal, han og Hesten vare skjulte af en Busk, hvorfra han hørte og saa hvad der foregik paa Mosen. Medens Dreyg Jødeken hjalp Anders iland paa Holmen, steg han tilhest og red bort uden at blive bemærket. Han forsvandt inde i Skoven, men kom ikke til Meldorf den Dag.

Beate var staaet tidlig op samme Morgen. Hun skulde vaske Fru Merveds Kraver og Kniplinger. Vindueshullerne vare aabnede i den lille Sidebygning, hvor et stort Ildsted, en indmuret Grubekjedel, Kar og Stripper betegnede Vaskerhuset. En tyk Røg trængte

ud af alle Aabninger, medens Beate gjorde Ild paa. Det sved i hendes Øine, hun maatte af og til gaa ud i Døren for at trække frisk Luft, nu stod hun bøiet over en Balle, smilende som den unge Morgensol, der kastede sit Lys ind over hende. Hendes Haar var skjult af et sribet Tørklæde, de hvide Arme blottede, Kjolen ophæftet. Over Svalen var der trukket lange Snore, hvorpaa Fru Merveds Pelsværk op udsyede Klædeskjoler hang for at soles. Ude i Gaarden kvidrede Spurvvene og samlede Fjer og lange Hestehaar til deres Reder. Paa en Bænk under Elmetræet laa Gørres Ratlov med udstrakte Ben, opknappet Vams og uredt Haar, ifærd med at binde en Bikube af Hvedehalm. Gørres havde mange Bistader ude i Haven og drev stor Handel paa Lybæk med Vox og Honning. Medens han bandt paa Kuben holdt han flittig Øie med Jan Gyge, som gjorde sine Kunster med en af Hestene ude paa Ridebanen. Beate stod ogsang:

Agnete sidder med Haand under Kind.
 Og stirrer mod Skyen med Længsel i Sind.
 Da kommer Hr. Ronsil paa Gangeren graa,
 Min deilige Brud! nu Du følge mig maa,
 Saa ville vi To bortride.

Det finked og klang for den Hestehov,
Mens de red over Bjerg mod den grønne Skov.
Da hvisked hun: Sig mig min Hjertensven.
Ifald jeg tør spørge, hvor ride vi hen?
Det vilde jeg gjerne vide.

Imorgen til Kirken, iaften til mig!
Hun rysted sit Hoved, — det huer mig ei
Iaften til Kirken, imorgen til mig!
Hun smiler — Ja det er en bedre Vei!
Den er saa deilig at ride.

Pludselig saae hun iveiret og rødmede,
Vinduesaabningen foran hende var, medens
hun sang, bleven formørket, en Skikkelse
viste sig, Viben stod og lyttede og saae paa
hende.

„Men Viben dog! hvordan kommer Du
her? Da Sol stod op red Du jo ad Meldorf
til og vilde først komme tilbage iaften.“

„Jeg naaede ikke saa langt dengang.
Men Du! — jeg troede Du var fri for det
Arbejde.“

„Ja, til Du drager bort,“ svarede hun
smilende, „saa siger Moster; Nu skal vi To
ned og vaske, lille Beate! derved forstaar
hun, at hun bliver liggende i Sengen og
raaber paa dem, til de bringe hendes varme
Øllebrød, naar den er spist, sover hun ind

igjen, og jeg giver mig til at vaske. Du og Kay maa blot ikka vide det, det komme jo heller ikke Jer ved. Nu skal Du gaa din Vei, alt mit adelige Blod oprøres ved, at Du staar og ser paa mig, Du — en Bonde.“

Viben sad i Vinduet og prikkede med et Halmstraa ind i et stort Spindelvæv, han rystede paa Hovedet.

„Aa,“ sagde hun sorgløs, „nu er det jo Ingenting, Luften er mild, og Solen skinner, men imorges, da jeg gjorde Ild paa, — det var saa koldt og klamt herinde, Ilden vilde ikke brænde, Røgen fra Halmen var nærved at kvæle mig, jeg gav mig til at græde; ja Du smiler, men jeg græd virkelig, jeg tænkte paa min Barndom, hjemme hos min Møder, da de fredede om mig, kjælede for mig og ikke taalte, at Vinden blæste paa mig. — De Tanker gjør ikke godt Viben, i det Liv, jeg her maa finde mig i. De skulde blot vide det, min fornemme adelige Slægt, som ligger ovre paa Kirkegaarden, at deres lille Beate maa staa her foran den rygende Sæbeballe. — Jeg tror, de vendte sig i deres Grave.“

„Derfor skal Du heller ikke gjøre det oftere.“

„Hvad vil Du sige dermed?“

„Det bliver vist sidste Gang, Du vasker Strimler og Kniplinger i dine Dage. Jeg har spurgt sære Tidender i denne Morgenstund. Kjender Du gamle Jomfru Ahlefeld til Jungkleve?“

„Om jeg kjender hende, jeg er jo i Slægt med hende. Jomfru Gine med det store Jordbær i Panden og to lange Huggetænder, den stakkels gamle Dame, som eiede saamange, mange Penge, men ikke en eneste Sjæls Hengivenhed i denne Verden. Jeg besøgte hende en Gang, det var rædsomt! Jeg fik ikke det, jeg kunde spise, og saa saae hun vist paa mig, for hver Mundfuld, jeg tog, som om hun mente, den var lovlig stor. Siden mødtes vi atter i Kiel, i et stort Selskab, Hertugen kom, han skyldte hende Penge, hun vilde forestilles for ham. Hvor saae hun ud i sin blege og falmede Pynt fra forrige Aarhundrede. Hun kunde neppe bevæge sig i den. Midt i Salen gik hendes ene Skobaand op, Ingen vilde hjælpe hende, saa lagde jeg

mig ned paa Knæ og bandt det: Jo, Du kan tro, jeg kjender hende. Men hvor falder Du paa at spørge derom, og hvad har hun med mig at bestille?“

Viben gik ind i Vaskerhuset, den Ro og Kulde, han hidtil havde vist, var forsvunden, han saae sig om. „Jomfru Ahlefeld er død i disse Dage,“ hviskede han, „hun har gjort Dig til sin Arving, testameret Dig sine mange Midler, jeg hørte det underveis, derfor vendte jeg tilbage. Fra nu af er Du den rigeste Pige i hele Herredet. Du vil finde Tjenere, hvor Du før fandt Herrer, det er derfor ikke rimeligt, de lade Dig vaske Fru Merveds Strimler oftere.“

Beate var bleven bleg, hun støttede sig til Vaskekarret og saae paa Viben med store, forskende Øine, medens hun gjentog hans Ord for sig selv. „Jeg er en rig Arving, — men hun brød sig jo aldrig det Ringeste om mig. Tager Du ikke fejl, Viben.“

„Der kommer Bud, derom i Dag. Jeg tager ikke fejl.“

Hun stod et Øieblik med bøiet Hoved, derpaa hævede hun det pludselig med et

Udtryk af jublende Lykke. „Jeg rig, jeg eier Gods og Gaard og Jord, jeg som i denne Time knap har det, jeg kan skjule mig i, jeg skal aldrig slæbe Vand, aldrig vaske eller polere Tintallerkener mere, jeg kan klæde mig, som jeg vil, leve mit eget Liv, lege, synge, og det er Dig, atter Dig, som kommer med Lykken til mig, — Viben! Viben! min eneste, min allerbedste Ven!“

Med disse Ord slyngede hun begge Arme om Vibens Hals og kyssede ham. Han vilde vige tilbage, men hun vedblev at holde ham omslynget, skjulte sit Hoved ved hans Bryst og hviskede; „Du veed ikke, hvormeget jeg holder af Dig!“ — Som det endelige Udtryk for alle disse Følelser brast hun pludselig i Graad, og hendes Legeme skjælvede, medens hun klyngede sig op til ham, derpaa traadte hun tilbage og kastede Hovedet iveiret freidig og livsglad og overgiven som altid før, hun strøg sine opslaaede Kjoleærmer ned, tog en Stribbe Vand og slukkede Ilden paa Skorstenen.

„Saa ikke mere for denne Gang,“ udbrød hun med en komisk Højtidelighed og lo i

samme Øieblik. „Et maa Du love mig, tal ikke et Ord derom til Moster eller nogen Anden, før Budet kommer.“

Uden at oppebie hans Svar ilede hun ud af Vaskerhuset, løb over Gaarden og forsvandt inde i det lille Kammer, der gjemte saamange af hendes forsvundne Sorger.

Lidt efter Middag kom en Munk vandrende op ad Veien fra Hanerov til Ratlovs Gaard. Hans ene Skulder stod et Stykke høiere iveiret end den anden, og hans magre Ansigt syntes at paakalde Medlidenhed, selv naar han ikke talte. Han hørte til Tiggermunkene fra Helligaandshuset i Kiel og var udsendt paa Vandring for at indsamle milde Gaver til sit Kloster. Han bar en lang, hullet Kofte og en bredskygget, gammel Hat, som faldt ham ned over Ansigtet. Om Livet havde han spændt en Sele, hvormed han trak en tohjulet Trillevogn, som han gjemte det Indsamlede i. Han blev fulgt af en lille Gris snehvid overalt med Undtagelse af en sort, krøllet Hale; det ene af dens Øren var mærket med et dybt Klip, for at Eiermanden kunde skjelne den fra alle profane Kammerater, den

underveis fik Lyst til at blande sig mellem. Grisen havde en Klokke om Halsen, og naar de kom til en By, fik den Lov til at løbe frit omkring fra Hus til Hus og samle sig Føde i fromme Folks Døre.

Solen brændte, Munken stønnede og gik foroverbøiet, dragende den læssede Vogn hen ad Veien efter sig. Engang imellem holdt han stille, saa sig om og gik hen til Vognen for at indtage en forsvarlig Drik af den fyldte Træbimpel, smækkede saa velbehagelig med Tungen og drog videre.

Ratlovs Port stod aaben, Trækbroyen var nede. Munken gik ind i Gaarden og blev holdende ved Ringmuren, medens han med høi og kraftig Stemme gav sig til at raabe den sædvanlige Hilsen:

„Alle Helgene velsigne dette fromme Hus og fri dem, som bo herinde fra Sot og Skade. Beder om Gaver til vort fattige Kloster. Almisser afrenser al Synd og udfrier fra Døden.“

Da Grisen kom til Broen, galopperede den foran sin Herre med Halen iveiret, den var nu engang vant til at betragte enhver aaben Dør som Indbydelse til et godt Maaltid.

„Jeg forlanger desuden adelig Herre Gørres Ratlov i Tale, tilføiede Munken med hævet Røst, „iligemaade hans kjære Ægte-hustru, bringer sær vigtig Bud og Tidende til dem begge fra den vældige Ridder Povisch til Ramsholt.“

Gørres stod oppe paa Loftet og kastede Malt, han kom skyndsomst ned med Kofte under Armen, kaldte paa Munken og førte ham ind i Borgstuen.

Fru Merved havde om Formiddagen flere Gange været ovre i Vaskerhuset for at se til Beate. Hun blev meget forbavset ved at finde Ilden slukket og Arbeidet ufuldført, hun kaldte, ventede og kom tilbage igjen; men Beate lod sig ikke tilsyne. Efterat have søgt nede i Gaarden, gik hun tilsidst op i hendes Kammer og aabnede Døren, den kunde nemlig ikke lukkes ilaas, der var blot en stor, rusten Jernklinke til Haandtag, og Beate hjalp sig med at trække en Kiste for, naar hun gik til Ro om Aftenen.

Da Fru Merved kom ind, laa Beate paa Sengen med den ene Arm under Hovedet og i dyb Søvn, hendes Haar var gledet ud af

Tørklædet, hendes Bryst bevægede sig hurtigt og hendes Læber smilede, som om hun befandt sig under Indflydelse af en lykkelig Drøm.

„Men Beate dog!“ raabte Fru Merved, „hvad skal det sige? — sove istedetfor at arbejde!“

Beate slog sine store Øjne op og gled frygtsomt ud af Sengen. „Jeg skal strax give mig til at arbejde og være flittig,“ svarede hun ydmygt og endnu halvt sovende; men idet hun sprang op, og Erindringen om hvad der var hændet blev levende for hende, hævede hun sit Hoved, stolt og overmodig, smilede og udbød: „Nei, jeg vil ikke være flittig, og jeg vil ikke vaske Kniplinger og Strimler oftere, jeg vil ikke arbejde og aldrig sætte mine Fødder over i den afskyelige Kjælder.“

Fru Merved studsede, maalløs, tvivlende om hun ogsaa hørte ret; men inden hun fik Tid til at give sin Stemning Luft, greb Beate hendes Haand og kyssede den.

Og nu fortalte hun afbrudt og utydeligt, men med alle de Enkeltheder, hun

kjendte, den Hemmelighed, hun nylig havde paalagt Viben at bevare.

Strax efter kaldte Gørres dem over i Borgstuen. Der sad Tiggermunken foran Bordet med en halv tømt Ølkande, ifærd med at forelæse et beskrevet Ark Papir, hvori Ridder Povisch underrettede sine kjære Venner om Jomfru Regine Ahlefelts Død og Arven, der var tilfaldet Beate. Flere Gange holdt han op for at trække Veiret og tørre sig med Kofteærmet over Panden.

„Jeg har ilet med at komme hertil,“ forsikrede han, „gaaet en farlig lang Vei og slæbt paa den tunge Trækvogn hele Tiden, ikke at tale om, at jeg hvert Øieblik maatte hen og gjenne min Gris bort, det lille Skarnsdyr, der løb over i Kornet. — Der er ikke en Sky paa Himlen i Dag, og Sandveien brændte mine bare Ben; som om jeg gik paa Gløder.“ Han læste derpaa lidt, men holdt strax efter op igjen for en ny Bemærkning. „Jeg kom forbi Emeche Siegels Hus, der stod de og kjærnede Smør og lovede mig fire Skaalpund for en Muslingskal fra Genesareth Sø, de fik til at lægge paa deres syge Barn, men jeg

vilde ikke tøve, medens de slog Smørret op. Jeg haaber, det bliver mig forskyldt. Almissee afrenser al Synd og frier fra Døden.“

„Det skal blive forskyldt,“ svarede Ratlov, „læs blot videre.“

Munken saae ned i Kanden, som han næsten havde tømt, og vedblev, medens han glattede paa Brevet: „Paa Hanerov gav Herskabet mig fem fede Karper; jeg fik ikke Stunder til at tage Indmaden ud og strø lidt Salt i dem, de ligge nu og fordærves nede i Vognen, de Stakler, — Venter ogsaa, at det bliver regnet mig tilgode. Almissee afrenser al Synd . . .“

„I Djævelens Skind og Ben! det skal blive regnet Jer tilgode Altsammen,“ raabte Gørres, „læs blot videre.“

Men det stod skrevet, at Munken ikke skulde faa sit Brev læst tilende. Idet han atter begyndte, lod der Hestetrav over Broen. Gørres gik ud paa Svalen og saae en Rytter, fulgt af tre Tjenere, ride ind i Gaarden. Da han kom tilbage, smilede han og gned sig i Hænderne.

„Nu faar vi mere Nyt at vide. Der

kommer Ridder Povisch ridende, jeg maa ned og tage imod ham. Beate! afsted med Dig og hent os tre Sølvbægre — nei, det er sandt, hent Dn dem selv, lille, rare Merved! — Hør, hvor gamle Arved galer og støier dernede, jeg tror, han pryglar Karlene.“

Da Gørres naaede Døreu, blev den stødt op, en høi gammel Mand, med en Pisk under Armen og Hat paa Hovedet, stormede ind i Stuen. Han havde tykke, hvide Øienbryn, og det halve Ansigt var skjult af et lysegult Skjæg, der naaede ham ned paa Brystet. „Er der Ingen til at tage imod mig,“ raabte han barsk, „sove I til Middag endnu eller hvor Djævlén er I henne? — min naadige Fru Merved! Guds Fred over jeres smukke Ansigt. I bliver, Katten tage mig, smukkere for hver Gang, jeg ser Jer. — Ja, her har I mig selv, en syg og værkbruden Mand, Gigten sidder i mine Lemmer, se hvordan de pakkede mig ind hjemmefra.“ Han slog Kappen tilside og viste sine Ben, som vare ombundne med laadne Lammeskind. „Jeg maatte jo herhen formedelst de vigtige Begivenheder, der er hændet, siden jeg skikkede

den Benrad af en Munk med Brev til Jer. Først Noget at drikke! — det brænder i min Hals som den gloende Ild. Hvad er det, der staar i den Kande? Øl! det lugter noget syrligt. Gørres! afsted med Dig, Du Tykmave! ned i Kjælderens og tag mig en Kande af den Spanskvin, vi drak her til Hellig tre Konger. Tøv lidt, først maa jeg tale med hende der, og I skal Allesammen staa Ørevidne til, hvad jeg siger. Han lagde sin brede Haand paa Beates Skulder. „Hovedet iveiret min Unge! og svar mig paa det, jeg spørger om. Er Du ikke Beate Gertrud Rumor?“

„Jo, jeg er Beate Rumor.“

„Er Du ikke en ægtefødt Datter af Heinrich Breide Rumor og adelig Hustru, Gunneke Helvig Rumor, af Slægt Vasmer? Svar med I Andre og staa ikke der og gab paa mig.“

„Men hvorfor spørger Du om Alt dette, Gudfader? Der er jo Ingen, som veed bedre Besked derom end Du.“

„Ja Gud veed jeg Besked, din Tosse! længe før Du selv vidste det; men vi maa gaa lovformelig tilværks alligevel. Du er

Heinrichs og Gunnekes eneste Barn, og Jomfru Regine Ahlefeld var din nære Slægt. Hun er død nu og faren til Himmerig eller til Skjærsilden, med den røde Vorte i Panden, med Huggetænderne og det hele Inventarium. Igaar Middags blev hun jordet. Da vi kom hjem, holdt vi Samfrændeskifte med hele Familien, der manglede min Sjæl ikke en Kæft af alle disse Fædrenes Misgjerninger. Ingen brød sig om hende, medens hun levede, de lode hende sidde i Ovnkrogen og gnave paa sin muldne Skorpe; men, mærkværdig nok, saasnart hun havde givet Aanden op, vare de Alle paa Pletten. Efter lang Snak om Ingenting kom der først en stor Æske frem med Smykker og Juveler. Den laa hun med i Haanden det gamle Skind, og havde knuget de magre Fingre saa fast sammen om den, at Konerne som strakte hende, knap kunde tage den. Æsken var forseglet og med Paaskrift til Beate. Ædelstenene hørte ikke til Familiegodset, jeg fik dem strax udleverede og bringer Dig her den hele Stads."

Han gik ud paa Svalen og knaldede med

Pisken og raabte ned i Gaarden: „Asmus! herop med den Æske, jeg gav Dig at bære paa, har Du tabt den, skal Du ske Allandsens Ulykke. Se, hvor han kommer krybende, den Snegl! — Afsted med Dig, Du lugter af Rødløg. Hvad har Du gjort ved dit ene Øie? Det er jo svulmet op saa tykt som en knyttet Næve.“

„Bremsen har stukket mig,“ svarede Tjeneren.

„Ud og læg vaad Jord paa, bliver Du ikke bedre til i Morgen, skal Du skæres.“ — Tjeneren gik, Povisch vedblev: „Saa begyndte Snakken mellem os om Gaard og Jord og Pantegods og Bopendinge. — Herre Jesus! hvor den Dyst var drøi. Sveden haglede mig ned ad Panden, medens jeg sad og hørte paa alle dem, der kævledes og talte, uden at have det Mindste at sige. Skriftefaderen havde lokket sin Part fra hende. Samme Aften skikkede vi Bud efter ham og hans Prior og begge de to Gavtyve kom — ja undskyld, I derhenne! men I kan tro, vi kneb dem, de Hallunker, og nappede fra dem det Bedste, vi kunde. De klynkede og svore mig det hedeste

Helvede til; men jeg tror alligevel ikke, deres Ønsker gjør det varmere for mig. — Dig, Beate kjendte Hver og En tilsidst for nærmeste og rette Arving til det Hele, saaledes som den Gamle udtrykkelig havde bestemt i sit Testement, og kan Du nu gjætte Grunden til den store Godhed, hun havde fattet for Dig? — Engang hun blev stedet til Audiens for Hertugen, bøiede Du Dig ned og bandt hendes Skobaand, da ingen Anden vilde; — ja, det staar at læse klart og tydeligt i Dokumentet. — Mens hun levede, tænkte hun blot paa at samle og spare, hun turde hverken æde eller drikke sig mæt, — Gud velsigne de Gjerrige, den Fortjeneste har de idetmindste Alle, at de arbeide for Efterkommerne. Da vi saae hendes Gjemmer efter, stød der Pose ved Pose i Dragkisten, sorte af Støv og Spindelvæv og fulde af god og vægtig Mønt. Nogle bringer jeg Dig her, flere skal følge siden.»

Han gik atter ud paa Svalen og raabte ned: „Frants og Isak! herop med Vadsækken, muntert!“

To Tjenere kom ilende med en tung

Vadsæk af brunt Hestelæder. Da de havde lagt den paa Bordet, blev de staaende.

„Hvad glo I efter, I Gavtyve!“

Han gav hver af dem et Fodspark og slog et frygteligt Skrald med Pisken, idet de fore ud af Døren. Derefter aabnede Arved Vadsækken og satte flere smaa, forseglede Poser i en Række paa Bordet. Da Tiggermunken saa Pengene reiste han sig og udbrød i et Anfald af Henrykkelse, medens han foldede sine Hænder og ivrigt dreiede Tommelfingrene omkring hinanden:

„Beder om en Gave til vort fattige Kloster. Almisserenser fra al Synd og udfrier fra Døden.“

„Lad os være fri for den Prædiken,“ sagde Povisch, „her er jeg Præst, og nu er Talen tilende. Synes I, den var værd at høre paa, saa kom herhen, min Unge, og giv mig et Trykkys for min Uleilighed, og saa skal Fanden tage Dig, Du tykke Gørres Melsæk! hvis Du ikke springer efter Vinen, jeg staar jo her og sprækker lebendig for Øinene af Jer.“

Beate fløi hen til ham. Arved delte først

sit Overskæg i to Parter og lod sig derefter omfavne af hende.

„Det er det første Kys, jeg har faaet af Dig,“ sagde han, „det bliver kanske ogsaa det sidste; men det lover jeg for, at imorgen vil et af dine Kys være i langt større Pris, end det var i Gaar.“ Fru Merved havde slynget sin ene Arm om Beates Skulder og saae med talende Øine ned i den aabne Juvelæske. Efterhaanden som Henrykkelsen tiltog, omsluttede hun hende med begge Arme, trykkede hende op til sig og kyssede hendes Haar og Pande gjentagende Gange. Gørres greb hendes Haand og vedblev at klappe og kjærtegne den. „Du er mit eget, søde Barn!“ hviskede Fru Merved dybt bevæget. „Vorherre nægtede mig en Datter; men han velsignede mig med Dig i hendes Sted.“

Viben stod i en Krog, alvorlig, tavs og opmærksom paa Alt, hvad der foregik, længst borte, men dog den i Forsamlingen, som Beates Øine oftest fandt Vei til.

„Du reiser da ikke fra os, lille Beate,“ sagde Gørres, „det vilde være mig en gruelig Hjertesorg. Jeg har nu vænnet mig til dit

rare og kjønne Ansigt, jeg kan slet ikke undvære at se paa det.“

„Hvis Du vil bort, staar Alt færdig,“ sagde Povisch. „Vi skal snart faae luftet den mugne Luft ud, kan Du tro; naar Du vil, kan jeg føre Dig ind paa Gaarden og overantvorde Dig Nøgle, Laas og Slaa, — der er Du ogsaa nærmere ved mig, din Formynders.“

„Reise bort,“ gjentog Beate med et Blik paa Viben, „tage fra Dig og fra Moster, som altid har været saa gode og rare. — jeg vilde vist kjede mig ihjel øvre paa den fremmede Gaard. Alt hvad jeg holder af boer jo her.“

„Ja, vi have været rigtig gode mod Dig“, sagde Gørres med Udtrykket af en fuldkommen Overbevisning, „har vi ikke? — Vi holdt af Dig lig vor eget Barn og lærte Dig op i Rytteri og Kristendom, hvad jeg vilde sige, i Kristendom og gode Sæder, vi skal blive bedre endnu, det kan Du bande paa; Du behøver bare at forlange, Du rare Pige!“

Det blev meget silde den Aften, før de gik til Ro hos Ratlovs. Da Gørres kom ind

i sit Sovekammer, satte han sig ned ved Bordet, støttede Hovedet i begge Hænder og faldt i Tanker. Merved fulgte med ham, han lod ikke til at bemærke hende.

„Lykken har været god imod os,“ sagde hun, „det gjælder nu om at benytte den.“

„Jeg sidder just og grunder over det,“ svarede han dybsindig. „Den rare Arv kunde aldrig være kommen mere beleilig. Jeg har længe tænkt paa, hvordan vi skulde faae Raad til at reise os en større Fæstald, Kreaturerne lide bandsat ved at staa saalænge ude i de vaade Efteraarsnætter. Nu rive vi den østre Længe ned“ —

„Aa, lad mig være fri for dine Kreaturer og din Fæstald. Bedre var, Du tænkte paa din Søn, vort eneste Barn, han og Beate har jo altid holdt af hinanden.“

„Tror Du?“

„Hvorfor skulde han vel ellers gjøre det Væsen af hende? Hun maatte jo ikke røre sig til Noget, hun skulde være med ham alle-vegne, synge for ham om Morgenene, ride ud med ham om Middagen, — jeg tager ikke feil. Vi maa nu se at faa Sagen afgjort

snarest, for spørges det, der er sket, saa faar vi Besøg af alle unge Mænd i Holsteen. Povisch har ogsaa to lange Sønner, han vilde hun skulde flytte op paa Gaarden, han har allerede lagt sin Plan. Det var bedre, Du gav Dig til at tænke derpaa.“

„Ja, men det er dog vore Kreaturer, vi skulle leve af.“

„Snak! det er vor Søn vi skulle leve for,“ svarede Fru Merved og udviklede derefter dæmpet og hviskende en fuldstændig Plan, som Henrykkelsen over Beate ikke havde hindret hende i at lægge i Aftenens Løb. Gørres sad paa Sengekanten og lod sit lange Haar glide gennem Fingrene, han hørte til og gabede.

„Vi maa gjøre nogle flere Gilder herefter,“ udbrød han pludselig, „det holder Beate af. Vi skyldte Rønnovs et, og jeg har lovet, her skulde blive Fest, naar vi fik tærsket. Nu gaa de og minde mig derom.“

„Hvorfor gjøre Gilder? De lokke kun Beilere hertil.“

„Det kan nok være; men ved et Gilde falder Talen altid paa Heste og Kvæg, naar

Folk drikke, blive de mere resolute, de bedste Handler, jeg har gjort i mine Dage, bleve altid sluttede, naar vi havde spist til Middag.“

Fru Merved hørte paa ham med synlig Uvillie.

„Du har altsaa ikke forstaaet et Ord af Alt, hvad jeg sagde.“

„Jovist har jeg, og det er rigtig Alt-sammen; skænd nu bare ikke, det bliver alligevel, som Du vil have det, saadan har det jo været i alle de enogtyve Aar, siden Du kom til Gaarden.“

„Saadan skal det ogsaa være,“ svarede hun smilende og slog ham paa Kinden. Gørres strakte begge Hænder ud mod hende, hun tog dem ikke.

„Du ser saa kjøn ud iaften, det mente ogsaa Povisch.“

„Det er uheldigt, at Povisch skal gjøre Dig opmærksom derpaa.“

„Jeg finder altid, Du er kjøn,“ forsikrede Gørres, „kom og kys mig!“

„Nei! dit Skæg er saa langt.“

„Kys mig da paa min Kind.“

„En anden Gang“, sagde Fru Merved, idet hun tog sit Lys og forlod Stuen.

Den Forvandling, der fra nu af fandt Sted med Beate forekom hende selv som et Feeventyr. Hun blev pludselig Gjenstand for den almindelige Opmærksomhed. Lykønskninger lode alle vegne fra og en Strøm af Talemaader og Forsikringer om Deltagelse, som hun ubetinget troede paa. Gørres smilede og nikkede til hende, naar de mødtes, enhver af hendes Handlinger fik Betydning, og hendes Person lod til at være en Forening af lutter Fuldkommenheder, som mærkværdigt nok, Ingen tidligere havde havt Øie for. Ivrigst af alle var dog Fru Merved i at overtyde hende om den inderlige Hengivenhed, hun bestandig havde følt for hende og som først nu fandt sit rette Udtryk. Beate lod til at have glemt Fortiden, dens Erfaringer bare ingen Frugt. Øieblikket fængslede alle hendes Tanker. Dertil hjalp den Overensstemmelse, som i det mindste i en Retning fandt Sted mellem hende og Fru Merved: deres fælles Lyst til Adspredelser.

„Vi maa skynde os med at indhente,

hvad Du har tilgode“, sagde Merved smilende, „men allerførst maa vi tænke paa din Pynt, man gjemmer ikke Juveler i en Træbodike. og Du er en Juvel, min søde Beate, den yndigste, den mest straalende, mine Øine har seet.“

„Saa blev der sendt Bud til Kræmmere og Kjøbmænd i Rendsborg og Kiel; af Alt hvad de bragte, var der Intet for dyrt, Intet godt nok. Hver en Bissekræmmer i Holsteen fandt Vei til Ratlovs Gaard og var sikker paa at gjøre en god Handel, naar han bragte noget Smukt og Nyt med i sin Kiste.

Skjønt der altsaa var Meget, der lagde Beslag paa Beates Tid, saae Fru Merved dog til sin store Glæde, at hun ikke forsømte de tidligere Udflugter med Kay og Viben. Det var ikke længere den gamle, krøllede Fjer fra Dragkisteskuffen, hun bar i Hatten, ikke heller behøvede hun at skjule sine Hænder af Mangel paa Handsker, hun havde den smukkeste Ridedragt, der kunde skaffes tilveie. Undertiden vare de flere i Følge, end Beate egentlig holdt af. Der kom adelige Junkere i Besøg fra Nabolavet, to af disse, Klaus Ahle-

feld og Marqvard Rønnov, syntes især at være fortryllede af den unge Pige, og kappedes i Ord og Gjerning om at give hende Beviser herpaa.

Viben var bleven mere tavs i den sidste Tid, han holdt sig tilbage, iagttog hvad der skete, men havde ikke flere Historier at fortælle. Maaske forekom det ham, at han blev fortrængt af de nye Gjæster, man tog mindre Hensyn til ham end før, han havde været søgt og blev nu kun taalt. Han lod heller ikke til at være vel set af de unge Adelsmænd, hans Anskuelser stemte saa lidt med deres, hans Dragt var afstikkende, hans Adfærd forekom dem brutal og hensynsløs, endelig var han en Ditmarsker, og der var dengang ingen Adelsmand i Holsten, uden at han jo havde en Slægtnings eller en Vens Død at hævne nede i Digernes Land.

En Dag sad han inde i Haven hos Beate, Kay stod henne ved Staderne og saae paa Bierne. Beate lagde sin Haand paa Vibens Arm og udbrød dæmpet:

„Hvad fattes Dig, hvad betyder denne Tavshed? Veed Du ikke, at Du bedrøver

mig dermed? Er jeg ikke mere Beate, som før?“

Viben saae op og rystede paa Hovedet.

„Nei,“ svarede han, „da Du blev rig, blev Du en Anden, nu er Du en fornem Jomfru, jeg derimod, — ja Du veed nok hvad jeg er.“

„Du er et stort Barn, Viben Peter, utaalelig og fordringsfuld, ikke Andet. Du holder Dig tilbage, naar Du helst burde tale, — Du ser i Øst, naar jeg er i Vest, finder Du det sømmeligt? — Vi gjør ikke nok af Herren, vi skulde bære ham paa vore Hænder, ikke sandt? — Den første Aften, Du kom, var der En, som sagde, jeg havde smukke og kloge Øine, det har Du vist glemt, jeg forstaar idet mindste at se med dem, det kan Du lide paa.“

„Der er slaaet Bom imellem os, jeg mægter ikke at sprænge den.“

„Det behøves ikke heller, for det har jeg gjort. Jeg slog min Arm om din Hals, jeg kyssede Dig paa din Mund, har Du ogsaa glemt det? den Dag det skete, fæstede jeg

Dig til at være mig en fuldtro og hengiven Ven, — jeg troede, Du vilde være det.“

„Han er vist bange for mig,“ sagde en blid og dæmpet Stemme bag dem. Kay stak sit Hoved ud fra Busken, smilede sørgmodig og vedblev: „Han hører jo hver Dag Moder tale om Kay og Beate, Beate og Kay, to Sødskendebørn, der passe for hinanden som en Blomst og et vissent Blad; hun vil, at de skulle troloves; der tales allerede om at købe pavelig Legatsbrev og Lov til at slaa en Streg over Slægtskabet; men jeg vil det ikke, Livet bør ikke trolove sig med Døden.“

Beate saae ned paa Jorden, Viben tav ligesom hun. I dette Øieblik kom Fru Merved og betragtede dem opmærksomt og forskende, medens hun udbød: „Hvad vigtigt forhandles her? I se saa alvorlige ud.“

„Intet Vigtigt,“ svarede Kay, „jeg sagde blot, jeg var syg. Nu vil jeg gaa i Seng.“

„Ja, hvil Dig, min kjære Søn, Du ser saa anstrængt ud.“ Hun tog Beates Haand. „Kom mit søde Barn, vi maa klæde os paa. Huset er fuldt af Fremmede, Prior Augusti-

nus og den evige Rønnov og Ahlefeld, — jeg husker dem ikke Alle.“

Om Eftermiddagen red Gørres Ratlov over til Hanerov med Beate og de unge Adelsmænd, Kay laa i Sengen. Viben blev hjemme hos ham. Solen skinnede gennem Vinduesaabningen og kastede en Straale hen over den Syges Leie. Viben sad og saae paa Kay, hans klare Øine, hans bløde, næsten kvindelige Former og blege Hudfarve gjorde ham yngre end han var, og gav ham et Præg af Skjønhed og barnlig Uskyld, men tillige af Hjælpeløshed og Mangel paa Kraft. Hver Gang han hævede sine Øine op mod Viben, laa der et Udtryk af Forsagelse i dem og noget Bønligt, som syntes at paakalde Beskyttelse.

Gaarden var som uddød denne Eftermiddag, en dyb Tavshed hvilede over Alt i den Syges Nærhed. Hen imod Aften syntes hans Tilstand at forværres, han drog sit Veir med Møie, vilde tale, men kunde ikke. Pludselig brast han i Graad, og et heftigt Anfald af Krampe rystede alle hans Lemmer. Saaledes

havde Viben endnu aldrig set ham, han gik ind for at kalde paa Fru Merved.

Der var ingen i hendes Dagligværelse, men Døren til det lille Bedekammer stod paa Klem. Idet han aabnede den, sad Prior Augustinus paa en Stol, han holdt Fru Merveds Haand i sin og kjærtegnede den, hendes anden Haand hvilede om hans Skulder, medens hun bøiede sig over ham og kyssede hans Pande. Viben stod et Øieblik som forstenet, før han drog sig tilbage. Idetsamme lød et Skrig, Prioren sprang op, Fru Merved fo'r hen imod Døren.

„Hvad er der, hvad vil Du?“ raabte hun.

„Kay er meget syg,“ sagde Viben dæmpet: „I maa komme derind, jeg veed ikke hvad jeg skal gjøre.“

Hun ilede foran ham, ind til Kay, i næste Øieblik laa hun lænet over hans Seng og lyttede til hans korte og gispeude Aande og kaldte ham ved de kjærligste Navne.

Augustinus var fulgt efter dem, han blev staaende i Døren med foldede Hænder.

Da Kay lidt efter slog Øinene op, rynkede hans Bryn sig, han reiste sig, pegede hen paa

Augustinus og gjorde en Bevægelse, som om han vilde støde ham tilbage, han prøvede paa at tale, men frembragte kun uforstaaelige Lyde, Ordene døde paa hans Læber.

„Hvad mener han?“ spurgte Fru Merved ængstelig.

Viben vendte sig om mod Prioren. „Han mener, at han ikke holder af at se Eder her. Det er vist bedst, I gaar.“

Augustinus bøiede tavs sit Hoved og forlod Kammeret.

Jan Gyge var draget ind i Holsten med en Drift Heste, og Viben fulgte Prioren paa Veien hjemad, som han pleiede. Han saae barsk og alvorlig ud og var imod Sædvane meget ordknap denne Aften. Augustinus derimod havde aldrig haft saae Meget at sige, enhver Gjenstand underveis var Stof for ham, hans Røst lød mild og indsmigrende, han fortalte og spurgte, og Viben svarede med ja eller nei eller svarede slet ikke.

„Det er en tung og bitter Prøvelse for de stakkels Forældre med den lidende Søn,“ ytrede han endelig. „Hvad skal man sige til det? Herrens Veie gaa i Dyb og Mørke for os,

men føre dog alle til det Bedste, og ingen Spurv falder til Jorden uden hans Villie.“ — Viben sad og saa op i Luften. Augustinus vedblev: „Værst af dem alle er dog den kjære Fru Merved faren, Sorgen knuger hende, dertil er hendes Sind saa heftigt og let bevæget.“

„Det er vist bedst, vi ikke tale mere om Fru Merved,“ svarede Viben.

„Hvorfor ikke det, min unge Søn! Du, med dit kloge og skarpe Blik, har vel forlængst set, hvor lidt hun forstaar at holde Maade med sin Sorg, idag især, jeg fatter ikke Grunden, men hun var ude af sig selv, hun bad mig med grædende Taarer paakalde de velsignede Helgene til Frelse for hendes Søn. Jeg vidste ikke hvad jeg skulde svare, da hun knælede for min Fod, trykkede min Haand og teede sig fast som en Afsindig, ja Du saa hende jo selv i Ytringen af denne overdrevne Smerte, ikke sandt, Du saa det?“ gjentog han med et velbehageligt Smil.

Viben holdt sin Hest tilbage, bøiede sig

over mod Prioren og slog ham i Ansigtet med den flade Haand.

„Nu lyver Du, Præst!“ raabte han. „Deroppe vilde Du vanære, herude bagtaler Du. En Kvinde gav Dig sin Sjæl, og Du plettede den. en Mand betroede Dig sin Ære, Du bedrog ham; se, det er Sandhed.“

Augustinus fo'r rasende i Veiret efter Slaget; men Viben blev holdende ved hans Side. Munkens Hoved sænkede sig for disse vilde og straalende Øine og det haanlige Smil, som mødte ham.

„Gud forlade Dig din store Synd, Viben Peter,“ sagde han i den blideste Tone. „Du har misforstaaet hvad der skete, men jeg tilgiver Dig og kræver alle hellige Martyrer til Vidne paa —“

„Kræv ingen Vidner,“ sagde Viben. „de nytte ikke. Du roste før mit skarpe Blik, jeg tror selv lidt paa det. Rid din Vei, forbandede Munk! og kan det trøste Dig, saa forstaar jeg ligegodt at se og tie, det lærte jeg af min Fader. — Men veed Du nu hvad Du har gjort i Dag? Du har plantet Tvivl og Ufred i mit Bryst; jeg troede saa fast

paa Jer allesammen, Jeres Sag var min, jeg vilde gaa i Døden for den, hvad skal jeg tro paa imorgen? Hykle og bedrage gjør I, Religionens Ord er bleven en Kappe for en lastefuld Synder. — Ja Præst, var Du ikke en hellig Mand, eller bar en hellig Mands Dragt, den jeg er vant til at agte og hædre, saa rev jeg Dig ned af din Hest, og Du skulde aldrig naa dit Kloster mere. — Godnat.“

Da Viben red bort, aabnedes Buskene efter ham, der lød en skingrende Latter ud fra dem. Han vendte sit Hoved, men vedblev at ride. Derefter fulgte Lyden af en Skralde, og Dreyg Jødeken lod sig tilsyne. Han lo endnu, da han traadte ud fra Buskene og gik hen til Augustinus, som holdt stille midt paa Veien.

„Jeg sagde Jer det nok, I skulde vare Jer for den Ditmarskerknægt og ikke lade ham faae sin Gang paa Gaarden. Det var at lukke Ræven ind i Gaasestien; dengang lo I ad mig, hvordan er I stedt iaften? Jeg skulde udspionere ham; hvad tager han sig for, hed det, hvem rider han nd med, hvad tale de om underveis, I betalte mig med store

Kobbersøslinge, og saa udspionerer han nu Eder. Hvordan var det? slog han Jer ikke i det smukke Ansigt? Jeres Kind er gloende rød endnu, Prior Augustinus lod sig slaa, neiede og bad om Forladelse og havde ikke saa meget som en lille Stump Prædiken, ikke et Anathema at kyle efter ham. — Hvad man dog maa opleve. — Faar jeg saa mit Fribrev, mit Fribrev! jeg vil have mit Fribrev!“ hylede han, da Prioren red ned ad Veien til Meldorf uden at svare.

Viben vendte tilbage til Gaarden med sænket Hoved. „Nu har de taget min Tro fra mig,“ udbrød han sørgmodig og forsagt. „De lyve og bedrage, disse Munke, og Fader faar altid Ret: man skal ikke stole paa Folk i disse Tider. Men det, de lærte mig om de Hellige, er det ogsaa Løgn? — Nei, dem vil jeg holde fast ved, selv om deres Præster er falske.“ Dermed skyndede han paa sin Hest og red hjem til Ratlovs Gaard, hvor han tilbragte Natten foran Kays Leie.

En Aften i de sidste Efteraarsdage var der Selskab hos Ratlovs. Borgstuen stod smykket med Granris, smaa Enebærkviste vare strøede omkring paa Gulvet. Det lange Egebord stod festligt dækket. Omkring paa Væggene sad en Række Lys i Jernstager, fastskruede i Panelet.

Beate var Sjælen i denne Forsamling af Nabolavets Herrer og Damer, Beate, klædt efter Fru Merveds Mønster, i en Dragt, afstikkende fra alle de øvrige, og som vidnede om større Ødselhed end Smag. Hendes Ydre var næsten ikke mere til at gjenkjende, Ro og Hvile og lykkelige Forhold havde udviklet ethvert Træk og forandret det tidligere lidende og ydmyge Præg, hendes Øine havde aldrig før været saa udtryksfulde og straalende, eller hendes Smil mere vindende, hendes blonde Haar blev ikke mere skjult af Tørklædet eller den lille Klædeshue, det prangede nu i al sin Rigdom og Skjønhed omkring Hovedet i en stor og tyk Fletning og i en Mængde smaa Krøller, som efter den Tids Mode faldt ned over Panden. Hun indtog

uden at bekymre sig derom, hun seirede uden at kæmpe.

„Jeg har et Ønske,“ udbrød hun pludselig til den Kreds, der havde samlet sig om hende. „Der behøves kun Mod og Manddom til at opfylde det, og saa veed jeg da, jeg aldrig kunde henvende mig bedre end til dem, som her er tilstede.“

Alle Herrerne trængte sig nærmere for at komme i Betragtning. Beate bøiede smilende sit Hoved, lyttede og tav, til Enhver havde talt og tilbudt sin Tjeneste, hun vilde ikke miste en eneste af alle disse ivrige og glødende Forsikringer. Derefter vedblev hun:

„Min kjære Ven og Lærer, Henrik Zytphen, er kommen til Meldorf i disse Dage, kaldet af fromme Kristenfolk og af Sognepræsten Hr. Nicoläus Boje for at forkynde Evangeliet i Ditmarsken. Hemmelig og forklædt reiste han ved Nattetid gjennem Landet, siden han vidste, at Munkene vilde ham ilde. Han har skrevet mig til, og glemte mig ikke, skjønt der er gaaet Aar hen fra sidst, vi mødtes. Hvorledes skal jeg faae ham at se og tale med ham, det jeg inderlig længes efter? Jeg

tør ikke vove at ride ind til Meldorf, — jeg frygter disse Mennesker,” tilføjede hun smilende og kastede sine Øine et Sted hen i Stuen, „men Moster, som altid er saa god og kjærlig imod mig, har givet sit Minde til, at han maa komme til os, hvorvel hun ikke hylder hans Lære. Hvem vil drage med Brev til Meldorf, naar Mørket falder paa, og i en af de lange Aftener føre Henrik ud til os?”

„Jeg,” svarede Ahlefeld.

„Jeg,” gjentog enhver af de øvrige Adelsmænd.

Marquard Rønnov trængte sig frem foran alle Andre og knælede ned for Beates Fod. „Fly mig Brevet,” bad han, „jeg vil sætte mit Liv paa at bringe den Munk uskadt frem og tilbage.”

„Det var vi mange om at love,” sagde Ahlefeld, „men jeg var den Første. Min Hest staar og stamper nede paa Stenbroen, ret nu bliver det Aften, og Maanen kommer frem, lad det i Guds Navn være mig, I værdiger denne Ære.”

„Ja, I var den Første,” svarede Beate og

rakte ham sin Haand, „derfor skal det ogsaa være Eder, jeg betror min Sag.“

Jeg haaber, at jeg vil kunne være tilbage med Manden, før Glasset derhenne viser Midnat,“ lovede Ahlefeld.“

„Det lader sig ikke gjøre,“ ytrede en rolig og bestemt Røst udenfor Kredsen. Da de saa derhen, stod Viben med begge Hænder i de vide Skipperbuxer, lænet op til Kaminen. Han syntes ikke at bemærke den Uvillie, hans Ord vakte. Ahlefeld gik hen til ham.

„Hvorfor skulde det ikke lade sig gjøre?“ spurgte han.

„Ditmarskerne lide ikke, der kommer Fremmede ind i Landet.“

„Du kan tro, vi skal komme til dem uden at spørge om Forlov,“ raabte Marqvard Røn-
nov, „vi har en lang Regning at afgjøre der-
inde.“

„Den lader vente paa sig,“ svarede Viben rolig.

„De skal ikke tabe ved at vente.“

„Ja, hvis det var gjort med Løfter, saa blev Ditmarsken gammel. Jeg hører en Mund tale, hvor mange Hænder har den til at ud-

føre det, den lover? og hvad vil I betale dem?“ spurgte han trodsig, og traadte frem paa Gulvet mod Rønnov.

Marqvard vilde tage til Gjenmæle, men Beate lagde sin Haand paa hans Arm og sagde: „Hr. Rønnov er vor Gjæst og Viben Peter er det ogsaa, det maa I ikke glemme.“

Marqvard tav, han satte sig hen paa Bænken og vendte Ryggen til de Andre. Viben vedblev:

„Drager I til Meldorf, Junker Ahlefeld, og tager Præsten med Jer, vil I bringe hans Liv i Fare. Der har været stor Splid i Byen, siden Nicolaus Boje førte ham ind. Prædikemunkene i Augustinerklostret satte sig derimod, Prioren mere end nogen Anden, han drog til Erkebiskoppens Vicar i Hamborg og klagede til ham. De passe paa Henrik, vover han sig ud af Byen med en Fremmed, slaa de Jer ihjel.“

„Ja, nu siger jeg med Jer, Viben, — hvis det var gjort med Trusler,“ svarede Ahlefeld sorgløs, „men jeg fører en god Kaarde, og i den Sag, jeg her kan komme

til at bruge den, frygter jeg ikke den lede Djævel selv.“

„Jeg talte heller ikke om Eders Mod,“ sagde Viben, „det er der Ingen i Ditmarsken, som tvivler om. Ahlefeldernes Slægt kjende vi endda ret godt derinde. Jeg har staaet paa den liden Tue, hvor eders Farbroder, kongelig Feltmarskalk Hans Ahlefeld, kæmpede sin sidste Kamp for at værgе den gamle Dannebrogssfane, de havde givet ham at føre. Derom veed hver Dreng at fortælle. Han kom til at slaas den Dag under samme Vilkaar som vi: ene mod en Tylft, ene mod en hel Snes og vel Flere endnu. Kongen flygtede, Fyrsterne flygtede, Hans blev, de kløvede hans Skjold, saa Hjelmen, saa Stykke for Stykke af hans Jernrustning, han slog igjen og bad ikke om Naade. Fanen trykkede han ind til sit Bryst, Sværdet brast, det kunde ikke staa sig for den bredbladede Øxe, han sloges med Stumpen. Blodet dryppede ned fra hans Arm, men han blev ved. Da han saa ikke kunde mere, da Saar gabede ved Saar, og Døden rugede i hans Hjerte, saae han sig om og smilede: Ni Mand laa

fældede ved hans Fod, det syntes han var en god Bedrift, han knugede Fanen fast i sine Arme, saa faldt han ovenpaa de Døde.“

Claus Ahlefeld havde lyttet til Vibens Fortælling med straalende Øine, da han tav, sprang han hen til ham, slyngede sin Arm om hans Skulder: „Du er en brav Karl, Viben, jeg holder meget af Dig, det har jeg forresten gjort, fra den første Dag, vi saaes, jeg vilde blot ikke lade mig mærke dermed, Du sidder til Hest som en Adelsmand og fører din Degen fast bedre end Nogen af os. Du har blot en stor Feil i mine Øine: Du er en Ditmarsker, din Fader har maaske slaaet min ihjel.“

„Ikke med mit Minde,“ forsikrede Viben smilende, „og er det sket, saa bliver død Mand ikke levende, om I slog mig ihjel til Gjengjæld. — I henter knap den Evangelie-munk ud af Meldorf, men det skal alligevel blive Jer, som bringer ham til Jomfru Beate. Imorgen kommer min Broder Bartel herop paa Gaarden, han kan følge Munken gjennem Bojes Have, bag om Byen, naar det mørknes, om I saa vil vente oppe i Skoven ved den

spaltede Eg, hvor Grænsepælen staar, skal Bartel bringe ham til Jer. I fører ham da videre herop paa Gaarden. — Værre vil det blive, at faae ham tilbage igjen, men derom kan vi snakkes ved, naar den Tid kommer.“

„Hvorfor Djævelen bringer Du ham da ikke selv?“ spurgte Gørres. „Ellers pleier Du sjælden at være sidste Mand, naar det gjælder om at føie Beates Indfald.“

Viben trak paa Skulderen. „Junker Claus sagde jo, han var den Første, der tilbød sig. — Jeg faar nok lidt med den Sag at gjøre alligevel.“

Næste Morgen tidlig kom Bartel ridende til Ratlovs Gaard. Viben stod og ventede udenfor Ringmuren. Han førte ham op i sit Kammer og lukkede Døren ilaas. „Hvordan lide de hjemme?“ spurgte han.

„Godt og vel,“ svarede Bartel, „jeg bringer en ny Uldtrøie med til Dig og flittige Hilsener fra dem Alle. Vor Moder kunde ikke skrive, saa skar hun en Lok af sit Haar og skikker den her. Hun bad mig sige, Du maatte ikke glemme hendes Formaning fra den Dag, Du rejste.“

„Og Reimer Grote?“

„Fader og han vil nødig sidde paa Bænk sammen oppe paa Raadstuen. Tvisten spinder sig altid videre ud, som Ringene i Vand, naar de kaste en Steen deri. Jeg veed ikke, hvordan det kan være, den Reimer holder med, er Fader altid imod.“

„Men Reimers Hanne?“

Bartel blev bleg, han slog sine Øine ned og tav lidt, før han svarede: „Onsdag næst Michaeli kom hun hjem fra Lybæk.“

„Hun er vel bleven en kjøn Pige?“

Bartel saae ikke iveiret. „De sige det,“ mumlede han.

„Men hvad siger Du selv derom, og hvorfor bliver Du bleg, hvergang vi tale om Reimers Hanne? Der er Noget, Du dølger for mig, Bartel, det skal Du betro mig en anden Gang. — Hør nu hvad jeg har at sige Dig idag.“

Jan Gyge stod ude paa Rendebanen, da Bartel kom ridende. Han tog imod hans Hest og hilste med stor Venlighed. Den Viben holdt af, holdt Jan Gyge ogsaa af. Da

de to Brødre havde forladt Gaarden, gik Jan hen til Gørres.

„Det Malt paa vort Loft ligger i Dynger og bliver vist varmt,“ sagde han. „Nu rider Husbond ud, skal jeg gaa op og kaste det?“

Gørres gav sit Minde, og Jan listede op af Trappen, langsomt og saa forsigtigt, at Ingen hørte hans Trin. Maltloftet var tilfældigvis lige over Vibens Kammer, der sad en løs Knast i en af Brædderne, naar den blev taget ud, kunde man se og høre Alt, hvad der taltes om. Først stængede Jan Loftsdøren omhyggeligt til, derefter lagde han sig udstrakt henad Gulvet, aabnede for det lille Hul og lyttede.

Bartel lod ikke til at ville gaa ind paa Vibens Plan. „Det er umuligt at faae Præst Henrik ind af Byen, uden at de fornemme til det og sætte efter ham, de, der ville skade ham. Der er Strid og Ufred overalt for hans Skyld. Gaden er fuld af Borgere og unge Karle med Spies og Hellebarder, de give Agt paa hver, som farer af By, og mærkelige Ting gaa for sig i de sidste Dage. Prior Augustinus fik først Landskansler Gynther

paa sin Side og anklagede Henrik for de Otteogfyrre, han lovede dem Erkebispens Gunst, hvis de blot vilde forbyde ham at forkynde Evangeliet, ogsaa Kejserens Gunst og hans Søsters, Statholderindens i Holland, hvorfra Munken flygtede. Han forklarede dem dernæst, at den nye evangeliske Tro vilde forandre Alt hos os, sætte andre Dommere og anden Magistrat til Regimentet, som sket er i Lybæk og Mynster. De Otteogfyrre vilde lade Sagen staa hen til næste Paaske, men forbød dog Boje uuder tusinde rhinske Gyldens Straf at lade Munken prædike. Det tog Reimer Grote og nogle andre Borgermænd ilde op, de sagde, de selv valgte deres Præst, de kunde lade prædike, hvem de vilde, og Henrik holdt sin Tale for alle dem, Kirken var istand at rumme. Saa drog Augustinus op til Franciskanerne i det hellige Kloster i Lunden, fordi han vidste, de havde mere at sige hos Menige og stode i nær Forbindelse med flere af de store Slægter i Landet. De kaldte deres Venner til og blandt dem tre af de Otteogfyrre, Peter Nanne, Peter Schwien og Claus Rohde. Peter Schwien vilde helst

høre ham først, saa kunde de dømme ham siden; men Nanne sagde: vi vil fange ham først, saa kan han synge i Buret. Han skikkede dernæst Bud til alle Mænd af hans Vaabenmærke, og de kom tilstede, men Nogle gik hjem igjen, da de hørte, hvad der var paafærde. Andre ligger nu nede foran Hemmingsted og drikke Klosterøl den hele Dag; men hvor Mængden er størst, liste de sorte Kutter om, de tale, de smile, de velsigne for godt Kjøb. Imens lægger Augustinus Raad op, og nu hviske de om, at Munkene ville lade Henrik Zytphen gribe og undlive, saasnart de se deres Leilighed dertil. Da jeg drog hjemmefra imorges, var der draget en dobbelt Ring af Væbnere om Bojes Hus, hvor Henrik bor. — Jeg kan og tør ikke følge ham ud gjennem Haven.“

Viben gik utaalmodig op og ned ad Gulvet, han stod stille foran Bartel. „Du kan ikke, Du tør ikke, det har jeg hørt Dig sige, i alle de Aar, Du har været til; men jeg kan og jeg tør, og han *skal* ud og være tilbage igjen, inden Sol staar op imorgen. Rid Du nu din Vei igjen, Bartel, her er Jomfru

Rumors Brev, giv det til Henrik Zytphen, siig ham, at naar de ringe til Ave i Aften, staar jeg og venter ved Bojes den røde Have-laage, saa kan Du gaa i din Seng, men jeg rider med Munken.“

Bartel saae bedrøvet paa Viben og strakte ham Haanden imøde. „Lad det være, lille Broder, lad det være! det vil gaa Dig ilde. Hvad magte vel to Unge, som vi mod de mange Mænd, Alle i Vaaben og Nogle i Harnisk tillige?“

„Jeg har ogsaa Vaaben i Haand, og Dreng er myndig Mand i Marsk, naar han er elleve, og Dreng slog Mand, da de kæmpede udenfor Svinemosen. Du er nu fire og tyve Aar, Bartel, jeg kun nitten, men Du har alle dine Dage helst villet staa med Hænderne i Lommen og krybe i Krog, naar der var Fare paafærde. Jeg vil ud til Nanne og Peter Schwien, lad os saa se, hvad de vil, jeg veed hvad jeg kan.“

Bartel bøiede sit Hoved ned mod Bordet og skjulte det i begge Hænder. „Nu gaar det, som vor Moder sagde,“ mumlede han, „naar Tiden er der, vil den finde Dig rede

til at fuldkomme den haarde Spaadom, der er lagt om Dig. Viben! Viben! vidste Du blot, hvor bange hun sidder derhjemme, og hvor bønlig hun hver Aften beder om, at Du maa blive friet for det Onde. Sidste Julehelligdag, da vi læste tilbords, brast hun i Graad og sagde: bed alle mine Drenge, bed flittig for Eders Broder, Viben, han vil have det nødig.“

„Jeg husker ogsaa paa den onde Spaadom,“ svarede han med dyb og bevæget Røst, „volde Blod og dø i Blod, var det ikke saa hun sagde? Det vil ikke ud af mine Tanker. Den første Nat, jeg kom herop paa Gaarden, laa jeg og drømte, jeg gik mod en aaben Port, hvori det lyste og glimrede som Ild og Stjerner; den syntes mig saa nær, men jeg gik og gik, og naaede den døg ikke. Sveden løb ned over mine Øine, Draabe efter Draabe, da jeg saae nøiere til, var det Blod, som dryppede fra Panden. — Javist tænker jeg paa den Spaadom, Bartel, og beder mangfoldige Gange Vorherre tage den fra mig, om han vil være saa naadig. Men jeg tror heller

ikke, den vil fuldbyrdes imorgen," tilføiede han sorgløs.

„Lad ham vogte sig for Kirken," hviskede Bartel og saae op paa Viben med et Ansigt, der var vædet af Taarer.

„Saadan lød det, ja, men det er ikke mod Kirken, det her gaar, Kirken er mild og forsonlig og fører kun til Frelse og Velsignelse. — Jeg vil derned, jeg maa afsted!" raabte han vild og heftig, „jeg har lovet det, og var Peter Nanne den lede Satan selv, han skal faae at se, om jeg flytter en Fod tilbage for ham. Carsten Peter fører den springende Ulv i Vaaben. Hans Søn maa ikke gjøre det tilskamme, Reis Broder, reis! den Sag er besluttet. Naar Kirkeklokken lyder, staar jeg ved den røde Havelaage."

Da Viben og Bartel forlode Kammeret, reiste Jan sig op fra Gulvet og gik bort fra Maltloftet, tavs og stille, som han var kommen. Han forlangte at tale med Fru Merved, satte et høist bedrøvet Ansigt op og begyndte en lang Historie om hendes hvide Hoppe, det rare Dyr, han holdt af som af en Søster, og som nu var bleven saa syg, at den stod og

stønnede nede i Stalden og vilde hverken æde eller drikke. Han maatte nødvendig over til den kloge Smed i Alversdorf og faae Noget til at give den ind. Merved lod ham drage til Smeden, lidt efter jog han ud af Gaarden. Viben fulgte Bartel over Broen; da Jan Gyge kom forbi, nikkede og smilede han til dem; havde Viben kunnet tyde det Udtryk, der laa i hans Aasyn, vilde han ikke saa sorgløs have set ham ride bort. Idet han vendte sig, stod Beate ved hans Side.

„Jeg søgte Dig,“ sagde hun, „for at fortælle idag, hvad jeg ikke kunde sige igaar, men jeg maa jo igjen begynde med at takke Dig, fordi Du kom mig tilhjælp. Jeg stolede ogsaa derpaa, og Du forstod vist, det var Dig jeg paakaldte, medens jeg talte til de Andre. Nu om Henrik Zytphen. Jeg maa fatte mig kort, Moster staar oppe i Vinduet og giver Agt paa os, se ikke iveiret. Det var ikke blot for at tale med ham, jeg vilde, han skulde komme hertil, jeg har hørt om Farerne, der true ham, hans Fjender er mange, de lægge Raad op imod ham, han maa, han skal bort fra Meldorf; kommer han først

lykkelig og vel til os, er han ude af Ditmarsken, jeg skal da nok faae en god Ven til at give ham Følge gjennem Holsten, ned til Tyskland. Henrik er som et Barn, tillidsfuld og uerfaren, han aner ikke de Farer, som true, og veed endnu mindre at hjælpe sig ud af dem, han skal ikke leve under disse Munkes Rænker og sine Fjenders dragne Sværd, jeg vil hindre det, og Du veed nok, at jeg nu er en Magt, man maa lyde.“

„Det er vist ogsaa bedst at faae ham bort,“ svarede Viben, „hellere idag end imorgen. Ditmarsken har aldrig været god for fremmed Mand. Jeg rider selv til Meldorf og bringer ham tilbage.“

Beates Blik og Smil indeholdt al den Tak, hun ikke fik Leilighed til at ytre med Ord. Fru Merved kaldte. I den sidste Tid lod hun ikke til at synes rigtig om disse lange Samtaler mellem Viben og hendes kjære Søsterdatter.

Da Middag var forbi, lod Viben den bedste af Ratlovs Heste sadle og sagde, han vilde ned og skyde Ænder i Giesel Mose. Jan Gyge var vendt tilbage og stod ude i Gaarden.

„Det er ellers daarligt Veir til at skyde Ænder i,“ sagde han, „Taagen falder saa tæt, at man ikke kan se en Haand for sig.“

„I veed, jeg har gode Øine.“ svarede Viben.

„Ja, og en god, lang Sabel ved Siden,“ tilføiede Jan. „Bøssen, det kan jeg forstaa, men hvad vil Viben med Sabel paa Andejagt?“

„Mørket falder tidligt paa nu, det er godt at have Vaaben med i disse urolige Dage.“

„Hør, hvor det rasler under Kofte,“ vedblev Jan, da Viben steg til Hest, „det klingrer næsten, som I bar paa en Pantser-skjorte.“

„Om saa var. Folk fra Marsken forstaa at bruge deres Spær, det veed I jo af egen Erfaring.“

„Hvis Husbond kommer hjem og spørger om sin gode Hest, hvor skal jeg saa sige, den er henne?“

„Sig, den er Fanden i Vold,“ svarede Viben, idet han red bort og kastede sit Blik

op mod Svalen. — Der stod Beate, indhyllet i sin brune Maarskinds Kaabe, hun foldede sine Hænder over Brystet som til Bøn, men drog sig hurtig tilbage, da Jan Gyges Øine mødte hennes.

Veiret var mørkt og taaget. Der faldt en fin Støvregn og inde mellem Træerne skjultes Veien af vissent Løv. Viben red hurtigt til, hans Aasyn udtrykte Alvor og Bestemthed, hans Bryn var rynkede som en Mands, der har fattet sin Beslutning.

Nede i Krattet ved Hademarschen lød den Spedalskes Skralde, og Dreyg Jødeken kom krybende ud af en lille Hytte, han havde reist sig i Efteraaret af Grene og Græstørv.

„I rider hurtigt,“ raabte han.

„Jeg rider, som jeg har Ærinde til.“

„Ja, hvem veed det? Kanske I kommer for langsomt frem endda. Før saae jeg Een fare hurtigere afsted i samme Ærinde.“

„Hvem mener Du?“

„Tag Jer ivare for Jan Gyge, han kan spaa.“

„Hvad skal al den Snak sige?“ spurgte Viben utaalmodig.

„Han spaaede imorges, at I vilde komme her forbi til Middag og være ved en rød Port iaften, naar de lyde til Ave Maria.“

„Hvem spaaede han det?“

„Til Junge Martens Scherer, den Bissekræmmer fra Nyenkerken. Saa jog Martens afsted, alt hvad hans Øg kunde løbe, for at bære den Spaadom til jeres gode Ven, Prior Augustinus, og de vente Jer sikkert, der hvor I rider hen. Jeg holdt mig gjemt og saa og hørte til, som jeg pleier, skjøndt de nu ikke mere betaler mig for at lytte. Giv mig en lybsk Skilling til at købe en Snes Æg for.“

Han rakte sin Stang med Tiggerpungen ud over Veien. Viben gav ham en Gylden og red videre, men ikke mere saa hurtigt som før.

Meldorf var den Gang befæstet med Mure, eller med Jordvolde, Grave og Pæleværk, som erstattede Muren. Efter det Bartel havde fortalt, ventede Viben at finde Byen i stor Bevægelse den Aften, men Alt lod til at være

roligt og stille, Bislagene stod tomme, det var for koldt til at sidde ude nu. Lys skinnede fra Husene, og af og til saaes en enlig Vandringsmand komme over Gaden med tændt Lygte, han skyndte sig hjemad og gik og varmede den ene Haand ovenpaa Lygtens Luftleder.

Viben lod sin Hest blive staaende udenfor Byen, i Carsten Peters Eng, og det var aftalt mellem Brødrene, at Bartel skulde sætte den, han red, paa samme Sted, for at den siden kunde benyttes af Henrik.

Da Viben kom ned paa Engen, fandt han to Heste tøirede der, og grundede forgjæves paa Aarsagen, Carsten pleiede ellers ikke at lade sine Heste staa saalænge ude. Han gik op og ned ad Gaden og ventede ved Bojes Havelaage, da Kirkeklokken, ringede til Ave Marie. Lidt efter kom Bartel med Præsten.

„Det skal altsaa være,“ hviskede han og trykkede Vibens Haand. „I Guds Navn da, lad det ske, men det bæres for mig den hele Dag, som der vil følge en Ulykke efter.“

„Det faar jeg at tage paa mig, siden det er mig, der skal føre Manden.“

„Vi er To om det,“ sagde Bartel, „for jeg rider med. Du kaldte mig imorges for en Kryster, det kan gjerne være, at jeg er det, men der er vist ogsaa noget af en Hunds Natur i mig; duer jeg ikke til at gaa foran, saa forstaar jeg idetmindste at følge efter. Du skal faa det at se.“

Viben rakte Broderen sin Haand. „Vi To kan komme igjennem allevegne.“

„Lad os sige Tre!“ ytrede en frimodig Røst, og en Mand traadte ud fra en Busk ved Laagen. „Jeg rider med!“ Han havde indhyllet sig i en stor Kappe, men man kunde ikke tage fejl af Stemmen, det var Claus Ahlefeld, som stod for dem. Viben smilede. „Det er, som det skal være,“ sagde han.

„Ja, for Fanden! jeg gik og frøs deroppe i Skoven, mens jeg ventede paa Jer, saa red jeg et lille Stykke videre, det var jo i mit eget Ærinde, og de æde mig vel ikke derfor.“

Mørket i Gaden hindrede i at skjelne Henrik Zytphens Træk, Viben saae kun en tynd og mager Skikkelse i en Munkecutte.

Han gik hen til ham og tog hans Haand. „Gudsfred, min Fader! det er os, som skal bringe Jer til Jomfru Rumor,“ sagde han, „Jeres Haand ryster. I skal ikke være bange, det gaar nok! Vi gjøre jo kun, hvad Ret er, derfor maa Gud være med os paa vor Vei dennegang.“

„Jeg haaber, han er med os paa alle vore Veie,“ svarede Henriks klare og bløde Stemme. „Ryster min Haand, er det ikke af Frygt, men mit Legeme er kun svagt.“

„Kom saa, afsted,“ sagde Viben. „Mørket er godt for os, skjønt vi Intet have at dølge.“

„Der staar en Mand og lurar paa den anden Side af Husene,“ hviskede Bartel. „Nu skjuler han sig bag det store Kastanie-træ.“

„Lad Manden staa,“ sagde Viben, „skjuler han sig, maa det jo være ham, der har Noget at dølge.“

De fire Mænd gik nu ned gennem Gaden. Ingen talte, Taagen omkring dem var kold og klam, Vinden strøg imellem Husene, hvergang Ahlefeld traadte feil paa den slette Stenbro, klirrede det under hans Kappe, som

naar Jern støder mod Jern, og Lyden gav tilkjende, at han vidste, hvor han drog hen, og havde rustet sig derefter. Bartel saae tilbage, Manden han talte om, vedblev at følge efter dem, bestandig i samme Afstand, han holdt sig langs Husene, hvor Skyggen og Mørket var dybest. Da de naaede til den sidste Tvergade, tog han et Fyrtøi frem og slog Staalet to Gange mod en Sten, Funkerne, lyste igjennem Mørket. Langt borte lod dette Tegn til at blive besvaret af et hvislende Stød i en Pibe, derefter forsvandt Manden, og Alt blev stille som før.

Paa Carsten Peters Eng stode de tre Heste. Viben hjalp Henrik op i Sadlen. „Hvordan vil I følge os?“, spurgte han Ahlefeld.

„Rid kun jeres Vei. Jeg skal nok komme efter. Nede bag de gamle Bøge foran Slusen holder en Mand med min Hest. Vi turde jo ikke ride i Parade gjennem Jeres By, tilmed da I nu har gjemt Jer bag Mur og Grav, og vi maatte gjennem den enge Port.“

Viben spændte Buggjorden fastere paa

sin Hest, han steg op og red foran Bartel fulgte med Henrik.

„Da jeg drog fra Ratlovs i Middags, saa jeg Mænd komme sammen bag Garverens Gaard,“ sagde Bartel; „der stod en af de sorte Prædikemunke imellem dem, det er kun daarlige Folk, som søger dernede, om Du synes det, ride vi bag om Hækken henover Høsekes Mark, saa undgaa vi at komme forbi dem.“

Viben rystede paa Hovedet. „Den lige Vei, Bartel! den lige Vei! de krumme føre aldrig til rette Maal, det veed Du nok er vor Faders Lærdom.“ Og han red videre.

Strax efter lød Hestetrav, to mørke Skikkelser kom jagende efter dem, det var Ahlefeldt og hans Svend, som sluttede sig til Toget. Claus havde kastet sin Kappe tilbage over Skulderen, han bar et blankt Jernpantser og Sværd ved Siden. En Stridsøxe var fastgjort i en Rem foran Sadelbommen. Tjeneren havde en lang Bøsse hængende over Skulderen.

Ved en Ompreining saa de et rødt Lys skinne gjennem Taagen nede ved Garve-

rens Hus, og der lød høirøstede Stemmer af Folk, som bevægede sig omkring Stedet.

„Nu spærre de for os,“ sagde Bartel.
„Jeg tænkte det nok, vi komme ikke frem.“

„Vi ville frem,“ svarede Viben trodsig.
„De Folk der kan ikke standse os. Vi ere endnu paa Meldorfs Grund, de veed hvad det vil sige: Den som bryder Byfred og giver Skiel til, at Mand bruger Værge, skal knyttes med Reb ved sin Hals, til han ikke mere drager Aande. — Kom hen til mig, Junker Claus, saa drage vi to langs med den ene Grøftekant, Bartel og Eders Tjener blive ridende med Munk Henrik paa den anden Side; men vi To ride fremmest.“

Han og Ahlefeld rede i skarp Trav ned mod Huset; da de kom nærmere, drog en mørk Linie ud derfra, og nogle Mænd, væbnede med Spyd, Sværd og Knipler, spærrede Veien. Garveren stod udenfor sin Dør med en brændende Harpixfakkel i Haanden, og inde i Forstuen viste sig det blege Ansigt af en Augustinermunk, hvis Hætte var draget op over Hovedet.

„Tøv lidt!“ raabte en af Mændene og

gik frem foran de Andre. „Her kommer Ingen forbi.“

„Saa maa I slaa Bom for,“ svarede Viben, „og have Arme til at holde os borte. Lad os se hvad I kan.“

Manden fældede Spydet, Viben kastede hurtig sin Hest til Siden og sprængte igjennem Linien; idet han jog forbi, slog han Føreren med det flade Sværd i Hovedet. Den Trufne udstødte en klagende Lyd og lod Spydet falde. Viben derimod vendte sin Hest og satte atter ind paa Hoben. Fra nu af var enhver Tanke om Skaansel endt, han trængte sine Angribere tilbage, red dem overende eller drev dem fra hverandre, det var umuligt at modstaa ham, hans Slag kom hurtige og bestemte, ethvert af dem ramte. Claus Ahlefeldt red ved hans Side, brugte Stridsøxen og skaanede endnu mindre, for ham var det gammel Gjæld, han her betalte. Nogle Øjeblikke efter stod Veien dem aaben, Garveren havde slukket sin Fakkell, Angriberne flygtede eller krøbe i Skjul paa den anden Side af Grøften.

Ingen havde imidlertid givet Agt paa Bartel. Fjenderne vare blevne tvivlraadige

ved at se Vibens Mænd delte i to Hobe, de holdt sig til dem, der gjorde Modstand og lode Munken uantastet. Da Kampen bedyndte, greb Bartel Henriks Haand og hviskede:

„Læs en Bøn, gode Broder Henrik! De sige, I kan gjøre Underværker, læs for min Broder Viben, at hans Liv maa blive skaanet. Det er et slemt Land, I er kommet ind i, Farer og Fjender allevegne.“

„Hvor er der ikke Farer, og hvor er der ikke Fjender?“ svarede Henriks sørgmodige Røst. „De der foran os ere langt fra de værste, værre huse vi i vort eget Bryst, og der maa strides bitterligt og længe, før vi fange Seir over dem. Jeg beder for Dig, min unge Broder! og for ham derhenne, jeg beder ogsaa for mig selv, og det er mit Haab, at hvis jeg skal beseires, saa vil den Herre, jeg tjener, veie min Kamp med den Magt, mod hvem jeg stred.“ — Han vilde sagt mere, men Viben kom idetsamme jagende henimod dem. Seirens Jubel laa i hans Stemme, da han raabte:

„Nu er det ovre. Den Bom var den første, men den lukkede ikke rigtig. Afsted

igjen! — det klarer op i Veiret,“ vedblev han i samme opmuntrende Tone, hvori han nylig havde prist Mørket og Taagen. „Maanen stikker sit gule Ansigt ud af Skyen, det tyder paa Lykke, saa se vi idetmindste, hvem vi faae at bestille med. Sporerne i Siden, Bartel! histhenne har vi Skoven, bag den ligger Grænsen, og der er al vor Nød tilende.“

Bartel svarede ikke, han sad og saa paa Viben. Der var noget aldeles Nyt og Fremmed for ham i hans Broders Adfærd, i denne Færdighed i Vaabenbrug, i denne kjække Sorgløshed og Overlegenhed, der lod ham besindig og rolig som en Mand, der kjender Faren, snarraadig og bestemt som den, der allerede ofte har beseiret den. Viben syntes at voxe i hans Øine.

Medens han fordybede sig i disse Betragtninger, gav Viben Agt paa Ahlefeld. „I Grunden holder han ikke af mig, den Adelsmand,“ sagde han til sig selv. „Jeg staar ham i Lyset iaften, han lægger Mærke til mig. Lad ham det, han skal faae at se, hvordan en Ditmarsker slaaes.“

Maanelyset kæmpede sig efterhaanden

frem igjennem Taagen, det faldt ned over Henrik Zytphen og tillod nu at skjelne et blegt og magert Ansigt, uden Skæg, med hule Kinder og en smal og skarptegnet Mund. Der hvilede en ubeskrivelig Mildhed over den unge Præsts Træk, undertiden et Præg af Sorgmodighed, som om han allerede havde overlevet sin Ungdoms Illusioner, eller som om han anede, hvad der ventede ham, og den Skæbne, han gik imøde. Hans Øine vare store og mørke, de besade et Barns Troskyldighed og aabne Tillid og heftede sig fast og ufravendt paa den, han talte med.

Da de kom til Krattet, hvor Skoven begyndte, raslede det inde i Løvet, der faldt to Skud, intet af dem traf, men den ene Kugle peb forbi Vibens Hoved. Strax efter lysnede det igjen, der faldt atter et Skud.

„Den Bom bliver vist værre at bryde end den forrige,“ mumlede Viben, idet han drog sin Bøsse fra Skulderen og skød hen i den Retning, Lysglimtene havde betegnet ham.

Der hørtes et kvalt Skrig inde fra Buskene, men ingen af de skjulte Fjender lod sig til-

syné. Ahlefeldts Svend vilde affyre sin Bøsse, Viben holdt ham tilbage og sagde:

„Tøv lidt og spar dit Skud, lad os først se, om vi ikke kan tale os tilrette.“

Han red henimod Krattet og holdt stille foran de første Buske. Maanelyset faldt skarpt og bestemt ned over hans Skikkelse medens han hævede sig i Sadlen og raabte:

„Hvad er det for Stimandsfolk, som ligge her i Mulm og Nat og bryde Veifarendes Fred? Ditmarskere kan det ikke være, de vise helst deres Aasyn, naar de kæmpe.“

„Det er Ditmarskere,“ svarede en grov Røst, og en Mand red ud af Krattet, som hidtil havde skjult ham og Hesten. Han blev fulgt af en Skare tilhest og tilfods, som langt overgik Vibens. „Giv Jer med det Gode,“ føiede den Første til, idet han holdt stille og strakte Haanden bydende hen mod Viben, „vi veed Jeres Ærinde og ere skikkede ud for at gribe den Evangeliemunk, I føre med Jer.“

„Veed I ogsaa, at der vil blive en Blod-sag ud af dette?“ spurgte Viben. „Jeg er Carsten Peters Søn, med den springende Ul-

i Vaaben. Er der nogen her, som bærer samme Mærke, saa hører han til paa min Side, hvis ikke, saa lad mig blot vide, hvem I ere, at det kan huskes siden.“

„I vil altsaa ikke give Jer med det Gode?“ vedblev Manden. „Vi ere flere end I og har gode Vaaben tillige.“

„Vi vil give Jer Døden og Djævelen,“ svarede Viben, „nævn blot Jeres Navn og lad os saa begynde.“

„Den fjendtlige Flok red sammen om Føreren og lod til at raadslaa med ham. En Røst hævede sig foran Viben: „Lad os bare komme ind paa dem. Jeg drog med Jer herved for at slaas, I lovede det, og nu spille vi Tiden med unødig Tale.“

Bartel red hen til Viben. „Er der Nogen af Jer derovre, som bærer Reimer Grotes Mærke, saa maa han ogsaa være paa vor Side. Der lød en Røst, som jeg synes, jeg skulde kjende. Var det ikke Pavel Seke af Lytke Jebemandsslægten, den mad to Nagler i Korset og to Palmegrene til Mærke, som talte sidst?“

„Det er mig,“ raabte Manden, „jeg er

Pavel Seke. Hvad har Reimer Grote ellers med den Sag at bestille?"

„Der er talt om Bryllup mellem de to Slægter,“ svarede Bartel, „saa tager den ene den Andens Sag paa sig. Forgangen Onsdag kom Pavel Seke ind til Reimer Grote og fik Løfte paa Penge til sit Hus; hvad vil Reimer sige, naar han hører, Du staar imod hans Slægt og bryder Fred paa alfar Vei inat?"

Manden red nærmere henimod Bartel, han betænkte sig lidt, derpaa slog han ud med Haanden og raabte: „Siden det er saaledes, som Peters Bartel siger, og siden I Andre holde mere af at krybe i Skjul og skyde fra Busk end at slaas Mand med Mand, som I lovede iaftes, saa siger jeg mig nu fra Peter Schwien og hans Folk og gaar over til Carsten Peters og Reimer Grotes. — Sikke Noget! skal det være Slagsmaal? fyre med Bøsse og ligge og lure.“ Efter denne Erklæring red han langsomt over i de Andres Række.

„Jeg tænkte nok, det var Jer, I Lundener Mænd,“ sagde Viben med al den Haan, han

kunde lægge i sin Stemme, „I har altid haft Ord for de Bedrifter, som dølge sig i Mørke.“

„Der er en Mand endnu af Lytke Jebe-
mands Slægt,“ raabte Pavel. „Frem med Dig,
Claes Spergens, Du hører til herovre, hvor jeg
er.“ — En anden Rytter kom langsomt ridende
ud af Klyngen og drog over i Vibens Række.
— „Jeg vidste tilforladelig ikke, der blev
Slægtskab mellem Reimers og Carsten,“ for-
sikrede Pavel med stor Ivrrighed, henvendt
til Bartel. „Nu har I mig, men I skal ogsaa
love, det bliver Alvor, og jeg faar noget at
bestille hos Jer. Hvad bryder jeg mig om
den visne Munk med det gule Ansigt! Lad
ham gaa Fanden ivold. Jeg vil røre mine
Lemmer, jeg vil slaaes, vil jeg, derfor drog
jeg fra Kvinde og Barn.“

„Du skal nok faae din Lyst styret,“ sagde
Viben og vendte sig om imod Fjenderne.
„Altsaa, gjør Plads for os, eller vi skal gjøre
det selv.“

„Fly os Munken!“ raabte Peter Schwien,
„saa lade vi Jer fare, paa anden Vis komme
I ikke frem.“

„Det skal I faa at se,“ raabte Viben.
 „Ind paa dem, alle Mand!“

Han sporede sin Hest til et voldsomt Spring, reiste sig i Stigbøilerne, i næste Øieblik var han midt inde i sine Fjenders Kreds, hans Sværd hævede sig og sank, lynsnart og uberegneligt, det var alle Jan Gyges Lærdomme og Kunstgreb, han her for første Gang bragte i Anvendelse. Han ragede op over de Øvrige og søgte altid den tætteste Klynge.

„Kom frem, Peter Schwien!“ raabte han overmodig, „hvorfor viger Du tilbage? lad mig faae dit Ansigt at se, Du, som ellers kun bestandig er at træffe mellem Skarnet. Sidst Du gjorde Optøier, dømte de Dig til at valfarte til St. Jago, hvor mon de skikke Dig hen for det, Du bedriver iaften?“

Hesten steilede og slog ud, naar et Stik ramte den, man hørte Suk og undertrykte Klageraab, idet en Mand sank ned paa Jorden, en Ed og et Jubelskrig, naar hans Fald blev hævnnet, men man skjelnede Intet tydeligt i denne brusende, sammentrængte og bølgende Klynge. En Stemme lød høiere end alle Andres, det

var Pavel Sekes, han var fulgt efter Viben, han trængte sig efterhaanden foran ham, bugtede sig som en Slange og lod en Hagl af Stød og Slag regne ned over hver ny Modstander, han tørnede mod. Et vildt og ustyrligt Raseri var over ham, hans brune Ansigt med de gnistrende Øine og strittende Skæg lignede et Rovdyrs og ethvert nyt Fald af en overvunden Modstander blev fulgt af et Skrig eller et Haansord eller af den eiendommelige Lyd, hvormed en Skovhugger ledsager Slaget af sin Øxe, naar han fælder Træ.

Claus Ahlefeld fulgte med de Øvrige. Idet han ved Kampens Begyndelse sporede sin Hest fremad, havde han taget en Pibe, der hang ved en af Naglerne i hans Harnisk, og udstødte en skarp og gennemtrængende Tone, som gav Gjenlyd dybt inde i Skoven, derefter tog han Del i Kampen.

Overmagten var imod dem. Peter Shhwiens Mænd sluttede efterhaanden en snævrere Kreds om Carstens Sønner. Vibens Hest stønnede under et Spydstik i Bringen og et dybt Hug af en Stridsøxe, der havde truffet

den i Hovedet. Dens Herres Mod forslog ikke. Bartel var omringet, og Henrik Zytphen gjenkjendt. En Rytter rev Kappen af ham, greb ham i Skulderen og kastede ham ned af Hesten; dennegang vidste de, hvor de skulde søge.

I dette Øieblik, da Alt var Nød og Haabeløshed for Viben, hørtes Lyden af en Skralde, der overdøvede Kamplarmen, og en gennemtrængende Stemme skreg hen over Veien:

„Nu er det vist bedst i lister af, I Lunderer Folk! hvis I ellers tænke paa at fare med frelste Lemmer. Inde i Skoven komme de, der ville Jer ondt og ilde.“

Claus Ahlefeldt hørte dette Raab, der blev fulgt af en tiltageude Lyd, som lignede Hestetrav. Han udstødte et Glædeskrig og udbrød; „Claus Ahlefelds Mænd herhen! herhen! ind paa dem!“

En sluttet Rytterhob i Pantsere og Jernhuer kom raslende ud fra Skoven, Claus sporede idetsamme Hesten frem mellem Fjenderne og naaede lykkeligt ud paa den anden Side. Han lod sine Folk spredes i en Række, som indtog hele Veiens Bredde, et Skrig fulgte

efter, og hele Skaren jog ind paa Ditmarskerne. Dermed var Stridens Udfald afgjort. Peter Schwiens Folk trængtes tilbage, Viben fik Luft, naaede hen til Præsten og rev ham ud af hans Fjenders Hænder. Pavel Seke sang og skreg ikke mere, han brølede og sloges med dobbelt saa stort Raseri som før, han maatte skynde sig, fordi der kun var saa kort Tid tilbage. Fjenderne studsede, saae sig om til Siderne og spredtes strax efter i smaa Hobe. En Mand bøiede sig over Hestens Hals og jog ned ad Veien til Meldorf, to Andre fulgte ham, en Rytter satte over den brede Grøft og red bort bag denne. Peter Schwien saae Ingen mere, han var forsvunden inde mellem Buskene. Lidt efter lyste den klare Maane ned over en adspredt og raad-vild Hob, der stræbte at undgaa sine Forfølgere, den sloges ikke, men løb, alene de Saarede og Dræbte laa endnu omkring paa Veien som Vidner om, hvad her var foregaaet.

„Det var den anden Bom,“ sagde Viben og rakte Ahlefeld Haanden, „den lukkede I

op for os; det var ogsaa paa Tiden, de trængte farlig haardt paa.“

„Det er mig, I skal takke for det,“ raabte Dreyg Jødeken oppe fra Diget, hvor han havde staaet og set paa Kampens Slutning. „Jeg varede Eders Ryttere, jeg sagde, hvordan I vare farne, jeg vidste bedst, hvormange, I havde imod Jer. — Inde i Skoven sloge de Fjælene fra Broen, I skulde over, og spændte Reb imellem Træerne for at faae Hestene til at snuble, det var en ny Fælde, jeg viste Rytterne en anden Vei. Hvad faar jeg for det? Giv mig en Skilling til at kjøbe Æg for.“

Ahlefeld kastede sin Pung med hele dens Indhold i hans fremstrakte Pose. Den Spedalske udstødte et Glædesskrig.

„Det kan jeg lide! den hele Pung! — I maa ellers komme bandsat let til Eders Penge, siden I rutter saadan med dem, — og al den Kvalm og Strid for en Munks Skyld! — se, hvor han staar derhenne i Maaneskin med Hænderne foldede over den slunkne Mave. Hvormange Lispund Hovmod, tror I, der gjemmer sig bag hans ydmyge Mine? — Stol

ikke paa dem, de Præster! de lyve, selv naar de Ingenting sige. Jeg har gaaet i Skole hos dem. — Jeres Pung er tung,“ vedblev han og veiede Pengene i Haanden, „lutter Sølv! Det skal I ikke have gjort for Intet. Jeg har endnu en Nyhed til Jer, som er mere værd end alle dem, I kjender. Kom herhen og hør vel efter! — I bilde Jer vist ind, at I ere vel farne, fordi den Flok der løber sin Vei, Viben staar og ser sig om og tror, han er en Satans Karl. — Der er mere tilbage. Munken er listig og staar aldrig stille paa Halvveien. Jan Gyge har været ude iaften og sagt dem, at I vilde bringe den Evangelieprædikant tilbage igjen engang inat; saa aftalte de, at naar I drage fra Ratlovs Gaard, skal Jan liste sig op i Hademarschen Kirke-taarn, og lyse ud af det ene Glamhul til Vest med en tændt Lygte, det er Tegnet for dem til at samle sig, og I faar da at tage, hvad der følger efter. Jan er en listig Ræv, han og jeg har en gammel Afregning at opgjøre. Han slog mig engang med sin Pisk. Lad nogle af Jeres Jernmænd holde flittig Vagt oppe i Taarnet, saa har I ham, lad dem lytte

men ikke svire, ellers kan det hænde, at Veien tilbage vil falde Jer mere knudret end den herhen. Nu har jeg fortalt nok for Jeres Penge, der skal blive spist Æg for dem, kan I tro. Alt hvad jeg har sagt er til at lide paa, jeg taler gjerne Sandhed, naar jeg ser min Regniog derved, jeg holder ogsaa af at gjøre Folk Tjenester, naar de betale mig derfor. — Gud i Vold!“

Med disse Ord svøbte Dreyg sin sorte Lærredskappe om sig, steg ned af Diget og gik ind i Skoven.

Vibens Hest var styrtet af Blodtabet, den laa paa Veien, gispende og udstrakt i de sidste Krampetrækninger.

„Hvad vil Gørres sige til det?“ spurgte han Ahlefeld.

„Han faar at finde sig deri. Imorgen tidlig skal der staa bedre Hest og skrabe udenfor hans Port end den, han mister her iaften. En af mine Folk kan stige ned og spænde Sadlen af, Du tager da hans Hest, og lad os saa komme afsted, de vente os hos Ratlovs.“

Viben steg op paa Svendens Hest, lidt

efter red han ved Ahlefeldts Side, og Toget bruste gennem Skoven, saa hurtigt Hestene kunde løbe.

Det var langt over Sengetid, da Rytterne, naaede Ratlovs Gærd, men Ingen af Herskabet tænkte paa at gaa til Ro den Aften. Der brændte et vældigt Baal af store Favnestykker i Borgstuens Kamin, foran dette sad Beate, med Fødderne støttede paa Jernristen og indhyllet i et stort Tørklæde. Af og til forlod hun sin Plads for at gaa ud paa Svalen og stirre hen mod Hademarschen Skove, hun saa Intet. Uglen skreg derovre, mørke og sønderrevne Skyer jøge forbi Maanen efterhaanden som den bølgende Taage steg iveiret, Lyset paa Bordet var ikke istand til at sprede Mørket i den store Sal. Henne fra Bænken under Vinduet lød en dyb og langtrukken Brummen. Naar Baalet flammede iveiret kastege det sit Skin over en Mand i en lang Vadmelsskofte, det var Gørres Ratlov. Han ventede paa sin Maade. Endelig lød der Hestetrav ind over Broen, Gørres reiste sig gabende og strakte Hænderne iveiret. Beate fløi ned ad Trappen for at tage mod Henrik

Zytphen, som Ahlefeld hjalp af Hesten. Der laa saamegen Lykke i den unge Adelsmands Hilsen og det triumferende Smil, hvormed han fremstillede sig for hende. Hun rakte ham Haanden og førte Henrik op i Huset. Viben holdt sig noget tilbage, men hendes første Øiekast havde dog fundet Vei til ham i Mørket.

Hvad der denne Nat blev forhandlet mellem hende og Præsten, fik kun Fru Merved at høre. Beate indviede ham i Alt hvad hun havde bestemt til hans Befrielse, skildrede ham Farerne, der truede i Ditmarsken, anvendte de mest rørende Bønner og Overtalelser for at faa ham til at vende Landet Ryggen og drage ned i Tyskland. Hun troede allerede at have vundet Seir, den sidste Tids lykkelige Omvexlinger gjorde hende uforberedt paa at møde Afslag i det, hun ønskede. Henrik bevarede den dybeste Ro, medens hun talte, nævnede ikke et med Ord, hvad han paa Henreisen allerede havde erfaret af sine Fjenders Sindelag, han afbrød hende ikke, men lagde sin Haand velsignende paa det bøiede Hoved ved at se hendes store bønlige

Øine straale igjennem Taarer. Da hun tav, smilede han, som man smiler til et Barns Overtalelser og Beviser, og svarede blidt og roligt:

„Min Pligt kalder mig til Meldorf. Jeg maa tilbage igjen.“

„For at lade Eder dræbe?“

„For at forkynde den Herres Ord, hvis Tjener jeg er kaldet til at være.“

Det Bløde og Milde, som ellers syntes at være hans Natur egen, forsvandt i dette Øieblik for en bestemt og fast Villie, der ikke lod sig lede eller paavirke. Hun begreb ham ikke ret og kjendte saa lidt til det menneskelige Hjerte. Pligt havde hun tidligere kun forstaaet som Tvang, nu opfattede hun den blot, forsaavidt som den stemte overens med hendes Lyst og Tilbøielighed.

Fru Merved gik ud og ind af Stuen, standsede lidt og lyttede, medens Henrik med glødende og bevingede Ord skildrede Folkets Lyst til at høre ham, den Smerte og Forlængsel, hvori det var nedsunket, den Deltagelse og Lykke, hans nye Lære vakte. Hun smilede vantro og gik igjen. Da hun

atter kom ned, laa Baate knælende for Henriks Fødder, græd og strakte ham sine Arme imøde. — Han vilde bort, alle hendes Bønner havde været frugtesløse, hun formaaede ikke at holde ham tilbage. Aftensbordet stod dækket i Borgstuen, han kom ikke derind, da han reiste sig med begge Beates Hænder om sine, var det for at vende tilbage derhen, hvor han havde forklaret hende, at Pligten kaldte ham.

To korte Timer varede dette Besøg, derefter saae Beate ham ride bort igjen ved Ahlefelds Side. Udenfor Porten ventede Viben og Bartel med deres Heste. Fru Merved fulgte dem ned i Gaarden, Gørres blev staaende oppe paa Trappen, gabede og bukkede og slog ud med begge Hænder. Da de stege tilhest, skyndte han sig tilbage til Borgstuen! han frøs.

„Han er just ikke videre smuk, din Præst,“ sagde Fru Merved, efterat Rytterne havde forladt Gaarden. Beate hævede sine vaade Øine op til hende med et Udtryk af dyb Forbavselse.

„Det er heller ikke derfor, jeg søgte ham,“ svarede hun.

„Nei, det veed jeg nok, men det er alligevel en farlig lang og styg Næse, det Menneske har. Hans tynde Læber er jo næppe istand til at skjule Tænderne, og saa hans Øine, Du, hvor de vare matte og glansløse.“ Dermed skyndte ogsaa hun sig tilbage til Borgstuen.

Beate blev staaende i den aabne Port og lyttede, til det sidste Hovslag af de bortdragende Ryttere hendøde paa Veien. Hun lænede sit Hoved til Brostolpen og stirrede ud i Natten.

Veien til Meldorf laa aaben for Viben og hans Venner. Maanen skinnede ned mellem Træerne i Skoven. Foran Krattet laa endnu de dræbte Heste, Minder om den sidste Kamp, Mændene vare derimod skaffede bort.

I Dag gry førte Bartel Præsten gennem Meldorfs Port. Da han bankede paa, kom Skildvagten ud af den lille Sidelaage med en tændt Lyte i den ene Haand og en gammel Hellebard i den anden, han holdt Lygten op mod Bartel, talte nogle Ord med ham og skyndte sig derefter tilbage i den varme

Vagtstue. Gaderne syntes at være uddøde, en dyb og aandeløs Stilhed hvilede overalt. Det var Havblik før Stormen.

Medens Bartel førte Henrik ind i Byen lagde Viben og Ahlefeld Hjemveien om forbi Kirken ved Hademarschen. To Ryttere holdt Vagt udenfor Laagen, to Andre havde stillet sig med Sværdet paa Skulderen, foran et af de store Asketræer, der stode langs Kirkegaardsmuren. I en af Træets underste Grene hang en tændt Staldlygte, hvis Skin faldt ned over Jan Gyge, som stod snøret fast med Reb til Træstammen. Han havde blottet Hoved, et blegt, forslaaet Ansigt, Koften hang i Pjalter omkring hans Legeme. Da Rytterne saae Ahlefeld og Viben komme op imod dem, smilede de og hilste. Den Ene greb Jan i Øret, som om han vilde trække ham bort fra Træet, han stod bunden til.

„Her har vi ham,“ sagde han. „Han kom ganske rigtig listende ind i Taarnet og vi gav ham Stunder til at faae sin Lygte tændt og krybe op i Glæmhullet, før vi anammede ham. Saa vilde han ikke skikke sig med det Gode, men gav sig til at rive

og slide i os, til vi flk ham brav gennemsmurt og snøret fast til Stammen her, det lettede, han tiggede og bad, og lovede os Guld og grønne Skove, bare vi vilde slippe ham løs. Nu nylig begyndte det Onde at komme over ham paany, og vi skulde just til barke ham lidt af igjen, da vi hørte Naadigherrens Stemme dernede.“

Viben gik hen til Jan og saae vist paa ham, Synderen sænkede sit Hoved for dette Blik.

„Du har nu to Gange krydset min Vei og villet mig ondt,“ sagde Viben, „vogt Dig for den tredie Gang, saa holde vi Afregning. — Slip ham kun løs,“ vedblev han, „nu kan han ikke skade os mere.“ Dermed forlode de Kirkegaarden.

Samme Formiddag skulde Henrik holde sin næste Prædikan i Meldorf. Før han gik op til Kirken, viste Nicolaus Boje ham Brevet fra de Otteogfyrre, som forbød ham at prædike oftere. Han forestillede Henrik, hvad Følgerne kunde blive ved aabenbart at trodse sine Fjender. Den unge Præst smilede og

drog Boje hen til Vinduet, udenfor hvilket den talrige Mængde stod og ventede paa ham.

„Se dem,“ sagde han, „de tørste, de længes, de kalde; for deres Skyld kom jeg til din By, og Guds Bud maa jeg nu lyde mere end de Otteogfyrres. Om det er hans Villie, at mine Fjender her skulle seire og volde mig Døden, vil jeg vist være Himlen ligesaa nær i Ditmarsken som ethvert andet Sted.“ — Dermed gik han.

Mængden, som kom sammen for at høre ham den Dag, lod til at være langt talrigere end nogensinde før. Alle Pladser bleve optagne fra den tidligere Morgen, Folk trængte hverandre, larmede og sloges tilsidst for at naae indenfor Kirkedøren. Ude blev der stillet Stiger ind til Muren for at krybe op i Vinduerne, og paa Kirkegaarden stod en talrig Skare Kvinder, der havde bragt deres smaa Børn med, og løftede dem op i Armen, da Henrik kom forbi, for at han skulde lyse Veisignelsen over dem.

Strax efter Middag samledes en anden Skare omkring Augustinerklostret, Nogle i Rustning, Andre med en lille Jernplade i en

Rem over Brystet, men Alle bevæbnede. Prior Augustinus lod til at være velset blandt dem, han gik omkring og talte til de forskellige Klynger, smilede og havde Noget at sige Enhver. Hvad disse Mennesker vilde, og hvor de kom fra, vidste Byfolkene ikke at forklare. De fleste var Fremmede, uden noget kjendt Mærke, blot det var øiensynligt, at deres Hensigt ikke kunde være fiendelig, og at deres Antal tiltog efterhaanden som det led mod Aften.

Medens Viben førte Henrik Zytphen hjem til Ratlovs, havde Augustinus og hans Venner holdt Raad hos Landsskriver Günther. De bragte et Antal af de otteogfyrretyve Regenter med, Folk, siger Krønnikeskriveren, af de mest blodtørstige, de kunde finde, og helst saadanne, der vidste mindst Besked om Sagen, de skulde forhandle. I denne Kreds blev Henrik anklaget og dømt, uden at være forhørt og uden at finde en Forsvarer. De kom dernæst overens om at møde næste Dag, som var første Fredag efter Mariæ Undfangelse, udenfor Hemmingsted. Veien til Meldorf skulde Peter Nanne og hans Mænd paa samme Tid besætte og afspærre,

for at det, de havde for ikke blev røbet i Utide. Det blev paalagt enhver Hovedsmand, som stod med dem, at samle saamange af Slægt og Venner, som han kunde. Naar Avemariaklokken lød gennem Byerne, skulde de bryde op og først da aabenbare for Menigmand, hvad de havde isinde. Hovedsmændene maatte være ansvarlige for, at deres Folk fulgte med og fik Lov til at styrke de Vankelmodige i Claves Peters Hus, hvor der i den Anledning var henlagt tre Tønder gammelt Hamborgerøl. Efter at dette var vedtaget og de Otteogfyrretyves Dom var nedskreven, holdt Prior Augustinus en Tale, priste sine Venners Iver for den gode Sag og nedbad Himlens Velsegnelse over deres fromme Gjerning. Derefter skiltes de. Augustinus drog ind af den ene Port i Meldorf By i samme Time, Henrik Zytphen og Bartel kom igjennem den anden.

Det er allerede fortalt, hvad der skete om Dagen. Med Mørket tiltog Mængden, som havde samlet sig om Klosteret. Efter Klokkens tolvte Slag drog omtrent femhundrede Mænd ind i Byen, væbnede med de forskjellige Vaaben, Tilfældet havde givet dem ihænde.

Støiende og vildtudseende Skikkelser ilede gennem Gaden, opflammede af Munkene, berusede af Hamborgernes Øl, beredte til Alt. Paa et givet Tegn blev Porten lukket op, Munkene kom langsomt og høitideligt ud og omdelte Lys og Fakler til Mængden, for at deres Offer ikke skulde undslippe dem i Mørket. Hele Skaren stormede nu ned til Magister Bojes Huus. En underkjøbt Mand kastede Nøglen ud fra Loftslugen til dem; men der behøvedes ingen Nøgle, Døren blev sprængt, Møblerne i Stuen sønderslagne, kun hvad der fandtes af Guld og Sølv stak de tilside og beholdt. Boje var en anseet Mand, men hvad han sagde i dette Øieblik blev talt for døve Øren, de grebe ham og kastede ham forslaaet og blødende ud af Døren. Her omringedes han af Byfolkene, der havde indfundet sig som Tilskuere. De sluttede Kreds om ham og førte ham ind i Huset igjen.

Medens dette skete, gjennemsøgte en anden Hob Leiligheden og fandt Henrik Zytphen sovende i sit Kammer. De reve ham ud af Sengen, bandt hans Hænder fast paa Ryggen og droge ham, hver i sit Reb, ud paa Gaden,

hvor han blev fremstillet for Mængden. Et bedøvende Jubelraab hilste ham, de sloge efter ham med deres Vaaben, knyttede flere Reb om hans Hals og Arme, og saaledes slæbte de ham ned ad Gaden for at standse igjen, naar en ny Hob strømmede til og vilde se ham. Overalt blev han hilset med Spot, Slag og Glædeshyl, han svarede ikke, fulgte villig og saa hurtig han kunde, hans Ro og Blidhed fordoblede Bødlernes Raseri. Af og til hævede sig et dumpt Brøl, som overdøvede alle andre:

„Slaa ham ihjel, slaa ham ihjel!“ blev der raabt i den yderste Kreds. Enhver vilde være med til at haane ham, Enhver søgte at give ham sit Slag, han vaklede og faldt, men reiste sig igjen med stor Anstrengelse, Pinslerne og Mishandlingen tiltog endelig i den Grad, at Peter Nanne trængte sig ind i Hoben, drev de Ivrigste filbage og bad om Naade for Fangen. Byfolkene kom frem i deres Døre og lyste ud for sig med lange, brændende Fyrretræespinde, Jubelen og Glædeshylene tiltog, jo længer Toget kom frem. Faklerne sprudede, den lysebrune Røg, som strømmede

ud i Nattens vaade Mørke, det rødlig, flammende Skin, der faldt hen over Vaabnene og de nærmeste Huse, medens Baggrunden af Gaden vedblev at være indhyllet i Dunkelhed, gav hele dette Optrin noget Vildt og Dæmonisk, i hvilket Mændene saae ud som en Skare Dødninge, der ilede frem fra en Grav, og Trængslen om den nøgne og bundne Fange og det Raseri, hvormed de nu førte ham til Døden, kunde alene sammenlignes med den Jubel og Henrykkelse, de havde viist imorges, da de strømmede sammen om Kirken for at høre ham prædike.

Augustinus drog i Spidsen for Toget, omringet af sine Venner og fulgt af en Række Munke, der i enkelte Mellemrum hævede deres Stemmer til en dæmpet Sang; hans Ansigt smilede som altid, men han sagde Intet, sad sammensunken og bøiet paa Hesten, mere truende i sin Tavshed end Mængden i dens vilde Skrig. En Deel drog med alene som Tilskuere af det, der forestod, nogle Andre, og det var ganske Faa, fulgte i en endnu mindre fjendtlig Hensigt, de troede nemlig, at Henrik, med Døden for Øinene, vilde tilbage-

kalde sin Lære, Munkene havde lovet det, og Prior Augustinus gjorde sikker Regning derpaa. Det var maaske ligesaameget Henriks Sjæl som hans Lære, han ønskede at se betvungen.

Da Toget kom udenfor Meldorf, valgte det Balke Johan til at føre Henrik videre. Han var en kæmpestærk Mand med et vildt og raat Ansigt, et rødgult Haar faldt ham ned over Øinene. I Haanden bar han en jernbeslaaet Stav, der lignede en Kølle. Han lod til at føle sig smigret ved Valget, kastede Rebet, hvori Præsten var bunden, over sin Skulder og slæbte ham henad Veien gennem Vandhuller og Is, spottede hans Klager, lo af hans Lidelser og saae sig smilende om blandt Mængden, der tiljubede ham Bifald.

Himlen var mørk og skyfri, der faldt et fint Lag Sne. Vesterfra strøg Blæsten henover Digerne og de nøgne Enge, og i enkelte Mellemrum hørtes en hul og brummende Lyd som en fjern Kanontorden. Det var Vesterhavet, der vaandede sig.

Fra Meldorf til Heide er omtrent halvanden Mil, imellem disse to Byer ligger Hemming-

sted; da Skaren naaede dertil, maatte den standse, Henrik Zytphen faldt og var ikke istand til at reise sig igjen, trods de Stød og Slag, Johan anvendte. Nye Hobe trængte sig omkring ham, de saa en ligbleg Skikkelse ligge udstrakt paa Veien, kun iført en sønderreven Skjorte, og den var overstænket med Leer og Blod, hans Haar hang sammenfiltret omkring Tindingerne, hans Fødder vare sønderskaarne af Isstykkerne, Balke havde slæbt ham henover, Armene opsvulmede og blaa, hvor Rebet snørede dem sammen, hans blege Læber skjælvede, men udstødte ikke en Klagelyd.

„Hvad vil Du her blandt os?“ spurgte En. „Hvem har kaldt paa Dig? Hvorfor hjælper Boje og hans Mænd fra Veslingburen Dig ikke inat?“

Henrik svarede mildt og venligt. Augustinus frygtede, at hans Ord skulde røre Mængden, og raabte: „Afsted med ham! Han har spottet Gud og den hellige Jomfru Maria. Høre I paa ham, vil han ogsaa gjøre Jer til Gudsfor nægttere. Lad os drage videre!“

Kæmpen hævede sin Kølle og lod atter Slagene regne ned over ham. Henrik prøvede

paa at staa op, men det lykkedes ikke. Da trængte en Mand sig frem og stillede sig foran Balke.

„Lad ham hvile lidt. Du seer jo, han kan ikke gaa.“

Balke kastede et spørgende Blik paa Augustinus. Prioren traadte hen til Manden og betragtede ham. „Hvad er det for en Røst, som befaler her? Natten er mørk, jeg kan ikke se dit Ansigt, især naar Du skygger for det med Haanden. Hvem er Du?“

„I har hørt min Røst i en Nat, der var mørk som denne, I har kjendt mit Ansigt, og I har følt min Haand. Vil I vide mere?“

Med disse Ord stillede han sig hen i Lyset foran den nærmeste Fakkell, hans Ansigt viste Vibens alvorlige Træk. Prioren traadte et Skridt tilbage.

„Lad os tøve lidt,“ sagde han til Balke Johan.

Kæmpen nikkede og sparkede Henrik, saa han faldt om igjen paa Veien.

„Hvil Dig og bed,“ vedblev Augustinus og tilføiede hviskende, idet han bøiede sig ned over Henrik: „det er Viben, Du seer efter,

men inat kan han ikke hjælpe Dig. — Du stoler paa ham?”

„Nei paa Gud!” svarede Henrik.

Nye Hobe trængte sig om ham. En Mand rev i hans blodige Skjorte. „Hvorfra stammer Du, Munk. Du bærer ikke dit Vaabenmærke paa dine Klæder. Hvor er den Slægt, Du hører til?”

„Deroppe!” svarede Henrik og pegede mod Himlen.

„Hvad hedder den?”

„Martyrernes!” sagde han og bøiede sit Hoved.

Lidt efter løftede Balke Johan ham iveiret, bar ham et Stykke i sine Arme, og hele Skaren drog videre, fra Hemmingsted til Heide. Det var sildig Nat, da de naaede Byen, Regnen og Sneveiret tog til, en kold og bidende Blæst jog henover Heden. Henrik vaklede som en Beruset, hans Bryst stønnede, hans Legeme rystede i Feber, han saae omkring sig og fandt kun spottende Aasyn, han saae til Himlen og fandt kun Nat og Mørke. Udenfor et af de første Huse i Byen sank han sammen igjen og kunde ikke mere.

„Slaa ham ihjel! slaa ham ihjel! raabte en Røst, „er det værd, at trækkes længer med ham.“

„Nei!“ svarede en bydende og kraftig Stemme, „han maa dømmes først. I Ditmarsken er Loven for Alle.“

Augustinus mødte atter det mørke og trodsige Aasyn, der indgød ham Frygt, og dennegang blev Vibens Ord understøttet af dem, han stod imellem.

„Han skal blive dømt, og det skal gaa, som Loven byder,“ svarede Augustinus. „Til det kan ske imorgen, ville vi sætte ham ind i Raldeners Huus her næst ved.“

Raldener stod i sin Dør og sagde: „Over mit Hus byder kun jeg og det er ingen Arrest. Jeg vil ikke have med jeres Munk at bestille.“

I dette Øieblik lød et bønligt Raab blandt Mængden. En ung og rigklædt Kvinde trængte sig frem med udslaaet Haar, bleg og grædende. Da hun naaede Henrik Zytphen, knælede hun ned paa Jorden ved hans Side og strakte sine Arme op mod Augustinus.

„Skaan ham!“ raabte hun, „jeg beder

Eder saa mindeligt derom. I ere Folk, som staa med Loven, I kan ikke dræbe, før I dømme. Jeg er Vibe Junge, Peter Nannes Søster, I kjende mig, men I veed ikke, det var mig, som tiggede og bad Magister Boje skrive Munk Henrik til, for at vi kunde faae ham at høre. Skal han dræbes, fordi han forkyndte den Gud, han troer paa? — Er Folk i Marsk blevne til Stimænd, som søge Nat og Mørke, fordi de frygte at lade det klare Dagslys skinne paa deres Aasyn? — Tusinde rhinske Gylden vil jeg give, og det er al min Formue, om I tilstede, at Præst Henrik blot maa sikres Liv to Dage tilende, saa kommer Landsforsamlingen her, lad den dømme ham.“

Mishagsraab fra Prioren og hans Venner afbrød Vibe Junge, de trængte hende tilbage, Spær og Knipler hævedes imod hende, men Viben traadte hen til dem.

„Agt vel paa hvad I gjør,“ raabte han, „der kan let blive en Blodhævn ud af dette. Hvor er Peter Nanne? Jeg saae ham før, kryber han i Skjul nu, mens de haane hans Søster?“

To Mænd toge Henrik hver under sin Arm og slæbte ham hen til Reimer Hozekens Hus. Her bandt de ham med udstrakte Arme til en lang Stage, og valgte to af de vildeste og mest berusede Bødler til at holde Vagt over ham. Viben fulgte med. Hvorhen Augustinus den Nat vendte sig, fandt han bestandig Carsten Peters Søn i sin Nærhed, han sagde ikke meget, lyttede og lagde Mærke til, hvad der skete, det var kun Udtrykket i hans Aasyn, som talte og truede. Han lod dog til at være fornøiet med det Udfald, Sagen for Øieblikket havde faaet. Udsættelse var for ham det samme som Haab.

Henrik Zytphen laa bunden i Hozekens Hus. Vagten omkring ham drak og sang. En af Barfodmunkene fra Lunden kom ind og satte sig ved hans Side.

„Skrift nu for mig,“ sagde han, „saa skal Du faae Tilgivelse.“

„Har jeg da ogsaa forsyndet mig imod Dig, min Broder?“ spurgte Henrik. „Hvis ikke, hvad er det ellers, Du vil tilgive mig?“ Munken rejste sig fortørnet og gik igjen.

En Lampe hang ned fra Loftsbjælkerne

og oplyste Kammeret, et stort Baal brændte i Kaminen. Sneen og Regnen slog paa Skodderne. Udenfor var Mængden forsvunden; efter Raabene fulgte en Dødsstilhed, man ventede paa Dagen.

Da det gryede ad Morgen, laa begge Vogterne indsovede, hver paa sin Knippe Halm, Lampen var ifærd med at gaa ud, Henrik sad paa Gulvet med Armene udspændte over den Stage, de havde snøret dem til, han bad, opgjorde sit Regnskab og gav Gud sin Sjæl tilbage.

Pludselig vakte en svag Larm ved Vinduet hans Opmærksomhed. Da han saae tilbage, steg en Mand ind af Aabningen, med et blottet Sværd under Armen, han kastede et forskende Blik omkring i Kammeret og gik derefter hen til Præsten. Idet han bøiede sig ned for at overskære Rebene, faldt Baalets Skin paa hans Ansigt. Det var Viben.

„Følg med!“ hviskede han, „jeg vil frelse Dig.“

„Jeg mægter ikke at staa op,“ sagde Henrik, „endnu mindre at gaa.“

„Saa bærer jeg Dig. Blot udenfor! Du

er min, Du er fri, Mænd af mit Vaabenmærke staa Vagt omkring Huset, nede bag Haven holder Bartel med to Heste. Sling din Arm om mig, saa gaar det.“

Han bukkede sig ned og løftede Henrik iveiret. Da de kom til Vinduet, stak en Mand sit Hoved ind af Aabningen.

„Vi ere røbede,“ hviskede han ængstelig, „skynd Dig herfra.“

„Ja, naar jeg faaer Præsten med. Vore Mænd vente jo derude.“

„Det gjør de,“ svarede Bartel, „men omkring dem har Peter Schwien slaaet Ring med dobbelt saamange væbnede Mænd, og udenfor dem holder igjen Nanne med alle sine. Se selv!“

Viben saae en dobbelt Kreds indeslutte hans Venner, Alle tavse og med sænkede Vaaben. — Tre mod En, det var umuligt at bryde igjennem dem. Han stod et Øieblik fortabt i en uhyre Smerte, han støttede sin blege Pande mod Vindueskarmen, søgte efter en Udvei, et Middel, men fandt Intet, al hans Kløgt og Snarraadighed forslog ikke.

„Peter og Nanne taltes ved bag Hækken,“

hviskede Bartel „da jeg listede herhen: Lad Viben fare i Fred, sagde de til deres Mænd, vi vil intet Klammeri have med Carstens og Reimers, men om I faae Øie paa Præsten, storme I ind paa ham, og hver Mand stikker sit Spies i hans Bringe. — Kom Broder! her er Intet at gjøre.“

Viben slyngede sine Arme om Henriks Hals, Taarene rullede ned over hans Kinder. „Gud bedre det for Dig,“ hviskede han, „jeg kan ikke hjælpe.“

Idet han gik hen til Vinduet, rejste den ene af Vagterne sig op fra Halmknippet og styrtede hen mod ham. Viben kastede ham voldsomt og foragteligt tilbage paa Gulvet og steg igjennem Vinduet. Udenfor greb en Kvinde hans Arm.

„Er han frelst?“ hviskede hun. Viben rystede paa Hovedet. „Du lovede det,“ sagde hun klagende, „og jeg stolede saa vist paa Dig, Du har Venner, Du er stærk og høimodig, Du alene kan hjælpe ham.“

„Gud vilde ikke tillade det,“ svarede Viben klangløst. „Bed for ham, Vibe Junge, han er fortabt.“ Han og hans Mænd gik

igjennem Nannes Kreds, uden at Nogen stand-
sede dem.

Dagen brød frem, taaget og mørk, Regnen og Sneveiret vedblev. Da Klokken slog otte, samlede Augustinus sine Venner paa Kirkegaarden, som stødte op til Torvet og kun var skilt fra dette ved en stor Gyvelhæk. Talrige Hobe trængte sig omkring dem, vaade, sammenkrøbne, blaalige af Kulde; de havde ventet hele Natten paa det, der nu skulde ske. Over deres Hoveder fløi Allikerne, som boede oppe i Taarnet, de sværmede henover Pladsen med skarpe og langtrukne Skrig. Dreng klavrede op i Træerne, alle Bislage, Svaler og Tage vare besatte med Mennesker, der vilde høre eller idetmindste se, og som smittede hverandre med deres Had og Utaalmodighed. Rundtom lød Raabet: „til Ilden, til Ilden med Præsten!“ — Ti Gylden kostede det at faae Kirkefogeden til at bekræfte, hvad de Otte- og fyrretyves Udvalg havde besluttet den foregaaende Aften. Han stod paa Kirketrappen og fældede følgende Dom:

„Siden denne Ryggesløse og Misdæder har prædiket mod Maria Gudsmoder, mod de

kjære Helgene og vor kristelige Tro, saa dømmer jeg ham i Biskoppen af Bremens, min naadige Herres Navn, til at dø i Ilden.“

Henrik stod nedenfor Trappen med foldede Hænder, bøiet Hoved og hørte til. Et jublende Skrig lød henover Torvet, Loven var sket Fyldest, der behøvedes ikke mere. Hele Skaren satte sig nu i Bevægelse til en Banke udenfor Byen, som nu kaldes Munkebjerg. Den nyfaldne Sne laa over Gaden, Naturen havde bredt sit Liglagen over den Ulykkeliges Vei. En Række Mænd gik i Spidsen med oprakte Forke, hvorpaa de havde heftet brændende Høvlspaaner og smaa Knipper Fyrrepinde, dyppede i Tjære.

Paa Munkebjerg var der om Natten reist en Stabel Brænde, der blev tændt, da Toget nærmede sig, men Ilden vilde ikke fænge. Man forsøgte paany at faae Træet ibrand, overgød det med Tjære, kastede Halm og Spaaner paa Stabelen, strax efter slukkede Sneen atter Ilden. Da samlede Mængden sig omkring den stakkels Fange, Taalmodigheden var tilende, Ophidselsen naaet til Vildhed, et rasende Skrig rystede Luften, og i den Kreds,

som lukkede sig omkring ham, foregik der Oprin, saa rædselsfulde og modbydelige, at man ikke kan ønske at dvæle ved dem. Henrik blev dræbt, saa at sige Tomme for Tomme, de sloge ham med deres Hellebarder, søndertraadte hans Bryst, kvalte ham i Rebene, knuste hans Lemmer med en Stridshammer og kastede tilsidst det lemlæstede Lig henover det rygende Baal, der ikke vilde brænde.

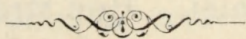
Hos Neocorus staaer denne Historie fortalt, og Morten Luther har i et lille Skrift: „Van Broder Henrico in Dytmarschen vorbrent“, givet en omstændelig Skildring af alle de forfærdelige Oprin, som fandt Sted omkring Baalet.

Viben var fulgt med igjennem Byen. Han blev staaende, bøiet og støttet til sit Sværd, endnu længe efter at Mængden havde forladt Stedet og stirrede tavs og ubevæget ind i Røgen. Da han atter hævede sit Hoved, saae han en Kvinde knæle paa den vaade Jord, nærmere ved Baalet. Hun strakte sine foldede Hænder ud af den sort og rødtribede Kagel og bad med Inderlighed og Ærefrygt foran det lemlæstede Lig. Et smertefuldt Udtryk

hvilede over hendes Aasyn, den hævede Pande var hvid og skinnende, alene de rødgrædte Øjne viste, hvormeget hun havde lidt i denne Nat.

„Nu har de taget min Tro fra mig,“ hviskede Viben. „Kan det være Naadens og Mildhedens Fader, som lader lyse sit Ansigt over det, her er sket? Hvor ere de fromme og kjærlige Helgene, de raabe paa, medens de pine og myrde deres Brødre? — Hvem af dem skal jeg tro paa og hvor skal jeg vende mig hen? — Munken lyver og hans Helgene lyve, de skulde brændes tilhobe paa det samme Baal.“

Kvinden laa endnu tavs og ubevægelig med udstrakte Arme, da Viben langsomt gik hende forbi. Begge havde de mistet, hvad der var dem kjærest, men Kvinden bad, Manden truede.

Viben Peter.

2den Del.

Der var stor Jagt paa Hanerov. Enhver af de tilsagte Adelsmænd skulde møde med sit Kobbelt Hund. Fra den tidlige Morgen havde Gaarden gjenlydt af Jægerdrengens Larm, Piskesmæld og Hestevrinsken. Porten var aaben, Solen skinnede ned over de røde Mure og speilede sig i den blanke Isflade, der laa over Graven.

Hanerov stod dengang i sin fagreste Pragt. V. d. Wisch havde gjort mange Forbedringer, siden han blev Eier af Slottet, udstyret det med Luxus og Overdaadighed, bygget nye Taarne, større og lysere Værelser. Hanerov var Toldstedet, hvor Alt maatte vurderes og beskattes. Hanerov var en bestandig Trusel mod Ditmarskerne, dengang en af de stærkest befæstede Borge paa Vestgrænsen af Holsteen, — hvad er det nu?

Der ligger et enligt, lille Huus mellem Lyng og Gyvel, midt i en nøgen og milevid Hede, Huset hedder Keller, og er et Beværtningssted, Gud veed for hvem, thi der gaar ingen Landevei forbi det, og der er hverken Huse eller Byer i dets Nærhed. Udenfor høiner sig en firkantet Banke, indkredset af en Fordybning, som betegner gamle Voldgrave. Løvetand og Brændenelder trænge sig frem mellem smaa Dynger af rødbrune Munkesten og sønderslagen sortglaseret Tegl. Naar Muldvarpen skyder sin Hoi iveiret paa denne Banke, følger der altid Kalk og Grus og smaa Stykker Trækul op med Jorden. Imellem Græsset kommer en Brolægning tilsyne af spidse Graasteen, der minder om en Gaardsplads. — Det er det gamle Hanerov. Den hensmuldrede Kalk, det forkullede Træ og de smaa Stykker Mursteen er Alt, hvad der blev tilbage af Slottet, den knyttede Haand, som Ditmarskerne kaldte det. 1644 stak Svenskerne Hanerov ibrand, Claus Ahlefeld lod sidenefter Murene sløife og byggede sig af Stenene et andet Hanerov, en halv Mil borte, nede ved den gamle Mølle-dam. Værten paa Keller graver hver Vinter et Stykke

bort af Slotsbanken og jævner det ud i Voldgravene, om nogle Aar vil Ploven gaa henover Stedet, og dermed de sidste Spor af Slottet forsvinde.

Det var da Jagtdag paa Hanerov, og alt hvad der kunde gjøre den behagelig syntes at forene sig for Deltagerne. Veiret vedblev at være klart og straalende, de foregaaende Dages Frost havde lagt Bro over Enge og Moser, Vildtet kom talrigt tilsyne, paa nært Hold, og Skytterne vare heldige. Enhver udførte sin Bedrift og fandt smukke Øine og friske Læber til at beundre den. Beate og Fru Merved fulgte med i Skoven, en livlig og opmærksom Kreds omgav dem som sædvanlig. Viben var ogsaa blandt de Indbudne. Det, han nylig havde oplevet i Heide, gjorde ham mere ordknap og mørk end tidligere, han holdt sig tilbage, og syntes at være tilfreds med at forsvinde blandt Mængden.

Da Beate om Morgenens red ud af Ratlovs Port hilste hun paa ham, smilede og rakte ham Haanden.

„Du ser saa alvorlig ud, Mester!“ sagde hun. „Dit Ansigt passer ikke ret til Leilig-

heden. Du skal le og juble som jeg; det bæres mig for, at denne Dag vil blive rigtig lykkelig.“ — Han kom til at huske paa hendes Spaadom siden.

Efter Middag, da de nærmeste Skove vare afsøgte, vendte Fru Merved i Ahlefelds Selskab tilbage til Slottet.

„Hvor er Beate?“ sagde hun og saae sig om. „Hun fulgte nylig med v. d. Wisch og Gørres, nu seer jeg dem ikke mere.“

Jan Gyge red hen til hende, hilste og udbrød dæmpet: „Jomfru Beate er i det Selskab, hun synes bedst om.“

„Hvad skal det sige? Det bedste Selskab for en adelig Jomfru er hendes Moder og næreste Frænde.“

Jan smilede ondskabsfuldt. „Jeg saae hende nylig ride Toften igennem med sin Kjæreste og Fæstemand, Viben Peter,“ svarede han uden at skræmmes af Fru Merveds fornemme og tilbagevisende Mine.

„Hvilken usømmelig Tale vover den Karl at føre! — Min Søsterdatter har ingen Kjæreste og ingen Fæstemand, mindst af Alle Viben Peter.“

„Maaske tager jeg fejl, naadige Frue regne mig det ikke tillast, hvad veed jeg andet end det, der fortælles. — Troede saavist, det kun var med Herskabets Minde, den Ditmarsker altid fik Lov til at være sammen med Jomfru Rumor. Hjemme hjælper han hende med at plante Blomster, ride de ud, følger han ved hendes Side, selv i disse Dage, da stakkels Junker Kay ligger værkbrudden i sin Seng og ikke mere kan tjene til Skjærnbræt. Spørg dem ad paa Gaarden, om ikke Alle lagde Mærke til, at den unge Jomfru bestandig havde Noget at sige ham i Løndom, et Ord kun, men et, der gjælder for ti. Selv nys forleden, da hun skikkede Junker Ahlefeld af By efter den Djævelens Munk, var det jo Viben hun talte til, mens hun saae paa de Andre, ham, hun helst vilde have til at udrette dette Ærinde paa Liv og Død. — Deri tager jeg da ikke fejl, for jeg hørte hende selv sige det nede ved Porten, da hun bød ham Farvel.“

„Og af den Grund antog Du, de vare trolovede, taabelige Menneske!“ sagde Fru Merved med en ringeagtende Haan, der dog ikke kunde dølge hendes pinlige Forlegenhed

over, at Ahlefeld skulde være Vidne til denne Samtale. „Du har vist faaet Dig en dygtig Ruus paa Jagten idag, Vinen taler ud af din Mund.“

„Naadigfruen holde mig ogsaa dette tilgode. Jeg tænkte i mit Hjertes Enfoldighed, naar fremmed Karl kysser en ærlig Kvinde, maa han enten være hendes Kjæreste eller Fæstemand. Det gjorde Viben samme Morgen, den glade Nyhed kom til Gaarden om Jomfru Beates Velstand og rige Arvelod. Jeg saae ham lægge sin Arm om hendes Hals og bøje sin Mund mod hendes.“

„Det løi Du en adelig Jomfru paa,“ raabte Ahlefeld og slog Jan Gyge med sin Ridepisk over Hovedet.

Jan krøb sammen under Slaget, men rettede sig igjen i sin fulde Høide og vedblev: „Lyver jeg, saa lyver Kogemesteren ogsaa, for han stod i Kjælderlugen og saae det Samme, og dernede kommer nu de to ridende, som bedst kan sige, om mit Ord skal staa til Troende. Havde jeg kunnet tænke, at Herskabet vilde lønne en tro Tjeners Hengivenhed med Piske-slag skulde jeg visselig ikke have talt.“

Med disse Ord pegede han over mod Skoven, hvorfra Beate og Viben kom ridende ud paa Stien ved hinandens Side. Deres Heste gik i rolig Skridtgang, Beate lo og bevægede Haanden mod ham, men han sad bøiet over mod hende og lod til at være fortabt i at se og høre. Fru Merveds Øine glødede af Harmen, hun kæmpede for at vise en Ro, som hendes blussende Kinder modsagde.

„Rid tilbage Du! der hvor Du hører hen,“ sagde hun bydende til Jan, „og om Du oplader din Mund med Nogen af det, Du her har sagt, før jeg faaer talt med Dig imorgen, skal Du komme til at søge Dig et andet Hjem end hos Ratlovs.“ Jan bøiede sig tavs og red tilbage, derefter vendte Fru Merved sig mod Ahlefeld: „I begriber nok, Junker Claus, at denne Karls Udsagn gjør en Forklaring nødvendig, skøndt jeg ikke troer et eneste Ord af hvad han fortalte; her er heller ikke Stedet at forhandle om Sligt, men I maa følge med hjem, det er vel ikke saa vanskeligt at overtale Eder dertil. I hørte Anklagen, I skal ogsaa være Vidne til, hvad min kjære Søster-

datter har at sige til sit Forsvar. Lad Viben Intet ane, jeg stoler paa Eder.“

Da Beate kom, blev hun modtagen med en blid og smilende Hilsen, og Samtalen hjem til Ratlovs Gaard gjaldt alt Andet end netop det, der var Genstanden for Fru Merveds Tanker.

Efter Aftensbordet bleve Dagens vigtigste Hændelser drøftede. Beate sad i sin Lænestol ved Kaminen og hørte til.

„Det var et rart Selskab,“ sagde Gørres, „rigtig rart! De drak, de Mennesker, som de vare gale. Gudbevares for den Mængde Viin de kunde sluge, jeg sad og lirkede og passede mit Snit imedens og købte to brune Plovheste af Ditlev Vasmer, han med Hareskaaret.“

„Ja, det har været en indholdsrig Dag,“ afbrød Fru Merved ham.

„O! meget mere,“ sagde Beate, „det har været en Dag af dem, man aldrig glemmer siden. Jeg anede det lige fra jeg slog mine Øjne op imorges, og saa det klare Sollys skinne ind i mit Kammer, jeg sagde det ogsaa til Viben, da vi red ud.“

„Du har megen Fortrolighed til Viben.“

„Ja naturligviis! hvorfor skulde jeg ikke have Fortrolighed til ham? Det har vi jo alle.“

„Men man lægger Mærke dertil og drager Slutninger.“

„Hvilke Slutninger?“

„Saadanne, som lade sig mistyde.“

„Hvem gjør det?“ spurgte Beate smilende.

„Folk, som ikke have Ret dertil,“ vedblev Fru Merved med en stedse skarpere Betoning.

„Jan Gyge dernede taler om —“

„Ja det er en daarlig Person, denne Jan Gyge, Du veed det da, søde Moster! — nej, Du veed det maaske ikke, Jan har ogsaa været paa Spil i forrige Maaned, da Viben, eller hvad jeg vilde sige, Junker Ahlefeld bragte min ulykkelige Ven Henrik Zytphen op til os. Jan afskyer og hader Viben, fra den første Dag han kom til Gaarden. Nu skal Du høre, hvordan han bar sig ad —“

„Er det værd at tale om den tossede Jan Gyge,“ raabte Gørres. „Kom herhen til mig Claus, lad os faae os et Spil Dam, tag Brædtet, lille Beate, hvad jeg vilde sige, lille Merved, eller skal vi rafle om Gylden? det er kanske sundere.“

Fru Merved tilkastede sin Gemal et yderst harmfuldt Blik og vedblev med hævet Stemme: „Jan beskæftiger sig ogsaa med Dig, Beate, og da Du nu imod min Formaning vedbliver at give Dig af med denne Viben, har han bragt Dig i Omtale og fortalt det, jeg aldrig ventede at faa at høre.“

„Om mig?“ sagde Beate og sprang op fra Stolen. „Hvad er der at sige om mig?“ Hendes slanke og fine Skikkelse hævede sig, idet hun traadte Fru Merved nærmere, hun havde ikke lagt Mærke til den Overvindelse, hendes Moster hidtil havde maattet anvende for at synes kold og rolig, og anede først nu, at hun stod for sin Dommer. — „Hvad kan Folk vel sige om mig?“ gjentog hun, „tal Moster! jeg vil vide det.“

„De sige, — de sige, Du er gode Venner med Viben,“

„Ikke Andet, det er jeg ogsaa.“

„De sige, Du holder af ham, de kalde ham for din Fæstemand, de paastaa at have seet ham slaa sin Arm om din Hals og kysse Dig.“

Beate forandrede ikke en Mine, hendes

Øjne bevarede deres klare og straalende Udtryk, medens hun svarede: „Folk lyve. Det vilde Viben aldrig have vovet.“

„Det var min Sjæl ogsaa lovligt glubsk,“ raabte Gørres og slog heftigt i Bordet for at give sin Mening større Eftertryk, „især at lade Folkene se paa det.“

„Det er altsaa usandt,“ gjentog Fru Merved triumferende, „jeg var fuldkommen overbevist derom, men maatte dog høre det af din egen Mund.“

„Vist er det usandt,“ gjentog Beate, „det var mig, der kyssede ham. — Men dette ligner jo et Forhør, er det derfor, vi sidde saalænge oppe i aften?“

„Du kan kalde det, hvad Du vil. Hvis dette uværdige Rygte taler Sandhed, sidde vi her som dine nærmeste Slægtninge, hvem Du er ansvarlig for din Adfærd, og hvis Navn og Ære Du har krænket. Os giver Loven den Ret, at støde Dig ud af vor Kreds og fratage Dig Gods og Arvelod.“

„Vi kan gjøre det, der er værre endnu,“ forsikrede Gørres, „vi kan lade Dig levende indemure, til Du opgiver Aanden.“

„Tal, mit Barn, fortæl mig Alt. Er jeg ikke din Moder med Naturens Ret, er jeg det idetmindste med Kjærlighedens.“

„Ja, vi vil vide, i hvilken Grad Du har forsyndet Dig,“ tilføjede Gørres højtideligt, „saa skal først Du, dernæst Viben faae sin Dom.“

„Og I, Junker Ahlefeld“ spurgte Beate og hævdede sit frimodige Ansigt ivejret, „siden I er tilstede, saa skal I formodenlig fuldbyrde Dommen?“

„Jeg vilde ønske, jeg havde faaet Lov at ride min Vej,“ sagde Ahlefeld, „men Fru Merved forlangte, jeg skulde følge med herop. — Jeg seer Eder og jeg troer Eder, man skuffer ikke med Eders uskyldige Øjne.“

„I maa gjerne blive,“ sagde hun blid, „og I skal faae Alt at vide, der er Intet i min Adfærd, som trænger til Skjul og Mørke. Jeg har slaaet min Arm om Vibens Hals, og jeg har kysset hans Mund, det skete første og sidste Gang den Morgen, jeg stod træt og segnede under mit Arbejde og han kom med Forløsning og Bud til mig om Moster Regines Arv. Se kun paa mig! Er der noget i mit Aasyn, som

taler om Brøde, eller slaaer jeg mine Øjne ned som den, der vil bedrage? Hvis I troer saa fast paa Eders egen Ære, burde I ogsaa stole lidt paa min. De længtes efter Viben hjemme Fader og Moder, men han vidste, han kunde bringe en Glæde, derfor drog han tilbage og lod de Andre vente. Det har altid været saa, Lykken kom kun til mig igjennem Viben. — Tænk Jer om! Er der noget Arbejde, I ikke gav mig at forrette; hvis Træl har jeg ikke været her i Huset, hvem forhaanede mig ikke og sled i mit stakkels Skind, kun han ikke.“

„Var jeg da ikke god imod Dig, Beate?“ spurgte Gørres.

„Ak, mine kjære Frænder, jeg staaer jo ikke her for at anklage nogen af Eder, jeg forsvarer kun mig selv. Huske I, første Aften han kom, hvor jeg haanede ham, han taalte det og hjalp mig til Gjengjæld, han rakte mig Haanden og tog sig Skylden paa for mine Feil, han vidste altid at finde Noget til mit Forsvar, eller Noget, der voldte mig Glæde, — Lys og Luft og Solskin bratge han, men det har han jo bragt Flere end mig. Maaske

er jeg den Eneste i dette Hus, som føler den Taknemmelighed derfor, men I kan ogsaa stole paa, jeg føler den for os Allesammen.“

„Og han —?“

„Ja, det er det Ydmygende ved Sagen. — Han har aldrig sagt mig et Ord om det, I formoder. Han bryder sig slet ikke om mig,“ tilføjede hun med et Smil og med et Kast med Hovedet, der syntes at tyde paa en lykkeligere Overbevisning. „Han veg tilbage for mit Kjærtegn, saa lidt smigrende det end er at sige, han har aldrig trykket min Haand, han hjalp mig blot, fordi han saae, jeg var i Nød, og fordi det nu engang er hans Natur at hjælpe, ligesom det er Solens at varme uden at forlange Noget til Gjengæld. Hvad han troer og tænker, det gjemte han i sit Hjerte. — Jeg holder af Viben, som jeg aldrig vil holde af nogen Anden, jeg vilde give ham mit Liv, min Sjæl, min hele Tilværelse, han har blot aldrig forlangt den.“

„Til Ulykke er han kommen i vort Hus,“ sagde Fru Merved, „han er for en ufri Mand at regne, det Adelskab, disse Bønderfolk raabe paa i Marsken har kun føje at sige, han er

desuden fattig, ubemidlet, — Du maa jo være afsindig!“ tilføjede hun og brast i en lidenskabelig Graad, — „Beate! mit søde Barn! kom hen til mig! Du er syg, kom og læg dit Hoved op til mit Bryst, Du veed ikke hvad Du selv siger, Du, med din Skønhed, dine Gaver dine Evner, har Fordring paa en anden og bedre Lykke.“

„Ak Moster, tal dog ikke saa, alle mine Gaver og Evner fik jeg først den Dag, salig Regine testamenterede mig sine Penge; om Valget var mit, vilde jeg heller dele Vibens Armod end eders forgyldte Pragt. — Og dermed veed I Alt, I kjære Frænder og Venner, mit Skriftemaald er nu tilende.“

Viben sad inde i det næste Værelse, Ingen anede det, han havde hørt ethvert Ord af Samtalen. Var det Lykke, der gjorde hans Ansigt saa blegt, eller var hans Stolthed bleven saaret af den Ringeagt, der laa i Fru Merveds Ord? — Et Øjeblik varede denne Kamp, dens Mærker stode endnu skrevne i de dybe Rynker over Øjnene og i det haarde Udtryk omkring hans Mund, da han rejste sig og gik ind i Borgstuen. Han traadte frem paa Gulvet og saa sig om.

Alle tav, Alles Opmærksomhed hvilede paa ham.

„Jeg kommer for at sige Eder Farvel, Eder som her ere tilstede,“ sagde han.

„Hvor vil du hen?“

„Jeg rejser hjem til Meldorf.“

„Nej, Viben Peter“, sagde Beate, „saaledes forlader Du os ikke.“

Han tog hendes Haand og kyssede den. „Jeg kom jo til Ulykke i dette Hus. — Nu behøver Du mig ikke mere.“

„Naar kommer lille Peter igjen?“ spurgte Gørres.

„Aldrig!“ svarede han og gik. Han holdt sine mørke Øjne heftede paa Beate, medens han forlod Stuen. Det var hende, han bød Farvel i dette dvælende Blik. Lidt efter hørte de ham ride bort fra Gaarden ud over Vindebroen.

Himlen var skyfri, Stjernerne skinnede. Viben sporede sin Hest fremad til et voldsomt Løb, som om han troede, han kunde ride bort fra det, der tyngede ham. Han begreb først i dette Øjeblik, hvormeget han efterlod hos Ratlovs. Halvt drømmende, ubestemte og storm-

fulde Tanker fore igjennem ham, nye og fremmede Tanker, der alle bevægede sig om den samme Gjenstand. Hvis Carsten Peter havde kunnet tænke sig, hvad der paa det fremmede Sted skulde fylde hans Søns Sjæl, vilde han maaske have vægret sig ved at lade ham drage bort.

Da Viben kom op paa Hedebankerne foran Skoven, holdt han stille og saae tilbage paa Gaarden.

„Farvel!“ hviskede han, „Farvel! det varer vist en Stund, før jeg rider den Vej igjen.“

„Var det ikke mine Ord?“ raabte en Stemme ud til ham fra Buskene. „Idag i Solen, imorgen i Skyggen. De Folk fløjtede kun for at brække Tænderne af Dig, Du lod Dig lokke som en Tosse og begreb ikke, bet kunde blive mørkt, fordi Du saae Solen skinne.“ Viben hørte Dreyg Jødekens hæse og spottende Latter, han svarede ikke, men jog ind igjennem Skoven.

Næste Morgen sad han i sine Forældres Kreds, og der var stor Glæde over hans Hjem-

komst. Carsten Peter fulgte ham, hvor han gik, og betragtede ham med synligt Velbehag.

„Folk tale meget om Dig i den sidste Tid,“ sagde han. „Du har slaaet to af Peter Schwiens Mænd tilskamme, den Nat I strede, og to Andre ligge hjemme og kunne hverken leve eller dø. De mistede ogsaa tre af deres bedste Heste.“

„Jeg maatte jo værge mig,“ svarede Viben.

„Ja, og de kan ikke sige Noget til det, ikke heller faae gjort Sag af det, for de begyndte, og de vare Fem om En: Bartel har været Vidne. — Det er ellers godt, vi har Dig hjemme nu, her er stor Strid og Ufred i Byen, og Ingen veed, hvad det kan blive til. Den ny Lære vinder Plads og Boje prædiker for den. Forgangen var vi Alle oppe hos Dominikanerne og hørte Prior Augustinus, hvad den Mand kan tale, og hvor han roste de Meldorfer Byfolk for deres Manddom og Nidkjerhed, det høre de gjerne, især da han har Ret i, hvad han siger.“

Ogsaa dengang de sloge Henrik Zytphen ihjel?“

„Det var ikke vore Folk, men Augustinus

meente dog, det vilde skaffe os Hæder. I Holland lode de ham gaa, i Bremen fik han Lov at sige, hvad han vilde, i Tyskland bærer Luther sig ad paa samme Viis, men i Ditmarsken slaa vi de fremmede Prædikanter ihjel.“

„Ja, her samle de sig Femhundrede om En, her spyttede de ham, pine ham, myrde ham, — det er dumt, det er slet, og det skaffer os ingen Ære.“

„Hvad siger Du?“

„Jeg siger, det er slet; Ditmarskerne ere ikke, som jeg tænkte mig dem, de kunde være bedre.“

„Du holder da med den nye Lære?“

„Jeg holder med dem, der lide Uret, det har Du lært mig, — nej, det har min Moder lært mig. Hvordan gaaer det med Reimer Grotes?“

„Han var her igaar, og vi taltes ved vist en Time tilende. Du maa gaa ind og hilse paa ham i Formiddag, han har noget at sige Dig, Hanne er nu bleven en rig Pige, hendes Farbroder, den gamle Skipper Delf i Bysum har købt Huus i Oldenvörden, hun skal arve alle

hans Penge, naar hun gifter sig ind i vor Slægt.“

„Saa lad os hilse paa Reimers,“ sagde Viben, „men jeg gaaer ikke alene, Fader maa følge med.“

„Jeg kan ikke gaa idag, det værker i mit ene Been, heelt op i Hoften.“

„Saa skal Bartel følge med.“

Bartel sad paa Bænken med bøjet Hoved, han var den Eneste, som ikke lod til at glæde sig ved Vibens Hjemkomst. Da hans Navn blev nævnet, foer han op.

„Jeg gaaer ikke med,“ raabte han heftig, „jeg vil ikke, siger jeg.“

Viben gik hen til ham. „Og jeg siger, Du skal med. Jeg gaaer foran, lad os se, om det er sandt, hvad Du den Dag paastod, at Du forstaaer at følge efter.“

Bartel afslog igjen at gaa, men Viben bøjede sig over mod ham og hviskede: „Du skal med, tag din Hat. Jeg har Noget at sige dig underveis.“

Medens Viben stod foran ham, bydende, overlegen og bestemt, laa der i hans Aasyn et Udtryk, som Bartel følte sig behersket af,

det var den sammme Magt, der tidligere havde yttret sin Indflydelse paa Kay, Haab maaske, eller en Forjettelse; han tav, og lidt efter gik de to Brødre op ad Gaden til Reimer Grote.

„Du bliver Dig dog altid selv lig,“ sagde Viben underveis. „En Kryster er Du, villieløs er Du og let at bøie. Hvorfor seer Du saa bleg ud, hvorfor drypper Taaren fra dine Øjne, hvorfor er din Kind saa huul? Du veed det nok, Bartel, men Du har ikke Mod til at komme frem dermed. Skal jeg sige det? Du holder af Reimers Hanne, Du har holdt af hende i alle de Aar, Du kan huske; nægt det, om Du tør.“

„Ak Viben! Viben! hvad siger Du der?“ hviskede Bartel med skjælvende Læber, „Du holder jo ogsaa af hende, og det er Dig, de har bestemt hende for.“

„Og det er derom, vi nu skal tale med Reimers; tør dine Øjne, Du, han staaer i sin Dør derhenne, hvem veed, hvad han har at sige os.“

Reimer kom imod de to Brødre, Hanne udstødte et Skrig og løb ud af Stuen, da hun saa dem aabne Døren.

„Ja, nu gaa vi To ind i Kammeret her næstved, hvis Reimer Grote synes det, saa kan Bartel søge Hanne op og sige hende, at hun behøver ikke at skrige, fordi hun seer os komme.“

Reimer gik med Viben, og Døren blev lukket efter dem. Lidt efter kom Hanne tilbage. Bartel sad med Hovedet gjemt i begge Hænder, da hun traadte hen til ham, hævede han sit forgrædte Ansigt og hviskede:

„Saa ulykkelig som jeg er, troede jeg aldrig, et Menneske kunde blive.“

Hanne tav, tog hans Haand og vedblev at holde fast paa den.

Hvad der taltes om i den næste Stue hørte de ikke, men det varede længe, før Døren atter aabnedes. Idet Viben traadte ud, smilede han, gik hen til Hanne og drog hendes Haand bort fra Bartel.

„Nu er det afgjort,“ sagde han, „og med Guds Hjælp skal det blive til det Bedste. Hvorfor ryster saa din Haand, Hanne, synes Du, det er at byde en gammel Ven velkommen? Hvorfor har Du grædt dine Øjne røde og vilde

ikke tale, som jeg bad Dig om, den Dag jeg fulgte Dig til Kirken? Han der, med det purrede Haar, kunde jo Ingenting sige, det vidste Du nok, saa maatte jeg — Du og Bartel ere gode Venner, og Reimer har givet sit Minde til, at I faae hinanden tilægte, er det saa godt?“

Bartel sprang iveiret, han stirrede hen paa Reimer Grote, som stod i Døren og smilte og nikkede til ham, han udstødte et jublende Skrig, sprang hen mod Viben, knugede ham til sig, kyssede hans Mund, hans Klæder og skjulte Ansigtet ved hans Bryst, for at de ikke skulde se ham græde. Hanne havde grebet Vibens Arm og holdt den omsluttet med begge sine smaa, røde Hænder, hendes Øjne straaledede, og det kostede hende synlig Umage at tvinge Ordene frem over de blege og skjælvende Løber.

„Det har Du gjort for os, Du!“

„Ja, det var ikke saa stort,“ svarede han med et lykkeligt Smil. „Reimer Grote er en brav og fornuftig Mand, jeg behøvede blot at sige ham, hvad I To skulde have sagt, saa var det godt.“

Bartels næste Handlig var at løfte Hanne op i sine stærke Arme, han bar hende igjennem den lange Dile. „Hun er min! hun er min!“ raabte han jublende, „ak nej, det er kun mig, der er bleven hendes.“ — Da han kom til Reimer Grote, satte han hende ned, kyssede begge hans Hænder, foer derefter tilbage til Viben, omslyngede ham paany og mumlede nogle Ord, som Ingen kunde forstaa.

„Hvad vil vor Fader sige, naar vi komme til ham med den Besked?“ ytrede han paa Hjemvejen.

Han faaer at finde sig i, hvad der ikke kan være anderledes, Du skal blot lade mig tale.“

„Hvad sagde saa Reimer?“ spurgte Carsten, da de kom ind.

„Han vilde vide, hvad jeg syntes om Hanne, dertil svarede jeg, at jeg kjendte den, jeg holdt mere af.“

„Det var en daarlig Begyndelse.“

„Jeg vilde ikke lade ham tale videre. Mellem Hanne og mig kunde det dog aldrig blive til Noget, hun er for lille og for god til at tage Deel i den Lod, jeg har ivente.“

Carsten rejste sig hæftig op fra Bænken, men Vibens rolige Ansigt og bestemte Mine standsede ham, der laa desuden Noget i hans sørgmodige Tone, som stemte ham mildere.

„Hvad bliver det da til med vor Aftale? — Og Hanne, som gamle Skipper Delf giver alle sine Penge, — han vil nu have, hun skal giftes ind i vor Slægt.“

„Jeg tænkte paa det, det lod ogsaa til at være din Villie, og den rettede jeg mig efter. Hanne bliver gift i vor Slægt, — om mig kunde der ikke være Tale, siden hun holder mere af min Broder.“

„Det er ikke muligt,“ forsikrede Carsten i den dybeste Overbevisnings Tone.

„Hvad skal man sige til det, de paastaa det begge To, saa gav Reimer Grote sit Minde, og nu er hun og Bartel Kjæresten.“

To Maaneder efter var der Fest i den gamle By Oldenvørd. Hannes og Bartels Trolovelse blev fejret hos Skipper Delf. Foruden Brudens Familie var Enhver, som kunde regnes med til Carsten Peters Slægt indbuden. Roland stod paa den aabne Plads foran Kirken, kalket snehvid i Ansigtet og omringet

af en jublende Skare. Husene og Veien op til Delfs Gaard vare smykkede med Grene af friskt udsprunget Bøgeløv, hans og Reimers Vaabenmærke, Ankeret med Stjernerne, var opslaaet over Brudehuset. — „Der er alligevel Flere med den springende Ulvs Mærke,“ hviskede Carsten til Viben.

Om Aftenen blev der tændt Brudelys paa de nærmeste Diger og Høie, og Viben sang Ordene til Sværddansen, og Bartel var Konge i den som i Festen.

Der blev drukket forsvarligt den hele Dag, og Carsten Peter syntes at føle sig saa tilfreds i Reimers Selskab, som ingen af hans Sønner havde seet ham tilforn. Han sad lidt vaklende og usikker paa Hesten, da de i den tidlige Morgenstund droge til Meldorf, dog tillod han ikke, at Reimer red ved hans Side, endnu mindre, at han understøttede ham, naar det hændtes, at han gled frem eller tilbage i Sadlen.

„Den Dag skal hverken Du eller Dine opleve, at jeg trænger til Jeres Hjælp,“ sagde han. „Jeg er bedre Rytter end Du, har Du Lyst, kan Du faae det at se, lad os sætte et

Anker gammelt Brunsviger Mumme paa, hvem af os To der først rider hjem og skriver et Kors over din Dørbjælke, saa skal alle de gode Mænd af din Slægt og af min Slægt, som her ride med, tømme det inde hos En af os i Formiddag, din Hanne og Bartel til Ære.“

Reimer smilede, men undslog sig.

„Jeg tænkte det nok, Svoger min!“ raabte Carsten overmodig. „Naar har Du vel haft Mod at vove Noget.“

„Fader taler kun i Spøg,“ lød Vibens alvorlige Røst, „han har selv lært mig Visen, de lagde om Sagnet derovre ved Eppenvörden, og deri staaer Reimer nævnet som den, der baade forstaaer at vove og vinde.“

„Fanden i Vold med din Vise!“ raabte Carsten, „det var dengang, nu er han bleven gammel og slunken og mægter kun at sidde og hoste i Ovnkrogen. Skal vi ride Du og se, hvem der kommer først hjem fra Skipperens Gilde, eller er Du bange for at tabe dit Anker Brunsviger Mumme?“

Reimer var efterhaanden bleven opirret af hans Spot og af Tilhørernes Latter, fra alle

Sider opmuntrede de ham, at vove Forsøget, han kunde ikke undslaa sig længer.

„Saa lad os ride,“ sagde han, „men det skal hver Mand her være Vidne til, at jeg gjør det imod min Villie og først sagde nei to Gange.“

Med disse Ord jog han Sporene i Hestens Side og fulgte Carsten, som allerede satte afsted ind over Veien til Meldorf. Mængden omringede dem med Raab og opmuntrende Skrig, Solen kom frem og kastede sit varme Lys ned over en Hob ravende og halvdrukne Mænd, der svingede med deres Hatte, piskede paa deres Heste og hist og her bleve kastede af, medens de søgte at holde Linie med Carsten og Reimer Grote.

Carsten red den bedste Hest, men havde ikke tilstrækkeligt Herredømme over den, hans Hat fløi af ham underveis, flere Gange truede han med at glide ud af Sadlen og maatte holde sig fast i Hestens Manke, imidlertid undgik han at falde, og det varede ikke længe, før han havde vundet et kjendeligt Forspring for alle de Andre. Da holdt Reimer sin Hest tilbage og vinkede med Haanden.

„Jeg seer jeg har tabt mit Anker Øl,“ sagde han. „Det vilde jeg gjerne have gjort uden Væddemaal. Lad Carsten nu ride, som han lyster, mærker han, jeg ikke følger efter, sagtnet han nok sit Løb, saa fare vi andre i Mag, som det skikker sig for agtbare og ædruelige Mænd.“

Carsten saae tilbage, da Reimer standsede, udstødte han et spottende Skrig og fortsatte sit voldsomme Ridt over Broen ind i Byen.

Det var bleven et smukt og klart Solskinsveir, da han kom op ad Gaden. Stæren fløitede paa Tagene, og Byfolkene aabnede deres Skodder og Døre. Carsten jog afsted saa hurtigt Hesten kunde løbe, det lange Haar flagrede omkring ham, hans Ansigt var rødt og ophidset. Da han naaede Reimers Huus, kom der en Læredreng gaaende med en Kobberkjedle over Hovedet. Hesten sprang tilside, slog ud og kastede Carsten henad Steenbroen. Han udstødte et kvalt Skrig, prøvede paa at reise sig, men faldt tilbage igjen. Folk samlede sig omkring ham, da de løftede ham op, var hans Kofte fuld af Blod, og en Blodpøl betegnede det Sted, hvor han havde ligget.

Han vedblev at vaande sig, rystede og lukkede derefter Øinene uden Bevidsthed om hvad der skete.

Da Reimer Grote og hans Venner rede op igjennem Gaden, saae de en talrig Skare bevæge sig hen imod dem, de skjelnede en menneskelig Skikkelse liggende udstrakt paa noget Halm, der laa over en Dør, som fire Mænd bare. Det var Carsten Peter, de bragte hjem. Han laa endnu med lukkede Øine, ligbleg og blodig i Mundvigerne, begge hans Arme hang slappe ned fra Baarens Sider. — Han kom først hjem fra Skipperens Gilde.

Carsten blev bragt iseng, uden at hans Bevidsthed vendte tilbage. Rygtet om Ulykken udbredte sig i Byen, og hele Dagen kom Folk til Huset for at høre Nyt om den Syge.

Nanne lod gaa Bud op til Dominikanerklosteret, hvor en af Munkene gjaldt for en lærd og dygtig Læge. Han undersøgte Carsten med stor Omhyggelighed, tav og rystede sørgmodig paa Hovedet. Alle de Omkringstaaende saae Munkens Bevægelse, den forekom dem som en Dødsdom. De vovede ikke at spørge. Stuen var som uddøet, man hørte

kun Carstens afbrudte og rallende Aandedrag. Pludselig reiste Viben sig op og lagde Haanden paa Munkens Skulder. „Tal,“ sagde han, „hvad mener I?“

„Han er falden haardt,“ hviskede den Gamle. „To af Ribbenene synes at være brudte og trængte ind i Brystet. Hans Hoved lider ogsaa, denne lange Søvn er ikke naturlig. Jeg vil gaa hjem til Klosteret og hente Urter og hvad jeg ellers behøver til hans Hjælp, om lidt kommer jeg tilbage igjen.“

Munken gik. Udenfor Huset stimlede Folk sammen om ham, han trak paa Skulderen og svarede ikke paa deres Spørgsmaal.

Henimod Aften aabnede Carsten sine tunge Øienlaage og saa sig omkring med en forvildet Mine. Han vinkede ad Viben og drog ham over mod sig.

„Det er galt fat, min Dreng, jeg staar aldrig op mere.“

„Munk Johannes havde dog bedre Haab, han kommer nu ret strax med Urter og Lægemidler til Dig.“

„Han kan gaa til Helvede med sine Lægemidler, det jeg feiler, groer der ingen Urter

for. Bøi Dig nærmere herover. --- Skik strax Bud op til Reimers, han skal komme og tage Hanne med, Munken skal vie hende og Bartel, — herinde, endnu iaften, den Villighed gjør han mig nok, men bed ham skynde sig, Døden har faaet Tag i mig, den slipper ikke.“

Viben sendte sin Broder Johan op til Reimer og tog atter Plads ved Hovedgjærdet. Carsten laa og stirrede hen for sig og bevægede Tømmelfingrene omkring hinanden.

„Det er Reimers Skyld,“ hviskede han med et hadefuldt og bittert Udtryk. „Alt, hvad jeg maa lide, kommer fra ham.“

„Tal ikke saa,“ sagde Viben med den Unges strenge Retfærdighedsfølelse. „Reimer vilde jo ikke ride med Dig.“

Carsten lukkede sine Øine. Nanne knælede ned foran Crucifixet ved Kaminen og bad. Hvergang hendes Husbond talte, bøiede hun sit Hoved hen mod ham og lyttede, hendes Ansigt var ligesaa blegt og farveløst som hans. Da Carsten atter slog Øinene op, gentog han: „Det er Reimers Skyld, fra ham kom alt det Onde over mit Liv. — Han skal faa det betalt.“

Viben vilde svare, men Nanne lagde sin Haand paa hans Arm. „Sig ham ikke imod,“ hviskede hun.

„Men han har Uret, og Reimer er uden Skyld.“

„Hvad veed Du derom,“ svarede hun med en Heflighed, der ellers ikke var hende egen. „Reimer har større Skyld mod din Fader, end Du kan tænke.“

En Time senere blev Hanne viet til Bartel foran Dødssengen. Medens denne Handling fandt Sted, var Carsten atter falden bevidstløs tilbage, han vaagnede ikke, før Munken lyste Velsignelsen over det knælende Par.

„Er det ogsaa vist, at de ere viede?“ spurgte han og strakte Haanden ud imod Bartel, men den sank kraftløs tilbage paa Dynen. — „Saa vil jeg nok have det hellige Sakramente, skik Bud derefter og lad dem tage Benene med sig, hvis de skal komme tidsnok. — Ja, nu skal Du have Tak, Reimer Grote, jeg vil Dig ikke mere for denne Gang. Lad mig være lidt alene med Viben.“

Da Reimer gik, bøiede han sig hen over Sengen og rakte Carsten sin Haand. Den

Syge vilde ikke se det, han rynkede sine Bryn og bed Tænderne sammen, som om han undertrykte et Udbrud af Smerte, men tog ikke mod Reimers Haand. Da han blev alene med Viben strakte han sig over mod ham og saae sig om, medens han talte, som han var bange for, at Nogen skulde høre ham. Hvergang Nanne aabnede Døren og saae ind, fandt hun Viben lænet over mod Hovedgjærdet, han havde foldet sine Hænder og nikkede uden at svare, for ikke at afbryde Faderen.

Lidt før Mørkningen droge Kordrengene fra Dominikanerklosteret syngende igjennem Gaden med tændte Voxlys og Røgelsekar, anførte af en høi Munk, som bar Helgenens Billede paa en Stang. De standsede udenfor Carsten Peters Hus, og alle Dørene bleve aabnede, medens Folk trængte ind i Stuen og Dilen efter Præsten og knælede ned, idet Kordrengens Klokke lød til Tegn paa, at Carsten modtog Sakramentet. Da den hellige Handling var endt, gik de igjen, kun en lille, halt og puklet Mand, der var kjendt i Byen under Navn af lamme Ties, blev tilbage. Han havde engang været mægtig og anset i Meldorf, men

levede nu i trange Kaar, hvortil man mente, han selv var Skylden. Ties gik hen til Viben og sagde:

„Om I vil have det, skal jeg gjerne vaage hos Carsten Peter inat, han har taget tiltakke før med mit Selskab, og jeg er vant til at passe Syge.“

Viben afslog hans Tilbud, men Carsten havde hørt, hvad han sagde og kaldte ham tilbage. „Det er galt fat, lille Ties,“ mumlede han, „bedre vare vi To farne, dengang vi løb og fiskede nede i Aaen og sprang med vore Klyvstokke over hver en Grøft om Meldorf.“

„Det var i de Dage,“ svarede Ties, „der er groet Mos paa os siden.“

„Ham skal Du gjøre vel imod,“ vedblev Carsten henvendt til Viben, „han laante mig Penge, han hjalp, da jeg begyndte at arbeide mig iveiret, og ingen Anden vilde hjælpe.“

Han vinkede Ties nærmere til Sengen, talte nogle dæmpede Ord til ham, som ingen af de Andre forstod, derefter gik den Halte igjen, tørrede sine Øine og lod som han græd, idet han kom forbi Nanne, men Carsten sank

tilbage paa Leiet. Dagen svandt, det blev en rolig og stjernelys Aften.

„Bare jeg maatte leve til imorgen,“ sagde Carsten, „og faae Solen at se en eneste Gang endnu, men det tilstedes mig vist ikke, jeg skal dø i Mørke. — Det er Reimers Skyld.“ — Han bøiede sig til Siden og greb Nannes Haand. „Hvorfor græder Du over mig, Nanne? Jeg har dog været Dig en haard Husbond, — skal vi lade det være glemt og skilles ad i det Gode?“

„Jeg har aldrig klaget,“ svarede hun med sitrende Læber og trykkede sit Ansigt ned i Dynen.

Han prøvede paa at lægge sin Haand over hendes Hoved. „Nei, klaget har Du ikke,“ sagde han blidt, „Du tav, det var saa din Maade at bære det Onde paa.“

„Det var ogsaa din Maade, Carsten, bedre havde det vist været for os Begge, ifald Du havde talt.“

„Hvad veed Du derom?“

„Jeg veed Alt, det har jeg vidst i syv og tyve Aar.“

Han hævede sit Hoved og saae længe

paa hende, der laa et forbauset og sørgmodigt Udtryk i hans Øine.

„Din Stakkel!“ hviskede han endelig med et Blik saa mildt og bønligt, som om han vilde afbede al den Uret, han mente, hun havde lidt. Strax efter sank han tilbage, en Blodstrøm piblede ned over begge Mundviger. „Hvor er Viben? Viben! — Han skal være Familiens Hoved efter mig, ham skal I lystre, Bartel duer ikke til at styre. Husk paa lamme Ties, lad ham ikke gaa uhørt fra Dig. — Alting bliver saa rødt for mine Øine, jeg ligger i Blod og kan ikke faae mit Veir. — Kom med din Haand. Viben! — *Giv aldrig din Ret fra Dig.* — Nu rinder Livet ud af mine Saar. — Gud være min arme Sjæl naadig!“

En blaalig Skygge foer hen over Carsten Peters Ansigt, han sank tilbage, strakte sig ud paa Leiets og døde.

Nanne satte en Række tændte Lys omkring Sengen, de maatte ikke slukkes, før Liget blev jordet. Udenfor Gadedøren reiste Viben en Lygte paa en høi Stang, om Natten brændte der et lille, svagt Lys i den, om Dagen blev det slukket. Det kaldtes Lig-

varsel. Imidlertid gik Bartel op til Reimers for at underrette dem om Faderens Død; Viben og Nanne sad alene i Dilen.

„Hvad mente Du før med Reimers Skyld,“ spurgte Viben pludselig. „Fortæl mig Moder, hvad han har forbrudt sig mod vor Fader.“

„Det er bedst, vi ikke tænke mere herpaa. Nu har han jo faaet Fred, som led derunder.“

„Jeg maa vide det for at rette mig derefter.“

„Du skal ogsaa faa det at vide. Et Ord først, hvad var det, din Fader hviskede til Dig i Mørkningen,“ spurgte hun ængstelig. „Han talte ikke om at gjøre Ondt, han gav Dig ingen Hævn i Arv, ingen Hævn, Viben, gjorde han det, vil Du ikke tage imod den. Ræk mig din Haand, hvorfor kommer den dybe Rynke i din Pande? Lad det Gode vinde, det jeg bad Dig saa mindeligt om, da Du drog op til Hanerov. Du har Intet lovet ham, vel?“

„Der er da Noget at hævne, Noget, han har lidt under?“

Nanne nikkede, medens hendes matte og

taareløse Øine vedblev at være heftede paa Viben og iagttog det haarde Udtryk, der lagde sig over hans Ansigt. „Han har havt sit Kors at bære,“ mumlede hun, „det knugede ham næsten til Jorden, skjøndt han aldrig tilstod det for Nogen. Tiden bragte ham heller ingen Lindring, det var det Værste. — Hør og døm: — Han var ung og stor og anset i sin Slægt. Alle tyede til ham, naar de vilde have Raad eller Hjælp; hvor han kom, gjorde de af ham. Saa trolovede han sig med Mari Zitgen, af den rige Isemans Stamme, Iseman med Plovjernet, men det skete mod Forældrenes Villie. Mari havde stor Formue, mere ivente, og dengang eiede Carsten Peter kun sit gode Haab, men ingen Midler. Han bad og hun græd, ligemeget hjalp det. De havde en Anden til Mand for hende, det var Reimer Grote. Han kjendte godt Maris Tanker til Carsten, hun faldt paa Knæ for ham, sagde Alt og bad om Naade, men der var ingen Naade, hun laa og græd paa Brudeskamlen, — ja, hvis det endda havde været de eneste Taarer, men der blev grædt mere siden.“

„Jeg tror, man kan forvinde de Tanker,

man fæster paa en Kvinde, naar man blot rigtig vil det," sagde Viben sørgmodig og uden at se iveiret. „Fader giftede sig jo siden med Dig.“

„Det gjorde han, han tog mig, som Mari tog Reimer. Forældrene vilde det saa.“

„Jeg har dog aldrig hørt ham nævne Maris Navn.“

„Jeg har hørt det. Jeg har vaaget mangen lang Nat, imens den stærke Mand laa med Hovedet under Dynen og græd som et lille Barn. Hun var aldrig ude af hans Hjerte. — Tiden gik, min Dreng, jeg haabede paa det Bedste, jeg bøiede mig for ham, søgte at læse hvert Ønske ud af hans Øine, bad Vorherre komme mig tilhjælp, ligemeget forslog det. — Mindes Du den Paaskeaften, I kom hjem fra Dans hos Reimers? — Det Sølvtoi kunde have staaet paa mit Bord, sagde han, — det var hende, det gjaldt, Mari var og blev Mari for ham, hans Drøm, hans Lyst og eneste Tanke.“

„Du kan tage feil, Moder. I de mange Aar har han nok glemt hende.“

„Kom og se.“

Hun strakte en rystende Haand ud efter Lyset og gik ind i Stuen til den Døde. Da hun havde gjort Korsets Tegn over ham, tog hun Lagenet fra hans Bryst og holdt Lyset hen til det. Viben saae en tynd Jernkjæde om Carstens Hals, i Kjæden hang en lille Ring, hvis Kanter vare afslidte og runde.

„Det er Maris Ring,“ hviskede Nanne, „den har han baaret, siden de skiltes. Hendes Navn staar præget inde i den.“

„Vi skikke hende den tilbage.“

Nanne rystede paa Hovedet. „Vi lade ham beholde den,“ sagde hun bestemt. „Nu, da hans Tanke staar stille, er den det Eneste, han har fra hende. Har han baaret den saa længe, skal den ogsaa følge ham i hans Grav.“

„Fader havde da stor Uret imod Dig, efter hvad jeg nu kan skjønne, — hvor Du har maattet lide!“ sagde Viben og kyssede Nannes Haand.

Hun trak paa Skulderen. „Hvad skal jeg svare Dig? Din Fader var fattig, jeg havde Penge, han arbeidede, det var for at trodse hendes Slægt, han vilde iveiret, det var for at staa jævnsides hende, altid hende, hvad

Magt laa der da paa mig, hvad Magt laa der vel paa et Hjerte, som maatte briste? Jeg vævede hans Brystdug og lavede hans Spise, jeg gjorde hans Stue lun, hans Hjerte kunde jeg ikke varme. Da saae jeg mig om efter det Gode, jeg nægtede at naa, jeg havde mine tre Dreng, jeg havde jo Dig, mit kjæreste Barn. Du vil ikke bære Naget videre. Har din Fader talt til Dig i sin bitre Pine, saa glem det, lad det Onde ikke faae Lov at blomstre frem i dit Sind, lov mig det, Viben, her ved hans Dødsseng, saa vil jeg forgjette hvad jeg led og endda prise Gud for min Lykke.“

„Det lover jeg,“ sagde Viben højtideligt, „at jeg skal aldrig gaa afveien for Reimer Grote og hans Slægt, men heller ikke gjøre et Skridt imod ham, saalænge han lader mig og mine være i Fred.“

Tre Dage efter jordedes Carsten Peter, og hele Byen kom i Bevægelse. De nærmeste Gader vare bestrøede med Bøgeløv og hvidt Sand. Udenfor Sørgehuset, saa langt Carstens Grund naaede, stode dækkede Træborde med forskjellige Spisevarer, og langs med Stue-

husets Mur laa Ølankere paa Gaden, hvoraf Følget kunde tappe, saameget Enhver vilde. Fra Geestland og Marsken strømmede Folk sammen den hele Formiddag, det var en Æres-sag for alle dem, der bare Ulvens Mærke, at være tilstede. Klokkerne ringede, Grædekonerne gjorde deres Pligt efter bedste Evne. Nærmest Kisten fulgte Nanne, sortklædt og indhyllet i et langt, mørkt Slør, som aldeles skjulte hendes Ansigt. Hun gik imellem sine to yngste Sønner, Viben og Johan, og havde taget enhver af dem i Haanden. Reimer Grote og hans Slægt sluttede sig ogsaa til Skaren. Der blev længe efter Tale om den Jordefærd og Ingen i Meldorf kunde mindes et større eller mere anseligt Ligtog end Carsten Peters.

Da Nicolaus Boje havde læst Bønnen, og Følget forlod Kirkegaarden, gik Reimer Grote hen til Viben og tog hans Haand.

„Du er nu Hovedet for Slægten, efter hvad Carsten bestemte, og jeg har et Ord at sige Dig, før vi skilles. Der var Noget imellem din Fader og mig fra vor Ungdomstid, som aldrig ret kunde forvindes. Jeg troede,

det skulde blive glemmt og gjorde mit derfor, men det kom altid frem igjen. Mellem os To er der jo Intet, vel?"

„Synes I da, min Fader havde Grund til at være Jer uvillig sindet, Reimer Grote, eller hos hvem laa Skylden?"

„Jeg har tænkt meget derover, og skal jeg sige min Mening, saa tror jeg forvist, at Carsten vilde handle som jeg, om det havde staaet til ham."

„Det kan være, men I var dog den Sten, han altid faldt over, nu er han borte, og jeg har ikke den samme Grund som han til at bære Nag imod Eder, hvorvel jeg tager Arv og Pligt efter ham, heller ikke agter jeg med min gode Villie at lægge Jer Noget iveien, især nu, da vore Slægter staa hinanden nærmere end før, tværtimod, det skal være min Bøn paa denne hellige Grund, at I ikke træder mig eller min Ret for nær, saa kan vi leve som gode Frænder. — Jeg søger nødig Strid, men Vorherre gav mig et strengt Sind, jeg har ondt ved at glemme." Han tog Reimers fremrakte Haand og fulgte derefter hjem med sin Moder og Johan.

Om Eftermiddagen gik Nanne atter op paa Kirkegaarden for at pynte den opkastede Grav, da var hun alene. Laagen stod aaben, Solen skinnede ned over de hvide Ligsten, Svalerne vare komne og fløi kvidrende omkring i Luften, og Blomsterne sprang ud og aabnede deres Bægere. Træt af Arbeidet hvilte Nanne sig paa Bænken under en Busk foran Graven og sad længe tavs og stirrede paa de mange Fodspor og det bøiede Græs, som Ligfølget havde traadt ned om Formiddagen. Var det paa Fortiden eller Fremtiden, hun tænkte, paa de Levende eller paa den Døde?

Der kom en Kvinde op ad Gangen, langsomt og tøvende, som om hun frygtede, og indhyllet i et Tørklæde, som om hun ønskede at være ukjendt, hun saae sig om og standsede foran Carsten Peters Grav. Idet hun drog Klædet tilbage, viste sig et Ansigt med smukke, regelmæssige og fine Træk, næsten lige saa blegt som det hvide Lin, der omgav det. Hun knælede ned foran Graven og lagde en lille Krands af grønne Blade, som hun havde baaret skjult under sin Kaabe, paa den

friske Jord. Nanne reiste sig og traadte ud i Gangen.

„Hvad har I ved *min* Mands Grav at bestille?“ spurgte hun heftig.

Den fremmede Kvinde foer sammen, hilste dybt og svarede: „Bliv ikke vred, jeg lagde kun en ringe Krands paa den.“

„Jeg kan selv pynte Carsten Peters Grav, det behøve vi ikke Mari Reimers Hjælp til. — Og hvad er det saa for en Krands, I bringer? Fortjente han ingen bedre af Jer? Den er jo næsten vissen.“

„Det er ogsaa en vissen Haand, som bringer den,“ svarede Mari ydmygt.

„Carsten trænger kun til Fred nu, men ikke til Blomster. Lad ham ligge i Ro dernede, siden han ikke kunde faae Ro heroppe.“

„Var jeg da Skyld deri?“ spurgte Mari dæmpet.

„Ja, hvem ellers? Havde I ikke været, vilde Andre havt det bedre.“

„Aa, sig ikke det, Nanne! sig ikke det! Jeg har dog kun taget saa ringe Plads op her i Verden og troede ikke, jeg stod iveien for Nogen. Jeg har ogsaa faaet min Del at

bære," tilføiede hun og søgte at kvæle den krampagtige Graad, hvorunder hendes Stemme skjælvede.

„I havde det alligevel bedst af os To," svarede Nanne, idet hun lagde begge Hænder paa Maris Skuldre.

„Jeg? — Og det siger I, som levede sammen med ham, I, som saae ham hver Dag og kunde høre ham tale. — I var jo hans Hustru."

„Men I var jo den, han tænkte paa alle sine Dage. — Kom Mari! Græd ikke mere, vi To har spildt vore Taarer. Sæt Jer ned paa den Ligsten der, saa vil vi tale om Carsten."

„Vil I? Vil I?" hviskede Mari og slog sin Arm om Nannes Hals, „Gud Fader vel-signe Jer! Ja, tal lidt om ham, for første og sidste Gang. Ak Nanne! hvor I gjør mig glad, — naar I vidste, — dersom jeg blot turde —."

„Ja, saa vilde I slet ikke fortælle mig noget Nyt. Jeg veed det Altsammen, stak-kels Mari! mere end I veed. Kom, Stenen er saa kold, sæt Dig ned her paa min Kaab-

— hvad vil Du saa vide om ham? Spørg kun, vær ikke bange, nu er det Onde gaaet over.“

Der laa i disse Kvinders ydre Ro og Kulde, i alle deres korte Svar, en heftig tilbageetrængt Sjælekval, som begge søgte at skjule for hinanden.

„Der var en Ring — en lille Guldring,“
— hviskede Mari. —

„Ja, den Ring saae jeg ham bære om sin Hals i syv og tyve Aar. Kjæden sled han istykker og fik sig en ny, Ringen blev ved at være den samme, den kom aldrig fra ham.“

„Hvis jeg maatte faae den?“ spurgte hun frygtsomt.

„Det kan Du ikke, Mari, Ringen fulgte ham i Jorden, som den fulgte ham i Livet, han ligger med den dernede.“ — Mari svarede ikke, hun trykkede Nannes Haand op til sine hede Øine. — „Hvad saa mere?“ vedblev Nanne med en stedse mildere Røst. „Du vilde gjerne vide, hvad han tænkte, hvad han sagde, hvem Du gav dit Liv hen for, og det er *mig*, der skal fortælle Dig det, — Ja, hvorfor ikke? — se iveiret og græd nu ikke

mere. Han glemte Dig aldrig. Hvem kan vide, hvad det var bleven til, hvis han havde faaet sin Villie? En Mands Lyst ligger mindre i det, han har, end i det, han attraaer. Saadan som det gik, var Du aldrig ude af hans Tanker. Jeg kæmpede med de Evner, jeg havde, men det nyttede ikke, Du var mig for stærk. Jeg saae det ene Blik, han kastede til Dig, naar vi gik ned ad Kirkegulvet om Søndagen, jeg saae ogsaa dine Øine naae hen til ham og fattede ret godt hvad de sagde, — hvad tror Du, der er størst, Mari, en Kvindes Evne til at se eller til at dølge og gjemme det, hun ser.“

Mari rystede paa sit Hoved. „Jeg tænkte tidt paa, det var en Synd mod Gud og mod Dig, at jeg lagde Mærke til ham, men vær ikke vred, det var det Eneste, jeg levede af den hele Uge.“

„Jeg er jo heller ikke vred, det hører Du nok. Hvad vilde jeg mellem Jer. — Man kan gaa jevnside hinanden, Du, og dog stundom være langveis borte, man skilles ad ved Bjerger og dybe Dale og gaar dog ved hinandens Side. — Jeg nøiedes med den Lod, de bød

mig, og tænkte jeg kunde bringe noget Godt ud deraf, det har jeg vel ogsaa gjort, lidt Godt, Mari! mine Evner strakte ikke videre.“

Solen sank ned bag Byens Huse, dens sidste røde Lys skinnede hen over Tagene. Foran den friske Grav sade endnu to Kvinder paa den samme Kaabe, bøiede over mod hinanden. Den blegeste af dem lænede sit Hoved til den Andens Skulder, medens hun foldede begge Hænder omkring hendes. Hun tav bestandig, hun lyttede, der drog efterhaanden ligesom et forklaret Smil over hendes Aasyn, medens Nanne vedblev at tale.

Da Aftenklokkerne ringede, reiste de sig og forlode Kirkegaarden Haand i Haand. Men idet de skiltes, slyngede Mari pludselig sin Arm om Nanne, trykkede hende heftig til sit Bryst og hviskede:

„Tak! Tak, Nanne! Du skal blive priset og velsignet for det, Du idag har været saa naadig at fortælle mig. Det var det Eneste, jeg brød mig om at vide. *Der er ikke mere tilbage.*“ Lidt efter gik hver til Sit.

Viben syntes at mene det ærligt med det Løfte, han havde givet Reimer Grote. Han

besøgte ham vel ikke ofte, men viste sig venlig og forekommende, naar de mødtes. Derimod kom Reimer hyppigere til ham. Om Sommeraftenerne saae man ham sidde ude i Viben Peters Bislag, og de skiltes først, naar Folk lukkede deres Døre ved Sengetid. Siden drog Viben paa Reiser og blev længe borte. Han var en Tid nede i Tydskland, og Folk i Byen talte om, han vilde søge Krigstjeneste hos de Fremmede, hvilket dog ikke skete. Derefter drog han op i Danmark, hvor Kong Frederik lod til at have bevaret Erindringen om den Jagtdag, de tilbragte sammen paa Hanerov. Den egenlige Aarsag til disse gjentagne Reiser nævnede han ikke, hans Natur var saa lidt meddelsom. Ved de Gilder, hvor han var tilstede, og hvor Talen ellers faldt fri og tvangløs, holdt han sig tavs og inde-sluttet, lyttede til og iagttog, men undgik bestandig Alt, hvad der angik hans egne Forhold. Det var, som om der tyngede Noget paa ham, en Sorg eller et Savn, hvem kunde sige det? Selv i hans Smil laa der mere Tungsind end Glæde.

Bartel lod Alt til at lykkes for, han var

en god Ægtemand, blev fed og rødkindet, nød stor Anseelse i Byen og holdt gode Miner med Alle. Ifølge gammel Skik skulde efter Carstens Død hans Plads som Raadmand besættes med En af hans Slægt. Viben var den nærmeste dertil som Familiens Overhoved; men da han laa saa hyppig paa Reiser og hjemme ikke syntes at bekymre sig synderligt om Byens Tarv, faldt det enstemmige Valg paa Bartel. Han var altsaa Raadmand nu. Aaret efter kom en Omstændighed til, som forøgede hans Anseelse. Gamle Skipper Delf i Vörden døde og efterlod Hanne alle sine Midler. Nu var det Vedtægt dengang i Ditmarsken, at Kvinden beholdt fri Raadighed over alt, hvad hun erhvervede ved Arv og Skifte, men i Bartels Hus havde Hanne ingen anden Mening end sin Mands, hun saae sig glad og lykkelig i hans Smil, var desuden overbevist om hans uhyre Overlegenhed og lod ham handle og styre, som han fandt for godt.

Det var ikke alene Reimer Grote, der søgte over til Peters Bislag efter Carstens Død. Siden den Eftermiddag paa Kirkegaar-

den saae Naboerne, naar det begyndte at mørknes, en kvindelig Skikkelse indhyllet i sin sribede Kaabe gaa igjennem Gaden over til Vibens Hus. — „Det er Reimers Mari,“ hviskede de, „hvor langsomt hun dog vakler afsted, hende har Døden peget paa.“

Mari var bleven blegere og forfærdelig mager, enhver Bevægelse lod til at trætte hende, hun frøs i den stærkeste Sommervarme og talte med synlig Anstrengelse. Det lagde dog Reimer Mærke til, at hans Hustrus Øine ikke nogensinde havde havt et saa lykkeligt Udtryk eller hendes Smil saamegen Ynde, som netop nu. Der var en ubeskrivelig Mildhed udbredt over hende, som han ikke ret vidste at forklare sig Grunden til. Aftenen syntes at være hendes kjæreste Tid, naar den nærmede sig, grebes hun af en heftig Utaalmodighed efter at faae sin Gjerning bragt tilende og komme over til Carsten Peters Enke. Kulden og Mørket afholdt hende ikke. — „De tale vist om deres Børn,“ sagde Folkene, som saae dem sidde alene sammen i Stuen, den Ene lyttende og bøiet over mod den Anden, altid hviskende, aldrig forstaaet

eller hørt af Fremmede. Da Mari blev saa svag, at hun ikke længer turde gaa alene over Gaden, lod hun sig ledsage af en Pige, Nanne fulgte hende derimod selv tilbage til Hjemmet.

„Du maa gjøre Alvor af det og søge Raad for dit Onde,“ sagde hun en Aften, da de skiltes.

„Det gjør jeg jo,“ svarede Mari smilende. „Du har været saa god at tillade, jeg maa komme over til Dig, det er det bedste Raad.“

„Men Du holder det vist ikke længe ud paa den Vis.“

„Jeg synes ogsaa, det har varet længe nok,“ hviskede hun, „hvad er der vel tilbage? — Inden i mig døde det jo for mange Aar siden.“ Hun slyngede Armen om Nannes Hals, kyssede hende og støttede sig til Dørkarmen, idet hun gik ind i Stuen.

Viben var nylig vendt tilbage fra en lang Reise, da lamme Ties kom ind til ham og satte sig ned paa Bænken i Dilen.

„Du er nok sjelden at træffe,“ sagde han, „jeg har været her to Gange og spurgt efter Dig.“

„Enhver passer Sit,“ svarede Viben.

„Ja, jeg kan tænke, Du har meget at tage vare paa nu, Du er bleven første Mand for din Slægt, saa ung Du er. — Det er Ret! Virk og stræb i din Alder, saa kommer man frem. Det gjorde jeg ogsaa, jeg tjente mange Penge dengang, det kunde din salig Fader sande, han fik Gavn af dem.“

„Det har jeg hørt.“

„Jeg holdt meget af Carsten, det var en Mand efter mit Sind, saadanne Folk har vi nu ikke mange af. Kan Du huske, hvad han bad Dig om den Aften, han døde.“

Viben saae forundret paa Ties. „Hvad vil Du egentlig sige med det, Du her sidder og fortæller?“

„Du kunde gjøre mig en stor Tjeneste, hvis Du vilde. Reimer og hans Venner mene rigtignok, det nytter ikke, jeg beder Dig derom, de tro, Du er bange for at staa mig bi, men da jeg nu just gik forbi din Dør, kom jeg i Tanke om din salig Faders sidste Ord. Havde han blot levet, vidste jeg nok, hvem der vilde hjælpe mig gamle Stakkel.“

„Lad mig høre dit Ærinde, Ties, Du spilder Tiden med al den Snak.“

„Der er tilfaldet mig en Sum Penge efter en Slægtning, Markus Hebeken Bless, han, der handlede paa Hamborg med Grise.“

„Det veed jeg.“

„Her ser Du hans Brev og Tilsagn, paa tegnet af Kirkefogden, Sagen er i Orden, der mangler Intet; men nu nægte de at betale mig Pengene. Den og den her i Byen har hjulpet mig, naar jeg trængte, sige de, Gaver, Du! som de nu gjøre til Gjæld og som først skal trækkes fra de faa Skillinger, der tilkomme mig; det vil med andre Ord sige, der bliver Intet tilbage. — Hvad skal jeg gribe til? — Havde jeg Slægt og Venner, var jeg velhavende og mægtig, skulde jeg nok sætte Sagen igjennem, levede din Fader blot! — men jeg eier Ingenting og Fattigmands Ret ligger i den Riges Lomme. — Du kan hjælpe mig, om Du vil, Du alene, Viben! Alle holde Dig for en ærlig og retsindet Mand, Dig ere de bange for, Dig tør de ikke gjøre Arven stridig. Kjøb den af mig, Du skal faae den for det Halve!“

„For det Halve!“ gjentog Viben. „Er det din Mening?“

„Synes Du, det er formeget?“ spurgte Ties med en hyklet Ydmyghed. „Du skal faae den lidt billigere endnu.“

„Endnu billigere. — Veed Du hvad det er at være en ærlig og retsindet Mand, som Du nylig kaldte mig?“

„Veed Du hvad det er at være en fattig Mand, der ikke har det, han kan helde sit Hoved til? — Du ryster paa Hovedet, ja saa er det vist bedst, vi lade den Snak fare. Alt, hvad jeg eier, er den lappede Kofte, Du ser paa min Krop, jeg er gammel og værkbrudten, mine Hænder ryste, de sige, det er af Drik, men det er den haarde Nød, der har Kløer i mig. Det Meste af hvad jeg sparede sammen i gode Dage, hjalp jeg mine Venner med. Resten tog Sygdom og Uheld. Nu vilde jeg bruge den Smule Arv til at tinge mig ind hos min Brodersøn i Hamborg, jeg trænger kun til en lille Krog, hvor jeg kan dø i Fred. — Kjøb den Arvelod, Viben, giv mig for den, hvad Du vil, Du gjør en god

Gjerning. Jeg længes efter at vende Ditmarsken Ryggen.“

„Vil Du komme igjen til Middag, saa skal Du faae mit Svar.“

Lamme Ties saae iveiret, hans magre Ansigt fortrak sig til et spottende Smil. „Naa, Du skal først betænke Dig, saa gaar det, som Reimer Grote sagde, Du er bange for dem.“

„Hvad har Reimer med den Sag at bestille?“

„Han er bleven vred paa mig,“ svarede den Anden undvigende, „han kan ikke glemme, at din Fader var min gode Ven, han forfølger ham i hans Grav, det ærgrer ham, at mit Navn var det sidste, Carsten Peter nævnede i denne Verden.“

„Hvem har fortalt ham det?“

„Din Moder kom og sagde det til mig paa Kirkegaarden, den Dag vi jordede Carsten. — Skal Reimer have Ret, er Du bange for at staa mig bi?“

„Nei, han har ikke Ret,“ svarede Viben heftig. „Jeg vil kjøbe din Arvelod og betale Dig den fuldt ud, saa skal vi siden se, om

de, der har den i Værge, kan nægte mig Pengene.“

Han gik ind i næste Kammer, hentede den Sum, som stod nævnet i Brevet, og stillede den op paa Bordet foran Ties. Den Haltes Øine straaede. Han stod og bukkede, medens Viben talte Pengene, og udbrød i Lovtaler over ham.

„Hellige Jomfru!“ raabte han, „hvor Du ligner din Fader, hans trofaste Øine, hans ærlige Ansigt! det er, som om jeg saa ham lyslevende for mig. — Den Gylden der er vist ikke rigtig god, den ser saa rød ud, men det kan være det Samme. Du vil sove godt inat, for Du har gjort en brav Gjerning.“ — Med denne Forsikring tog han Brevet og skrev paa Foden af det sin Tilstaaelse for de modtagne Penge. Derefter forlod han Stuen.

I Aftenskumringen kom Reimer over til Carsten Peters Bislag og hilste paa Viben, som dennegang modtog ham endnu mere ordknap end ellers. Han lod dog sætte Ølbægere frem og hørte taalmodig paa, hvad Reimer fortalte.

„Har lamme Ties været inde hos Dig idag,“ udbrød Grote pludselig.

„Hvorfor spørger I derom?“

„Han kom hjem til os og talte en hel Del Snak, som hans Vane er, og lovede, jeg skulde faae Nyt at vide, inden jeg gik til-sengs iaften. Jeg fattede ham ikke ret, men hans Spot og Latter spaaede ilde.“

„Han har nok et Arvebrev efter Markus Hebeken Bless?“ sagde Viben.

„Han har saa, men dermed er det ikke stort bevendt.“

„Da har jeg dog kjøbt det af ham og betalt det fuldt ud.“

„Nei, Du har vel ikke, det vil jeg nødig tro, skjøndt hans Ord lod sig tyde saa. Kjøbte Du den Arveret, er jeg bange for, Du gjorde en daarlig Handel.“

„Tag Jer ikke det nær, er Handelen slet, bliver Skaden jo Kjøberens.“

„Hvem veed, hvad der kan komme ud af det? Har Du engang taget Sagen i Haand, vil Du ogsaa se at drive den igjennem, jeg kjender Dig, der vil blive Splid mellem dem, som nu leve i Fred og ikke forlange bedre.

„Hvad veed I derom?“

„Det er jo mig, Sagen nærmest angaar. Der har været Tale om Ties og hans Arv i al den Tid, Du var borte. Den Grisepranger, Markus Hebeken, efterlød ham Penge, det nægter Ingen, jeg har dem i mit Værge og skal udbetale dem, men i mange Aar levede Ties her i Meldorf af Borg og Gjæld, saasnart Folk hørte Tale om Arven kom de til mig med deres Forskrivninger og forlangte, jeg skulde holde tilbage, hvad de havde tilgode. Ties skylder ogsaa mig Penge, jeg har hans Bevis for sex og tredive Tønder Rug, han efterhaanden laante paa Bøn og gode Løfter, han har dertil boet i elleve Aar i det lille Hus, jeg eier nede paa Søndergade, uden at betale en Søsling derfor, det vil jeg gjerne slaa en Streg over, nu hellere end før; men han har laant Penge af Byen, han staar i Gjæld til Folk, der alle have meget at sige, hvordan skal jeg komme tilrette med dem? Gjælden er voxet langt over Arven.“

„Mig synes, I kunde svare dem, at det er een Sag, de Folk har Penge tilgode hos

Ties, en anden, at Ties har Arv at kræve efter Markus.“

„Og dermed tror Du, de lade sig nøie?“

„Maaske ikke med det Gode, men de kan jo blive tvungne dertil,“ svarede Viben koldt og roligt. „Vi vil lade Loven dømme os imellem, for det er, som I siger, fra nu af tager jeg den Sag paa mig.“

„Loven vil dømme dem til Gunst, og Du vil tabe, Viben, lad være at befatte Dig dermed, jeg beder Dig iaften saa bønligt herom. Nu har vi faaet Fred og gode Dage mellem vore Slægter, der er lyst Velsignelse over dem, vil Du lede det til det Onde?“

„Det være langt fra, men jeg vil staa paa min Ret,“ svarede Viben bestemt, „jeg forlanger jo ikke Andet.“

„Og hvis nu Dommen gaar Dig imod, som jeg iforvejen indestaar for, hvad saa? — Tro mig, Viben Peter, der vil kun flyde Ulykke af den Sag, jeg varer Dig for den itide. — Har da min Bøn slet Intet at sige?“

„Bønner skal man ikke regne stort paa,“ svarede Viben med et spottende Smil, „hvad betyde de vel? Jeg har hørt Tale om En,

der kom med Bøn til Reimer Grote, og han lo deraf; jeg kjender To, som vilde have vel-signet ham, hvis han havde lyttet til det, de bad om, han gjorde det ikke, hvorvel det var Liv og Død, den Bøn gjaldt, og der fulgte mange bitre Aars Ulykke efter. — Der sidder brave Mænd tildoms i Ditmarsken, de skal dømme os vor Trætte imellem.“

„Er det din bestemte Villie?“

„Det er min Villie.“

Reimer sad længe og saae ned for sig, der foer et bittert og pinligt Udtryk hen over hans Ansigt, idet han udbrød: „Nu fatter jeg først ret, hvad lamme Ties mente med sin Spot og Latter idag; mere ydmyg var han før, naar han traadte over mit Dørtrin, nær ved at støde Panden mod Gulvet. — Jeg veed ogsaa, det var mindre Sagen, Du tænkte paa, da Du kjøbte hans Arv, og mindre din Lyst til at hjælpe ham, Du gav efter for, end dit haarde Sind, som han opirrede imod mig. Han gaar omkring i Byen og praler af, at Carsten Peter døde med hans Navn paa Læben; jeg har hørt Andre føie til, at din Fader tog Løfte af ham og af Dig i sit sidste Øie-

blik, at hævne den Uret, han bildte sig ind, jeg havde tilføiet ham; men det vil jeg dog ikke tro om Carsten, trods det, der ellers kunde være os imellem.“

„I taler vel, Reimer Grote, sagde Viben smilende, „men Ord har altid været godt Kjøb hos Jer. — Det bliver silde nu og Duggen begynder at falde. — Jeg vil intet Ondt, og ingen Ufred volde, — det er kun en Sag mellem Ties og de Andre, dem skal Loven dømme imellem.“

„Lad den det,“ sagde Reimer sørgmodig.

Viben reiste sig op fra Bænken og blev staaende, som om han ventede, at Reimer skulde gaa, han gik ogsaa, rakte ham Haanden uden at sige mere og vandrede langsomt, med Hænderne paa Ryggen, op igjennem Gaden.

I Meldorf blev dengang enhver Strid imellem Byfolkene dømt af to Borgermestre, hvis Myndighed strakte sig saa langt Stadens Grund naaede. Dersom de stridende Parter vare utilfredse med Dommen, havde de Lov til at bringe Sagen for tolv Raadsherrer, der valgtes mellem Borgerne, og blandt hvilke

otte Stemmer da gjorde Udslaget. Raads-
herrerne Dom kunde igjen forandres af de
otte og fyrretyve Regenter i Heide. I Sager
derimod, som angik Landets Ve og Vel, naar
nye Love skulde fastsættes, Skattepaalæg,
naar det gjaldt om at bestemme sig for Krig
eller Fred, eller som tidligere ved Prøven af
Jernbyrd, lode de Otteogfyrretyve Fogden i
Veddingsted gjøre Opraab til alle Kirkesogne,
hvorefter Ditmarskerne en bestemt Lørdag
kom sammen paa den store Torveplads i Heide,
og et Antal af fem Hundrede Fogder, Raads-
herrer og Regenter dannede der en Lands-
forsamling, som besluttede ved at stemme Ja
eller Nei for Sagen.

Otte Dage efter Samtalen med Reimer
bragte Viben sin Klage for de to Borger
mestre. En Uge senere faldt Dommen, som
gav Reimer Ret til at holde Pengene tilbage,
og til af dem at betale Byen og Byens Folk
hvad lamme Ties havde givet sit Skyldbrev for.

„Dermed nøies jeg ikke,“ sagde Viben,
„vi føre den Sag videre.“

„Dommerne raadede ham derfra, Viben
hørte paa deres Grunde, tav og gik. Nedenfor

Raadstuetrappen mødte han Reimer Grote, han lod, som om han ikke saa ham, men Reimer standsede og sagde:

„I Guds Navn! lad det nu fare med at drive den Sag videre. Tro mig, Ties vilde Dig ikke til det Gode. — Følg med hjem, saa tales vi ved og faae det afgjort i Minde-
lighed, saa Du kan være fornøiet og ikke komme til at lide Tab.“

„Nei,“ svarede Viben, „har jeg engang begyndt, vil jeg ogsaa føre det tilende, jeg forlanger en Dom og intet Forlig.“

Reimer vilde have sagt Noget, men Viben gik og bragte strax Sagen for de tolv Raads-
herrer, blandt disse var Reimer Grote den Ene. Otte Dage gav Loven dem til at raad-
slaa og overlægge indbyrdes, saa skulde de fælde Dom, og Viben blev kaldt op for at erfare, hvad de besluttede.

Den Dag var Raadhuset fuldt besat af Tilhørere. Enhver, som stod Carsten Peters og Reimer Grotes Slægt nær, ansaae det for en Æressag at være tilstede. Det var ikke blot for Interessen, men ogsaa for den personlige Forfængelighed, der kæmpedes; Vi-

bens Navn begyndte at blive kjendt, man omtalte ham og lagde Mærke til ham i Byen; det, at han gjorde den Lammes Sag til sin, gav den større Betydning, end den ellers vilde have faaet, vandt han idag, vilde han ydmyge Reimer, det var en Triumf for den springende Ulvs Venner, tabte han, vilde han udentvivl føre Sagen videre, maaske selv tage Hævn eller give Anledning til Strid, hvem kunde vide det? For at være rede til Alt, havde nogle af de Tilstedeværende fundet det rigtigst at bringe deres Vaaben med og kom fuldt rustede op paa Raadhuset, hvilket ellers var strengt forbudt. Der hvilede en spændt Forventning over Forsamlingen, det var, som om alle disse Mennesker anede, hvor betydningsfuld Dagen skulde blive for begge Parter og de Ulykker, der vilde følge efter den.

Det blev en trykkende Varme, mørke Tordenskyer hang ned over Byen, alle Raadhusets Vinduesluger stode aabne for at skaffe Luft til den talrige Mængde i Salen, hvor Raadsherrerne nu samledes for at afgive deres Stemmer.

Da Viben gik over Torvet, blev han

standset af et vældigt Raab. En høi og bredskuldret Mand med langt, rødt Haar og iført et nyt og skinnende Brystharnisk, kom løbende efter ham. Det var Pavel Seke, Kæmpen fra den Nat, Henrik Zytphen blev ført til Beate. Paa Skulderen bar han en stor og blank poleret Stridsøxe fuld af Skaar og dybe Hug, der mindede om tidligere Bedrifter.

„Godt, at jeg traf Dig,“ udbrød han, „Du ser, jeg er rede til hvad der kan falde for. Nu følges vi ad til Raadhuset. — Jeg har været inde i Vaabensmedens Bod og sat mine sidste Penge i Pant for at laane hans Brystharnisk idag. Den Hallunk! en Gylden vil han drage af for hver en Bule, de slaa i den, billigere mente han, det ikke kunde være, men hvis de kløve Jærnet, saa jeg faar Ulivssaar, skal jeg slippe for at betale. Alle de jeg mødte idag mene, at det bliver til Noget deroppe. Du giver ikke efter, vel! Dømme de Dig til Forlis, gjøre vi Kvalm først med Munden, siden med Næven, det gaar af sig selv.“

„Hvad vil den Snak sige?“ svarede Viben.
 „Der skal ingen Strid være for min Skyld,

Paa den Viis agter jeg ikke at vinde min Sag.“

„Du lader dem da ikke tage din Ret fra Dig,“ sagde Pavel bedrøvet. „Jeg regnede saa vist paa at komme til at røre mig lidt idag, jeg har samlet alle mine bedste Venner deroppe, sikke Mennesker; der er ogsaa nogle lange Æsler af Reimers, som kunde have godt af en Svingom. Du veed, hvordan jeg forstaar at klemme paa, Du har set mig ved Arbeidet. Du vil ikke komme Vand i mit Øl, Viben.“

„Jeg skal sige Dig, hvad jeg vil, og Du faar at rette Dig derefter, Pavel Seke! Om Du gjør Kvalm paa Raadhuset eller løfter Haand mod en Eneste, som gaar derop idag, saa bliver det en Sag mellem os To, jeg stiller mig imod Dig, og Du skal komme til at røre Dig, kan Du tro, — Du har ogsaa set mig ved Arbeidet.“

„Er det dit sidste Ord?“ spurgte Kæmpen, idet han standsede og slog det jernbeslaaede Skaft af Stridsøxen ned paa den brolagte Gade, saa det klang i Stenene. „Vil Du gjøre mig den Sorg?“

„Det er mit sidste Ord, Du kan lide paa det.“

„Saa skal Helsoten tage mig, hvis jeg sætter min Fod derop idag,“ svarede Pavel modfalden. „Kommer jeg først ind, veed jeg nok, hvordan det ender, jeg dyr mig ikke. Kvinden sagde det, da jeg drog hjemmefra imorges, hun kunde se det paa mine Øine. Der er Blod i dem, mente hun.“ Med disse Ord vendte han Viben Ryggen og slentrede langsomt og modfalden hen til Vaabensmedens Bod for at give ham det laante Pantser tilbage.

I Raadhussalen var enhver Plads optagen, Skulder trykkede mod Skulder, fra Væg til Væg saaes kun et bølgende Hav af Hoveder, Viben maatte anvende hele sin Kraft for at trænge igjennem og naae hen til Bænken indenfor Skranken, hvor hans Plads var. Da Raadsherrerne havde samlet sig, traadte Reimer Grote ud af deres Kreds, hævede sin Røst og sagde:

„Siden jeg idag paa Byens og egne Vegne er Part i den Sag, der skal dømmes i,

saa træder jeg tilbage og forlanger en Anden valgt i mit Sted.“

Mod dette Ønske kunde ikke indvendes Noget, det stod enhver af de tolv Herrer frit for at nægte sin Stemme, i saa Fald valgte de Andre en af Borgerne til at træde i hans Sted, og det skete idag. Man saae ogsaa Bartel blandt Raadsherrerne. Hans røde Kinder vare blevne blege, det var øiensynligt, at han befandt sig under Trykket af en pinlig Kamp, jo nærmere det afgjørende Øieblik kom. Hans Blik foer henover Mængden, forsagt og spørgende, som om han søgte Raad og Støtte, uden at vide, hvor han skulde finde dem. Da Viben tog Plads indenfor Skranken, gik han hen til ham og der fandt en dæmpet Samtale Sted mellem de to Brødre, som endte med, at Viben rystede paa Hovedet, og Bartel gik, endnu mere nedtrykt og sorgmodig end før. Idet Raadsherrernes Kreds sluttedes, syntes han at have fattet sin Beslutning, han traadte bort fra dem og udbrød med en Stemme, der rystede af indre Bevægelse:

„Jeg siger mig ogsaa fra min Plads

idag. I komme til at vælge en Anden i mit Sted, jeg vil ikke fælde Dom i min Broders Sag.“

„Du tager feil,“ svarede Vibens klare og rolige Røst, „det er lamme Ties og ikke mig, som her fører Klage. Jeg bringer kun hans Klage for Retten.“

„Jeg kan ikke dømme,“ raabte Bartel og vred sine Hænder. — „Lad mig være fri!“ vedblev han med et bønligt Blik. „Jeg vil ikke dømme!“

„Er Carsten Peters Søn da bange for at sige, hvad han holder for Ret?“ spurgte Viben spottende. „Den Dag, Du første Gang kom herind, gjorde Du Ed for Gud og hellige Mænd at dømme efter dit bedste Skjøn, det skal Du fuldbyrde, nu mere end nogensinde før. — Jeg forlanger af Dig, at Du beholder din Plads og ikke træder tilbage.“

Bartel stod lidt og betænkte sig, hans mægtige Skikkelse syntes at vakle, han vovede ikke at se iveiret, af Frygt for at møde sin Broders bestemte Øine.

„Gaa, Bartel,“ tilføiede Viben dæmpet,

„gaa og døm. Hører Du ikke, de kalde paa Dig.“

„Du vil det,“ hviskede hans blege og skjælvende Læber.

„Gaa,“ gjentog Viben bydende.

Bartel svarede ikke, han traadte ind i Kredsen til de Andre.

Der havde allerede fundet en lang Raadslagning Sted mellem Dommerne, før de viste sig for Mængden. Inde i Salen delte de sig nu efter Sædvane i tre Kredse, fire i hver. Den ene Kreds stemte med Ja, den anden med Nei, det Parti, som den tredie forenede sig med, afgjorde Sagen. Det var saa lidt indviklet som muligt.

En Røst hævede sig fra Dommerne indenfor Skranken: „Vi Fire stemme for lamme Ties.“

»Og vi stemme for Reimers,“ sagde En i de Andres Kreds. — Det tredie Parti overlagde og førte en dæmpet, men levende Samtale indbyrdes. Lidt efter traadte en Mand ud og gik over paa Reimers Side.

„En for Reimer,“ lød det triumferende blandt Tilhørerne.

„Han skylder Reimer Penge,“ sagde En af Vibens Tilhængere.

To Andre fjernede sig atter og gik over i Reimers Kreds. „To til for Reimer,“ lød det atter fra Mængden. — „Brave Folk! — Skyldte de ham ogsaa Penge?“

„De vil maaske laane hos ham imorgen,“ svarede Manden, som holdt med Viben.

„Det kniber for Ulven idag, han viser Tænder.“

„Derfor angriber Du ham helst fra Halen“, lød den Andens Svar.

Reimer havde nu faaet syv Stemmer. Viben derimod kun fire. Bartel stod alene mellem begge Kredse, Alles Øine rettedes paa ham. Længer tilbage støttede Viben sig op mod Skranken, rank og dristig, med et roligt Smil omkring Munden og en dyb Rynke over Øinene, som modsagde Smilet. Bartel saa ikke paa ham, men følte dog, at hans Broder betragtede ham saa skarpt og gennemtrængende, at ikke en Mine, maaske ikke en af hans Tanker undgik ham. Under Indflydelse af dette Blik stod den ærlige Natur bøiet og sammenknuget i den heftigste

Sjælekamp, og det hjælpeløse, klagende Udtryk i hans Ansigt var Aabenbarelsen af alle de Pinsler, han led. Tilfældet vilde det saaledes, at han her ikke blot maatte dømme, men at hans Stemmetilligeskulde gjøre Udslaget i Dommen. Enhver Beslutning stod stille for denne Overbevisning. De Andre ventede paa ham, han hørte sit Navn blive nævnet, Alt drev ham til Handling. Pludselig forandredes hans Ansigt, en bestemt Villie viste sig deri, han vædede de tørre Læber med Tungen og udbrød:

„Jeg stemmer mod min Broder Viben.“

Den Røst, hvormed han sagde dette, lød hul og klangløs, men blev dog hørt til den yderste Ende af Salen. Han vaklede hen over Gulvet, Alt blev mørkt for ham, hans Øine lukkede sig, og han greb med begge Hænder fat i Skranken for ikke at falde.

Et jublende Bifaldsskrig lød fra alle Tilhørerne. Endnu medens dette varede, saae de Viben træde hen til Bartel, understøtte ham og trykke ham heftig op til sit Bryst.

„Det er ret! det er godt!“ sagde han saa høit, at Alle hørte det. „Paa den Vis maatte

Carsten Peters Søn handle. Her har jeg tabt min Sag, men det bliver ikke derved.“

Efter disse Ord hilste han for Dommerne og gik ud fra Skranken. Mængden gjorde Plads for ham, en tæt sammentrængt Række dannede sig paa begge Sider, Alle tav og betragtede ham, kun en Røst hævede sig, idet han gik forbi.

„De sige, Reimer Grote for mange Aar siden vandt over Carsten Peter, idag vinder han over hans Søn.“

„Dengang tog han Faderens Kvinde,“ tilføiede en Anden, „idag tager han Sønnens Penge, hvad vil han tage næste Gang?“

Ethvert af disse Ord naaede Viben, de faldt ned over ham som Kølleslag, en glødende Rødme viste sig paa hans Kinder og forsvandt igjen i samme Øieblik. Han svarede ikke. I Hjørnet af Salen stod Reimer Grote, Viben troede at læse den tilfredsstillede Triumfs Smil i hans Ansigt. Han vedblev at gaa og forlod Raadhuset.

Op paa Dagen opfyldte Himlen sin Trusel fra om Morgenens. Solen forsvandt, Skyerne forsvandt og Lyset forsvandt, Havgusen kom

ind fra Nordsøen, Alt var en tung blygraa Taage, som sænkede sig ned over Byen, og under hvilke Huse, Træer og Mennesker bleve usynlige. — Hvad er Havgusen? Ingen veed at forklare det. I de lyseste Sommerdage kommer pludselig en lille, mørk Sky tilsyne paa den klare Himmel, bestandig fra Nordvest, breder sig, voxer og iler fremad, den sænker sig ned paa Jorden, indhenter Rytteren, Skibet, den flyvende Fugl, det er umuligt at undgaa den. En klam og isnende Kulde følger med, man lukker sig inde, spærrer Døre og Vinduer, den trænger igjennem de tykkeste Mure, man beskytter sig med de varmeste Klædningsstykker, den gennembløder dem, Svalerne søge Skjul, Køerne brøle, staa med ludende Hoveder og vende Ryggen til, Bladene sænke sig, Blomsterne lukkes eller visne, den slapper Alt, forstemmer Alt, virker paa Huden som tusinde Naalestik og efterlader en bitter, saltagtig Smag paa Læberne. Naar en Tid er gaaet, synes dens Heftighed at være udtømt, det bliver lysere i Luften, en sitrende Solstraale bryder gennem Taagen, Varmen vender tilbage, Havgusen

hæver sig, drager videre og med færre Kræfter, jo længere den naaer ind over Landet.

Lidt før Middag kom Bartel gaaende ned igjennem Gaden, langsomt og uden at se iveiret eller hilse paa Venner og Bekjendte, som han ellers pleiede. Han standsede ved Vibens Peters Dør, tog sin Hat af og blev staaende med blottet Hoved nedenfor Bislaget. Enhver vidste allerede at fortælle, hvad der var gaaet for sig om Formiddagen oppe paa Raadhuset, Rygtet har brede Vinger, Vibens tabte, men Bartel vandt, om den Førstes Adfærd var der forskjellige Meninger, om Bartels kun een, hans Navn lød fra alles Læber. Folk studsede ved at se ham tøve udenfor Faderens Hus med blottet Hoved, nysgjerrige Ansigter kom frem i Gjenboernes Vinduer, men det Paafaldende i hans Adfærd blev adlet af den dybe Smerte, hans Aasyn udalte.

„Hvad staar Raadmand her for?“ spurgte en Bekjendt, som gik forbi.

„Jeg venter paa min Broder Vibens,“

svarede han og indlod sig ikke videre med Spørgeren.

Havgusen kom, Folk flygtede skyndsomst ind i deres Huse, lukkede Vinduesskodder og Døre, Gaden blev tom, Bartel stod der endnu, lænet op til Muren, tavs og ubevægelig som en Støtte, med Hatten knuget sammen i begge Hænder.

Viben var ikke hjemme, det varede flere Timer, før han vendte tilbage. Da han saae Bartel, standsede han og sagde; „Hvad vil Du?“

Bartels Røst skjælvde, han strakte Haanden hen imod Viben. „Jeg kommer for at bede Dig om Forladelse,“ hviskede han.

„Hvorfor gaar Du ikke ind?“

„Jeg vidste ikke, om jeg maatte.“

Viben lod til at betænke sig, det kæmpede i ham, han tog Broderens Haand og sagde: „Kom indenfor Bartel, aldrig har Du staaet mit Hjerte saa nær som idag. Vi To vil tale sammea.“ Dermed førte han ham ind i Stuen.

Nanne lyttede bag Viduesskodden, hun havde længe set Bartel ved Bislaget, men

vilde ikke gaa ud til ham. Da de kom ind, stillede hun sig hen ved Kaminen, med Hænderne under Forklædet. Hun ventede ogsaa. Bartel lagde ikke Mærke til hende, hans Øine vedbleve uafbrudt at søge Broderens.

„Er Du vred paa mig,“ stammede han, „jeg kunde ikke Andet.“

„Siig Ingenting,“ udbrød Viben, „det behøves ikke; Du handlede som det skikker sig en af vor Slægt; jeg forliste min Sag hos dem, det er vist, men Folk vil dog tale længer om Carsten Peters Sønner, end om Reimer Grotes Proces. Hvad vil Du mere?“

Der blev lettet en uhyre Vægt fra Bartels Rryst medens Viben talte, Smilet og Lykken vendte tilbage paa hans Ansigt, han drog sit Veir saa dybt, at det høstes i den anden Ende af Stuen. Først nu fik han Øie paa Moderen og vedblev at nikke til hende, medens han svarede: „Jeg har et Ærinde til og kommer for at gjøre en Handel med Dig. Sælg mig den Arv, — vil Du? Jeg betaler tilbage Alt, hvad Du her givet lamme Ties for den, og Enhver, som har hans

Skyldbrev for mere, skal ogsaa nok faa sine Penge.“

„Det synes mig ellers var et godt Tilbud,“ sagde Nanne.

Viben rystede paa Hovedet. „Det kunde jeg gjøre igaar, men ikke idag. Medens vi sidde her, gaar der ridende Bud med Sagen til de Otteogfyrre i Heide, sige de Nei, saa bringer jeg den for Landsforsamlingen, som kommer tilstede paa Lørdag otte Dage.“

„Og hvis den ogsaa siger Nei,“ ytrede Bartel frygtsomt.

En truende Rynke lagde sig om Vibens Pande medens han svarede: „Derom vil vi tale, naar den Tid kommer, de skal dømme først. — Men man maa altid helst se frem for sig, som vor Fader sagde. Skulde det ogsaa gaa mig imod i Heide, saa drager jeg fra Meldorf, jeg kan ikke blive ved at leve mellem disse Mennesker, det maa have en Ende. Hvergang jeg faar Reimers Navn at høre, vil det minde mig om lamme Ties og den Arv og vor Faders Ord og — noget Mere. — Naar jeg gaar forbi hans Hus, ville

de mørke Tanker komme frem i mit Sind. Jeg maa herfra.“

„Du reiser bort,“ gjentog Bartel dybt bedrøvet. „Kan det ikke være anderledes?“

„Det er besluttet.“

„Men Moder bliver da tilbage?“

„Nei!“ svarede Nanne hurtigt og bestemt, som om hun i Forveien vilde afværge enhver Modsigelse. „Jeg maa følge med min Dreng. — Ja, I ere begge To mine Drenge, men han der vil trænge mest til mig.“

„I reise da Allesammen fra mig,“ sagde Bartel, „hvor vil I drage hen?“

„Hvem veed det? Verden er stor nok for os To, — ind i Holsten, op i Danmark, jeg tænker vel, vi finde et Sted.“

„Jeg reiser med,“ raabte Bartel pludselig.

Viben rystede paa Hovedet. „Du bliver, hvor Du er, Dig knytter Baand og Fôrhold her til Byen. Naar jeg er borte, skal Du være Slægtens Hoved, de fik ikke rigtig Held ved at gjøre mig dertil.“

„Hvad vil Du tage Dig for blandt de Fremmede?“

„Det kommer an derpaa,“ svarede han

mørk, „jeg vil handle, som jeg finder ret, og forresten give mig Gud i Vold.“

Bartel sad og hørte til med vaade Øine uden at indvende noget, han kjendte sin Broder og vidste, at Alt, hvad der kunde siges dog ikke vilde være istand til at røkke hans Bestemmelse. „Jeg maa da i det Mindste komme og besøge Jer?“ spurgte han. „Og jeg kommer tidt,“ føiede han til, idet Viben rakte ham sin Haand over Bordet, „det veed jeg forud. Jeg vil længes efter Jer. Mens Viben er borte, synes jeg altid, jeg mangler en Støtte. Jeg lever først ret, naar jeg har Jer Allesammen hos mig. — Vi vare dog saa lykkelige og havde det saa godt, hvorfor kunde det ikke blive ved?“

„Fordi det var bestemt anderledes.“

„Du mener den Kvinde fra Amerswurth. Jeg havde næsten glemt hendes Spaadom.“

„Jeg har aldrig tænkt saa meget paa den som i disse Dage,“ svarede Viben.

„Jeg heller ikke,“ hviskede Nanne.

Aftenen brød frem, de Tre sade endnu ude i Dilen. Nanne deltog ikke synderligt i Samtalen, hun hørte til og havde slaaet For-

klædet op over sit Ansigt. Af og til brød et undertrykt Suk frem derfra og en Lyd, som naar man søger at kvæle Graaden. — Viben talte, Bartel sagde ja til det, han bestemte. Han købte Huset, Jorden, Alt hvad Familien eiede i Meldorf, han modtog Raad, hvorledes han skulde forholde sig som Slægtens Overhoved. Det var for ham, som om han sad ved sin Broders Dødsleie og hørte paa hans sidste Villie. Vibens Stemning, det tungsindige Udtryk i hans Ansigt, det Afbrudte og Bitre i hans tilbagetrængte Røst, bidrog kun til at gjøre Billedet mere levende.

Sagen var altsaa nu bragt for de otteogfyrretyve Regenter, og begge Brødrene droge op til Heide. Det var en gammel Skik dengang, at Parterne Dagen før Dommen falut, skulde gaa omkring til Regenterne for at hilse paa dem og anbefale dem Sagen. Det kaldte man spotvis at gaa Tiggergang, og Viben kunde ikke undslaa sig herfor, hvor meget det end var hans Natur imod, Regenterne, som kom til Byen, boede sædvanlig hos Borgerne i de smaa Huse omkring Torvet, her gik de til og fra hverandre eller mødtes

i Bislagene for at raadslaa indbyrdes. Denne gang var der større Bevægelse i Byen end ellers. De Otteogfyrre havde ladet gjøre Opraab og sammenkaldt Landsforsamlingen i et vigtigt kirkeligt Anliggende, som ikke vedkommer denne Historie. Paa dette Møde gjorde Viben Regning, idet hans Plan var, strax at bringe Sagen for Landsforsamlingen, hvis Regenternes Dom skulde gaa ham imod.

Fredag Aften vare Borgernes Huse besatte med fremmede Gjæster. Enhver af dem havde sit Vaabenmærke malet i stærke og skrigende Farver paa et Skjold, der blev hængt op over Døren, hvor han boede, eller fæstet til en Stang ude paa Gaden, saa Venner og Bekjendte kunde se, hvor de vare at finde. Paa det store Torv foran Kirken, som efter en Beretning skulde kunne rumme titusinde Mennesker, slog de Boder op til Markedet, der blev holdt hver Lørdag, før Dommerne traadte sammen. Piger og Karle feiede Fortov og strøede Grantoppe og Enebærkviste udenfor Dilerne. Enhver havde sin Bestilling. Bartel sad hjemme og ventede og læste i Salmebog, medens Viben gik Tiggergang.

„Nu vil jeg bære mig rigtig besindig ad,“ sagde Viben til sig selv, „komme dem venlig imøde, hvad Slags Folk det saa er, og høre taalmodig paa al deres Snak. Ingen af dem skal faae mig opirret med min gode Villie.“

Den Første han besøgte var en af Carsten Peters gamle Venner. Manden tog venlig imod ham og bød ham Plads hos sig ude i Bislaget. — „Det er en vanskelig Sag, Du har for,“ bemærkede han og rystede paa Hovedet. „Der staar mange imod Dig, og næsten Alle af min Slægt holde med Reimers, saa jeg veed ikke, hvad jeg skal sige til det.“

„Stemmer I da efter Slægt og Venskab?“ spurgte Viben heftig, og glemte allerede i første Øieblik, hvad han nylig havde besluttet.

„Jeg stemmer efter Ret og Billighed,“ svarede Manden, „det er jeg bekjendt for. Desuden var din Fader min gode Ven, han gjorde mig engang store Tjenester, men Reimer Grote er ogsaa brav, jeg slaar mangan god Handel af med ham; der er Ingen, som betaler bedre Priser for mit Korn. Kniber

det imellemstunder for Penge, er han ogsaa villig til at laane.

„Ja, og da nu Carsten ikke kan købe Korn og ikke kan laane Dig Penge, saa er en levende Hund bedre end en død Løve, som Ordsproget siger.“

Den Anden smilede, han fattede ikke Meningen af disse Ord og gjorde sig heller ikke den Uleilighed at tænke over dem. „Netop,“ svarede han hen i Veiret, „det er just hvad jeg mener. Man vil nødig lægge sig ud med gode Venner, de kan blive En til Nytte, før man tænker det. Du forstaar mig nok.“

„Det forstaar jeg godt,“ sagde Viben. „Noget for Noget. Du er Handelsmand og sælger din Stemme, som Du sælger dit Korn, til den, der betaler bedst. — Farvel!“

I det andet Sted laa Manden og sov. Da Viben traadte ind, reiste han sig overende paa Bænken og støttede Hænderne paa sine Knæ. „Hvad vil Du?“ spurgte han og gabede.

„Jeg vil anbefale den Sag til Dig, som Du skal dømme i imorgen.“

„Naa, saa det vil Du. Ellers er det sært, Du kommer til mig derom, Viben, Carsten Peters Søn. Din Slægt og min pleie helst at gaa afveien for hinanden, Der var nu det med de Faar, som løb over paa Meldorf Grund, og som din salige Fader fik mig til at bøde svære Penge for, jeg glemmer det aldrig og svor ham Torden og Lynild til, men hvad gjør det? — Derfor vil jeg alligevel handle efter bedste Skjøn, det er saa ligefremt, Retten maa have sin Gang. Det siger jeg dog forud, jeg holder med Reimer. Jeg ser hverken paa Gunst eller Gave, men vi skal nok lave det saadan, at Du faar Nei imorgen, og at det bliver din Fader dyrere Faar, end de bleve mig. Det kan Du lide paa.“

„Jeg maa trøste mig med, at Du er ikke den Eneste, som skal dømme.“

„Det er vist, men den, jeg siger Nei til, sige ogsaa alle mine Nei til, Folk sætte Pris paa mig, maa Du vide, og jeg har rare Gaver til at tale for dem, jeg synes om. Er jeg ikke den første af de Femhundrede, saa mener jeg nok, jeg tør regne mig som den Anden

i Tallet, --- idetmindste som den Tredie,“
føiede han mere beskedent til.

„Det tror jeg ogsaa,“ sagde Viben, „regn Dig baade til den Anden og Tredie, der følger jo to Nuller efter det første Tal i Femhundrede.“ Han vendte Manden Ryggen og gik.

I det næste Sted fandt han en stor Forsamling siddende omkring et Bord, hvorpaa Øl- og Vinkanderne gik flittig rundt. Reimer Grote og Landsskriver Gynther vare tilstede i Kredsen. Da Viben traadte hen til Bordet og nævnede sit Ærinde, opstod der almindelig Tavshed i Stuen. En af Mændene reiste sig op fra Bænken og sagde:

„Mit Navn er Hans Schwien, om Du ellers kjender det. Du sloges en Nat med min Fader, som er død, og jeg hørte Dig raabe paa, at vi kun vare at træffe mellem Skarnet. Hvorfor søger Du mig da iaften?“

„Om jeg havde Ret dengang, kan Du jo gjøre alle de hæderlige Mænd, som her ere tilstede, det samme Spørgsmaal. Bor Du i Skarnet, Hans Schwien, er Du for dybt nede til, at jeg vil have med Dig at bestille.“

„Og mig da!“ spurgte en Anden. „Jeg

stammer fra Jerren Selves, ham din Moders nære Slægt drev fra Curt Videriks Gaard. — Mig søger Du vist heller ikke.“

„Jeg undrer mig over, at Du tænker paa det nu, da Du skal dømme i min Sag. Vor Slægt havde dog ingen anden Skyld mod din, end at de hængte den Mands Billede op i en Galge, som stjal den evneløse Enkes Penge. Regner Du Dig til ham, saa sidder jo Tyvens Slægt tildoms i Morgen over en ærlig Mand.“

Der opstod en forfærdelig Larm efter disse Ord, Jerren sprang over Bænken og rev en af Øxerne ned fra Væggen, men Viben blev rolig staaende og sagde: „I se nok, jeg kommer uden Vaaben, lad derfor den Strid fare, til vi mødes igjen, maaske Du saa har mindre Lyst til at slaas end iaften.“

Da Reimer og Landskriveren atter havde bragt nogen Ro tilveie, vendte Gynther sig om mod Viben og sagde: „Hvem er den Mand, som ukaldet vover at trænge sig ind i vort Lag? Jeg tror, han gjør bedst i at gaa sin Vei igjen.“

Viben var efter efterhaanden bragt i en Tilstand af Ophidselse, der lod ham glemme

enhver Tanke paa det fredelige Forsæt, han nylig havde fattet. Fra alle Sider i Kredsen mødte han spottende og haanlige Blikke, man lo ad ham og talte højt om ham. Furen traadte frem over hans Øine, Aarerne i hans Pande stod spændte. „Jeg maa have set Dig et Sted før,“ tilføiede Gynther, „jeg mindes ikke hvor, men dit Ansigt forekommer mig bekjendt.“

„Ja, vi To har mødt hinanden tilforn,“ svarede Viben. „Det var den Nat, de Mordere gik til Heide og brændte Henrik Zytphen paa Munkebjerg, Du var i deres Spids og førte dem, Du og Prior Augustinus. Munken er det gaaet tilbage for. Da vi antog Luthers Lære, vendte Folk ham Ryggen og joge ham bort fra Klosteret. Jeg saae ham paa en af mine Reiser flygte ud af Landet. I Meldorf gik han med Præster og Kordrenge i Følge, da han listede over Grænsen, fulgte kun een Mand, det var den spedalske Dreyg Jødeken, han løb bag Munken, lo og gjorde Støi med sin Skralde. — Augustinus har faaet sin Straf. — Dig venter den paa endnu.“

„Tal dog besindig!“ sagde Reimer Grote dæmpet, idet han traadte hen til ham. „Du fortæller om dine Reiser her, Du har maaske set meget, men ikke lært meget paa dem.“

Viben gjorde et Skridt tilbage for at undgaa Reimers fremstrakte Haand. „Noget har jeg dog set, mens jeg drog af By, som jeg mindes endnu. Fra Schalkholz til Tellingsted reiste jeg, der stod at læse paa en Sten:

Claus Grote

slog hyr syne Broder zu Tode.

„Var Claus Grote ikke Reimers Fader?“ tilføjede han spottende.

Under den almindelige Bevægelse, dette Spørgsmaal vakte, satte Viben sin Hat paa Hovedet og forlod Stuen.

„Saa ikke mere for iaften,“ sagde han til sig selv ude paa Gaden og tørrede Sveden af sin drivvaade Pande.

Bartel stod i Døren og ventede med ængstelig Utaalmodighed. „Hvordan gik det?“ spurgte han, og søgte at læse sit Svar i Broderens Ansigt.

„Jeg havde ikke rigtig Held med mig,“ sagde Viben.

Om Aftenen sad de to Brødre i Bislaget og saae ud paa Folk, som gik forbi. Det begyndte at blive silde, da der kom en Mand hen imod dem, indhyllet i en lang Kofte. Han gik op og tog Plads paa Bænken foran Viben. Da han slog Koften tilbage, kjendte de Reimer Grote.

„Jeg kommer igjen,“ sagde han, „skjönt Du ventede mig vist ikke, efter de haarde Ord, Du lod falde deroppe. — Nei, bliv siddende, Viben, og lad os tale sammen som to retskafne Mænd, der sætte større Pris paa at jævne deres Sag med Ord end med Vaaben.“

„Retskafne Mænd handle ikke som I og Eders gode Venner i Forsamlingen,“ svarede Viben. „De vende den Mand Ryggen, som beder om, hvad de ikke kunne give, men de haane ham ikke.“

„Der faldt haarde Ord,“ svarede Reimer, „de havde Uret, ja vist! men Du æggede dem. Lad Enhver svare for sig, jeg vil ikke tage de Andres Skyld paa mig. Din Slægt laa i Strid med Hans Schwien, den havde gammelt Fjendskab mod Jerren Selves, men hvorfor skulde jeg undgjælde derfor? Jeg vilde jo

dog kun vende det til Godt for Dig. — Der er Noget, Du har imod mig, Viben, nægt det ikke, er det din Faders Sag, er det hans Raad, Du følger, eller er det Andres? Du vil hævne Dig, tage gammelt Nag op paany, hvorvel jeg har gjort Alt for at faae Dig til at glemme det. Du saae Dig om efter en Leilighed, da kom Ties med sin Arv haltende Dig imøde. Du troede slet ikke paa den Sag, det har Du aldrig gjort, dertil var Du for klog, det var en Sten, Du fandt undervejs for at slaa mig med, og Du tog den op. Er det nu ogsaa Dig værdig, den Maade at hævne sig paa? Det er lidt, det er smaat, Viben, for smaat, synes mig, for Dig. — Følg mit Raad og hør min Bøn, vi ere To om at bede her, for jeg kan se paa Bartels Øine, at han tænker ligesom jeg, tag mod den aabne Haand, jeg byder Dig iaften, Du skal faae Forlig, paa hvilken Maade Du selv vil. I den Strid, vi føre her, sigter Du paa mig, men rammer kun Dig selv.“

Viben havde siddet med sænket Hoved og hørt paa Reimer, hans Ansigt forraadte Intet, det var ham altid en lydige Tjener, som

kun fortalte hvad han tillod. Da Reimer tav, svarede han:

„Jeg tror nok, at min Sag er en Sten, som ligger Jer iveien, hvem den rammer, faae vi først at se imorgen, naar Dommen falder, og jeg vil have en Dom, har jeg sagt, og intet Forlig med Jer.“ Han reiste sig og forlod Bislaget uden at agte paa Bartels fremstrakte Haand, som søgte at holde ham tilbage.

Næste Dag var Heide fuld af Larm og Bevægelse. Om Morgenen begyndte Markedet og varede som sædvanlig til Middag, derefter blev Retten sat af de otteogfyrretyve Regenter, og dennegang skulde tillige Landsforsamlingen fælde Dom i den Sag, for hvilken den var indkaldt. Det store Torv myldrede af Mennesker, man saae en Mængde fremmede Ansigter rundtom, som ellers sjældent lode sig tilsyne i Byen, Folk oppe fra St. Annen af de ansete Russebiller, som hørte til Carsten Peters Slægt, Skibsbyggere og Sømænd ovre fra Bysum, der havde været Venner med gamle Skipper Delf og nu stode paa Reimer Grotes Side. De forskjelligste Udtryk laa i alle disse Aasyn, Uro, Tvivl og Ængstelse, naar de tilhørte Vi-

bens Venner, Overmod og Triumf, naar de holdt med Reimer. Da Klokken ringede, flyttede Markedsfolkene deres Boder og Borde tilside, og Dommerne viste sig paa en ophøiet Plads, der var dannet foran Kirken. Alle trængte frem for at naae hen i deres Nærhed. Paa et givet Tegn af Landsskriveren kom en Mand tilsyne med en stor Tromme, slog Hvirvel og raabte, at nu var Retten sat i Heide, og at Enhver, som i Ord eller Gjerning forstyrrede den, havde at bøde tolv lybske Mark efter Landsbogen. Samme Bestemmelse udraabte han under en ny Trommehvirvel paa alle fire Hjørner af Torvet.

Medens dette fandt Sted, drog en Skare ældre og alvorlige Mænd ind over Pladsen. Deres Anfører red paa en høi, hvid Hest, og i ham kjendte Alle Viben Peter. Toget trængte sig langsomt og høitideligt frem gennem Mængden, som villig gjorde Plads, til det naaede op foran Skranken, hvor Raadet var samlet. Enhver af disse Mænd bar Carsten Peters Vaabenmærke, den springende Ulv, anbragt saa synligt, at det strax faldt i Øinene. De holdt sig samlede omkring Viben, rolige

og forventningsfulde og toge ikke Del i de Andres Samtaler. Da Kredsen havde lukket sig efter dem, kom en anden Hob tilsyne med Støi og Latter og udfordrende Ord, vilde og tarveligklædte Skikkelser, væbnede med de forskjelligste Vaaben. En høi og bredskuldret Kæmpe, hvis lange, røde Haar strittede ud til alle Sider under Hatten, gik foran dem med en bredbladet Øxe paa Skulderen. Det var Pavel Seke. Hans Ansigt perlede af Sved, det var blodrødt af Anstrengelse, hans Klædning fuld af Støv ligesom Folkenes, der fulgte efter ham, Alt tydede paa, at de havde tilbagelagt en lang Vei den Dag og ilet for at komme tidsnok. Pavel Seke og hans Mænd bleve ved at arbeide sig frem, til de naaede op mod Skranken, her sloge de en Kreds om Viben og hans Følge, derefter saa Pavel hen paa Mængden med et veltilfreds Smil, tørrede Panden og tog Plads nede paa Jorden. Idet hans Blik mødte Vibens, nikkede han og pegede med Tømmelfingeren om paa sine Folk, men Viben lod som om han ikke saa det.

Solen skinnede ned over Torvet, gød sit Lys over alle disse stirrende, lyttende, for-

ventningsfulde Aasyn, Luften var straalende, klar og gjennemsigtig. Viben alene med sin tavse Skikkelse, tankefulde, uigjennemtrængelige Pande, dannede en Skygge i dette Lys. Han var synlig for Alle, saaledes som han sad der, og alle Blik vare rettede paa ham. Hans Hest stampede og skrabede i Jorden, som om den vilde fremad, den tyggede paa sit Bidsel. Han lod ikke til at ane den Opmærksomhed, han var Gjenstand for, Udtrykket i hans Ansigt vedblev at være koldt og bestemt. Da Reimers Venner kom frem blandt Dommerne, rynkedes hans Pande, han lod Haanden glide henover den, Rynkerne forsvandt, den blev atter tavs og rolig som før. Under Stilheden, der herskede omkring ham, hævede han sig i Stigbøilerne, vinkede med Haanden og udbrød:

„Jeg har Sag idag og er kommen for at høre min Dom. De mest Ansete af vor Slægt tog jeg med mig, for at de Alle skulde være Vidne til, hvordan Retten pleies af saa hæderlige og kyndige Mænd som dem, jeg her ser tilstede.“ Med disse Ord blottede han sit Hoved og bøiede sig dybt og hilsende mod

Skranken. „Som I se, have vi lagt Værge fra os og komme ubevæbnede for Eder, vore Navne ere ligesaa vægtige som Vaaben, mente vi, og Rettens Majestæt hviler over dette Sted, det sømmer sig ikke at træde den nær med væbnede Hænder. Gud være med Eder, dømmer mig nu efter bedste Formue.“

Hans Stemme var klar og gjennemtrængende og blev hørt af Alle, de dæmpede Bifaldsyttninger, som løde omkring ham, vidnede ogsaa om, at han havde gjort et gunstigt Indtryk. Man undrede sig kun over den dødelige Blegghed i Vibens Ansigt, da han tog Hatten af. Forklaringen herover fik de først senere.

Raadsforsamlingen varede ikke længe, da den var tilende, traadte Landsskriver Gynther ud af de Otteogfyrretyves Kreds, bøiede sig frem over Skranken og vinkede til Tavshed. Hans Øine fæstede sig ufravendte paa Viben, idet han raabte:

„Retten dømmer til Gunst for Reimer Grote. Lamme Ties har tabt sin Sag, og Dommen lyder som den, det agtbare Raad allerede fældede i Meldorf.“

Viben hørte til uden at forandre en Mine. Da Gynther tav, hævede han sit Hoved og sagde: „Jeg tager ikke den Dom for god og bringer min Sag for Landsforsamlingen, som her er tilstede.“

„Det kan Du,“ svarede Gynther, „om Du ellers vil vinde Noget derved.“

„Det faar Landsforsamlingen og ikke I at bestemme.“

Gynther smilede og drog sig tilbage. Viben ventede.

Medens Dommerne raadsloge, ophørte for en Stund den almindelige Tavshed, som hidtil var bleven iagttaget. Henover Torvet lød den utydelige Summen og Larm, som opstaar, naar forskjellige Stemmer tale paa engang i det samme Rum. Imod hvad der ellers pleiede at være Tilfældet under Uheld, syntes Kredsen af Vibens Venner at blive større og tættere omkring ham, efterat Dommen var falden. Han deltog ikke i deres Samtaler, blev holdende tavs og ubevægelig paa Stedet uden at forraade den Storm, der rasede i hans Indre, alene hans Skikkelse var en truende Paamin-delse for de fem Hundrede båg Skranken.

Pavel Seke reiste sig trevent og langsomt op fra Jorden, først strakte han sine vældige Lemmer og gabede, dernæst kastede han Øxen med de mange Skaar over Skulderen, idag var den dobbelt saa blank som ellers, han satte Albuerne frem og borede sig med en uimodstaaelig Magt ind i Kredsen, til han naaede Vibens Hest.

„Du ser, jeg er paa Pletten,“ sagde han. „Vi vare nær komne forsilde, men jeg maatte først hen og banke dem sammen fra Øst og Vest, de Karle, jeg kunde stole paa, siden havde vi en slem lang Vei herop til Heide. — Der bliver nok lidt at bestille idag, tror Du ikke?“

„Hold Dig bare rolig,“ svarede Viben, „Andet faar Du ikke at bestille.“

„Djævelen staa i din Sagtmodighed,“ sagde Pavel skuffet, „men dine Øine tale alligevel et andet Sprog end din Mund, Viben Peter. — Sig blot et Ord, naar det skal gaa løs, et Vink, blink bare med dit ene Øie, saa er jeg der, saa faar de det.“

Viben tav og saa hen til en anden Side. Pavel slentrede tilbage til sine Folk, rystede

paa Hovedet og lagde sig ned paa Jorden blandt dem.

Der blev atter kaldt til Stilhed fra Skranken, og Landsskriveren kom frem. Samtalerne ophørte, Alle tav, Alle lyttede, nu skulde det sidste, det endelige Ord falde, som afgjorde Sagen. Gynther lænede sig ud over Rækværket og raabte med al den Kraft, han kunde lægge i sin Stemme:

„Det svarer Landsforsamlingen Viben Peter, siden han gjør sig til Talsmand for lamme Ties, at den ikke vil have med hans Sag at bestille.“

Viben drog en stor Foliant ud fra sin Kofte, hævede den iveiret og raabte: „Landsforsamlingen har Uret, her holder jeg Dittmarskens Lovbog i min Haand, efter den forlanger jeg at dømmes.“

„Det bliver ved, hvad der er bestemt,“ erklærede Gynther.

„Er det Jeres Mening, I Dommere?“ raabte Viben og strakte Haanden ud mod Skranken. Et almindeligt Ja høstes fra den tætte Kreds af Hoveder deroppe. — „Er det

Jeres Mening?“ gjentog han, og atter lød Bekræftelsen ham imøde.

Han tay lidt og syntes at overlægge. „Siden I nu afviser min Sag og nægter at dømme, som Landets Lov byder, saa hør, hvad jeg har at svare: jeg er sket Uret, I dømte, som I vilde, ikke, som I skulde, I vare mine Fjender og sammensvore Jer imod mig. Havde I været to eller tre, saa kunde jeg tumle Jer, vare I fem, gik det maaske ogsaa an; men I ere fem Hundrede, jeg kan ikke magte saamange. Jeg siger mig da fri fra Ditmarsken, jeg vil ikke have mere med det at bestille, ikke bo eller bygge her, jeg erklærer mig fra denne Stund for hele Landets Fjende, og der skal være Krig og Ufred mellem Jer og mig paa hver en Vei og Sti vi mødes.“

Dette raabte han roligt, langsomt og bestemt og med et Blik, der bekræftede, hvad hans Mund forkyndte.

Et almindeligt Brøl lød hen over Forsamlingen. Enhver vidste og havde hørt Exempler paa, hvad disse Ord betydede, og Vibens hele Personlighed egnede sig kun til at give dem

endnu større Eftertryk. Det bølgede gennem Torvet som et Hav i Oprør, Trængslen foran Skranken tiltog, Øxer og Spyd hævedes af Folk, der bare den springende Ulvs Mærke. Pavel Seke hylede af Glæde, der var pludselig falden en Lysstraale, et Haab over ham. Den Jernmur af dragne Vaaben, som omgav Viben, var en levende Forklaring over hans Ro og Kulde, medens han udstrakte sin Haand og raabte paa Stilhed for at høre hvad Gynther gjorde Tegn til at ville sige.

„Du erklærer Dig for Landsfjende,“ ytrede han, „har Du ogsaa overveiet, hvad det betyder? — Frist til Solnedgang giver Loven Dig, efter den Tid staar Du udenfor Ret og Sikkerhed. Hvad Du eier af Gods og Midler, saalangt vort Herredømme over Geest og Marsk strækker, er taget fra Dig, Du kan ikke arve og ikke skifte, din Faders Lod hører Dig ikke til, dit Hus er ikke mere dit.“

„Jeg eier hverken Lod eller Hus,“ svarede Viben.

„Du er da fra nu af erklæret for en lovløs Mand, dit Skjoldmærke er brudt, dit Navn slettet ud blandt vore Slægter; Ingen kjendes

mere ved Dig, hvor Du træffes paa Gade og Vei, i Hus eller Kirke har Enhver Ret til at bære Vaaben imod Dig og slaa Dig ned, og det skal regnes ham for en hæderlig Gjerning at forrette.“

„Føi til, ifald han magter det,“ raabte Viben haanligt. „Der skal mere end Ord til for at gjøre mig bange. — Hør nu ogsaa det lidet, jeg har at svare: Fordi I dømte efter Gunst og Venskab og ikke vilde følge Landsbogens Bud, har jeg sagt mig fra Eder, hvad det betyder, veed jeg; men I veed det ikke, og den Mand, som nylig lyste mig Alverdens Ulykker paa Halsen og nu staar og griner, fordi han har fem Hundrede bag ved sig, vilde ikke finde et Musehul lille nok til at krybe ind i, hvis han var alene med mig. — I har havt Ret idag, jeg skal bevise, I har Uret imorgen. Vogt Jer, Dommere! den, som truer her, han slaar til. Løs Hunden for din Dør, Hans Schwien, og stæng vel for Dig om Natten, naar det banker paa og ramler sammen om Dig, er det mig, som er paafærde. Tæl dine Skibe, Volf Harpyt, blive de borte paa Havet, er det ikke Sø eller Storm, men

mig, der brød dem. Duk Dig, Reimer! duk
 Dig! bedre var nu dit listige Hoved forvaret
 under en Hue af Jern end under de graa
 Haar. Sluk Jeres Ild, jeg skal faae den til
 at brænde igen, smed Vaaben og rust Jer,
 veifarende Mænd! I vil have dem nødig paa
 hver en Sti til Landet eller fra Landet. — I
 har brændt Præsterne, dræbt Ridderne, haanet
 Kvinderne, der kom og tiggede om deres Lig,
 I har hørt Jammerskrig overalt i Marsken og
 leet deraf, ret nu skal I faae andre Skrig at
 høre, som I skal komme til at græde over.
 Luk for Havnen, gjem paa Skatten, sluk
 Jeres Lys, at det ikke viser Vei, det skal lidt
 nytte. — Spørge I, hvem der tog, hvem der
 slog ned, hvis den Haand var, som faldt
 tungt over Jer alle, saa tænk paa idag, og
 nævn mit Navn. — Enhver, som er tilstede,
 hører mine Ord, Gud hører dem, hans Straf
 skal ramme mig, hvis jeg lader det ufuldbragt,
 jeg her har lovet —.“

Noget, der lignede Frygt og Gysen, gik
 over den hele Forsamling, mens Viben talte.
 Mængden syntes at vige tilbage, der dannede
 sig efterhaanden en aaben Plads mellem ham

og de Andre. Han blev holdende, ene mod Tusinde, han slængte sin Haan henover alle disse Mænd med let vakte Lidenskaber, og som saa at sige alle vare fødte med Vaaben i Haand, han var indenfor deres Armes Længde, de vedbleve at tie, han truede, det var dem, der syntes at frygte, hans Ord gjorde Luften kold omkring dem.

Kun engang bølgede dette Hav, som om det vilde lukke sig sammen over ham, et Brøl, der lignede en Skare Rovdyrs, lød henover Pladsen, Vaaben og Skjolde bleve hævede; men i samme Øieblik var Viben omgivet af en Skare Venner, hvis truende Holdning beviste, at de Alle havde isinde at gjøre hans Sag til deres.

„Fred!“ raabte de og stillede sig mod den fremtrængende Mængde, „Fred! til Solen gaar ned, saa lyder Loven.“

Det blev atter stille, Kredsen drog sig tilbage igjen, og Viben holdt i det aabne Rum, som om Intet var hændet. Kun een Mand blev staaende ved hans Side, det var Bartel, han knugede sine Hænder sammen om hinanden, hans Hjerte gjemte paa en Forud-

følelse af alle de Ulykker, denne Dag vilde fremkalde.

Lidt efter vendte Viben sin Hest bort fra Skranken og ledede den henover Torvet. Mængden gjorde villig og stiltiende Plads, Ingen hilste ham, Ingen fulgte ham mere, ikke engang Pavel Seke, han red alene. — Ditmarsken havde tabt en Borger, Mørket vundet en Sjæl.

Hjemme i Meldorf stod hans Moder og ventede i Døren. Hvad hun led den Dag, fik aldrig Nogen at vide, det er ogsaa umuligt at beskrive Udtrykket af den Angst, Frygt og Forventning og alle de Overgange fra Haab til Tvivl, som hendes Ansigt vexlede imellem, da hun saa sin Søn komme ridende op ad Gaden.

„Hvordan gik det saa?“ spurgte hun frygtsom og skjælvende og søgte at læse sin Dom i et Aasyn, der Intet fortalte.

„Jeg reiser min Vei,“ svarede han undvigende, som om han undsaar sig for at lægge hele Ulykkens Byrde paa denne hengivne Sjæl. Men Nanne kjendte ham og tog ikke fejl, hendes Hoved bøiede sig ned mod Brystet,

som om hun havde modtaget et dødeligt Slag, Hænderne knugede sig sammen om Forklædet, medens hun tav og kæmpede.

„Saa er det vel bedst, jeg pakker Resten af vort Tøi sammen?“ spurgte hun.

„Er det da bestemt, at Du følger med, Moder? Du skulde hellere blive her tilbage, det er en slem, trang Vei, der ligger foran mig.“

„Hvormange milde Øine har Du til at se paa Dig underveis foruden mine?“ spurgte hun.

„Saa lad os da reise, siden Du vil det,“ svarede han.

Nyheden spurgtes hurtig omkring i Byen, Enhver, som vendte tilbage fra Heide, bragte sin Fortælling med. Folk samlede sig i Klynger foran Carsten Peters Hus, de saae Viben komme ud med en Øxe og hugge Vaabenmærket bort, som sad over Døren. Inde i Stuen gik Nanne omkring og traf de sidste Forberedelser til Reisen. Viben satte sig paa Bordet, slingrede med Benene og saae frem for sig uden at tale. Bartel krøb sammen i en Krog og græd høit.

„Jeg hører vel snart fra Jer,“ stammede

han, „ikke sandt! Fordi I reise, glemme I mig ikke.“

„Det var vist bedst, Du aldrig hørte mere fra mig,“ svarede Viben.

„Nei, nei! det holder jeg ikke ud.“

„Du skal nok faa Hilsen fra mig. — Men Klokken er mange, nu falder Aftensolen hen over Bagerens Skorsteen, om lidt gaaer den ned, og vi skal jo være borte forinden.“

„Jeg vil med Jer, jeg vil med Jer,“ stønnede Bartel. „Meer end Hanne, Gods og Gaard ere I mig dog, jeg kan ikke leve Jer foruden.“

Viben vendte sig om mod ham. „Du bliver, hvor Du er,“ svarede han bestemt, „din Vei er ikke min, Du er fra nu af Slægtens Hoved og skal vare paa den, Du har Fred i dit Hjerte, jeg har kun Hævn i mit. Siig Intet! det maa være saa, min kjære Broder. Farvel!“

Hestene bleve førte frem, Viben hjalp sin Moder op paa den ene og steg op paa sin. Venner og Bekjendte hilste dem, han lod, som han ikke saae det, de strakte ham

deres Hænder imøde, han rystede med et sørgmodigt Smil paa Hovedet.

„Vi maa nu ikke mere kjendes ved hinanden.“

Bartel havde fulgt dem ud i Bislaget, han skjulte sit Ansigt og støttede sig til den ene Pille. „Guds Fred med Dig!“ raabte Viben, idet han vinkede hen imod ham og red bort. Nanne talte ikke, hun havde draget Kaabens Hætte op over sit Hoved. Mængden gjorde Plads og lod dem ride. Solen var i Begreb med at gaa ned, og den givne Frist var dermed tilende. Da de kom op i Gaden, holdt Viben et Øieblik stille og saae tilbage paa sit Barndoms Hjem. Hvad laa der ikke i dette sørgmodige og dvælende Blik.

„Dengang Folk sidst stod stille udenfor vort Huus, jordede vi vor Fader,“ sagde han, „idag er det min Ligfærd, de komme sammen til her. Jeg er ellers bange for, jeg faaer ingen rigtig Fred i min Grav,“ tilføiede han spottende. „Jeg vil vist spøge for dem.“

Lidt efter lukkedes Byens Port efter de to Ryttere. Da Nanne kom et Stykke frem,

hævede hun pludselig det sænkede Hoved, vendte Hesten tilbage og løste sit Forklæde.

„Den Meldorf By har kun været mig et kummerligt Hjem i mange Aar,“ raabte hun. „Nu ryster jeg alle Sorger og Minder fra mig, som jeg her ryster mit Forklæde.“

Med disse Ord kastede hun Klædet og lod det flagre hen ad Veien.

Otte Dage efter var der Marked i Meldorf. Folk kom ind fra Landet for at slutte Handeler, Hovedgaden ventede dem og havde smykket sig med de mest tillokkende og iøjnefaldende Gjenstande for at paakalde deres Opmærksomhed. Fortovene vare skjulte af Lerkar, Pander og Potter, som Grydemændene bragte fra Jylland. Længere nede paa Gaden stod Bord ved Bord, bedækket med Hørgarn og Dreiler, med Gjortlervarer eller Skotøi, Klægspader og andre Markredskaber. Det største Tilløb fandt dog Sted omkring Bissekræmmernes Boder, hvor flagrende Silkebaand,

stribede Bændler og uægte Guldsmykker straa-
lede Enhver imøde.

Om Formiddagen, da Handelen gik liv-
ligst, og Mængden var talrigst, kom en Folke-
hob bærende med en død Mand igjennem
Gaden og standsede udenfor et stort Huus,
ikke langt fra Dominikanerklostret, hvis Munke
vare blevne fordrevne, da Luthers Lære vandt
Tilhængere i Landet. I Huset boede en Mand
ved Navn Jost Jerremen, rig og anseet, hvor-
for han ogsaa var bleven valgt til Borg-
mester i Meldorf. Ovenfor hans Gadedør
hang en uhyre stor og kunstig forarbejdet
Nøgle, som skulde betegne, at han tillige var
Smed.

Da Skaren naaede hans Huus, lagde de
den Døde ned paa Gaden og bankede heftig
og gjentagne Gange paa Døren. Jerremen
kom ilende ud fra sit Værksted med Skjød-
skindet paa, Armene blottede op til Skulderen
og sværtet omkring Næsen af Trækul.

„Hvad er der paafærde, Godtfolk! I
dundre jo, som om I vilde rive Huset ned,“
raabte han og traadte forbavset et Skridt

tilbage ved Synet af den døde og blodige Mand.

„Det er paafærde, at Markedsfolk, der droge igjennem Hademarschen i Formiddags, har seet Gaden spærret af tolv væltede Vogne, som kørte med Korn herinde fra Meldorf. Hestene laa dræbte foran dem, Kudskene slagne tilskamme, Sækkene skaarne sønder, og der stod en Mand paa Stedet og grinte og raabte: Marskfolkene brændte Jeres Huse, kom nu og tag deres Korn istedet.“

Denne Beretning blev raabt Borgmestren imøde af ti forskjellige Stemmer, og idet den ene søgte at overdøve den anden. Jerremen stod lidt og grundede dybsindig, tog sig til Næsen og gjorde den endnu sortere, før han udbrød:

„Det er en slemme Sag den; men vi maa gaa ordenlig tilværks, og jeg vil hente min Skrivetavle, at jeg kan tegne Eders Forklaring op.“

Han gik ind i Huset og vendte tilbage i en mere værdig og sømmelig Dragt, med en stor og hvid Krave om Halsen og et Ansigt, der var bleven blodrødt under Anstrengelserne

for at befri det for Kulstøvet. Imidlertid tiltog Mængden udenfor Huset, nye Hobe viste sig, Gaden blev sort af Mennesker. Enhver søgte at naae hen til Borgmesterens Trappe.

„Hvad er det saa, I har at melde?“ sagde Jerremen, „og hvorfor bringe I den dræbte Mand hen til mig? Jeg kan sørge over, at han er død, men I forlange vel ikke, jeg skal gjøre ham levende igjen.“

„Plads!“ raabte en Stemme, „Jeg kommer ligefra Stedet, og har seet det Hele.“

„Jeg ogsaa,“ sagde en Anden, „og hele min Krop bærer endnu paa friske Mærker derefter.“

Mængden veg tilside, og den af Mændene, der sidst havde talt, kom tilsyne med et blodigt Ansigt og sønderrevne Klæder; hele hans ynkelige Ydre retfærdiggjorde fuldstændig den almindelige Deeltagelse, som ytrede sig omkring ham. „Du seer fæl ud,“ sagde Jerremen. „Fortæl mig saa, hvordan det er gaaet til.“

„Vi drog tidlig hjemmefra,“ begyndte den Ene, „da vi kom ned til Kirken, stod Folk og kiggede ud af Husene, og Nogle

løb med deres Sække, som de havde fyldt med Korn.“

„Det er Løgn!“ raabte den Mishandlede, „der var hverken Sække eller Korn, det var Heste, vi droge afsted med, det var heller ikke ved Kirken, men ude paa Engen.“

Den Første gjentog sit Udsagn, den Anden benægtede det med stigende Heftighed.

„Ja, naar I saadan blive ved at kævle i Munden paa hinanden, kan ikke den skinbarlige Djævel selv forstaa Jer. En ad Gangen!“

„Da vi kom længer ned ad Gaden, vare Vognene væltede, den ene i Øst, den anden i Vest, det saae bedrøveligt ud, og det rare Korn laa spildt i store Dynger omkring dem.“

„Det kan jeg forstaa,“ sagde Jerremen og vendte sig til den Saarede. „Nu Du!“

„Der er ikke Mening i hans Tale. Hvor Fanden skulde det Korn og de Sække og de Vogne komme fra? — Vi rede fra Tellingsted til Alversdorf iaftes med sexten retskafne Heste, som Reimer Grote havde kjøbt omkring i Høilandet og nu skikkede ad Holsten til, da vi kom ud over Mosen, saae vi Folk drage

mod os med Vaaben og det blanke Værge; men vi tænkte ikke paa Ondt og lode dem komme, de stimlede sammen om vore Heste, skare Bidslerne sønder og toge, hvad de vilde. Dem af Folkene, som fandt sig heri, lode de fare, men dem, der satte sig til Modværge, rakkede de til, som I her kan se. Garre og jeg holdt Stand, saalænge vi kunde, men hvad havde det vel at betyde, mig sloge de ned med en Knippel, ham gav de den bitre Død at smage, og om I nu vil vide, hvis Forklaring der bør staa til Troende, saa luk bare Munden op paa den Døde, de har stukket ham en Seddel mellem hans Tænder, som beviser, hvad jeg siger.“

Dermed satte han sig ned paa Jerremens Trappe, lukkede Øinene og lænede sig tilbage mod Bislaget. Borgmesteren gik hen til den Døde, i hans Mund sad en Seddel med Paa-skrift: Godmorgen fra Viben.

„Hvor blev saa de løse Heste af?“ spurgte Borgmesteren.

„Dem tog Fanden ved, Nogle løb over Moser og Enge, Andre ad de store Skove

til. Lad os se, hvordan de faae fat paa dem igjen.“

„Kjendte Du Ingen af Voldsmændene?“

„De gave os ikke synderlig Tid til at betragte dem. Føreren saae jeg holde noget borte uden at tage Del i Striden. En Mand med et langt, rødt Haar, svær og bred over Skulderen, var den værste af dem Alle, han hylede og skraalede af Glæde, da de begyndte at slaa til, han viste Tænder og sprang fra den Ene til den Anden som en Besat. Da han saae, jeg vaklede, skreg han: „Tøv lidt Du, bliv staaende og lad mig ogsaa give Dig et Haandtryk.“ Dermed løb han ind paa mig og gav mig et Dask lige midt i Panden, saa Himmel og Jord løb rundt for mine Øine. Veed I hvad, Borgmester! jeg tror nok, jeg tør sige, at jeg har gjort Meget for Vorherre, jeg har kastet hans gamle Religion bort, da de sagde, den ikke duede mere og strax taget imod den nye, som Martin Luther prædikede, jeg har ogsaa ofret ham mangfoldige, rare Voxlys, lidt tynde maaske, men saa vare de desto længere til Gjengjæld, vilde han nu blot unde mig at faae fat paa den Rødhaarede,

saa jeg kunde give ham det Haandtryk, naar jeg kommer til Kræfter igjen, — jeg skulde ikke forlange mere.“

„Det gjør Vorherre vist,“ forsikrede Jerremen med uskrømtet Deltagelse, „han kan ikke godt være andet bekjendt. Veed Du Navnet paa den Mand, der redte Dig saadan til?“

„Nei, men han er let at kjende paa sin Væxt, han havde et nyt Brystharnisk over Koften, med to skinnende, gule Stjerner i, jeg har ikke set det Mærke før.“

„Nyt Harnisk med to skinnende, gule Stjerner!“ raabte en Mand og sprang ud fra Hoben, „det kjendes jeg ved, det er gjort i mit Værksted og banket ud med disse to Hænder. Jeg kan ogsaa nævne Jer Manden, som bar det. Han kom ind i min Bod forleden, tiggede og bad om at faa det Brystharnisk paa Borg, lovede det Dobbelte af, hvad jeg forlangte, naar han blot maatte faae Lov at tage det med sig strax; jeg sagde Nei, han gik og kom igjen og bød bestandig mere. Saa i Lørdags Nat, da jeg vendte hjem fra Drikkegildet, fandt jeg min Dør

brudt op, — brudt op, siger jeg, nei, den var splintret fra Ende til anden, Bordet væltet, Skabet skilt ad og Brystharnisket borte. — Det er ham, der har gjort det, jeg vil sværge min Saligheds Ed derpaa.“

„Men I har endnu ikke nævnet os hans Navn. Hvad hed den Mand?“

„Pavel Seke, Borger heraf Byen.“

„Hvem taler om Pavel Seke?“, raabte en skingrende Røst og Mængden skiltes paany, idet en Kvinde trængte sig frem til Borgmesterens Trappe. Hendes graa Haar kom tilsyne under et falmet Hovedtørklæde og omgav et skarptegnet og rynket Ansigt, med et høist kummerfuldt Udtryk. „Hvem taler om Pavel Seke?“ gjentog hun, „veed I, hvor han er, saa lad mig det vide, kan I skaffe ham tilveie, gjør I en god Gjerning, jeg har ikke set ham for mine Øine i de sidste otte Dage.“

„Som det lader til, er Eders Mand kommen ind paa en farlig Vei, stakkels Telse!

Konen trak haanligt paa Skulderen. „Aa! hvad vil det sige? Naar har han ikke været paa farlige Veie? Det veed jeg bedst, som

sad hjemme og ventede i Dødsens Angst imedens.“

„Men dennegang er det værre end før, han har givet sig Viben Peter i Vold, og Folk skyldte ham nu for Veirøveri.“

Telse slog sine Hænder sammen og brast i Graad. „Jeg tænkte nok, der var Ondt paaferde. Jeg kunde mærke det paa ham i de sidste otte Dage, han gik omkring hjemme som en Bjørn i sit Bur, skjændte og brummede ad os Alle. — Hvad er der iveien? spurgte jeg. — Hvad der er iveien, sa'e han og viste Tænder, jeg vil ud, jeg vil afsted, jeg trænger til at røre mig. — Saa gav han sig til at slaa Alting istykker, der blev ikke en Kop, ikke et Bord eller en Bænk hel i Huset. Jeg lod ham handle, som han vilde, han maatte slaa istykker, han kunde ikke andet, det laa i Blodet paa ham. Næste Dag mørbankede han os alle Tre, først mig, saa begge vore Dreng, den Ene af dem slog han gul, den Anden grøn, det kaldte han at røre sig, den Sjæl! — Samme Aften gik han sin Vei, og jeg ulykkelige Kvinde har ikke set ham siden.“

„Jeg synes, I maa love Jeres Gud. I slap fri for ham,“ sagde Jerremen.

Telse trak igjen paa Skulderen. „Hvad forstaar I Jer paa det, Borgmester! Jeg holder af ham, og jeg vil hen og søge efter ham, og jeg skal finde ham, om han saa er gaaet ud i den vildene Sø, det kan I lide paa. Er han sammen med Carsten Peters Søn, har det ingen Nød, Viben melder nok, hvor han er henns.“ Med denne Forsikring drog Telse sig tilbage.

Jerremen lod nogle af Byfolkene bringe den Døde bort. „Det er Synd, han ligger der, Solen stikker ham lige i Øinene,“ tilføiede han deltagende, da de gik.

Den saarede Mand var imidlertid bleven siddende paa Trappen, han syntes ikke rigtig om, at Telse drog Mængdens Opmærksomhed bort fra ham.

„Hvis Forklaring holder Borgmester saa for den rette?“ spurgte han, og reiste sig op for at man bedre skulde kunne se ham.

„Den Enes er ligesaa god som den Andens,“ svarede Jerremen, „Vognene ligger væltede oppe ved Hademarschen, og Hestene

ere slaaede løs ved Alversdorf, Sandheden er, at disse fule Mennesker har øvet Overfald begge Steder.“

„Ja, det gjør da ikke Sagen bedre! Hvad skal Enden blive? Ret snart tør vi ikke vove os udenfor vor Byport, uden at faae Liv og Lemmer skamferede.“

„Hvad siger Du der? Den Snak kunde Du komme med, hvis der ikke sad to nidkjære Borgmestre i Meldorf, som passede deres Sager og vaagede over Fred og Mandstugt; men I er bedre farne. Medens Du staar her og glaner op i Skyerne, har jeg været ude og virket og handlet. Imorges før det blev lyst, gik der ti Mænd, velvæbnede mod Bøsser og det tunge Jern, ud for at gribe Viben Peter og dem, der har slaaet sig sammen med ham, de kunne snart være her tilbage igjen, jeg troede det var dem, da I dundrede paa min Dør.“

Et almindeligt Bifaldsraab lød fra Mængden. Jerremen lo og nikkede takkende omkring sig.

„Borgmester er altid paafærde,“ sagde en Mand, der stod foran i Kredsen og havde

trykket sin Hat saa dybt ned i Panden, at dens brede Skygge næsten skjulte Ansigtet.

„Borgmester tænker og handler for os Alle, men veed I ogsaa, om de ti Mænd have Held paa deres Tog? Hvis det nu gik dem ligesaa galt som med alle Vognene og Hestene, Fanden tog ved, Hvad saa? Hvor skal de søge Viben Peter? Den Fugl bliver nok ikke længe siddende paa een Pind, Før I skikker Bud til en Mand, maa I da vide, hvor han er at finde.“

„Det er fornuftigt talt, og jeg ved, hvor han er at finde,“ svarede Jerremen med den overlegne Sikkerheds Smil. „Jeg kan gjerne fortælle Jer det nu, da Sagen er saa godt som afgjort. Igaar Middags bankede en Mand paa min Dør og spurgte, om jeg vilde vide, hvor Viben Peter søgte til og sikkert var at tage. Jeg bød ham indenfor, men han havde Hastværk og blev siddende paa Hesten. Skik sex Mand op til det lille Hus ved Borrenholt Krat, sagde han, lad dem være der inden Maanen kvælder, og slaa Ring om Stedet, saa har I ham, — Dermed red han. — Jeg skikkede ikke sex, men ti Mand derop, Folk,

jeg kunde stole paa, og mens vi staa og tale her, ligger Viben Peter med samt sit Slæng i Bast og Jern og gjør os ingen Fortræd mere.“

„Med mindre den Fremmede havde taget feil eller blot skuffet Jer. — Ja, Borgmester maa ikke blive vred, jeg taler kun saa af mit Hjertes Enfoldighed.“

„Hvorfor skulde han skuffe mig. Det var en paalidelig Mand, som har en hel Del at sige mellem de holstenske Herrer, en af deres høie Adel, hvorvel han saa sær beskeden ud i Klæder; jeg har mødt ham før i Følge med Gørres Ratlov, naar han drog ned i Marsken. Han tæller Kurfyrster i sin Familie, — efter hvad han selv fortalte.“

„Hvad hed den fornemme Adelsmand, med Forlov at spørge.“

„Han kaldte sig Jan Gyge.“

„Det er altid rart at vide det,“ sagde den Anden og drog sig tilbage uden at gjøre flere Spørgsmaal.

I det Samme kom nogle Mænd op igjennem Gaden og trængte sig frem i Folkeskaren, til de naaede Borgmesterens Trappe. Deres Klæder vare sønderrevne og bedækkede med

Støv, et paafaldende sørgmodigt og nedslaaet Udtryk hvilede over Enhver. Da Jerremen saae dem komme, slog han sine Hænder sammen og raabte:

„Du kjære Gud! Hvad betyder det? Hvordan er det, I vende tilbage? — I har altsaa ikke set Noget til Viben? — I kom forsilde — hvad?“

„Nei, vi kom tidsnok,“ sagde en af Mændene, „han var der, og han tog ogsaa imod os, derover kan vi ikke klage.“

„Men saa fortæl dog, fortæl! kom herop i Bislaget og sæt Dig ned. Du staar jo og dingler! Heden har vist taget paa Dig.“

„Jeg har ikke stort at fortælle. Vi fandt Stedet og omringede Huset. Der stod en hvid Hest ude paa Engen, den toge vi strax, for vi vidste, den tilhørte Viben. Strax efter blev der slaaet Ild med et Fyrstaal inde i Krattet, Funkerne lysnede; paa dette Tegn blev Døren lukket op, en Mand kom ud og spurgte, hvad vi vilde. Det var lyst nok til at kjende ham og Røsten var heller ikke til at tage Feil af. Mens han stod i Døren, sigtede Frants med Bøssen, og Skud-

det faldt, saa det dundrede ind over Krattet, men Viben blev staaende, han grinte ad os og raabte: Naa, I vil have det paa den Maade, ja, det kan ogsaa ske. Dermed snaptede han sin Stridsøxe og sprang ind imellem os. En fulgte ham, En til, atter En og det blev ved, — endda var der flere tilbage, for en Mand blev staaende ved Kjøkkendøren og kløvede Brænde, medens de Andre sloges, saa lidt brød han sig om os. Hvad der fulgte efter, veed jeg kun lidt om. Pavel Seke foer ind paa mig, hylede som et Dyr, slog min høire Arm fordærvet og gav mig i Tilgift dette, før han tog fat paa en af de Andre.“ Med disse Ord løftede Manden sin Hat iveiret og pegede paa en Forbinding, der var snøret sammen om Hovedet og gennemtrængt af størknet Blod. — „Det Hele stod heller ikke længe paa; inden jeg fik mig reist efter Slaget, vare de Herrer over os Alle og kylede vore Vaaben ud i den dybe Mose. — Nu kan I drage hjem til dem, der skikkede Jer, sagde Viben og grinte igjen, idag tog jeg Jeres Vaaben, næste Gang skal jeg tage Jeres Liv. — Ti droge vi ud, To bleve liggende i

Krattet, den Tredie sank sammen nede ved Garverens Bro.“

Borgmesteren hørte med dyb Opmærksomhed paa Mandens Fortælling. „Jeres Uheld gaar mig nær til Hjertet“ sagde han. „Jeg havde ventet noget bedre; — men hvis han tror, det er gjort dermed, tager han fejl. Inden næste Døgn gaar tilende, skal jeg skikke ham en ny Flok paa Halsen, ifald han ellers har Mod til at vente paa den.“

„Det har han vist,“ svarede Manden med den brede Hat. „Just nu, da I taler derom, falder det mig ind, at jeg imorges mødte En, som bad mig hilse Borgmester, at Viben havde Lyst til at snakke lidt med Jer selv.“

„Sagde han det? Gud give, han bare vilde prøve paa det, han skulde blive vel modtaget.“

„I kan tro, han prøver det,“ vedblev Manden smilende. „Budet føiede til, at Viben lovede, I skulde faae ham i Tale, inden det ringede til Middag igjen, med mindre I selv vilde ride ham imøde, saa kunde det ske endnu tidligere.“

Jerremen vedligeholdte sin værdige Stilling,

han blev blot lidt blegere, medens den Ubekjendte talte. Han nærede heller ikke den ringeste Tvivl om, at Viben jo vilde holde sin Trusel og hans Ansigt viste en dertil svarende Forlængelse.

„Alt dette bringer Du først Besked om nu,“ ytrede han og betragtede Manden nøie. „Hvem er Du, og hvor hører Du hjemme?“

„Der hvor Gjæssene gaar barbenede,“ svarede den Ubekjendte, og drog sig beskedent tilbage.

Lidt efter skiltes Hoben til forskellige Sider for at bringe alle disse Nyheder videre. Borgmesteren delte Penge ud til de Overvundne, og vandrede derefter langsomt og dybsindigt op ad Gaden, til han naaede Byens Port. Foran Faldgitret stod som sædvanlig en Mand paa Vagt, Jerremen stillede en til. „Pas nøie paa, hvem der gaar ud og ind,“ sagde han, „og om I fornemme til Viben Peter eller de Folk, som har med ham at bestille, saa drage I dem ind i Vagthuset og skikke mig hurtig Bud.“ Samme Befaling gav han Vagten ved den anden Port, derefter gik han op og ned paa Markedspladsen, fulgt

af to Bymænd i lange Kofter, en Messingplade paa Brystet og store Stokke i Hænderne.

Det blev Aften inden han vendte tilbage. I hele denne Tid havde Vihen ikke været ude af hans Tanker. Da han kom til sit Hus, blev han siddende ude i Bislaget og saa paa den støiende Mængde, som vendte hjemad eller sang og drak foran Ølskjænkernes Boder.

„Det Satans Menneske gjør vist Alvor af det,“ mumlede han, „han slaar til, naar han truer, jeg kjender ham, men vi skal se at narre ham alligevel.“ Han kaldte paa de to Bymænd: „Der er mange Folk paa Gaden inat og de drikke forsvarligt, I gjøre derfor bedst i at blive her i Nærheden, om Noget skulde hændes; sæt Jer op i Bislaget og hold god Vagt, jeg skal lade en god Kande Øl bringe ned til Jer. Kommer der Bud, eller mærker I til Ufred, saa bank strax paa med Dørhammeren.“ Efter denne Formaning gik han.

Jerremen havde i mange Aar været Enke-
mand og lod sit Hus bestyre af en aldrende
Pige. To af Arbeiderne i Værkstedet havde

deres Kammer hver paa sin Side af Dilen, en Læredreng sov oppe paa Kvisten. Det var alle Stedets Beboere.

Da Borgmesteren kom ind, slog han Ild og tændte Lys, derefter gav han sig til omhyggelig at efterse den vældige Slaa, som lukkede for Gadedøre.

„Paa den er der Intet at klage,“ sagde han, „men imorgen tidlig skal jeg alligevel sætte en til. Derinde sover Folkene, og nu lukker jeg min Dør ud til Dilen, saa gad jeg nok se, hvad Vei den Satan skulde komme.“

„Han er kommen,“ svarede en dyb Røst og en Haand lagde sig paa hans Skulder, Jerremen vendte sig om, Viben stod for ham. Lyset gled ud af hans rystende Haand og rullede hen ad Stengulvet; idet Viben bøiede sig og tog det op, sprang Borgmesteren hen mod Folkenes Kammer. Udenfor hver Dør stod en Mand i Vaaben, den Ene traadte i Veien for ham, den Anden viste et livsaligt smilende Ansigt, omgivet med en Skov af ildrøde Haar, han udstrakte sin

Kæmpearm og skød Borgmesteren lempelig bort fra Døren.

„Gjør I Støi, gaar det ud over Eder selv, Jost Jerremen,“ hviskede Viben, „er I tavs og stille, kan vi tales ved i det Gode.“

„Hvad Djævelen vil Du mig?“ raabte Jerremen, bleg som et Lig og med en Stemme, der skælvede af de Anstrengelser, han gjorde for at synes fattet og mandhaftig.

„Følg med herind, saa skal I faa det at vide.“

Han aabnede Døren og lod Jerremen gaa foran sig ind i det næste Værelse. Det var ligesom om Borgmesteren vandt hele sit ufortrødne Mod tilbage ved Vibens fredsommelige Adfærd. Da han kom ind i Stuen, antog han en barsk og truende Mine, traadte hen foran Viben og sagde:

„Du skulde ske Allandsens Ulykker, hvis Du ikke var kommen bag paa mig. Bare jeg havde Vaaben og Værge i min Haand som Du, saa var din sidste Time nu kommen.“

Viben lagde sin Stridsøxe paa Bordet foran Jerremen, derefter spændte han Sværdet fra Siden og kastede det hen til Øxen. „Nu

er jeg vaabenløs," sagde han, „saadan vil jeg ogsaa helst tale med Jer. Gjør imod mig, hvad I vil.“

Men Borgmesteren benyttede ikke Tilladelsen, han vendte sig bort fra Vibens Vaaben, strakte den opløftede Haand ud imod ham og raabte: „Det skulde blot have været i gamle Dage, en fredløs Mand kom listende ind paa mig! Var jeg kun ung og stærk som Du! — Siig strax, hvordan Du naaede herind?“

„Let nok! Gaarddøren stod aaben, og Folkene laa og sov, Ingen af dem har mærket til Noget.“

„Og hvad vil Du mig, din fredløse Sjæl! Frem med det, Du har at sige, førend jeg kalder paa Bymændene herudenfor og lader Dig slutte i Bolt og Jern.“

Viben trak paa Skulderen. „I er ikke nær saa slem, som I truer til, jeg veed det bedre.“

„Er jeg ikke saa slem," gjentog Jerremen, og det syntes, at hans Heftighed og Vrede tiltog, hans Stemme lød ogsaa mere gjennemtrængende, medens han vedblev: „Du har

ingen værre Fjende end mig, jeg skikkede Byfolkene efter Dig inat, og bad dem tage Dig levende eller død, dengang slap Du, men glæd Dig ikke for tidlig, jeg skal sende Dig en anden Flok paa Halsen, inden Du venter det, og ikke raste, før de har taget dit Liv, at sige, hvis jeg forresten lader Dig slippe helskindet ud af denne Stue inat.“

„Det var nok ogsaa Jer, som vilde dømme til Gunst i min Sag, hvis I havde kunnet.“

„Det husker jeg ikke.“

„Det var vist ogsaa Jer, som siden gik om fra Dør til Dør hos de Otteogfyrretyve i Heide og talte for mig, bedre end jeg talte selv, og jeg har siddet paa dit Knæ, Jost Jerremen, og Du har baaret mig paa dine Arme, kaldt mig Gudsøn og sagt: Gaar det Dig feil min Dreng, imens mine Øine se Solen, saa kom til mig, jeg skal være med Dig, saalangt min Arm rækker.“

„Det har jeg aldrig sagt, det er Noget, Du der staar og finder paa, og skulde jeg have sagt det, saa tager jeg mine Ord tilbage. Du, min Gudsøn? en Fredløs, en

Drabsmand, en Landsfjende! — Jeg vil give Dig den værste af alle Djævla i Vold, jeg vil hænge Dig op i den allerhøjeste Galge og lade Krager og Ravne hakke din syndige Krop tilskamme, det vil jeg!“

Jerremens Vrede lod til at stige med enhver Sætning, den fandt omsider sit høieste Udbrud idet han gik hen til Bordet og greb Stridsøxen. Heldigvis betænkte han sig atter, inden han slog til, sænkede det hævede Vaaben og raabte:

„Hvad er det saa, Du vil? Forklar Dig!“

„Iovermorgen er det Carsten Peters Dødsdag.“

„Det veed jeg, hvad kommer det mig ved?“

„Min Moder vil op paa Kirkegaarden og bede ved hans Grav, det maa hun vel?“

„Din Moder er en brav og retskaffen Kone, Skade at hun skal have saadan en Søn. Lad hende komme, hun har jo Intet gjort, den Bøn kan tilstedes.“

„I vil tage imod hende i Jeres Huus, nu da Bartel er reist til Vøren.“

„Ja, hvorfor ikke, hun er jo lidt af min

egen Slægt. Er det dit hele Ærinde, saa er det nu forrettet, og jeg kan kalde paa By-mændene og lade dem tage Dig.“

Viben vedblev at tale med samme sørgmodige Ro og uden at agte paa Jerremen, der fra Trusler gik over til Haandgribeligheder og tog fat i hans Arm.

„I har altid havt meget at sige hos min Moder, tal til hende, se at faae hende til at blive her i Meldorf; hun har det ikke godt, hvor hun nu er.“

„Det vil jeg tro. Hvordan skulde det være muligt hos saa slet en Søn? Det er ikke blot Dig selv Du har bragt i Ulykke, — hvad Magt laa der vel paa en Karl som Dig, men alle de Andre lide ogsaa derunder. Tohundrede Aar brugte din Slægt for at gjøre Jeres Navn stort og hæderligt i Marsken, to Aar har Du kun behovet for at dække det til med Skam og Skændsel. Jeg veed ikke, hvad der holder mig fra at slaa Dig ned for min Fod, naar jeg tænker herpaa.“ Han greb atter efter Øxen, men det Gode seirede ogsaa denne Gang over ham, efter at have betænkt sig

lidt lagde han den ned igjen paa Bordet.

„Hvad fattes din Moder?“

„Hun er saa alene paa det fremmede Sted, den hele Dag sidder hun med Haand i Skjød henne ved Vindueshullet og stirrer ud efter mig, til jeg kommer tilbage. Det rusker, det blæser, og Regnen slaaer paa Skodderne, hun mærker det ikke, hun lytter og lytter, om hun ikke kan høre mig. En Dag kommer jeg hjem med Benene foran, det er ikke værd, hun faaer det Syn at se.“

„Hvad Udsigt er der vel til det mere idag end igaar? Saadan en Karl som Du er slem seiglivet.“

„Jeg har skikket Bud op til Hans Schwien og undsagt ham paa Liv og Død, han skal træffe mig om to Dage ude paa Heden ved Hademarschen.“

„Han kommer ikke; hvem troer Du, der vil have med Dig at bestille?“

„Han kommer. Det var ham, som krænkede mig mest den Dag i Heide, det var hans Ord, de Andre fulgte, hans Haan de lo af.“

„Ja, det er en Grund for Dig, men ikke for ham.“

„Jeg lod Budet føie til, at hvis Hans Schwien ikke indfandt sig til bestemt Tid, stak jeg Ild paa alle fire Hjørner af hans Gaard en mørk Nat, naar han mindst ventede det, og slog ned dem, som vare derinde, saa vilde det gaa ud over Kvinder og Børn til-lige, kom han derimod selv, skulde de Andre være frelste. — Hans lovede at komme.“

„Jeg skal tale med din Moder. Der er Plads nok til hende her i Huset, og hun er en velkommen Gjest hos mig. — Saavidt har Du bragt det, fortabte Søn! Din egen Moder vil ikke være hos Dig, Alt hvad der kommer Dig nær, aander Du Ulykke henover. Du kunde være bleven hos os, havt det godt og levet i Overflod alle dine Dage, hvad brød Du Dig derom, hvad havde vi vel at sige, som holdt af Dig.“

„Pust lidt, Jerremen! Veiret gaaer fra Dig, Du gjør Uret i at dadle mig saameget, jeg er jo dog kun bleven det, som de Andre har gjort mig til, jeg er Virkning, ikke Villie, jeg er Straffen, ikke Skylden. Hvad jeg forliste blandt Jer er heller ikke det værste, kunde Du give mig tilbage, hvad jeg har

mistet i mig selv, først min Tro paa Gud, dernæst min Tro paa Menneskene, saa var alt det Andet Intet. Nu har jeg kun Tro paa mig selv tilbage. — Lad os ikke tale mere herom. Du har lovet at opfylde min Bøn, mit Ærinde er besørget, — Farvel!“

„Hvordan vil Du komme ud? Du elendige Krop!“

„Ad samme Vei, jeg kom ind.“

„Jeg har jo stillet Bymændene paa Vagt om mit Huus.“

„De lade os nok slippe bort, og I hindrer mig jo heller ikke, vel?“

„For denne ene Gang skal Du da faae Lov til at gaa. Jeg gider ikke gjort Støi i Gaden ved at slaaes med Dig, men næste Gang, Viben, næste Gang!“ — Han gik hen til Vinduet, aabnede Skodden og raabte med sin blideste Stemme: „Ja, nu kan I saa godt gaa hjem, lille Folk! Der er ikke det mindste mere at vente efter. God rolig Nat! — Der gik de, se saa, at Du kommer afsted, og Gud naade Dig, naar vi træffes igjen, der skal ikke være den Vei eller Sti, Du er sikker for mig, tag dine Vaaben med. Sikken en Øxe! Den

ligner jo livagtig en Slagters, og hvad er det for en ussel Brystplade, Du har paa? Kom herhen til Skabet, Drabsmand! saa skal jeg vise Dig en Rustning, der har Andet at sige.“ — Jerremen tog en kunstig forarbejdet Ring-skjorte frem. „Den kæmpede vi os til Anno 1500 nede vi Eppenvörden, efter en af de faldne Adelsmænd, — mailandsk Mærke, hver en Ring er snoet af sex Traade, — og løft saa, let og blød som en Uldtrøie. — Hvad siger Du?“

„Den er bedre end min,“ svarede Viben. Jerremen stod lidt og betænkte sig. „Stik den til Dig, — ind under Koften med den, der hvor Du gemmer dit andet Tyvegods, saa kan vi lade, som Du har stjålet den.“

„Er det Alvor, I giver mig Jeres Ring-skjorte?“

„Bild Dig bare ikke ind, det er for at gjøre Dig en Foræring. Her i Skabet hænger den og ruster, Du vil idetmindste pudse den og holde den blank.“

„Er Gud da med mig, siden han sender et Lys i min Nat?“ raabte Viben, og dermed var hele det kunstigt tilkæmpede Herredømme,

han hidtil havde viist, forsvunden, han slyngede sin Arm om den gamle Borgmesters Hals, lagde sit Hoved paa hans Skulder og brast i Graad.

„Nei,“ sagde Jerremen, „Gud er ikke med Dig, Du har fortørnet ham, da Du blev dit Lands Fjende. Hvordan kan en Fader vel holde af en slet Søn?“

„Farvel,“ hviskede Viben, „tal ikke mere, lad os skilles i det Gode, vi To mødes vist inat for sidste Gang.“

„Nei, Du kan stole paa, vi mødes igjen,“ raabte Jerremen heftig, „jeg fører Folkene og bærer Vaaben paa Dig, jeg skal være Dig nær, naar Du mindst venter det, og ikke tøve, før jeg har faaet Dig vel hængt. Lad din Moder komme, med hende har jeg Fred; naar vi To sees igjen, saa ve Dig, Synder!“

Viben tav og gik. Bag den halvaabne Dør havde to Mænd lyttet til hele Samtalen, den ene af dem, en Rødhaaret, traadte et Skridt frem, bøiede sin Kæmpekrop i den meest ydmyge Stilling, idet han strakte Haanden nd mod Jerremen og sagde:

„Der sidder en fattig Kvinde og to bar-

benede Drengene oppe i Huset bag Kirken, de lide Nød, — Borgmester tænker vel nok engang imellem paa dem?”

„Gaa Fanden ivold, Allesammen, jeg har tænkt paa dem, men nu er jeg saa træt og søvrig, at jeg knap kan holde mine Øine aabne.“

Det havde været en brændende hed Dag. Moser og Enge dampede, ovre i Vest forsvandt det sidste gulrøde Skjær, som mindede om den nedgaaende Sol, og Mørket begyndte at falde paa. Fra Hovedbygningen i Ratlovs Gaard skinnede et Lys ud igjennem Taagen, dets sitrende Straaler bredte sig henover Efteraarsløvet paa de gamle Træer udenfor Muren. Lyset kom fra Beates Værelse, hvor hun mod Sædvane befandt sig alene denne Aften. Gørres og Fru Merved vare dragne i Besøg til Hanerov og havde først bestemt at vende tilbage næste Dag. Beate tog ikke med, hun var træt, hun var anstrængt, — hun huskede selv ikke mere det Paaskud, hun gav for at

blive hjemme. Ensomheden havde i lang Tid været hendes bedste Selskab. Hun sad ved Bordet, støttede Hovedet i sine hvide Hænder og stirrede frem for sig med et sørgmodigt og drømmende Udtryk. Enhver Gjenstand, hendes Øie mødte, gav et Begreb om den Tids Smag og Overflod. Det havde ikke været Fru Merved muligt at tilveiebringe kostbarere Møbler, rigere forgyldte Tapeter eller mere spraglede Tæpper, end de, der ophobedes i hendes kjære Søsterdatters Værelser. Beate selv forstod hurtig at finde sig tilrette i alle disse Omgivelser, hun var vedbleven at være den friske og uberørte Kvinde; Blomsten havde udfoldet sig, og dens Skjønhed vundet under Lidenskabens Sol, dens Duft og Farve blev rigere, der var kun en Taare mere i dens Bæger. Hun havde oplevet saa faa Hændelser i sit Liv, seet saa lidt af Verden, og dog var det allerede til Fortiden, hun sendte sine Tanker, Erindringen om den udbredte sit Lys over hende, ligesom Solen efterlader sit varme Skær paa Himlen, længe efter at den er forsvunden. Hun troede paa Viben og vidste, at han vilde komme engang igjen til-

bage til hende, han havde vel ikke lovet det eller nogensinde røbet, hvad han ønskede at skjule, det behøvedes ikke heller, hun hengav sig sorgløs og ubekymret til en Følelse, der drog Næring af Alt, hvad hun saae omkring sig, af Lyngen paa Heden, af Blomstens Duft, af Skovens Stilhed og det skjælvende Blad; hans fordringsløse Hengivenhed, hans Ord og disse gjennemtrængende, alvorlige Øine, der aldrig lode hende udenfor deres Synskreds, fulgte hende overalt. — Kjærligheden bestaaer ligesom Svalen næsten kun af to lange Vinger, man kalder dem Haab og Længsel, naar de have hævet sig over alle Taarne, alle Bjerger, alle Hindringer, miste de først deres Evne til at flyve, dernæst dør Fuglen.

Samme Aften, medens Beate sad i sit Kammer, drømmende og ligegyldig for enhver ydre Paavirkning, rede to Mænd igjennem Skoven ved Hademarschen, ad en af de smalle Stier, som Kvæget havde dannet imellem Buskene. Taagen sænkede sig, blev til Vand og dryppede ned paa deres Hoveder fra Grene og Løv, det var næsten ikke muligt at skjelne

den bugtede Sti mellem Træerne. Rytterne gave heller ikke synderlig Agt paa den, de lode deres Heste gaa, som de vilde, Veien og Mørket var dem ligegyldig. Den Ene sad kroget og bøiet i Sadlen, med en stor Stridsøxe foran sig, hans Ansigt bar Pavel Sekes be- kjendte Træk, Viben var den Anden.

„Ja, det har rigtig været en velsignet Dag for os,“ sagde Pavel fornøiet. „Imorges sloges Du med Hans Schwien ude paa Heden og gav ham det paa Kryds og Tværs, saa han ligger med Næsen iveiret og vil blive gammel, inden han staaer op igjen. Det var næsten ligesaa rart at se paa, som om jeg selv havde været med, derfra maatte vi efter de Mænd, Meldorferne skikkede imod os. Tre Gange sloge vi os igjennem dem og slap, skjönt de flængede mig morderlig. Nu skal vi hen til Aftensang og gjøre Afregning med din Landsskriver Gynther, det er at bruge Tiden. Bare vore Folk vilde være hurtige til at samle sig paa det aftalte Sted, din Broder Johan er med dem, men jeg stoler ikke ret paa de Mænd fra Jevern. Giv til Gud, Du havde sexten smaa Karle som mig istedet, vi

skulde trille dem Ditmarsken ud i den dybe Sø. — Troer Du ikke?”

Viben tav, han red med sænket Hoved og havde ikke hørt et Ord af Alt, hvad Pavel Seke sagde.

Pludselig lød et Skrig inde i Skoven, langtrukket og skarpt som en Ugles. Begge Rytterne standsede deres Heste. Pavel Seke spændte sin Stridsøxe løs fra Sadlen og sad og klappede den, medens Viben besvarede Skriget. Strax efter raslede det i Løvet, en halvvoxen Dreng kom springende hen imod dem.

„Johan bad mig løbe efter Jer,” sagde Drenguen. „De Meldorfer Mænd have besat begge Veie fra Skoven ned til Moserne og rykke nærmere paa os. En ny Flok er kommen til dem ovre fra Alversdorf. Folkene kan ikke trænge frem.”

„Lad dem sprede sig og vente indenfor Skjellet, til jeg kommer,” sagde Viben, „Meldorferne skal faa det nok en Gang, siden de ikke ere blevne trætte endnu. — Afsted med Dig, brug dine Ben!” Drengen forsvandt.

„Deiligt, deiligt!” raabte Pavel. „Herre

Jesus, sikken en Dag! det er, som om jeg lyslevende var kommen op i Himmeriges Rige.“

Viben svarede ikke. Idet han red hen i en Aabning af Skoven, saa han det lille Lys skinne ud i Mørket fra Beates Kammer. Lyset fængslede ham og bragte ham til at standse.

„Afsted, afsted!“ hviskede Pavel Seke utaalmodig, „hvorfor tøver Du?“ — Viben blev holdende. — „De vente paa os, hører Du, der faldt et Skud, atter et,“ raabte Pavel og lagde sin Haand paa hans Arm. „Vi skulle til at gjøre lidt rent igjen.“

Viben hævede sit Hoved, som om han vaagnede op af en Drøm. Han lod til at være tvivlraadig og betænkte sig. Pavel Seke gjenkjendte ham ikke i dette Øieblik.

„Rid hen til dem, Pavel! siig de skal skilles og hver for sig søge herind paa Holsteens Grund, det bliver ikke til Noget inat.“ Pavel fremkom med forskellige Indvendinger, men Viben vinkede utaalmodig med Haanden. „Rid blot, rid! Det skal være, som jeg siger, jeg kommer til Jer siden.“

Pavel maatte adlyde, det var en høist

fortvivlet Slutning paa hans lykkelige Dag. Man kunde høre ham skjænde og beklage sig imellem Træerne, endnu længe efter at han var ude af Syne.

Viben blev holdende, han hørte ikke de Skud, der faldt omkring ham, eller Larmen af Rytterne, naar deres Heste brøde igjennem Buskene, hans Øine vare fasttryllede til det lille Lys, hvis Straaler sitrede og viftede ud igjennem Taagen, alle hans Tanker rettede sig mod Beate med en lidenskabelig higende Uro og Hefthighed. Han havde længe følt, at Lykken forlod ham siden den Aften han drog bort fra Ratlovs, hvergang Beates Billede senere trængte sig frem i hans travle og eventyrlige Liv, stod det stille, blev til Tanke, til Drøm og Savn. Hun havde en Gang fyldt ham med ubestemte, farverige Haab, hans første ærgjerrige Tanke opstod ved Samlivet med hende, senere søgte han at forjage enhver af disse Erindringer, der droge forbi ham, lyse og glimrende som Skyerne over hans Hoved; men det lykkedes ikke, de vendte bestandig tilbage igjen og gjorde sig omsider

til hans Herre og Mester, han overgav sig da og kæmpede nu ikke mere.

Det var ikke blot Beates friske Skjønhed der behøvede saa kort et Solglimt af Lykke for at udfolde sig, som gav hende Magt over ham, dette Fortrin havde hun tilfælles med Andre, det var den levende Deltagelse, hun bestandig havde viist ham. Frimodigheden i hendes Natur, det Uskyldige i hendes blide og tankefulde Øine, det Tungsindige i hendes Smil, kort sagt, det som netop gjorde hende til Beate, havde knyttet hans Ungdoms lykkeligste Øieblikke til hende; endelig gjorde ogsaa den smigrende Forfængelighed over at vide sig foretrukken for mægtige Medbeilere sig gjældende i denne Sum af Følelser.

Det blev silde, Maanen kom frem og skinnede ind i Beates Kammer. Hun sad endnu ved Bordet og stirrede hen for sig uden at opfatte nogen af de Gjenstande, hendes Øine mødte. Pludselig hævede hun sit Hoved, der lød Skridt ude paa Gangen, Døren gik op, langsomt og tøvende, Viben stod for hende. Beate hviskede hans Navn, en glødende Rødme foer over hendes Kinder

hun havde ikke seet ham siden den Aften, hun røbede sit unge og rene Hjertes Hemmelighed. Han blev staaende i den aabne Dør uden at træde ind.

„Dit Lys skinnede ud paa Veien,“ sagde han, „det drog mig herop, — hvad jeg lod tilbage her, kaldte paa mig.“

„Og jeg da!“ udbrød hun og gik ham imøde.

„Alt hvad der kaldte, var jo Dig, vidste Du ikke det?“ spurgte han dvælende, som om det kostede Møie at fremføre disse afbrudte, dæmpede Ord.

Hun greb hans Haand: „Jeg vidste nok, Du vilde komme, hvorfor varede det saa længe? — Og hvordan naaede Du herind?“ tilføjede hun hurtig, af Frygt for at høre sit første Spørgsmaal besvaret, — „Porten var jo lukket, og Broen trukket op.“

„Hvad nyttede det at lukke for mig, jeg kjendte jo Veien fra gamle Dage og krøb hen over Pæleværket.“

„Men den dybe Grav, — Faren! tænkte Du ikke paa den?“

Han smilede og rystede sit Hoved. „Der er ingen Fare, naar man længes.“

Hun stod med hans Haand i sin, Ingen af dem talte, men der var større Overflod end Mangel paa Tanker i denne Tavshed. Han havde ikke før betraadt hendes Værelse, hans Blik gled henover enhver Gjenstand, som her fortalte om Beate, denne Pragt, Blomsternes Duft, disse hilsende og straalende Øine dannede en fuldstændig Modsætning til det, den senere Tid havde viist ham, kaldte lyse Minder frem, Billeder af lykkelige Dage, af vaagne Nætter, hvori han havde staaet og stirret over mod hendes Kammer for at faae det første Blik, den sidste Hilsen af hende.

„Hvad Du har prøvet, hvad Du har maattet lide, siden vi To saae hinanden sidst!“ hviskede hun endelig og lod ham sætte sig ned paa Bænken.

„Jeg havde ventet det bedre,“ svarede han med et tungsindigt Smil. „Verden blev mig ikke god, det maa min værste Fjende selv bekjende.“

„Men de frygte Dig dog, de skjælte, naar de høre dit Navn, jeg har flittig spurgt fra

Dig, kan Du tro, Du giver Folk Noget at tale om, Du! Vore Venner heroppe i Holsteen holde Allesammen med Dig og blive ikke kjede af at rose dine Bedrifter.“

„Jeg er en fredløs Mand, dermed er Alt sagt, det brænder nede i Schafsted, det er min Bedrift, de ligge fældede paa Veien, Mænd og Heste har jeg dræbt, Skibene plyndrede jeg, og Godset gav jeg til dem, der vilde tage det; et saadant Liv kan ikke vare ved, det indeholder Intet og volder mig Lede. Jeg begyndte med Tro og ender med Tvivl, Folket, som jeg vilde virke for, saa jeg ikke forherliget i Storhed og Retsind. Hvor er den Gud, jeg paakaldte? Han kom ikke til mig i Straalerne af Mildhed og Naade, dem der forkyndte hans Navn lod han dø i Fortvivlelse, — Venner ere blevne til Fjender nu, de forlangte Krig, og den skal de faae. — Det var en sørgelig Arv, de gav mig at bære. — Saa tænkte jeg paa Dig, paa den Tid, vi red til Skoven, over den brune Hede og gennem de grønne Enge, da det lysnede og skinnede omkring os, og alle Fugle sang, som det sang herinde i vort Bryst. — Jeg

troede ikke, jeg kunde længes saameget. — Naar Du vidste, hvor jeg har kaldt paa Dig og ønsket de Dage tilbage og sendt Dig Hilsen med den flyvende Sky og listet op i Skoven om Aftenen for at se, om der ikke skinnede et lille Lys ud fra dit Kammer. — Da blev Du Alt for mig, — slaa ikke dine Øine ned, Du var det jo længe, længe før jeg selv vidste af det, min Religion blev Du fra den Dag, de toge den anden fra mig. Engang tænkte jeg: hvem veed, om Lykken ikke kan blive mig god, jeg vil vove det, som ingen Anden tør vove, for at stige saa høit, at jeg kan naae op til hendes Hjerte; — nu er ogsaa den Drøm forbi.“

„Veed Du det saa vist?“ spurgte hun næppe hørligt.

„Ja,“ svarede han med sin blødeste Røst, „for at sige Dig hvad jeg siger her, maa man enten være ved Maalet eller vide, at det aldrig lader sig naae. Du er Høihed og Hæder, jeg Fornedrelsen, om Dig lyser og straalere det, jeg gaaer ind i Mørket for at forsvinde, hvorledes kan vi To mødes? — Hvorfor toge I mig da herop, hvad vilde jeg her? Kunde

jeg se Dig og paa samme Tid lukke mine Øine for det, Du er, tilbringe hver Dag i dit Selskab uden at holde af Dig, uden siden at tænke paa Dig, leve mit rigeste Liv med disse Tanker, kæmpe og aldrig vinde, hige og aldrig naae? — Men hvorfor kunde jeg ikke vinde?“ raabte han og sprang op fra Bænken og kastede sit Hoved tilbage med al den overmodige Trods og Vildhed, der gjorde ham til Viben. „Jeg er Dig ikke værd, jeg er en Bondesøn, blev der sagt den Aften, det Ditmarsker Folk er ikke vore Lige. — Hvad har de da mere end jeg alle de, der knæle for dine Fødder? Jeg er ung, jeg er stor, jeg er stærkere end de, jeg tænker og føler som de, jeg vilde lægge Dig ved mit Hjerte og bære Dig over al Livets Nød og Trængsel, hvis jeg kunde, — jeg vil gjøre, hvad Ingen af dem kan. — Du er min Lykke, min eneste Glæde, alt det Gode i mig drog sin Næring fra Dig, — jeg giver Dig tilbage til Dine, gaa, tilhør en af dem, og Guds Fred være med Jer begge, min bliver Du dog ved at være i hver en lønlig Lyst og Attraa. — Du græder, Du ryster dit lille Hoved, Du holder

af mig, dine Øine sige det og Du troer derpaa i denne Time, men der vil komme en Dag, Beate, da en Andens Mund synger sin Lovsang for dit Øre, en Andens Øine lyser Velsignelse over Dig, paa den Dag vil han bo i dit Hjerte, og jeg vil være glemt, som det Løv, der faldt ifjor.“

Hun havde nærmet sig frygtsomt og skjælvende, hun lænede sit Hoved til Vibens Bryst og lod det vugges af hans Hjertes bankende Slag, medens hun lyttede til alle disse Udbrud af en vild og brændende Liden-skab, der blot syntes at søge Ord for at danne en uoverstigelig Kløft mellem sig og sin Gjenstand. Hun græd over dette Skriftemaal af en Sjæl, der tilbad og forsagede paa samme Tid. En uendelig Smerte afprægede sig i hendes Aasyn under Paavirkning af alle disse Sindsbevægelser. Naar hun saae op paa ham, fandt hun ham stor og frygtelig i sin Trusel, men i hans Røst var det noget Ydmygt og Hengivent, som rørte hende dybt. Han beholdt hendes Haand indesluttet mellem begge sine, som om han frygtede for, at den skulde blive ham berøvet, hun gjorde intet Forsøg paa at

drage den tilbage, men rystede blot paa Hovedet, da han talte om Kjærlighed uden at ane, hvor stort et Rum den indtog i hendes Tilværelse. Hans Dom lød saa bestemt og overlegen, som om der ikke kunde gjøres nogen Indsigelse imod den, eller som det alene var ham, der skulde beslutte og bestemme. En Stund stod han tavs og betragtede Beates Ansigt, der var mat og blegt som den hvide Kjole, hun bar, det lod til, at han vilde søge Trøst i den Skrift, han læste i hendes dybe og haabløse Smerte, for det Offer, han bragte, hans Øine syntes at lukke sig over hende, efter at han havde sendt dem omkring i Værelset for at bringe et Farvel til Alt, hvad det gjemte. Beate prøvede paa at tale, hun mente at have saa meget at sige, hendes Læber bevægede sig og søgte efter Ord, men fandt dem ikke.

Det ene af Voxlysene brændte ned i Stagen, Maanen skinnede ikke længere ind i Stuen. Nattens høitidelige Fred og Stilhed omkring dem blev pludselig afbrudt ved et langtrukket Raab ovre fra den anden Side af Ringmuren, Viben lyttede, Raabet gjentoges,

han vaagnede af sin Drøm og blev atter Handlingens Mand.

Beate klyngede sig frygtsomt ind imod ham. „Hørte Du?“ hviskede hun, „hvem kan det være?“

„De ere ude efter mig,“ sagde han med et haanligt Smil.

„O min Gud! det har Du jo ikke talt om.“

„Jeg glemte det, da jeg saae Dig. — Den Byfoged i Meldørf holder Ord og raster ikke.“ Han satte Lysene ned paa Gulvet for at komme udenfor deres Skin, idet han gik til Vinduet. Beate fulgte efter ham. „Se!“ vedblev han, „der henne i Maanelyset komme de, som ville mig ilde. Nu sprede de sig og slaa Ring om Gaarden. Jeg bandt min Hest ved et af Træerne, det maa være den, som ledede dem paa Spor.“

En Skare Ryttere jog henover Veien og holdt stille foran Graven, der blev løsnet et Skud og kastet Stene over mod Vindebroen, strax efter gjentoges Skriget, vildere og mere udfordrende end før, det gav Gjenlyd inde i Skoven. Nogle af Gaardens Folk ilede halvpaaklædte op fra Kjælderen, aabnede Lugen

i Porten og raabte over til Ditmarskerne, hvad de vilde.

„Luk op! Luk op!“ skreg en Stemme, „vi søge en fredløs Mand, som er flygtet ind til Jer.“

Viben havde hørt Alt. „Jeg maa afsted,“ hviskede han og traadte bort fra Vinduet. „De Mænd ville ellers volde Ulykke.“

„Vi lukke ikke op,“ sagde Beate.

„Aabne I ikke med det Gode, forstaa de selv at skaffe sig Indgang.“

„Men hvorledes vil Du komme bort?“ spurgte hun skjælvende.

„Havedøren staaer aaben, i Muren gaaer et Hul ned til Vandledningen, og udenfor er Graven ikke dybere, end at jeg kan vade over den.“

„Nei,“ svarede hun bønligt, „Du maa ikke gaa, det vilde være at sende Dig i Døden. Kom! skjul Dig herinde, hos mig vil Ingen falde paa at søge Dig.“ Hun tog Lyset og aabnede en Paneldør, som førte til et lille Sovekammer. „Gaa derind,“ hviskede hun, „det Dørtrin har aldrig nogen Fremmed traadt over.“

Viben blev staaende i Døren, hans Blik omfattede enhver Gjenstand, Himmelsengen med det stivede Omhæng, den opslagne Bønebog paa det brune, udskaarne Egetræes Bord og en lille Porcellænsskaal, hvori to grønne Grene stode i Vand. Alt var hvidt og blankt og skinnende derinde, — det hørte nu ogsaa til den Tids Luxus, — Alt var saa Uskyldigt og Jomfrueligt i denne Helligdom; han nølede med at gaa frem.

„Men de ville blive holdende derude,“ indvendte han, „de forlade ikke Gaarden før den lyse Dag imorgen.“

„Saa bliv her til imorgen,“ sagde hun.

Et Øieblik stod han uden at svare, i det næste bøiede han sig ned og kyssede Dørtrinet, han indesluttede hende i sine Arme og trykkede hende vildt og heftigt til sit Bryst, hendes Aande forenede sig med hans, hendes Blik søgte hans, to brændende Flammer mødtes, den mørke Strøm af hendes opløste Haar udbredte sig over ham som et nyt Kjærtegn; det var som om et gloende Jærn havde berørt hendes Læber, idet hun atter gled ud af hans Favn. — Derefter hævede

han sig op i Vinduet, vinkede med Haanden og sprang ned i Gaarden.

Beate støttede sig til Bordet, lyttende og aandeløs, hun vovede ikke at gaa hen til det aabne Vindue. Da blev Døren revent, og Kay styrtede ind med et Lys i Haanden. Han var indhyllet i et uldent Sengetæppe, under hvilket de nøgne Fødder stak frem, hans Ansigt viste en frygtelig Magerhed, og den graagule Hud rynkede sig over de fremstaaende Kindben. Han saae sig forbavset og ligesom skuffet omkring i Værelset, før han udbød:

„Viben! Hvor er Viben? Han maa være her, jeg kan føle det paa mig, det var, som om jeg hørte hans Stemme, mens jeg laa og sov, hans Røst kaldte paa mig. Har Du seet ham, Beate? Nægt det ikke.“

„Han var her,“ svarede hun klangløst, „nu er han borte og kommer aldrig igjen.“

Lyset faldt ud af Kays rystende Haand, idet han satte sig ned paa Bænken. „Han var her og tænkte ikke paa mig,“ hviskede han klagende. „Han holder af Dig, det var for din Skyld, han kom, det kan jeg forstaa;

men et Ord, et Haandtryk maatte der vel være tilovers for mig. Jeg har længtes efter ham hver Dag, siden han drog fra os, han derimod glemte mig.“

„Du gjør ham Uret, han vilde være kommen over til Dig, men hans Fjender banke paa Porten derude, hører Du, hvor de raabe? Han maatte flygte! Kay. — Kay! min kjæreste Broder! Hjælp ham, gaa ned til dem og søg at opholde dem, saa han kan faae Tid til at komme bort, lad det være Dig, han skylder sin Frelse.“

„Ja, ja, jeg kan maaske hjælpe ham,“ raabte Kay heftig, „jeg fryser, seer Du, hvor jeg ryster, men jeg vil redde Viben. — Tøv lidt,“ raabte han ud af Vinduet, „luk ikke op, før jeg er hos Jer.“ Han forlod Værelset og støttede sig til Muren, idet han ilede ned i Gaarden.

Da Viben steg ud af Vinduet, svang han sig over i et af de gamle Træer, som stode langs med Muren, og lod sig glide ned af Grenene, til han naaede Gaarden. Skjult af Stammen tøvede han lidt for at lytte efter Samtalen mellem Ratlovs Folk og Mændene

udenfor. Kay kom til, han nægtede, at Viben var der, men Ditmarskerne foretrak, at overbevise sig derom, de forlangte at komme ind og Truslerne bleve stedse heftigere.

„Hvis I lukke op for os med det Gode,“ raabte Jost Jerremen, „skal intet Ondt vederfares Eder.“

„Tvinge I os til at bruge Magt, stikke vi Fyr paa Gaarden, og der slipper ikke en Mand levende ud,“ tilføiede en mere bestemt Røst.

Kay saae fortvivlet op mod Beates Vindue, der var Ingen til at hjælpe ham. Folkene raadede til at give efter, Vindebroen blev da omsider ladet ned, Porten aabnet og Ditmarkerne stormede ind i Gaarden.

„Frem med Jeres Lygter!“ raabte de, „sæt Lys i alle Vinduer, skynd Jer! Det har varet længe nok.“

„Hjælp os at søge,“ sagde Jerremen beroligende til Kay, „jeg skal nok holde paa Orden og Fred, saa I ingen Overlast ske. I kjende mig vel, jeg er Borgmester i Meldorf og vil kun hvad Ret er.“

Under den almindelige Larm og Forvirring

listede Viben sig i Skyggen af Hovedbygningens Muur over til Sidehuset, hvorigjennem der gik en Gang ned til Haven. Den yderste Dør stod paa Klem, den næste fandt han derimod saa forsvarlig aflaaaset, at ethvert Forsøg paa at aabne den mislykkedes. I det Samme blev Gaarddøren smækket i bag ham, og Jan Gyges gjennemtrængende og jublende Stemme raabte:

„Her har I Viben.“

Kay havde lagt Mærke til Jan, da han hørte Raabet, styrtede han hen imod ham, greb ham i Brystet og hviskede:

„Et Ord og Du er Dødsens! — Nei gaa ikke, Du bliver hos mig.“

Jan følte Aanden af dette ligblege Ansigt, der var fortrukket af Raseri og viste to Rækker fremstaaende Tænder. Han veg tilbage fra Døren og lod Kay aabne den.

Ditmarskerne havde imidlertid spredt sig til alle Sider, Nogle af dem vare trængte ned i Kjælderne, Andre ilede igjennem Værelserne oppe i Hovedbygningen. I Spidsen for enhver Skare gik en Mand med et tændt Lys, en Fakkel eller en Lygte. Da Jans Raab lød i

Gaarden, stormede de hen til Stedet. Der stod Kay endnu i den aabne Gangdør, indhyllet i sit Sengetæppe, rystende og bleg som en Dødning. Idet de omringede ham, lo han og sagde:

„Jan Gyge narrer Jer med sit Raab og tager mig for den, I søge.“ En Mand holdt Lygten iveiret og lod dens Lys falde hen over ham. — „Ja se kun ret paa mig,“ vedblev Kay med et bittert Smil, „jeg ligner den store, den mægtige Viben Peter. Ikke sandt!“

Efter disse Ord slog han Sengetæppet tilside og fremviste sit magre, halvnøgne Legeme. Folkene trak paa Skuldren og forlod ham. Borgmesteren blev staaende nede i Gaarden. „Hold et vaagent Øie omkring med Ringmuren,“ sagde han til Mændene, der omgav ham, „ret nu gaaer Maanen ned, og Mørket falder paa. Han vi lede efter, kjender Veien bandsat godt og veed, hvor han skal liste sig over.“

Folkene gik til Muren, Jerremen blev alene, han havde bemærket en sammenkrøben Skygge bag et af Sidebygningens Hjørner. Da han kom derhen, hævede Skikkelsen sig i

sin fulde Høide, Viben stod for ham, men Jerremen saae vist ikke godt i Mørke.

„Du, Volf!“ raabte han, „gaa ud til dem, som vente ved Hestene, siig, de skal sprede sig langs med Graven. Afsted med Dig!“

Medens Borgmesteren gav denne Befaling, løste han sin Kappe og lod den glide ned paa Stenbroen. Viben syntes at betænke sig. Derpaa tog han Kappen og svøbte sig ind i den.

„Du har vist svært ved at forstaa mig, lille Volf,“ vedblev Jerremen, „vil Du se, Du kommer afsted!“ Han greb under disse Ord til sit Sværd, og idet Viben gik forbi, slog han ham af al Magt over Ryggen med den flade Klinge.

„Hvem er det, Borgmester slaaer?“ spurgte en Mand, som kom til.

„Volf Hargens, mit dovne Tjenestetyende, han staar og gaber og vil ikke høre hvad jeg siger.“

„Han saae mig ellers for stor og mægtig ud til at ligne Volf Hargens,“ ytrede den Anden og kastede et mistænksomt Blik hen-

efter Manden i Kappen, som langsomt og roligt slentrede ud over Broen.

„Der ligger kun lidt Vægt paa, hvad Du synes, svarede Borgmestren, — „kom med, saa vil vi To spørge Ratlov, om han har en Drik Vin i sin Kjælder. Natten er kold og Vinden blæser.“

Da Viben kom over Broen, listede han sig hen under Træerne, der stode i Række paa begge Sider af Veien. I nogen Afstand holdt tre Mænd med Rytternes sammenkoblede Heste. Det var ikke dem han søgte. Længer tilbage saae han to Andre med en hvid Hest, der hidtil havde vist stor Utaalmodighed i sit Fangenskab. Paa en Gang stod den stille, strakte Halsen og Ørerne fremad og udstødte en glad Vrinsken. Mere brød Viben sig ikke om at vide. Han listede frem fra Træ til Træ, sank derefter sammen udenfor det sidste og gled langsomt og uhørligt hen igjennem Lyngen.

De to Vogtere sade paa Jorden, hver med sit Stykke Reb i Haanden.

„Det varer længe med dem derinde,“ ytrede den Ene, „og saa faa de ham ikke

endda. De sige, han kan hverve Vind og Veir og gjøre sig usynlig, naar han lyster. Imens skal vi sidde her i Mulm og Nat. Jeg holder ikke af det.“

„Er Du ræd?“

„Jeg, ræd, ikke for den lede Djævel, ikke for den gloende Ild, jeg synes bare ikke om at være i Mørke. Hør, hvor det tuder, der er En, som klager sig nede i Mosen.

„Ja lad ham klage, det er Ellekokken,“ hviskede Kammeraten. „Han boer ude i de store Sumpe og Kær sammen med Tudserne. Det skal være helt vist, for min Fader kjender En, som har seet ham.“

„Hvad er en Ellekok,“ spurgte den Anden, idet han saae sig om til Siderne og rykkede Fortælleren nærmere.

„Ellekokken er en gammel, grøn En, større og førere over Skulderen end Folk nuomstunder. Han kommer først frem om Aftenen efter Solnedgang, eller naar Taagen falder, saa kryber han op mod Land imellem Sivene og tager paa som et grædende Barn, eller som En, der er i Nød og raaber om Hjælp, alt for at lokke veifarende Mennesker

ud i det gyngende Dynd. Naar de komme ham nær nok, drager han dem til sig og suger dem ud, til der ikke bliver Andet end Benene og Bælgen tilbage. — Hør! nu tuder han igjen, livagtig som et lille, grædende Barn.“

„Herre Jesus!“ hviskede den Anden og krøb endnu nærmere til Fortælleren. „Hvis han gav sig til at suge paa os.“

„Han kan ikke naa ind til Land, saa gaa Kræfterne fra ham, han maa blive nede i Dyndet. Der var en Mand fra Lytke Rade, som uforvarende fik ham at se i det klare Maaneskin. Han sagde, han var ganske grøn paa hele Kroppen, med en knuppet og vortet Hud som en Frø, og ingen Klæder paa.“

„Ingen Klæder paa!“

„Istedetfor havde han om Livet et Bælte af Menneskeknogler, trukne paa en Snor, og om Halsen og begge Haandlede en Krands af hvide Tænder, saadan til Erindring om dem, der vare sugede færdig, det forstaar Du nok.“

Manden fik kun Lejlighed til at svare med et Nik. I det Samme raslede det i

Lyngen, en mørk Skikkelse hævede sig iveiret foran dem, en Jernhaand lagde sig om den Enes Hals, knugede den sammen og drog Rebet, som han holdt, til sig. Manden udstødte et kvalt Suk og fægtede omkring i Luften med Armene. Den Anden sprang op. Viben reiste sig uden at give Slip paa sit Bytte.

„Hvad vil I med min Hest?“ sagde han dæmpet. „Afveien, eller Du skal faa det kolde Jern at smage.“

„Til Hjælp!“ raabte Manden og foer ind paa ham. Viben slængte den, han holdt paa, fra sig, gav den Anden et Næveslag, som strakte ham til Jorden, sprang op paa Hesten og jog bort i Nattens Mørke.

Først da Solen kom frem, droge Ditmarskerne tilbage fra Gaarden. Kay havde været Vidne til det, der foregik mellem Jerremen og Viben, han klyngede sig til den gamle Borgmesters Arm, lod hente Ratlovs bedste Vin op til ham, skænkede for ham og fulgte ham ud til Vindebroen, da de forlode Gaarden. Ingen af dem fandt Lejlighed til nærmere Forklaring, den behøvedes ikke heller.

Der forløb nu Aar, hvori Vibens Skjæbne vedblev at være den samme. Tiden, som læger de slagne Saar og bringer Fred efter Stormen, havde ikke dæmpet hans Nag over den lidte Uret, tværtimod, hans Vrede og Hævnlyst lod til at voxe med Aarene. Han havde brudt med hele sit tidligere Liv, med dets Vaner og Tilbøieligheder, Skovene husede ham, Natten vakte ham til Bedrifter. Alle Veie i Ditmarsken førte til det Maal, han søgte, og han var at træffe paa dem alle. Han slog ned som Lynstraalen og forsvandt igjen ligesaa hurtig, men efterlod bestandig et blodigt Mærke der, hvor han havde hærget. Han blev jaget fra Sted til Sted, forfulgt Nat og Dag, skuffet og forraadt, men kom altid tilbage igjen, ventede ikke paa sine Fjender, men søgte dem og gik dem imøde. Ditmarsken gemmer mange Sagn om ham, og der lod sig skrive tykke Bind om Viben Peters eventyrlige Bedrifter fra hin Tid, maaske vilde de dog blive noget trættende og ensformige, eftersom man kom til at læse om Kamp og Drab og Overfald næsten paa hver Side.

Engang blev han fangen og ført til

Rendsborg, her frelste hans Venner, den holstenske Adel ham. Dommerne, der afgjorde Sagen, erklærede ham ikke blot for uskyldig, men fordrede tillige, at hans Fjender skulde erstatte Alt, hvad han havde lidt ved at blive angreben og fængslet. Derefter forsvandt han en Stund for en fredeligere Syssel, han gjorde et Udtog af Ditmarskens Lovbog*), lod det trykke og bragte sit Værk til Hertug Adolf paa Gottorp med Bøn om at hjælpe ham til sin Ret. Hertugen vægrede sig, Tiden til at handle var endnu ikke kommen, og Viben drog med en ny Bog og en ny Bøn ned i Tydskland til Keiser Karl den Femte, men ogsaa der fik han Afslag. Ydmyget og krænket vendte han tilbage og indviede sig fra nu af alene til den blodige Gjengjældelse, han havde svoret sine Fjender.

En Dag i Høsttiden, da Raadet var samlet i Meldorf, førte Raadstuetjeneren en Mand ind, som forlangte at tale med Borgmesteren. Han bar sin ene Haand indsvøbt i et Stykke

*) Denne Bog findes paa det store, kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn.

Linned og hans Klædning var plettet af Ler og Jord, som om han kom lige fra Marken.

„Det er en sær usømmelig Dragt, Du lader Dig se i,“ sagde Jerremen.

„Jeg har været ude og maale den Bylod op, Borgmester og Raad lovede ham, der viste Jer Vei til Viben Peter, — for, ikke sandt! I har jo lovet den Lod ud nede ved Aaen? Der staaer Skrift at læse herom ude paa den sorte Tavle.“

„Det er, som Du siger. Hvad har Du ellers med Bylodden at bestille?“

„Den ligger godt for Sol og Vind, men der er klippet fire Alen af i det ene Hjørne, Skjelpælen staaer ikke paa sin Plads.“

„Veed Du, hvor Viben Peter er at finde?“

„Jeg! — I maa ikke tro, jeg lader mig betale for at gjøre min Pligt, jeg hedder Dik Bøikens og er fuld af Borgerdyd og Retsind, men jeg tager alligevel med, hvad jeg kan faae, og de fire Alen maa lægges til.“

„Lad os høre, hvad Du veed om Viben.“

„Er der Skøde og Brev paa den Jord, og kan det udstedes strax, naar jeg har aflagt min Bekjendelse?“

„Det skal være i Orden endnu idag. Kom blot frem med, hvad Du har at melde.“

„Jeg er en ulykkelig Bødker fra Veslingburen. Viben sagde, gaa med, saa skal Du føre et lystigt Liv og tjene mange Penge, gaaer Du ikke med, stikke vi Fyr paa dit Huus. — Hvad var derved at gjøre? Øxen over Hovedet, Kniven paa Brystet, jeg maatte følge; men jeg bødede altid paa det Onde, hvergang de vilde gjøre en Skarnsstreg, sagde jeg: lad være! Jeg er fuld af Borgerdyd og Retsind, og det var ikke til at holde ud i Længden, saa løb jeg min Vei og gik hen og maalte den Bylod op, og nu vil jeg sige den rene Sandhed. — Naar I gaa langs med Gisel Aa efter Offenbyttel til, komme I op i den store Skov, som ingen Djævel kan finde Rede i, der er forresten kun een Vei, og den er synlig nok og traadt flad af mange Hestehove. Midt i Skoven ligger en gammel Høi, kullet og bar at se til. Det spøger i den, sige de, som brænde Kul i Høst, og sandt er det, for der husere vi, der bo vi, hvergang vi have Noget for i Marsken. Men hvad skal den Høi forslaa? Mændene kan knap faae

Plads derinde, sexten i Tal, rundt om har vi reist Skur til Hestene, der er en heel lille By for alle de Tyveknægte. Naar I vil, kan jeg føre Jer derop, jeg kjender Veien ved den klare Dag og i den sorte Nat, det er mig ligemeget.“

„Hvorfor løb Du bort fra Viben, siden Du havde det saa godt hos ham?“

„Jeg løb ikke, de havde jo slaaet mig halv fordærvet, jeg gik ganske langsomt. Tre Nætter og tre Dage maatte vi husere uden at faae Søvn i Øinene, finder I det Ret, er det at handle med det kostelige Menneskeliv? Dengang skulde Bojen Claus Boje holde for, en af de Otteogfyrre i Heide. — Det gjælder Manden, sagde Viben, den, der rører ved Godset, flækker jeg Hovedet paa. — Hvad ligner nu det? Kan en død Mand have Gavn af sit Gods? — Det der fulgte paa, kan I vel tænke. Jeg holdt mig tilbage, som jeg pleiede, og stod og formanede til Fredsommelighed; men saa var der tre store Sølvbægre i Hjørneskabet, deilige Bægre, af Mester Jacobs i Lybæk, dem satte jeg tilside, for at de Andre ikke skulde komme i Fristelse. Da

Viben seer det, hugger han mig paa Kjæben med Skaftet af sin Øxe, saa det sortnede for mine Øine. Jeg sagde Ingenting dengang, hvad vilde det have nyttet? Paa Hjemveien kom vi forbi Raven Claesses, ham, der lod mig pante, fordi jeg ikke vilde betale, det var ogsaa ham, der nægtede mig at faae paa Borg, saa jeg blev til den fattige Bødker siden. Nu havde jeg endelig Leilighed til at sige Tak for Laan, men der var Viben ogsaa paa Spil. — Du rører ham ikke med en Finger, Dik! — Det gjorde jeg ikke heller, jeg kom blot til at tabe en Gnist i Halmen, en ganske lille Gnist, den gav sig til at svide Huset af, derfor fik jeg nok et Knups, som nær havde taget Livet af mig. Tilsidst vare vi Tre, der ikke kunde holde det længer ud og listede ind i Vibens Gjemmer for at tage, hvad der tilkom os med Ret og Ærbarhed. Der laa Pavel Seke og sov. Nu skal Borgmester se, hvad han gav mig i Betaling.“ — Under disse Ord viklede Dik Bøikens Klædet af sin Arm og holdt en blodig og frygtelig lemlæstet Haand hen over Bordet.

Jerremen gyste. „Det seer jo ud som lutter Bid,“ sagde han.

Dik nikkede bekræftende. „Det er ogsaa netop Maalet af alle Pavel Sekes to og tredive Tænder, han har sat der.“

„Den Karl er ellers bekjendt for at slaa, jeg vidste ikke, at han bed tillige.“

„Han var lovlig undskyldt dengang, han kunde jo ikke slaa, formedelst han kvalte en Mand med hver Haand, medens han bed mig. Da jeg var færdig, fik jeg et Spark i Siden, saa kunde jeg gaa. Nu er jeg her for at opfylde min Pligt, jeg er fuld af Borgerdyd og Retsind og vil vise Jer alle Vibens Veie. I har aldrig kunnet komme rigtig efter, hvorfor han vidste saa god Besked med Eders Anslag og var borte, hvergang I ventede at tage ham, det skal vi strax faa Forklaring over. Skik Raadstuetjeneren ned til den ene af Pavel Sekes lange Dreng, Maes Frents, og lad ham hente herop, men det siger jeg Jer forud, I korte mig da ikke de fire Alen af min Lod, vel Borgmester?“

Der blev sendt Bud efter Drengen, Dik Bøikens vedblev imidlertid at fortælle: „Værre

Gavtyv end den Maes Frents findes ikke fra Hanerov til Vesterhavet, det kan I lide paa. Naar han kigger med det ene Øie i Vest, vender han altid det andet mod Øst for at lægge Mærke til, hvad der foregaaer, han piler af som en Stormvind, er paa færde Nat og Dag, Fanden veed, hvor han faaer sin Kundskab fra, han lurar, han lusker, han lytter, og saa afsted! — Idag kjøre de med Malt til Garding, iaften skikke de en Koppel Heste ned til Hamborg, inat vente de et Læs Kjøbmandsvarer ind over Grændsen. — Den Dreng er Jeres værste Fjende, Alt hvad han faaer at vide tylder han i Viben, Natten bliver han gjerne over i Leiren og bestiller intet andet end at æde; saa i Morgengry, naar han ikke kan mere, lister han fra os, sanker sig et Knippe tørre Grene i Skoven og vender hjem til Meldorf med Brændet paa sin Ryg, nok saa troskyldig. — Der har vi ham.“

Maes Frents blev ført ind og lod sig uvillig og høist undseelig stille frem for Raadet. Det var en lang og mager Dreng med nøgne Been, smudsige og pjaltede Klæder, et solbrændt og fregnet Ansigt, hvis Pande aldeles

skjultes af tykke, ildrøde Haar. Hans Øine heftede sig sky og ængstelige paa Dommerne, kloge og gjennemtrængende Øine, i en uafbrudt Bevægelse, og som syntes at opfatte og iagttage alt, hvad de mødte. Da Raadstuetjeneren hentede ham, var han just i Begreb med at fortære en Gulerod, af hvis Sæft Mund og Hage endnu vare farvede, to andre Gulerødder med vældige, grønne Toppe stak frem af begge Lommerne i hans Beenklæder; Stemmen lød klagende og dæmpet, medens han benægtede Alt, hvad Dik Bøikens kom frem med, omgik ethvert Spørgsmaal og indlod sig ikke paa nogen Forklaring. Dik stod og hørte til, da alle Jerremens Forsøg mislykkedes, gik han hen til Bordet og sagde:

„Om Borgmester nu tillader, at jeg taler med, skal jeg nok hjælpe lidt paa Drengens Hukommelse. Se ret paa mig, lille Maes Frents, kjender Du mig ikke?“

Drengen nikkede og trak Mundvigerne iveiret, hvilket hos ham skulde betyde det Samme som et Smil. „I er vist den Bødker fra Veslingburen, som paa Markedsdagen har Stade udenfor Bagerens med Jeres Bøtter.“

„Du har ellers ikke seet mig sammen med Viben og Pavel Seke? — Naa, det har Du ikke, heller ikke sovet hos mig nede i Hytten den Nat, vi havde det svære Uveir? — Tænk Dig om! Du hjalp heller ikke med at slagte, den Dag vi tog de Grise fra Ralfs? — Jasaa! Du ryster paa dit kjønne Ho'ide, Du bliver ved at nægte og tænker ikke paa din Samvittigheds Besværelse for Gud og Christendom. Du er jo en rask, lille Maes Frents! — Lazarus! Hvad gjorde dit Bæst da hos os hver hellig Ugedag, naar Du kom farende i Galop med Tungen ud af Halsen og forlangte Viben eller Pavel i Tale?“

„Jeg har ikke seet min salig Fader, siden den Dag han drog bort fra Meldorf,“ forsikrede Drengen. „Motter skikker mig af By med røde Bændler, som jeg gaaer og sælger omkring paa Landet; naar jeg ingen flere har, sanker jeg Pinde og Vindfælder i Skoven og bringer dem hjem til hende.“ Efter disse Ord gav Frents sig til at græde høit og holdt Hænderne op for Ansigtet for at skjule sine Øines fuldstændige Mangel paa Taarer.

Dik Bøikens var rasende, han gjorde

endnu et Forsøg. „Du er en stor Gavtyv, Maes Frents, men Du slipper ikke med at lyve Dig fra det. Kan Du heller ikke huske den Dag, de tøjrede mig med Fødderne til Jorden, og din salig Fader bøiede et ungt Bøgetræ ned og bandt mine Arme fast til det, derefter gav han slip, saa Træet rettede sig igjen og strakte og rakte mig, til jeg fast blev en Alen længer end dagligdags Maal. Du stod og grinte ad mig. Ja, se, nu griner Du igjen, Hukommelsen vaagner. Vær nu en rar, lille Maes Frents og gaa til Bekjendelse.“

Drengen gjentog Forsikringen om sin Uskyldighed.

„Om Du nu ikke bekjender,“ sagde Borgmesteren, „saa kalde vi Volf ind med Stigen og lader ham strække dine Lemmer til svarlig Pine.“

„Jeg kan da ikke bekjende, hvad jeg ikke veed,“ sagde Maes og brast i Graad, denne Gang lykkedes det ham at faae Taarerne frem.

„Borgmester har ikke nødig at kalde paa Volf,“ forsikrede Dik, „den Sag kan vi gjøre

nemmere af. Her har jeg et stærkt, lille Stykke Tarmstræng, det slaa vi to Rende-løkker paa, to forsvarlige Løkker, se saa! nu stikke vi begge hans Tømmelfingre ind i Løkkerne, Skaftet af min Kniv imellem, og dreie saa Tarmstrængen om, til Blodet sprutter ham ud af Neglene. Det skal være godt at bekjende paa, jeg har seet stivere Hals end hans bøie sig herfor.“

Medens Dik talte, havde han taget Tarmstrængen frem, knyttet Løkkerne og nikket og smilet gjentagende over til Maes Frents. Han greb derefter fat i Drengen, drog ham hen paa Bænken og stillede ham mellem sine Knæ. Pludselig holdt han inde, betragtede Maes nøie og udbrød:

„Hvad er det? — Nu har vi Dig! — Hvordan er Du kommen til de to Knapper, der er syet i din Trøie? Lange Dibsjung! alle Helvedes Knægt! dem har Du stjaalen fra mig, den Nat Du sidst laa og sov ude i Hytten, — Sølvknapper med Koøine i, — se blot! Jeg bærer Mage til dem her i min Kofte. De To, som mangle, bleve borte, den Morgen Du forlod os.“

Maes Frents var overlistet og bragt ud af sin tidligere Sikkerhed, Stemmen begyndte at svinge ham, han havde faaet Knapperne hjemme, han havde havt dem længe, de havde tilhørt hans Bedstefader.

„Vi toge dem i forrige Uge, den Nat vi vare inde hos Landsdommeren,“ bemærkede Dik, „spørg ham ad, hans Mærke, to Andreas-kors, staaer ridset ind paa den anden Side, se kun efter.“

Dik havde aabenbart Ret, Knapperne lignede nøiagtig dem, han selv bar, og ved Øiet af hver stod der indridset to skraa Kors. Maes Frents tilstod endelig, at han havde fundet dem ude i Hytten, denne første Indrømmelse ledede til den næste, og inden Raadet forlod Salen, havde han aflagt en fuldstændig Tilstaaelse om Alt, hvad man ønskede at vide. Han blev ført ned i Kjælderen og lænket fast til Muren. Maes Frents var tretten Aar gammel og altsaa efter Ditmarsker Lov fuldkommen ansvarlig for sine Handlinger. Under Forhøret sad Dik Bøikens og smilede og gav sit Bifald med Dommerens snilde Spørgsmaal tilkjende ved af og til at staa op og gjøre et

dybt Buk for ham. Da Drengen blev ført bort, fandt hans Beundring endelig Ord.

„Skal jeg sige mit Hjertes sandfærdige Mening,“ udbrød han, „saa har jeg aldrig kjendt Borgmesters Lige i Kløgt og Fiffighed. Det er ikke Jer, man bør ønske tillykke med, at I sidde som Dommere her, men Byen med at have faaet saa gode Dommere. — Nu var det den Lod, vi skulde snakke om. Klokken er bleven mange, og jeg længes efter at se min kjære Hjemstavn igjen. Vil I lade mig faae det Brev og Skøde med Eders Underskrift og Segl?“

„Siden!“ svarede Jerremen, „men vi betale ikke Pengene paa Ambolten. For at kunne have Dig i frisk Erindring, er det bedst, Du følger efter Maes Frents og bliver her paa Raadstuen til imorgen.“

Denne Dom forekom Dik aldeles ubegribelig, han tog hele sin gode Mening om Borgmesterens Kløgt tilbage, medens Tjeneren førte ham ned i Raadstuekjældereren.

Nogle Dage efter foregik der atter et larmende Optrin i Meldorf. Maes Frents blev hængt paa Byens Vold, overbevist om at være

Spion for Viben Peter. Han kunde ikke undgaa sin Skjæbne.

Det var ellers Fogdernes Sag at fuldbyrde enhver af Raadets og Regenternes Domme, men ved denne Leilighed tilbød Dik Bøikens at forrette Bøddelens Tjeneste.

Maes Frents led sin Straf ved Solens Opgang og blev hængende paa den høie Pæl, der tjente som Galge, til om Aftenen, saa skulde Liget tages ned og jordes i en Lergrav et Stykke udenfor Byen, hvilket den tjenstvillige Dik ogsaa havde paataget sig at besørge. Hele Dagen strømmede store Skarer af Nysgjerrige op til Volden for at betragte den ulykkelige Dreng, som hang paa Pælen med bagbundne Hænder og Huen trukken ned over Ansigtet. Paa Jorden nedenfor sad hans Moder, sammenkrøben og ubevægelig, med Hænderne foldede omkring Knæene. Hun havde trukket sit Skjørt op over Hovedet, saaledes at det aldeles skjulte Ansigtet. En lille Lerkrukke stod foran hende, hvori Tilskuerne kastede Penge. Af og til hævede hun sit Hoved og saae iveiret, det viste da et forfærdeligt Udtryk af Fortvivlelse, som fik

Luft i et dybt Suk eller et kvalt Skrig, derefter sank hun sammen igjen.

Samme Aften, da Skumringen begyndte, kom en Mand kjørende ind til Byen med et Læs Rug. Han holdt stille paa Broen og forlangte, der skulde lukkes op for ham. Vogteren aabnede den lille Laage i Porten og raabte ud:

„Endelig har jeg da ikke behov at lukke op for ridende eller agende Mand, efter at Sol er gaaet ned, det veed Du nok, men Tiden er kostbar i Høst, Du skal faa Lov at komme ind. — Kjør saa!“

Med disse Ord aabnede han Porten og traadte tilside. Kudsken drev paa Hesten og kjørte ind over Broen. Da Vognen kom midt i Porten, standsede den pludselig, et af Hammelrebene var sprunget. Kudsken steg ned fra Læsset for at udbedre Skaden, imidlertid blev Porten staaende aaben. To Mænd kom gaaende ind af dem, efter dem fulgte to Andre, og atter To. Disse sex Mænd overvældede Portvogterne, bandt dem og førte dem ind i Vagtstuen, derefter kjørte Manden med sit Ruglæs. Alt dette foregik i et Øie-

blik, lydløst og uden at vække ringeste Opmærksomhed. Det begyndte desuden at blive silde, og Gaden var tom. Da de fremmede Mænd havde gjort sig til Herrer over Vagten, lode de Porten staa aaben, og der kom strax efter endnu en Mand tilsyne, som vexlede nogle dæmpede Ord med dem, før han gik op mod Volden til Galgen. Nede paa Gaden holdt en Karre med en Ligkiste af uhøvlede Brædder, og Dik Bøikens var netop ifærd med at fuldende sin Forretning som Bøddel. Han havde stillet en Stige op til Pælen, skaaret den Hængte ned og bar ham hen til Ligkisten paa Karren.

Da han naaede Vognen, traadte en Mand imod ham, en høi, bredskuldret Skikkelse lagde sin Haand paa hans Arm.

„Du er jo Dik Bøikens,“ sagde Kæmpen, „og det er Dig, der har angivet min Dreng. Ikkesandt!“

Dik Bøikens slap Liget og vilde svare; men han fik ikke Leilighed dertil. Idet Pavel endte sit Spørgsmaal, hævede han den knyttede Haand og lod et saa forfærdeligt Slag falde paa Diks Pande, at den Ulykkelige

sank i Knæ, og hans Hoved faldt ned paa Brystet.

„Det var vist ogsaa Dig, som imorges hængte lille Maes Frents?“ tilføiede Pavel.

Dik gav intet Svar, hans Pande var knust, en Blodstrøm blændede hans Øine. Pavel ventede heller ikke paa Svar, denne Gang greb han Dik i begge Skuldre, hævede ham op i sine Arme og trykkede ham derefter ned paa Jorden med al den Voldsomhed og Kraft, hans uhyre Legeme besad. Der fulgte en Lyd som af brudte Been, Dik blev liggende paa Stedet, sammenknuget, gispende, hans sønderknuste Lemmer dannede en uformelig Masse og rystede under Dødskrampen. Pavel Seke værdigede ham ikke et Blik mere, han løftede Sønnens Lig op i sine Arme og bar ham ud af Byen.

Nede paa Gaden blev han standset af de Forbigaaende, som stillede sig op imod ham. Kæmpen skød dem lempelig tilside.

„Afveien,“ sagde han, „der er Ingenting at se, det er kun en Fader, som bærer sin døde Dreng.“

I det Samme traadte fire Mænd til og

dannede en Linie mellem Pavel og de Andre. Han skred fremad, med Liget trykket til sit Bryst og uden at ændse, hvad der foregik bag ham. Da han var kommen over Broen, løste Mændene Vagten og forlode Porten. Strax efter saae man dem stige tilhest nede paa Engen og forsvinde i Retning af Skovene ved Hademarschen.

Pavel Seke holdt Drengens Lig foran sig paa Hesten og støttede hans Hoved til sit Bryst, store Taarer løb ned over Kinderne, medens han vedblev at stirre paa det blege Ansigt, som Døden havde givet et barskt og alvorligt Udtryk, der tidligere ikke var det egent. Af og til fik hans Fortvivlelse Luft i et gennemtrængende og truende Skrig, der skingrede ud i Natten, som et vildt Dyr's Brøl. Strax efter blev han rolig igjen, han kjærtegnede Liget og tilhviskede det milde og kjærlige Ord.

„Nu staaer Maanen op, lille Maes Frents, det var den, Du altid holdt saameget af, og som Du bedst kunde bruge, saa foer Du afsted gennem Skov og de bundløse Enge, bragte Bud og Besked, hverken Hare eller

Raadyr kunde hamle op med Dig. — Du var den Eneste, jeg brød mig om, din Broder duer kun til at labe Mælk og gaa i Læ af sin Moders Skjørt. Sikke Næver og sikken et Bryst! Hvad kunde du ikke være voxet op til. — Herre Jesus!“ vedblev han med et af disse hvinende Skrig, „nu ligger Du stiv og kold i mine Arme, — men Dik Bøikens fik det, Du, han mjaever ikke mere ad Dig. — Og nu bilder Du Dig vist ind, lille Maes Frents, at vi vil putte Dig ned i den kolde Jord, uden at Du faaer en Kiste at ligge i, — Du kan tro nei, jeg skal sørge bedre for Dig end som saa.“

Der var noget Rystende i at se Pavel fortabt i sin Smerte, den bløde og bevægede Stemning, hvori han denne Aften befandt sig, var ham aldeles ny og ukjendt, han havde hidtil kun faaet Andre til at græde. Tøilerne hang slappe ned fra Hestens Hals, medens han red ind igjennem Skoven, det kloge Dyr behøvede ikke sin Rytters Hjælp for at finde Vei. Naar Maanelyset trængte ned imellem Træerne, belyste det Kæmpens mægtige Skikkelse, bøiet over mod Liget, hvis nedhængende

Been bevægede sig frem og tilbage efter Hestens Gang. Han omsluttede den døde Dreng med begge Arme og trykkede ham tæt op til sit Bryst, som om han vilde meddele ham noget af sit Hjertes Varme, hans Stemme lød stedse mere blød og klagende og kvaltes undertiden af et krampagtigt Suk, der bragte hans Legeme til at skjælve.

Under et af Asketræerne ved Hademarschen Kirke stod en Mand og ventede.

„Alting i Orden?“ spurgte Pavel, da han kom hen til Kirkegaardslaagen. Manden svarede bekræftende. Pavel lagde Drengens Lig ned i Græsset og gik over til det nærmeste Huus, hvor et Lysskær strømmede ud fra de hjerteformede Huller i Vinduesskodderne og tydede paa, at Folkene endnu ikke vare gaaede til Ro. Han bankede paa Skodden og aabnede den.

„Kjende I mig?“ spurgte han og stak sit røde Hoved ind i Stuen, „jeg er Pavel Seke, af Viben Peters Folk, kanske I har hørt mig omtale. — De har hængt min Dreng nede i Meldorf, og han skal jordes inat, men jeg har ingen Kiste. Der staaer Skrin og Kasser til

Jeres Klæder ude i Dilen, hist henne seer jeg ogsaa en Kiste, lad være, den er blaa med Tulipaner paa, sælg mig den med det Gode, jeg har nitten lybske Skillinger i min Pung, dem kan I faa; sige I Nei, skal jeg skikke Jer den lede Lynild og Torden paa Halsen, før I vente det. Skynd Jer bare, lang mig den ud af Vinduet.“

Folkene kjendte godt Pavel Seke, hans Bedrifter havde allerede skaffet ham et vist Ry paa Grændsen, der blev ikke gjort ringeste Indvending til hans Forslag. Da den blaa Kiste var tømt, hjalp de ham den ud igjennem Vinduet.

„Om Du vil have et Lagen til at svøbe Liget i, saa kan det faaes,“ ytrede Manden.

Pavel blev rørt, han lagde Lagenet i Kisten og tog Mandens Haand. „Naar Du gaaer ud af din Gaard en Morgenstund, kan det være, der ligger en Sæk Ditmarsker Korn til Dig, kanske en stukken Oldengris, hvem veed det. Tænk saa paa inat.“ Dermed slængte han Kisten op paa sine Skuldere og gik over til Kirkegaarden.

„Nu var det Præsten,“ sagde han til

Manden, efter at de havde lagt Drengens Lig ned i Kisten, — „han vil ikke gaa paa Kirkegaard ved Nattetid, mener Du. „Godt! jeg skal bære ham herover, det lader sig gjøre.“ Med disse Ord gik han ned til Præstegaarden og slog med Skaftet af sin Øxe en stor og glubsk Hund til Jorden, idet den kom farende imod ham. Lidt efter saae man ham vende tilbage, fulgt af en gammel Mand i en sort Kofte og med en bred Pibekrave om Halsen. Det var Præsten, Pavel havde vækket op af Søvn, og som kun tøvende og høist uvillig forlod sin Bolig. Han gik og knappede den lange Kofte til og udbød imidlertid i en Strøm af Bebreidelser, paa hvilke Pavel lyttede med sjelden Taalmodighed.

„Hvad nytter det, I bliver vred?“ ytrede han endelig, „jeg har jo ikke valgt Tiden, vi maatte tage den, som den faldt. I er vel ikke bange for at gaa herover i Mørke? — De Levende skal Intet gjøre Jer, saalænge I følges med mig, det kan I lide paa, og de Døde er I selv Mand for at holde fra Livet. Skjænd nu ikke mere, høilærde Herre! I skal blive godt betalt for Jeres Gang. — Om I

vilde være saa god at sige nogle rigtig kjønne Ord ved Graven, saa gjorde I mig en stor Glæde.“

„Hvad skal jeg sige?“ spurgte den gamle Præst, „jeg kjender jo hverken Dig eller den Døde, som Du paa en saa usømmelig Tid forlanger stedet til Jorden.“

„Min Dreng er bleven hængt, men det skete ikke med hans Villie, han var sin Faders bedste Glæde, — lad os sige, næstbedste, — altid flink til sin Gjerning, saadan som han kunde sno sig i en snever Vending, — og Kræfter, — og aldrig forsagt, aldrig lod han Ørene hænge, — jeg skulde have gjort en Mand af ham. — Nu ligger han stiv og kold derhenne i sit Lagen. — — Her har vi Præsten,“ vedblev han, da de kom hen til Aske-træerne, hvor Manden stod og ventede, „tag Du nu i den ene Hank paa Kisten, saa tager jeg fat i den anden.“

De tre Mænd fulgtes nu ind paa Kirkegaarden. Maanelyset faldt ned over de smaa, hvide Kors paa Gravene omkring dem og sitrede i Dugdraaberne paa Græsset og Buskene. Henne ved Kirkegaardens Muur viste

en frisk opkastet Jordbunke det Sted, Pavel Seke havde valgt for sin Søn.

Medens de sænkede den blaa Kiste ned i Graven, blev Nattens Stilhed afbrudt ved en Skare Ryttere, som i et hurtigt Trav kom op igjennem Gaden. De kobledede deres Heste sammen omkring Asketræerne og gik derefter ind ad den lille Laage i Kirkegaardsmuren, To og To, uden at tale og uden at kunne dølge den klirrende Lyd, som forraadte deres Vaaben og Jernpandserne, de bare indenfor Koften. Da de kom op til Graven, slogede de Kreds om den og fandt Pavel knælende med foldede Hænder, efter at han havde sænket Kisten ned i Jorden. Præsten fremsagde en kort Bøn og udbød derefter med hævet Røst:

„Sov i Fred! Du, som blev kaldet bort saa tidlig.“

Da han tav, saa Pavel iveiret. „Kan det ikke blive til mere?“ gjentog han og strakte Haanden ud imod ham.

„Jeg veed ikke mere at sige.“

Kæmpen sænkede sit Hoved for dette Svar.

Da gik den ene af de fremmede Ryttere

ud af Kredsen og slog sin Kappe tilbage. Pavel kjendte Viben, først i dette Øieblik havde han lagt Mærke til dem, der stode omkring Graven.

„Tag Jeres Hatte af,“ udbrød Viben med sin dybe, alvorlige Røst, — „vi hilse for den Døde.“ — Mændene blottede deres Hoveder. „Hvorfor forlanger Du flere Ord?“ vedblev han. „Den Dreng dernede har gjort sin Gjerning, han var til Velsignelse for dem, som kjendte ham. Hvad er der mere at sige?“

Pavel Seke laa og knælede, han lyttede til med foldede Hænder, et lyksaligt Smil udbredte sig over hans haarde Træk, medens han bøiede sig ud over Graven og raabte ned i den:

„Hører Du, lille Maes Frents! det er Viben og alle hans Mænd, som staa ved din Grav, de tage Hatten af for Dig; han siger, Du har været til Velsignelse for os. — Dæk saa kun Jorden over ham, — Viben har Ret, der behøves ikke mere.“

Lidt efter var Kirkegaarden forladt, Rytterne rede ind mod Skoven. Der blev kun

en Mand tilbage, som kastede Graven til og reiste en lille Høi over den Døde.

Inde i Skoven skiltes Rytterskaren og drog videre hver sin Vei. Viben og Pavel bleve tilbage.

„Nu trænger jeg til at røre mig lidt ovenpaa dette,“ sagde Pavel og strakte sine vældige Arme iveiret. „Om Vorherre vilde være saa god at sende os en rar Bedrift, saa skulde jeg ikke forlange bedre.“

„Den kan bekommes,“ sagde en mat og slæbende Stemme fra Busken, og Dreyg Jødeken traadte ud paa Veien. „Jeg ligger og venter her siden imorges for at sige Jer, at der er Noget at bestille, ifald I tør vove Jeres Skind.“

„Hvad har Du at fortælle?“ spurgte Viben.

„Folk af de Otteogfyrre komme sammen imorgen ovre ved Alversdorf, de skal ud og mærke Træer. Har I Lyst at hilse paa dem, kan I træffe Boldes Johan fra Oldenvörden, Claus Harms fra Syderdik, Rode Jahn, Reimer Grote, — ja, hvem husker dem Alle? Jeg har luret og frittet, de holde til ovre i Landsskriverens den røde Gaard, fireogtyve

Mand saae jeg ride ind ad Porten iaften. — Sagen er sikker.“

Viben udstødte et Raab for hver ny Person, den Spedalske nævnede, det var hans Fjender alle tilsammen, han havde en uafgjort Regning med Enhver af dem.

„Folk vil vist spørge Nyt om den Træmærkning,“ sagde han.

Pavel saae paa sin Øxe. „Der er Retfærdighed til i Himlen,“ forsikrede han, for dog ogsaa at sige noget.

„Ja, tag Jer vel iagt,“ tilføjede den Spedalske, „de ere komne mandstærke sammen og vide, hvad de kan vente saa langt oppe mod Grændsen, hvor Du og Dine færdes, de holde deres Øine og Øren aabne. Jan Gyge saae jeg ride imellem dem, hvor han er tilstede, faae I altid med en listig Ræv at bestille. Jeg kjendte hans lumske Fjæs, da han red igjennem Skoven iaften, lad være, han havde trykket Hatten dybt ned i Panden og svøbt Kappen om sig. Han pryglede mig engang med sin Pisk, det Bæst! — Nu veed I Besked. Enten slaa de Jer for Panden, eller I falder over dem. Hvad kommer det

mig ved? — Faaer jeg saa fire lybske Skil-
linger til at kjøbe Æg for?”

Dreyg fik Pengene og forsvandt igjen bag sin Busk. Viben og Pavel droge ind igjennem Skoven. Hvad de underveis aftalte blev indtil videre en Hemmelighed mellem dem; men Pavel syntes at være ualmindelig veltilfreds med det, Viben bestemte. Han gik og nikkede bifaldende, fortrak sit solbrændte Ansigt til et glad Smil, rev sig i Haaret og saae paa Øxen, som om han gjorde den fromme Løfter.

Næste Dag henimod Aften gik Pavel til Alversdorf Kirke, indsvøbt i en lang Kappe af brunt Sækkelærred og med Øxen paa Skulderen. Det var en almindelig udbredt Tro i Middelalderen, at man ved at skærpe sine Vaaben paa en Kirkesteen kunde faae Lykke i Kampen; endnu i vore Dage bære Sokler og Trappetrin paa de gamle Kirker i Tydskland mangfoldige Vidnesbyrd om, hvor hyppigt Krigsmændene have søgt at sikre sig denne Lykke.

Pavel tog Plads paa Jorden og begyndte med stor Iver at slibe sin Øxe, idet han til-

hviskede den de mest straalende Løfter om alle de Behageligheder, den ret snart kunde vente. Hans Hat var trykket dybt ned i Panden og prydet med en uhyre Busk Hane-fjer. Under Arbeidet faldt hans Blik paa nogle friske Fodspor i den fugtige Jord omkring Kirkedøren.

„Se vi det!“ mumlede han, „hvor komme de fra? Her har jo ikke været Kirkegang idag, alle Sporene ere friske, alle vende de indefter, Folkene maa altsaa være der endnu.“

Han reiste sig og lyttede, rundtom var det stille, ikke et Menneske paa Kirkegaarden. Solen skinnede, Spurve kvidrede. Han begyndte igjen at slibe, stod lidt efter atter og lagde Øret til Nøglehullet. Det forekom ham, at der gik Nogen inde i Kirken, derpaa hørt en Lyd, som endte enhver Tvivl. Nøglen blev indefra stukket i Døren, og en Dreng kom tilsyne med to store Ølkander, en i hver Haand. Han lukkede omhyggelig Døren efter sig og stak Nøglen i Lommen, før han gik ud af Kirkegaarden.

Pavel var traadt tilside bag Hjørnet af Taarnet, han skjulte Øxen nede i det høie

Græs mellem Gravene og fulgte efter Drengen, idet han paatog sig en langsom og slentrende Gang og begyndte at synge. Naar Pavel Seke sang, lød det som et Dyrs Brøl. Ved hans første Toner gav Drengen med de to Ølkander et Hop iveiret, ved de følgende løb han over paa den anden Side af Veien og saae sig forfærdet tilbage.

„Sikke to rare Kander,“ sagde Pavel, „jeg skal hjælpe Dig at bære den ene.“

Drengen vovede ikke at afslaa hans Tilbud. Pavel lugtede til Kanden. — „Øl?“ raabte han og stod stille, medens han stak Haanden ned for at lade Fingeren løbe langs med Bunden og smage paa Resten af Indholdet. „Nei! ægte Brunsviger Mumme, det er ikke saa galt. Hvor hører Du hjemme?“

„Nede hos Kjøbmanden ved Hestemøllen.“

„Og Du skal hente mere Mumme, ikke sandt?“

„Til hvem?“ spurgte den forsigtige Dreng.

Pavel huskede paa, at han havde seet ham stikke Nøglen i Lommen. Han pegede med Tommelfingeren over Skulderen hen mod Kirken. „Til dem deroppe,“ hviskede han

smilende. „Ja, Du behøver ikke at glo saa mistænksom paa mig, Du rare Dreng, for jeg hører med til Familien.“

Drengen troede ham ikke rigtig, der var noget mistænkeligt ved Pavel, hans barske Røst, det lange, ildrøde Skæg, de lynende Øine og den brune Lærreds Kappe, under hvilken der af og til viste sig et blankt poleret Harnisk med to gule Stjerner paa Brystet, alt dette indgød ingen Tillid. — „Hvem er det, I hører til?“ spurgte han undvigende.

„Naada! Du vil ogsaa have altfor meget at vide. Ere vi ikke ude at mærke Træer, vi? Og Landsskriverens den røde Gaard dernede paa Engen, hvor vi skal mødes iaften, — troer Du mig nu? — Jeg siger ikke mere. — Du skal altsaa hente Mumme til de Slughalse! — og saadanne to store Kander.“

„Dem har de tømt siden i Middags,“ tilføjede den uforsigtige Dreng.

„Og nu to til, de vare vist ikke længe, for jeg følger med tilbage til Kirken og skal hjælpe at tømme dem.“

„I faae dog at nøies til imorgen med

det, jeg nu henter, for jeg gaaer ikke over Kirkegaarden, naar det først bliver mørkt.“

„Vi skal altsaa tøve hele Natten deroppe, det glemte jeg jo. — Veed Du hvad! Jeg vil sige til dem, at de ligesaa godt kan sætte sig ned i Kjøbmandens Bod og tøve der, saa behøver Du ikke at slæbe de tunge Kander frem og tilbage.“

„Det var rart; men dernede kan I vist ikke se Tegnet.“

„Tegnet?“

„Ja, Lyset fra Landsskriverens Gaard.“

„Det har Du min Sjæl Ret i, Du lange Dreng, jeg glemte jo Lyset.“

„Nede fra os kan I heller ikke give Tegn til dem, der vente ovre i Præstens Lade.“

„I Præstens Lade!“ raabte Pavel og faldt pludselig ud af den rolige og ligegyldige Tone, hvori han hidtil havde talt. Han betænkte sig lidt og saa om til Siderne, — der var Ingen at øine i Nærheden. — „Sæt din Kande! — og hægt mig den Skulderrem fast paa min Brystplade!“

Han bøiede sig ned, greb Drengen om Livet og lagde Haanden paa hans Mund for

at dæmpe det Skrig, han udstødte, derefter bar han ham over i et aabentstaaende Tørvehuus ved Veien og trak Døren til.

„Hør, min Jung!“ udbrød han og stillede den rystende Dreng foran sig, „lad os nu se, vi faae Ende paa al den Sludder! — Hvad er det for Folk, I har stoppet op i Kirken og ned i Præstens Lade? Tal tydeligt! — frem med hvad Du veed, eller jeg dreier Halsen om paa Dig.“

Drengen bad og klynkede, Pavel gjentog sit Spørgsmaal, lovede ham Penge, naar han skriftede, Alverdens Ulykker, naar han tav, og fik omsider under flere Afbrydelser følgende Forklaring: Regenterne fra Heide havde for at sikre sig mod Viben og hans Folk stillet sex Mand paa Vagt oppe i Alversdorf Kirketaarn og sex andre nede i Præstens Lade, hvor de kunde iagttage Enhver, som kom forbi paa den eneste Vei, der førte til Byen. Disse to Poster fik Befaling til Dagen over at give nøie Agt paa Alt. Om Aftenen kom Raadet sammen i Landsskriverens Gaard, paa Engen ved Arkebek, et godt Bøsseskud udenfor Byen. Hvis Noget hændtes, vilde der

blive sat et brændende Lys oppe i Gavlvinduet, et Tegn, som Vagtmandskabet i Kirketaarnet maatte meddele Folkene nede i Laden, hvorefter hele Flokken skulde ile dem til Hjælp paa Gaarden. Da Drengen havde fortalt dette med alle de Omstændigheder, han vidste at tilføie, lod Pavel Seke ham gjentage sin Forklaring og nikkede med Hovedet, efterhaanden som han indprentede sig Sagen.

„Jeg skal selv bringe dem Mumme,“ sagde han, „men Du faaer at blive her, til jeg har forrettet mit Ærinde. — Hvad tuder Du for? Der er jo Ingen, som gjør Dig Noget. Jeg vil blot være sikker paa, at Du ikke bringer Tingen i Ulave og snakker om det, Du har seet, til Andre.“ Efter disse Ord halede Kæmpen en Mængde Strikker og Baand op af sine Lommer, bandt Drengens Hænder og Fødder og endte med at vikle ham hans eget Halsklæde om Munden. Da dette var forsvarligt besørget, tog han Kirkenøglen fra ham og sagde:

„Nu bliver Du her, til der kommer Bud efter Dig, dét skal ikke være længe.“ Han

bar ham ind i en Krog mellem Tørvestablerne, bandt Døren til efter sig og gik med de to Kander til Kjøbmanden.

Aftenen faldt paa, det begyndte at blive mørkt. Pavel var ukjendelig i sin brune Kappe og med Hatten trykket dybt ned over Øinene.

„Her har I Jeres Kander igjen,“ sagde han til Manden i Boden. „Jeg skulde hente os en frisk Drik Mumme oppe i Taarnet, men undervejs fik jeg anden Besked. De slaaes nede ved Tensbyttel, — hør hvor de skyde, bum! bum! — Reimer Grote bad mig løbe herhen, for at I som en paalidelig Mand kunde bringe Bud til de Sex i Præstens Lade, de skal skynde sig sønderpaa, det hurtigste de aarke; fornemme de Ingenting, naar de komme derned, kan de tøve inde hos Ølskænkeren, til de faae nærmere Besked. De har Lov til at drikke saameget, de lyste, Altsammen paa Reimers Regning. — Har I nu forstaaet mig? Jeg maa afsted igjen.“

Kjøbmanden løb ned til Præstens Lade med det vigtige Budskab. Pavel tøvede, til han havde seet ham gaa, derefter vendte han

tilbage til Kirkegaarden. Ved et af de sidste Huse i Byen stod en Mand, som lod til at vente paa ham.

„Hvor kommer Du fra?“ spurgte den Fremmede.

„Jeg har været ude at spadserere, men Du kan hilse Viben, at Alt er i Orden.“

„Følger Du da ikke med tilbage?“

„Siden, min Søn! siden, vi mødes nok, jeg skal først ud at spadserere lidt mere,“ sagde Pavel og forlod ham. — Havde det været lyst nok til at skjelne hans Aasyn, medens han skyndte sig tilbage til Alversdorfs Kirke, vilde man have fundet et straalende og sjæleglad Udtryk deri. Han nærrede kun een Tanke, hans Hjerte var opfyldt af eet Haab, under Indflydelsen af dette hentede han sin kjære Øxe og bankede paa Kirkedøren. De drabelige Slag gave Gjenlyd indenfor, dog lod det ikke til, at Folkene hørte dem, han lyttede, tøvede lidt og opstillede imidlertid følgende Regnestykke:

„En mod Sex, — det vil tage formeget paa Kræfterne, og jeg maa spare mig til siden. En mod Tre, gjør to Gange, det er

ogsaa lovlig stærkt, lad os sige En mod To, det slaar til.“ Han bankede atter og raabte op mod Taarnet:

„Hei! I Folk paa Vagt! kom ned og hjælp mig Døren op, den maa være gaaet i Baglaas.“

Der hørttes Fodtrin indenfor, lidt efter kom to Mænd tilsyne i Døren, som mærkværdig nok lod sig aabne, saasnart de droge i den. Pavel stod i Mørket af den dybe Indgang, det var ikke muligt at skjelne hans Skikkelse.

„Hvad tøver Du efter?“ spurgte Vagten.

„Der lister en enlig Mand om her udenfor Kirken, det tyder vist ikke paa Godt, jeg saae ham for lidt siden og synes, jeg skulde kjende ham, — rigtig en kjøn Mand i en brun Lærreds Kappe, med ildrøde Haar og et deilig lang Skjæg, han bar en Øxe paa Nakken, livagtig som det kunde være Pavel Seke.“

„Lad os komme hen til ham.“

„Aa ja, lad os det,“ sagde Pavel.

De to Ditmarskere gik ud paa Kirkegaarden, et Stykke bort fra Taarnet, i den

Retning, Pavel Seke betegnede dem. Hvad der fulgte efter foregik i Mørket, man hørte en Larm som af Folk, der kæmpe, Skrig, som endte i stønnende Suk, lidt efter blev det stille igjen. Tre gik ud, der vendte kun En tilbage.

Indenfor Kirkedøren førte en steil og snever Trappe op til Taarnet, hvor Vagten holdt Udkig. Da Pavel kom ind i Kirken lukkede han Døren efter sig og raabte:

„Her bringer jeg Jer fyldte Ølkander, kom ned og hent dem, Djævelen selv kan ikke finde Vej op til Jer i Mørket.“

En Mand viste sig paa Trappen med et viftende Tællelys i Haanden, en Anden fulgte efter. Pavel var traadt tilside. Da Mændene kom ned i Kirken, slog han Taarndøren i efter dem.

„Hvor blev de Andre af?“ spurgte den, som bar Lyset.

„De gik udenfor.“

„Hvad vilde de der?“

„Tage Maal af deres Grav,“ brølede Kæmpen, „ret nu skal I faae den samme Bestilling.“

Lyset gled ud af Mandens Haand, idet han sprang tilbage for et Øxehug, Pavel under disse Ord rettede imod ham, hans Kammerat udstødte et gennemtrængende Raab om Hjælp og drog sit Sværd; men Mørket og Overraskelsen hindrede ham i at gjøre tilstrækkelig hurtig Brug af det. Lidt efter hørtes Lyden af to Legemer, der styrtede om paa Stengulvet.

„To og To gjør Fire,“ raabte Pavel og støttede sig betænksom til Øxen, „Fire fra Sex kommer To, saa paastaa de endda, jeg ikke kan regne.“

Mændene, som endnu vare tilbage i Taarnet, havde hørt Nødraabet og Larmen af Striden, der fulgte efter. Den Ene kom ilende ned af Trapperne med et langt Spyd i Haanden, den, som fulgte ham, bar en tændt Lygte. Pavel stod lænet tæt op til Døren, idet den Første traadte ned i Kirken, fældede han ham med sin Øxe, den Sidste standsede, han blev staaende et Øjeblik paa Trappen og saae frem for sig, Lygtens Skin faldt over de fældede Mænd, han udstødte et Skrig, satte Lygten paa Trappen og flygtede tilbage

til Klokketaarnet. Pavel fulgte efter, men inden han naaede Enden af Trappen, blev Døren slaaet i og aflaaset. Det var en stærk Egetræes Dør, Pavel satte Skulderen til og søgte forgæves at sprænge den.

„Du deroppe,“ raabte han, „kan Du høre, hvad jeg siger? Mærk Dig mine Ord! Hvis Du prøver paa at klemte med Klokken eller blot faaer den til at give en Lyd fra sig, slaaer jeg Døren ind og kaster Dig ned fra Taarnet, og der skal ikke blive et helt Ben i Dig, giver Du Dig derimod med det Gode, kan Du faae Lov at slippe levende herfra.“

„Hvem er Du, og hvad er det, Du har for?“ raabte en skjælvende Stemme bag Døren.

„Jeg er Pavel Seke, ham med det kjonne, lange Skjæg, og jeg har min Øxe hos mig. — Luk strax op.“

„Du vil ikke gjøre mig Fortræd, vel?“

„Jeg har lovet at skaane dit Liv, og Folk pleier at stole paa mit Ord.“

Manden aabnede Døren og foer tilbage, da han saa Pavel med sønderreven Kappe, overstænket af Blod og med Øxen paa Skulderen.

„Jeg har lovet Dig Livet,“ sagde han, „og det er Du sikker paa, men for at Du ikke skal gjøre Fortræd i Nat, nødes jeg til at binde Dig.“ Han skar Klokkerebet ned og snørede det fast om Mandens Hænder og Fødder. Den Overvundne jamrede og bad for sig. „Hold din Mund,“ sagde Kæmpen, „Du slipper dog bedst af dem Alle. Imorgen kan Du gaa hen og drikke den Kande Øl, Du ikke fik tømt iaften, dine Kammerater ville ikke forlange at dele med Dig.“

Efter denne Forsikring steg han ned af Taarntrappen, kastede et selvtilfreds Blik henover Kamppladsen og aflaasede begge Døre med stor Omhyggelighed, før han forlod Kirken.

Landsskriverens Gaard laa paa en lille Høi ude mellem Engene ved Arkebek. Hovedbygningens røde Mure ragede op over tre langstrakte Forraadshuse, tækkede med Straa og Lyng, som den fjerde Side havde Eieren opført en Kvægstald og udfyldt Aabningerne mellem disse Udbygninger med Murværk, saaledes at hele Gaarden lignede en lille Fæstning, der lod sig aflukke og forsvare mod enhver

udefra fremtrængende Fjende. — Man tænkte altid lidt paa Krig og Overfald i de Dage. Kornet var nylig indhøstet og stod i store Stakke omkring Gaarden. Langs med Veien over Engene gik to brede sivbevoxede Grøfter, paa Digerne bag disse voxede en Række gamle og forkrøblede Pil, hvis Toppe bestode af tynde, bugtede Grene, der svaiede for enhver Vind og vare skudte iveiret fra det Sted, hvor man tidligere havde kappet den oprindelige Stamme.

Lidt efter Solnedgang red et muntert og støiende Tog hen over en af de mange Stier, der løb igjennem Heden ved Alversdorf. Det var Ditmarskerne, som kom oppe fra Skovene paa Grændsen, hvor de efter Dreyg Jødekens Forklaring havde mærket Træer. Fire Dage vare gaaede med denne Beskæftigelse, de vendte nu tilbage for at tøve Natten over i Landsskriverens Gaard. Reimer Grote var en af de sidste i Skaren. Da han kom forbi Tørvehuset, hvor Pavel havde gjemt Drengen, standsede han sin Hest og lyttede.

„Høre I?“ sagde han, „der er Nogen, som

klager sig derinde, lad os se efter, hvem det kan være.“

De Andre lo. „Det er vel en fuld Mand,“ svarede En. „Reimer er altid saa forsigtig, siden Ulykken er kommen ind i hans Slægt, drømmer han kun om Nød og Fare. — Han seer Spøgelser ved Solskin.“

Derefter droge de Andre videre, men Reimer red hen til Tørvehuset, bandt sin Hest ved Stolpen og aabnede Døren.

Under Forsøget paa at gjøre sig fri havde den bundne Dreng snæret Baandene fastere omkring sig, hans Haandlede og Ben vare underløbne med Blod, og forarsagede de heftigste Smerter. Reimer fandt ham sammenkrøben og klynkende imellem Tørvestablerne og drog ham ud i Lyset. Han overskar Baandene og løste Tørklædet, der var snøret om hans Hoved. Drengen saa ængstelig hen mod Døren og foer sammen, hvergang Vinden bragte den til at bevæge sig, medens han fortalte, hvad der var hændet. Den kloge Reimer begreb Alt, han kjendte Pavel af Drengens Beskrivelse, for ham var der ingen Tvivl om, at Viben havde Noget isinde, og at Vagten,

de havde opstillet i Taarnet, var røbet. Ryttertoget havde naaet Landsskriverens Gaard, inden han kom ud af Hytten. Han satte Drengen paa sin Hest og steg selv op, idet han smilede og sagde:

„Nu kan I ride til Gilde i Landsskriverens Gaard, men jeg rider hjem til Meldorf, det er nok saa sikkert. Vorherre vare os for det der vil ske inat!“ Dermed forlod han Hytten.

Aftenen var varm, Luften blev tung og trykkende, efterhaanden som Mørket skred frem; ovre i Vest lynede det, og Skyerne viste sig i store og sammentrængte Masser, som Stridsmænd paa en Slagmark. Fra den røde Gaard skinnede Lysene ud i Mørket, inde i Hovedbygningen sad en talrig Forsamling omkring de dækkede Borde og spiste og drak med al den Iver, et anstrængende Dagværk kunde fremkalde. Hundene gøede udenfor, men Larmen i Værelserne forbød at høre dem. En tavs og alvorlig Skare Mænd kom gaaende op ad Veien mellem Piletræerne, standsede lidt, lyttede og drog derefter videre, Ingen lagde Mærke til dem. Da de naaede ind under Forraadshusene, droge de en Kreds omkring

Gaarden. Mørket var nu saa tæt, at man ikke kunde se en Alen frem for sig. Lidt efter lød et langtrukkent og klagende Hyl henover Stedet, det trængte op til Spisesalen og blev hørt af Alle.

„Hvad var det?“ spurgte En.

„Du kan tro, det er Viben, som melder sig,“ svarede hans Sidemand spottende.

„Saa maa Viben iaften være bleven forvandlet til en Hund, jeg tænkte ellers, han lod sig nøie med at være Ræv.“

Hylet gjentoges paany, mere jamrende og udholdende end første Gang. „Det lyder, som naar en Hund klynker. — Skik Bud ud og se, hvad det er. — Og Reimer Grote! hvor bliver han af?“

„Reimer saae, det trak op i Vest, han kryber i Skjul, det er saa hans Natur.“

I dette Øjeblik bleve Vindueslugerne slaaede ind, tre Mænd kom tilsyne i Karmen, en Fjerde sprang ned paa Gulvet. Den Sidste havde et Sværd under Armen og en spændt Pistol i Haanden, hans Hat var draget tilbage paa Hovedet, Lyset faldt over hans Ansigt, Alle kjendte Viben. Enhver greb efter det

Vaaben, der laa ham nærmest, Nogle ilede hen mod Dørene, idet de aabnede dem, kom væbnede Mænd tilsyne udenfor, de droge sig da tilbage igjen, siden Flugt var umulig, besluttede de at kæmpe, hvad der manglede i Mod, maatte nu Fortvivlelsen erstatte. — Alle disse Aasyn, der nylig havde straalet saa freidige, saa overmodige, saa fulde af Spot, vare pludselig blevne blege.

„Hvem er Du?“ spurgte den, som stod Viben nærmest.

„Jeg er Døden med dens Stævning,“ svarede han. „Tag Jeres Vaaben!“

„Fire mod Tyve,“ raabte den Anden, „det er dog for lidt.“

Han hævede sit Slagsværd med begge Hænder og foer ind paa Viben. En Mand sprang imellem dem, en Kæmpe med blottet Hoved, ildrødt Haar og en bred Stridsøxe i Haanden. Øxen hævede sig og sank, Angriberen faldt. Dørene bleve i det Samme revne op, fra enhver af dem kom en ny Skare af Vibens Folk frem. Det Skrig, der nu trængte igjennem Stuen, lød som en Besværgelse og fremkaldte alle vilde og mørke

Lidenskaber i Mændenes Bryst. Det var Hadets og Hævnens Jubel, som her gav sig Luft, det var Rædsel og Fortvivlelse, der mandede sig op til Raseri, det var endelig Truslen, der forkyndte Straffen.

Da Ditmarskerne saae Vibens Mænd i Døren, trak de sig om bag det lange Spisebord, saaledes at dette kom til at danne en Vold imellem dem og deres Fjender. Den Sidste, som drog sig tilbage, var en Mand i en brun Læderkøllert, med en lang spansk Klinge i Haanden. Han havde hidtil holdt sig forsigtig skjult i en af Krogene, søgt hen til Vinduet, hvorfra fjendtlige Aasyn stirrede ham imøde, prøvet paa at liste igjennem Døren, som han fandt bevogtet; da han allevegne saae sig omringet af disse levende Trusler og begreb det Umulige i at blive skjult længer, kastede han Hovedet tilbage, som om han ringeagtede Faren, trak Kaarden og fulgte de Øvrige om bag Bordet.

„Jan Gyge!“ raabte Viben. „Du her! og endnu blegere end sidst. — Det er tredie Gang, — saa holde vi Afregning, har jeg sagt.“

Jan sænkede Kaarden til et af disse

Udfald, hvori han var Mester, men Viben forekom ham, strakte sin Pistol ud imod hans Hoved og afskød den i to Skridts Frastand paa ham. Jan udstødte et hult Skrig, idet han sank ned paa Gulvet, reiste sig igjen paa Knæerne og greb efter Kaarden, som han havde tabt i Faldet.

„Naa saa Du gaber efter mere endnu, din Slughals!“ raabte Pavel. „Det kan bekommes.“ Han tog den tabte Kaarde og stødte den igjennem Jans Bryst, saa heftigt, at hans Legeme blev spiddet fast til Gulvet.

Alle disse Enkeltheder, som behøve saa lang Tid til at fortælles, foregik i et Øieblik. Da Viben havde fældet Jan, gav han sine Folk et Tegn med Sværdet. „Ind paa dem!“ raabte han og styrtede sig imod den tætte Klynge, Ditmarskerne dannede bag Bordet. Fra nu af indesluttede den store Sal en sammentrængt og bølgende Hob, som kun skiltes, idet en Dræbt eller Døende sank til Jorden, og derefter sluttete sig sammen i endnu vildere Favntag. Alt blev til Ild og Skrig og Sværds slag, Viben havde Ret, det var Døden, som rugede her. Fra de aaben-

staaende Vindueshuller trængte den varme Aftenluft ind over de Kæmpende og bragte Lysene til at vifte, af og til foer en lang Ildstraale gjennem Mørket ude fra Mændene, som løsnede deres Bøsser mod Hoben bag Bordet.

Pludselig forandrede Alt i dette Billede. En af Ditmarskerne havde slukket Lysene i Armstagen. Der blev mørkt omkring dem.

„Flygt!“ hviskede han. — „Igennem Bagdøren.“

Den var lukket og aflaaet, men et Øxe-hug aabnede den, udenfor stod en Vagt af jernklædte Mænd, som sænkede fire Bøsseløb og sendte deres dræbende Ladning ind i den sammenstuede Hob.

„Lys!“ raabte Viben.

„Ild!“ brølede Pavel forbedrende.

Et Lysskær fra Gaarden svarede strax paa denne Opfordring. En Mand havde tændt Ild i alle Kornhæssene, Luerne sloge iveiret, deres flagrende Skin trængte igjennem de aabne Vindueshuller og udbredte en forfærdelig Klarhed over Kamppladsen, en graabrun Røg, som stedse blev tættere og mere kvæ-

lende, blandede sig med Flammerne. Da man atter var istand til at skjelne Ven fra Fjende, steg Viben op paa Bordet.

„Her kommer jeg!“ raabte han, „tag mig nu, I søgte mig jo saalænge.“ Med disse Ord sprang han ned imellem sine Fjender. Pavel fulgte efter ham, Bordet, som han krøb op paa med større Langsomhed end Viben, syntes at ryste under hans uhyre Vægt, han lignede et vildt Dyr, Haaret og det lange, røde Skæg strittede til alle Sider, hans Øine vare stive og fremstaaende, Øxen dryppede af Blod, naar han hævede den, hvergang den sank, fældede den en Fjende. Det var ikke længere en Kamp, men et Slagteri, med al den skaanselsløse Raahed, som betegnede hine Dage. Viben viste sig bestandig i den tætteste Klynge, som en Udfordring til Døden, mod ham bleve de fleste Angreb rettede, og dog syntes hans Øine mere truende og hans Aasyn mere overlegent end alle Fjendernes tilsammen. For denne Times Skyld havde hans Had længe staaet paa Vagt og været rede til at rykke i Marken, han havde paa-kaldt den Nætter og Dage, det var et Øieblik

som dette, han tænkte paa, da han red bort fra Torvet i Heide.

En Mand trængte sig frem mod Pavel Seke. „Du slog min salig Fader fordærvet nede ved Schafsted,“ raabte han.

Pavel maalte sin nye Modstander med synlig Tilfredshed. Manden var bredskuldret og fiirskaaren og lod til at have noget af en Kæmpes frygtelige Natur i sig, ligesom han selv.

„Jeg holder ikke Bog over dem, jeg slog fordærvet,“ svarede han, „det blev for vidtløftigt, men nu skal Du ret strax komme til at følge efter din salig Fader.“

Med disse Ord traadte han et Skridt fremad og hævede Øxen. Den Anden bøiede sig til Siden og bibragte idetsamme Kæmpen et Slag paa Issen med sin Stridshammer. Pavel udstødte et Brøl, tabte Øxen og greb med begge Hænder omkring Hovedet, idet han saae uhyre forbavset op paa Manden.

„Det var det værste Dask, jeg har faaet i mine Levedage,“ mumlede han. „Der behøves ikke mere.“ Han vaklede hen mod Bordet og forsøgte at støtte sig til det, strax

efter faldt han sammen og lod sig glide ned paa Gulvet.

Ilden tog til, udefra Gaarden lød Kvægets Brøl, Hundenes Hyl og de sammenkoblede Hestes ængstelige Hvinen, Lyset blev stedse klarere og stærkere, de knitrende Luer kastede deres Skin hen over hævede Vaaben, over dødblege Træk og udstrakte Lig, der selv i Døden havde bevaret deres mørke og hadefulde Udtryk. Røgen trængte ind fra alle Aabninger, det var næsten ikke muligt at drage Aande i denne Luft af Ild og Funker. Ditmarskerne vege tilbage i det ene Hjørne, deres bedste Mænd vare faldne, en Vold af Døende og Dræbte laa omkring dem.

„Naade! Naade!“ raabte de og strakte Hænderne bønfoldende mod Viben.

Han stod mægtig og usaaret foran dem og saae omkring sig, han havde kæmpet mod Overmagten iaften, som altid før, og Seiren var bleven hans; men ved hans Side fulgte ogsaa Hadet, som gjør den Svage stærk og den Stærke uovervindelig.

„Naade! Naade!“ gjentog Ditmarskerne.

„I Heide truede I mig,“ sagde han, „og

her tigge I om Naade, I maa altsaa være Femhundrede for at faae Mod. Gaa da! og vær frelst, — jeg væmmes ved Jer Alle.“ — Han vinkede ad Folkene, som spærrede Udgangen. „Gjør Plads! de kan ikke mere.“

Efter disse Ord bøiede han sig ned mod Pavel Seke, som laa udstrakt paa Gulvet med udbredte Arme og aabne, glasagtige Øine. Dødens graa og blege Farve havde allerede mærket den gamle Slagsbroders Træk; men der hvilede endnu et Udtryk af Tilfredshed over dem, som om han havde forladt Livet med en Spøg paa Læberne. Da Viben atter hævede sit Hoved, saae han Ditmarskerne flygte ud af Vinduer og Døre.

„De løbe deres Vei,“ mumlede han, „lad dem det, — saadan vilde min Fader ogsaa have handlet.“

Næste Morgen var Landsskriverens Gaard nedbrændt til Grunden. En tæt og kvælende Røg vedblev endnu at stige op fra de sammen-sunkne Muurdynger, mellem hvilke sorte, forkullede Bjælkestykker og et enkeltstaaende Ildsted ragede iveiret. Fra de nærmeste Byer strømmede Folk ned til Engene. Nogle dan-

nede ørkesløse Klynger, medens de lode sig fortælle, hvad der var hændet, Andre havde travlt med at udfinde deres savnede Slægtninge mellem de Lig, som Arbeiderne droge frem af Gruset og derefter lagde i en Række hen under Piletræerne. Historien om den røde Gaard udbredte sig i hele Ditmarsken, der blev digtet Sange om Kampen. Overalt gav den Fredløses Bedrifter Stof til Samtaler, Enhver havde Sit at fortælle og føiede efter egen Opfindsomhed sin lille Brøkdeel til det Skete. Medens Vibens Navn saaledes, mere frygtet og hadet end før, lød fra Alles Munde, lod han selv til at være sporløst forsvunden, efter Kampen i Landsskriverens Gaard havde Ingen seet ham i Ditmarsken. Jerremen skikkede flere Gange en talrig Hob af Byfolkene ned til Skovene ved Offenbyttel, som Dik Bøikens forklarede skulde være Landsfjendens Tilflugtssted. Mændene fandt Høien sløifet og de smaa Hytter omkring den nedbrudte eller afbrændte. Efteraaret havde kastet et tykt Lag af sit Løv ned over Ildstederne, et Bevis for, at de ikke vare blevne benyttede i længere Tid. Hyrderne, som dreve med

deres Faar i Lyngen, og som før daglig saae den vilde Skare bruse hen over Heden, mærkede nu ikke mere til den, Veiene bleve sikre, Kornlæssene droge uhindrede igjennem Landet. Viben lod til at være forsvunden.

Saaledes gik Sommeren. Næste Efteraar rygtedes forskellige Overfald og Plyndringer af Ditmarskernes Fartøier i Nærheden af den flade Kyst mellem Eideren og Elben. Sø-mændene, som naaede Havn, fortalte om et bevæbnet Skib, de havde seet ude paa Havet, medens bemandede Baade fra det roede ind imellem Holmene og gjorde Jagt paa enhver Seiler, som nærmede sig Landet. Rygtet herom udbredte sig i kort Tid, det voxede og antog snart en mere bestemt Skikkelse. Et Skib blev standset i Elbmundingen, en høi Mand med et langt, gult Skæg og væbnet fra Hoved til Fod gik ombord paa det og spurgte, om de havde Ditmarsker-gods inde. Skipperen svarede Nei og fik Lov til at drage videre. To andre Fartøier bleve tagne paa Kysten overfor Brunsbyttel Kirke, plyndrede og borede isænk, Folkene svømmede iland, medens det skete. I Havnen ved Bysum låa

fire Jagter, som nylig vare vendte tilbage fra Norge med Tjære og Tømmerlast. En Nat vakttes Beboerne ved Skrig og Nødraab, Kirkeklokken i Norddorf klemtede, Himlen rødmede af Flammer og Røg. Der var stukket Ild paa Skibene, efter at man først havde varpet dem udenfor Havnehovedet og lænket dem til hverandre, for at Ilden desto hurtigere skulde naae fra det ene til det andet. Luerne sloge op igjennem Lasten, Tømmeret brændte, Tjæren brændte, og omkring det flydende Baal roede to lange Baade, besatte med væbnede og jublende Mænd, som jøge Søfolkene tilbage, naar de vilde gaa ombord i deres Skibe for at redde eller slukke. Næppe fjorten Dage efter drev et sønderhugget Fartøi op paa Stranden ved Mielerhavn udenfor Meldorf, det havde været boret isænk, men utilstrækkeligt til at naae Havbunden. Lasten var ødelagt af Søvand, Folkene laa dræbte paa Dækket.

Den, som foraarsagede alle disse Ulykker omkring paa Kysten, skildrede Øienvidner bestandig som en høi Mand med langt, gult Skæg, Folkene kaldte ham Hans Pommerink,

men det blev snart en bekjendt Sag, at Hans Pommerink var Viben Peter, som havde forandret Navn uden at forandre Bedrifter. Efter at han forlod Holsteen, bosatte han sig paa Helgoland, hvor der fandtes to fortrinlige Havne, og fra hvis Kirketaarn man kunde holde bekvemt Udkig med ethvert Skib, som kom fra Eideren, Bysum eller Elben. Vinteren over boede den Fredløse og hans Mænd paa Øen, Frosten var stræng, og Skibsfarten ophørte. Da Foraaret kom, droge de atter ud og begyndte deres tidligere Færd, mere rastløst og forvovent end nogensinde før.

En Aften sad Viben oppe paa en af de høje Kalkstensklipper, der danne den lille, gule Ø. Han støttede sine Arme paa Knæene og hvilede Hovedet i begge Hænder, medens han med et sørgmodigt Udtryk vedblev at stirre over mod det flade Ditmarskerland, som i Horisonten udbredte sin nøgne Strand foran ham. Alt hvad Øiet mødte denne Aften, var Tavshed og Hvile. Solen gik ned bag Klippen, dens varme Lys faldt endnu henover de talrige Fiskerbaade og Garnene, som vare op-hængte langs med Kysten; selv Havet syntes

at slumre ind, medens dets Overflade afspejlede den skyløse Himmel og kun bragtes i Bevægelse for et Øieblik, naar en stor, graa Sømaage slog ned efter en Fisk eller for at bade sine Vinger. Der hvilede en ophøiet Ro, en drømmende Fred over dette Billede, som Viben ikke lod til at dele.

Om Formiddagen havde han sendt sine Folk med Baadene over til Fastlandet efter Levnetsmidler, de skulde vende tilbage samme Aften, men kom ikke.

Solen sank, Havtaagen lagde sig henover Søen og bragte efterhaanden de smaa Holme omkring paa den til at forsvinde. Ud af denne Taage gled en lille Baad, bemandet med tre Personer, af hvilke den Ene styrede, medens de to Andre, som sade længere tilbage indhyllede i deres Kapper, lode til at være fornemme Fremmede. Den Ene bar en opkrampet Hat med hvide Fjer, den, der sad ved hans Side, lænede sit Hoved til hans Bryst og havde skjult Ansigtet under en mørk Hætte.

Viben vaagnede af sit Drømmeri ved Aareslagene ude paa Søen og fulgte forundret

den lille Baad med Øinene uden ret at kunne fatte Aarsagen til dens Komme; det var sjeldent der drog Andre end Fiskere eller Lodser over til Helgoland. Lidt efter, da Baaden forsvandt inde under Klipperne, reiste han sig og gik ned ad den steile Sti, der bugtede sig mellem de okkergule Kalksten, til Havnen. Inden han kom til Forstranden var Baaden landet. Herren hjalp en ung Dame ind over en Stenrække, der laa ude i Vandet, for at man kunde naae til Fartøierne, naar Ebben kom. Hun saae sig nysgjerrig omkring, strakte sine smaa Fødder forsigtig henover Stenene og smilede til Søfolkene, som havde samlet sig omkring Baaden. Viben kjendte den gamle Mand med Fjerene i Hatten og det lange Skæg, der naaede ham ned paa Brystet, det var Arved Povisch, Ridderen, som en Aften kom til Ratlovs Gaard for at underrette dem om Arven efter Tante Regine; Damen, der lænede sig til hans Arm, — Viben standsede, blev staaende tavs og foroverbøiet, som forstenet, hvad han her saae syntes at være et synliggjort Billede af hans Drøm oppe paa Klippen. Det var Beate, hans Øine mødte,

Beate, friskere, skjønnere end nogensinde før, blot lidt blegere og mere tankefuld, en Blomst, berørt af Efteraarsstormen. Da hun saae ham, udstødte hun et jublende Skrig, fløi ham imøde, slyngede sine Arme om hans Hals og hviskede:

„Endelig! endelig! hvor det dog har varet længe.“

Ridder Povisch kom hen til dem. „Javist! der er hun, det er dumt, det er taabeligt; men det var ikke muligt at faae hende fra det. — Naa Barn! hvorfor er dine Øine vaade? Nu skal Du jo være glad. — Lad mig se lidt paa Dig, Viben Peter! Du maa dog due til Noget, siden denne overmodige og forkjælede Pige kan foretrække Dig for mine egne to rare Drenge og alle Holsteens adelige Junkere tilsammen. — Ja, stor og stærk er Du jo, og Du har givet Folk Noget at snakke om! De ryste som i Feber, de Herrer Marskmænd, naar man kommer til at nævne dit Navn for dem; lidt Skæg begynder Du jo ogsaa at faae, der er Noget af en Mand ved Dig, — men alligevel, hvad har Du gjort, Beate, din Tosse, passer han for

Dig? For hans Skyld løber Du fra Slægt og Venner, fra Herregaarde og magelige Dage, ham rækker Du dine hvide Hænder, som vi Andre knap nok fik Lov at se, paa ham skal dine store Øine stirre sig trætte, — han ligner jo en Skipper fra Angeln, og saa lugter han af Tjære.“

„Bryd Dig blot ikke om hvad Gudfader siger,“ svarede Beate, „han er den bedste, den ædleste af alle Mennesker, uden hans Hjælp havde jeg aldrig faaet Dig at se.“

„Uden min Hjælp! ja den skulde godt forslaa, nei, lad os fare med Sandhed, min Unge! Det var din Halsstarrighed, der tilsidst fik Bugt med os Alle; sagde vi Nei, blev Du ved at sige Ja og Ja, til vi vare kjede af det og endelig sagde det Samme. For nu troer Du, som staar der og kigger paa hende og holder saa fast paa hendes smaa, bløde Hænder, som om Du var bange for, at hun skulde galoppere bort fra Dig, at hun er Fromheden og Føieligheden selv; men Du kan bande Nei derpaa, jeg har aldrig kjendt værre Djævel i Stridighed og Paastaaelighed end hende, det skal Du forresten nok selv komme til at føle.

— Hvad staa de lasede Skipperfolk og glo efter, hvor de betragte os, som om de aldrig før havde set en Mand med Fjer i Hatten; lad os kravle lidt høiere op mellem Stenbunkerne der. — Det er ellers et rart Land, Du boer i.“

Ridderen gik foran, Viben og Beate fulgte ham et Stykke ind under Klippen.

„Det er altsaa mig, dit Ærinde gjælder,“ sagde Viben til Beate med en Røst, der lød rolig og dæmpet, men hvorigjennem hun dog følte, at han kæmpede med en stærk og heftig Sindsbevægelse. — „For min Skyld er Du kommen?“

„Vidste Du ikke det?“ spurgte Povisch og stod stille foran dem. „Du ventede hende altsaa ikke? Jeg begynder at holde af Dig, Viben. Mens jeg nylig sad i Baaden derude, faldt det mig ind, at Du maaske havde en Finger med i det Spil, hun drev med os Alle, at hun var bleven lokket og ledet og fristet af Dig til denne Galskab. Du veed Ingenting? — Naa! jeg troer Dig, jeg har gjort Dig Uret, der er min Haand! — Der er min Haand!“ gjentog han brølende, da Viben ikke

strax greb den. — Ja, saa er det vist bedst, Du faaer den hele Forklaring af mig, det kunde gjerne falde Beate ind at springe over Noget.“ — Pludselig forandredes hans Udtryk, hans Stemme blev blød og inderlig, medens han tilføiede: „Hvorfor skulde han ikke vide Alt hvad Du har gjort for ham? Din Adfærd er god Grundvold at bygge en Fremtids Lykke paa.“

Beate tav og sænkede sit Hoved. Povisch vedblev: „Du maa vide, at hun var omgiven af Alt hvad der er Stort og Fornemt og Ridderligt inde i Holsteen. Nogle fandt Sol og Stjerner i hendes Øine, Andre læste sig Himmerig til i hendes Smil, Enkelte af dem lode sig nøie med at se paa hendes Pengeposer. Der var ingen Ende paa Lovtaler, hun forhexede dem Alle, og hvad Djævelen hun tog sig for, saa klædte det hende. Sad hun tilhest, fandt de, hun var deilig, dansede hun, lignede hun en Engel, sang hun, bleve de henrykte; mine egne to rare Sønner vare lige saa gale som alle de Andre, de vidste kun een Vei at ride, den over til Ratlovs. Lige meget hjalp det dem tilhobe, hun hørte paa

Alles Bønner, men besvarede dem ikke. Saa sidste Palmesøndag skikker hun Brev og Bud til sine Slægtninge og Frænder, at de skulde møde otte Dage efter paa hendes Gaard, der var en vigtig Sag, hun havde at aabenbare dem. Klæd Jer pænt paa, sagde jeg til Drengene, hvem kan vide, om den lille Trolde nu ikke har isinde at gjøre Jeres Lykke. Vi rede derover, Gaarden stod fuld af Rytternes Heste, oppe i Borgstuen skinnede og raslede det med Dragter af Fløil, polerede Rustninger, Corduansstøvler og blanke Sporer. Da vi saa Alle vare samlede, gaaer Døren op, hun kommer ind, straalende som en Sol mellem Skyer, neier for os Alle og lader os vide, at nu havde hun besluttet at gifte sig, — med hvem? med En, der var under hendes Stand, med En, der vilde volde, at hun blev fornægtet af sin Kreds, men det fik ikke at hjælpe, giftes vilde hun, og for at Ingen skulde have noget at klage over, havde hun bestemt at skifte med dem Alle. De kunde fra den Dag gjerne betragte hende som død, skjøndt der endnu var lidt Liv i hende, hun vilde give dem Tante Regines Arv tilbage,

Herregaarden tilbage, Jorden og Familiegodset tilbage, hvad havde de saa at fordre mere? Ja, Du kan begribe, hvad der blev for en Støi, da vi hørte dette. Sikke Ansigter jeg saae omkring mig, jeg vilde give fire lybske Skilling til, at jeg blot kunde have seet mit eget. Den Ene raabte i Munden paa den Anden, En rev sig i Haaret, En slog i Bordet, rasende teede de sig Alle; men hun holdt sig rolig og tavs, Gud forlade hende, hun lo af os uden at lade sig røkke. Da saa de kjære Frænder tilsidst fornam, at hun stod fast, gjaldt det om at bringe saameget ud af hendes Tilbud som muligt, de faldt over Godset som en Flok Krager, — hun havde min Salighed ikke faaet Lov at beholde den Særk, hun gik i, dersom jeg ikke var kommen hende tilhjælp. Mig vare de bange for, jeg talte dem efterhaanden tilrette og sørgede for, at der idetmindste blev saameget tilbage, at hun hverken skal komme til at sulte eller tørste siden. Ja, — se mere har jeg ikke at sige, det er Dig, hun bragte sit Offer, Viben Peter, for at dele Kaar med Dig forlod hun sin Slægt og sit Hjem og fornægtede sin Stand.

Dig vil hun tilhøre, og mens hun nu selv fortæller Resten, gaar jeg hen og seer at skaffe os et Herberge for inat, hvad der skal ske imorgen, maa I selv om; men siden jeg fulgte hende saa langt, vil jeg ogsaa følge hende ind ad Kirkedøren og ikke reise min Vei igjen, før Præsten har føiet Eders Hænder sammen, der skal dog være En af den Slægt, hun gaaer fra, til at lyse Velsignelse over hende. Farvel!“

Da den gamle Ridder havde sagt dette, forlod han dem og gik over til Fiskerne. Viben og Beate bleve alene tilbage.

Han knælede ned for hende, kyssede hendes Kjole, hendes Fod. „Det har Du gjort for mig,“ hviskede han, „forladt dine Frænder og Venner. — Alle mine Levedage ville ikke forslaa til at gjengjælde Dig.“

„Synes Du, det var for meget at betale for min hele Fremtids Lykke,“ spurgte hun med et sjæleglad og rørende Smil. „Det kunde dog ikke godt være billigere.“

„Du vil følge mig, en fredløs Mand, forladt og forfulgt, — ja, Du smiler, Du veed ikke selv, hvad det vil sige, men jeg, jeg

veed det. Jeg kaldte paa Dig i Nat og i Mørke, jeg har seet op til Dig, naar det slog sammen om mig, som man seer op til Himlen for at finde Gud; jeg drømte før om Dig og skikkede Dig alle mine kjære Tanker, da den lille Baad gled ud af Kimmingen, nu kommer Du selv, og Drømmen er bleven Sandhed. Der er altsaa en Fremtid tilbage. — Den skal blive lys og herlig,“ raabte han heftig og reiste sig og stod for hende i hele sin bestemte Overlegenhed. „Alene vilde jeg være gaaet tilgrunde, sammen med Dig er der en Sti aaben. — Vi drage bort herfra, strax, imorgen, jeg opgiver dette Liv, som her kun volder mig Lede. Nu slaaes de i alle Lande, jeg gaaer med, der maa et eller andet Sted være en god Sag, som trænger til en Arm; jeg vinder mig et Navn for det, Du gav bort, Hæder og Rigdom, peg paa hvad Du vil, det skal blive lagt for dine Fødder. Fremad skal det gaa, fremad! foran os ligger Frelsen, Lyset, Lykken. — Tal til mig, for at jeg kan høre, at alt dette ikke er en Drøm, som svinder igjen, naar jeg vaagner, siig Noget;

der er i hele Verden ikke saa liflig en Musik som din Stemme.“

„Hvad skal jeg sige? Jeg længtes efter Dig, dermed er Alt fortalt. Jeg syntes, jeg hørte, Du kaldte paa mig, saa kunde jeg ikke holde det længere ud blandt de Andre, jeg vilde gjerne være Noget for Dig og give Dig tilbage til det Liv, for hvilket Du fik dine store Evner. Dig har de bragt til at tvivle, Viben, men jeg troer, jeg vilde frelse en Sjæl fra Døden og bringe lidt Lys over din Fremtid, kan jeg ikke det, skal Du lyse over min, — ak nei, hvad er det, jeg siger? Jeg vilde jo kun fri mig selv for den Elendighed at leve uden Dig, derfor kom jeg. — Er det saa stort, og fortjener det vel Tak? — Maaske vil det blive til Ulykke at drage din Vei, maaske er det Døden og ikke Seiren, vi gaa imøde; men jeg foretrækker dog at følge Dig for enhver anden Lykke, Verden kan byde, og nu maa jeg blive hos Dig, Du maa beholde mig, jeg har jo ellers Ingen at støtte mig til. Jeg vil kun tænke paa Dig, leve for Dig, tro og bygge paa Dig, som jeg har gjort fra den første Time, vi mødtes.“

Der var i hendes Røst en Inderlighed, en Dybde af Hengivenhed, i hendes Øine en Overtalelse og Tilbedelse, som ikke lader sig beskrive, al Livets Lykke, dets Hæder og Ære, syntes at staa forherliget for ham, medens han lyttede til denne bløde Stemme.

Timerne svandt, Mørket kom, de sad endnu paa Klippen og holdt hinandens Hænder, medens de hviskede og drømte. Natten var mild og stille, Maanens Lys faldt henover Havet foran dem, det sitrede og straaledede derude som flydende Sølv. Undertiden skimtede man langt borte de utydelige Omrids af en Fiskerbaad, som bevægede sig hen over Søen, Lyden af Aareslagene trængte ind til Landet. Længere tilbage gled et lille Fartøi frem af Taagen og blev synligt, idet Maaneskinnet faldt ned over Skibets hvide Seil. Beate saae op paa Viben, han syntes at være voxet i sin egen Mening ved det Offer, der blev ham bragt, han lignede saa lidt alle de Andre, hun havde mødt, hans Skikkelse, saaledes som han stod der foran hende, mægtig, kongelig, med det udfordrende Blik, hans kraftige Hoveds smukke Form, hans glødende Ord og

Lykken over at se hende, var et Budskab om Seir, et Løfte om en smilende Fremtid.

Af og til kom Ridder Povisch og fortalte, hvor træt han var, hvorledes Gigten værkede i hans Been og hvor silde det var i Tiden. Han havde fundet et Nattely for Beate og sig oppe hos Præsten.

„Nu skal Du følge med derop og det strax,“ udbrod han, „Kister og Kufferter har jeg ladet bringe fra Baaden, Folkene vente paa os. I har talt nok for denne Gang, naar I blive siddende der og sige hinanden Alt, hvad I veed, iaften, hvad vil I saa fortælle imorgen? Jeg har betroet den Præst, hvem vi ere, Alt er i Orden, han har lovet at vie Jer, førend jeg drager herfra.“

Viben fulgte dem, han meente, han endnu havde saameget at sige hende, og gjentog dog blot, hvad han allerede havde sagt.

Næste Morgen skinnede Solen ned over Helgolandsklippen, medens Viben og hans Broder Johan tilligemed en Skriver ved Navn Joachim, pyntede den lille Kirke med Grønt og Blomster. En gammel Landseknægt strøede Sand og Timian hen over Stengulvet, og gav

sig derefter med stor Iver til at polere et Brystpandser. De Øvrige af Folkene vare endnu ikke vendte tilbage fra Holsteen. Da Klokken slog ni havde Viben fuldendt sit Arbeide, han stod endnu udenfor Kirken og stirrede ned paa et lille Huus, hvis Vinduer vare aabnede, og indenfor hvilke en hvid og lys Skikkelse kom tilsyne for strax efter igjen at forsvinde. Huset tilhørte Præsten Lyders, hos hvem Beate og Ridder Povisch havde overnattet. Pludselig forsvandt det lykkelige og sorgløse Udtryk, som havde hvilet over hans Aasyn denne Morgen, hans Bryn rynkede sig, idet han gik ud paa Klippepynten og vedblev at stirre hen over det rolige og smilende Hav, som laa udbredt foran ham. Der-nede kom to smaa Jagter seilende for en svag Østenvind, den ene fulgte i den andens Kjølvand, begge nærmede sig Landet.

„De, som komme der, ville mig intet Godt,“ sagde Viben til Johan.

„Det er to Buxtehuder Fartøier.“

Viben rystede sørgmodig paa Hovedet.

„Det er Ditmarskerskibe,“ svarede han, og

hele hans Opmærksomhed var fra nu af rettet paa hvad der foregik nedenfor ham.

Da Skibene kom ind paa Stranden, toge de Seilene ned og kastede Anker, derefter aabnedes Lugerne, væbnede Mænd, som hidtil havde holdt sig skjulte i Lasten, sprang ud fra Dækket og vadede iland, Viben talte Hundrede.

„Hvad vil I?“ spurgte Lyders, som stod paa Stranden.

„Kjøbe Kalk,“ svarede en af de fremmede Mænd spottende.

„Vi have ingen Kalk at sælge.“

„Det maa I om! i saa Fald ville vi drage vor Vei igjen, naar vi have taget Viben Peter med os, I har givet ham Tilhold her paa Øen, han har brændt vore Skibe, plyndret vore Gaarde, dræbt vore Mænd, det maa have en Ende.“

„Viben Peter seilede bort imorges, før det blev lyst, og stod vesterud med alle sine Mænd,“ forsikrede en gammel Fisker.

„Saa har vi gjort vor Reise forgjæves; men vi vil først se lidt efter ham, det kunde jo være, I toge feil, og at han var her endnu;

den Karl er altid at træffe, hvor man mindst venter ham.“

Ditmarskerne kom under Samtalen op paa Stranden og udbredte sig der i en lang og truende Linie. De Fleste af dem vare væbnede med Hagebøsser, som omhyggelig bleve ladede, deres Fører saae ud til at være en ældre Mand, han hed Claus Suvel, bar et Jernpandser og blev fulgt af en Trommeslager.

„Jeg skal gaa op og se, om Viben Peter er der, og bringe ham Eders Ærinde,“ sagde Præsten.

„Ja, gjør det,“ svarede Claus, „men vi gaa med.“

„Det var den bedste Maade til ikke at finde ham. Viben har gode Øine, er han deroppe, kan I lide paa, han allerede har seet Jer, længe før I vadede iland, vil han skjule sig, finde I ham ikke, vil han slaaes, er han beredt paa at tage imod Jer.“

„Han har sexten Mand, vi ere Hundrede.“

„Det kan gjerne være; men Trappen gjennem Klippen er snever og steil, der kan

kun gaa Tre jævnsides, og det er let for den, der staaer ovenfor, at hindre Jer i at naae op.“

„Det kan ogsaa være sandt,“ sagde Claus, „bring da Viben Peter vor Hilsen, lad ham skynde sig med at komme ned, imens hente vi Øl og Flæsk op fra Skibene, og hver en Mand her paa Stranden skal være vor Gjæst og spise og drikke med os, til I vender tilbage.“

Præsten gik. Viben lyttede og speidede oppe paa Klippen, han fattede ret godt Samtalen mellem Lyders og Ditmarskerne, det, han ikke kunde høre, gjættede han sig til. Fra Drømmenes lykkelige Land var han pludselig ført tilbage til Virkelighedens, i Elskereus Sted stod en bestemt Mand, fattet paa Alt, og overveiede koldblodig, hvad der var at gjøre.

Ude paa Søen viste sig intet Tegn til, at Folkene, der vare sendte bort, vilde vende tilbage, ikke en Vind rørte sig, ikke en Sky paa Himlen, Havet laa i en umaadelig vid Omkreds speilglat og ubevægeligt, Solen brændte henover det. Lyders kom langsomt og pustende op af Trappen.

Viben standsede med en Haandbevægelse, det han havde at sige. „Jeg veed hvad de ville,“ ytrede han kort.

„Hvad tænker Du at gjøre?“ spurgte den gamle Mand ængstelig.

„Værge mig, hvad ellers? Skal jeg dø, vil jeg nok forsvare mig lidt først. Idag er det til en Forandring dem, der angribe.“

„Fire mod Hundrede!“

„Ja, hvad skal man sige? Det kunde være bedre, Præst.“

„Jeg har et andet Raad, følg det, denne ene Gang! Se, Kirken er smykket, lad det være Fred og Velsignelse og ikke Mord og Drab, som gaaer hen over dine Blomster.“

„Hvad mener I?“

„Forvar Dig. De veed ikke forvist, at Du er her paa Øen. En af Fiskerne sagde, Du drog tilsøes imorges med alle dine Mænd. Her imellem Klipperne kjender jeg et sikkert Skjul, kryb derind, saa vælter jeg Stenen for, til de ere borte.“

„Jeg, krybe i Skjul!“ raabte Viben haanlig og rettede sig i sin fulde Høide. „Det skal aldrig spørges.“

Nede paa Stien hørtes Larm af Folk, som steg op af Trappen. „Hvad bliver det saa til?“ raabte en Stemme. „Vil han give sig med det Gode?“

„Skjul Dig i Guds og Herrens Navn,“ hviskede Lyders. „Lad mig ikke bede for-gjæves. Tænk paa dine Folk, som Du skikker i Døden, tænk ogsaa lidt paa hende, som sidder nede i min Stue med Brudekrands om Haaret og tæller Timerne i Dødsens Angest, indtil Du kommer.“

„Hører Du ikke hvad jeg siger?“ raabte Stemmen mellem Klipperne. „Har Du fundet ham, saa lad ham komme ned til os.“

„Han er her ikke,“ svarede Præsten og greb Vibens Haand. „Hist inde, i Bager-ovnen!“ tilføiede han hviskende og pegede med et bønligt Blik paa en mørk og tilrøget Klippehule i Nærheden, „der er Du frelst, saa seile de deres Vei igjen.“

„Jeg, i en Bagerovn!“ gjentog Viben og rystede med Hovedet, „nei, Præst! det kan jeg ikke, det vilde slet sig skikke.“ Han gik frem paa Klippen og stillede sig ovenfor Trappen, synlig for Alle. „Her er Viben

Peter,“ raabte han, „tøv lidt, I Folk dernede, hvad vil I mig?“

„Vi vil gjøre Afregning nu, Timen er kommen. Giver Du Dig med det Gode, skal Du blive dømt efter Ditmarskens Landsbog.“

„Og hvis jeg nu ikke giver mig?“ spurgte Viben spottende.

„Saa slaa vi Dig ihjel.“

Viben betænkte sig et Øieblik. „Jeg vil lade Kongen af Danmark og Fyrsten af Holsteen dømme mig; dengang jeg sidst stod paa Torvet i Heide og bad Jer dømme efter Eders Landsbog, nægtede I det, nu har jeg ikke mere med den at bestille.“

„Ja, Du kan faae det, som Du vil,“ svarede Mændene og vedbleve at stige op, Tre og Tre i Række, og idet de benyttede enhver fremspringende Pynt til at dække sig, medens de saae iveiret, om Trappen ovenfor var fri. Foran det sidste Trin, paa den flade Klippe stode to smaa Feltslanger opstillede for at beskytte Opgangen. Kanonernes Mundinger bleve rettede ned mod Klippestenen, hvorfra Ditmarskerne skulde komme, Johan stod med den tændte Lunte i Haanden. Efter disse

Forberedelser vendte Viben sig mod Præsten og greb hans Haand.

„Gaa herfra, gamle Mand!“ sagde han med en brudt og dæmpet Røst, „det er ikke værd, I faaer at se, hvad her vil ske. — Hils hende derovre,“ tilføiede han hviskende, „hun var min første lykkelige Tro, og hun skal blive den sidste; naar jeg hører op at tænke paa hende, er jeg død, saa vil hun bede for min syndige Sjæl.“ Præsten trykkede hans Haand, han vilde endnu gjøre et Forsøg og pegede over paa Hullet i Klippen; men Viben rystede paa Hovedet og skød ham lempelig bort.

„Det gaaer ikke,“ sagde han smilende, „der er ingen Bagerovn saa stor, at den kan rumme Viben Peter.“ — Han vinkede ad sine Folk og speidede ud over Trappen.

Det larmede og mylrede inde i Spalten, og tunge Fodtrin lød, medens alle Ditmarskerne vare i Begreb med at stige op af Klipperne. Deres Linie bugtede sig over de hvidgule Kalksten som en lang og mørk Slange. I det Øjeblik de første Rækker kom tilsyne, tog Viben Luntten fra Johan og affyrede begge Kanonerne. Et rasende Skrig hørtes nede

fra Trappen; men Krudtrøgen, som holdt sig svævende over Spalten, hindrede i at se Skuddets Virkning. Han gik derefter tilbage til Kirken og stængede Døren. Først kastede han endnu et Blik omkring sig: foran laa Havet, solbelyst, smilende og omkredset med store Sværme af hvide Maager, det var Friheden, Lyset, Frelsen; inde paa den modsatte Side mellem Klipperne hævede sig den lille Præstebolig med Roser, som slyngede deres grønne, rankede Grene op over Taget, og en Irisk, som sang i sit Bur fra det aabne Vindue. Det var Lykken, Kjærligheden, han bød Farvel til begge. Der laa en usigelig Smerte og Sørgmodighed i hans ædle og ophøiede Aasyn, medens han vendte sig bort fra disse lyse Billeder og gik ind i Mørket.

Ditmarskerne udbredte deres Linie foran Kirkegaarden. Trommeslageren fulgte efter Anføreren og buldrede uafsladelig paa sin Tromme, deres Larm og Raab og det Overmodige i deres Miner dannede en paafaldende Modsætning til det Udtryk, som hvilede over Viben og hans Mænd, da de atter kom tilsyne i Kirkens Vindue. Hos Viben var det Trods

og Bestemthed, rynkede Bryn, funklende Blik, over de tre Andre hvilede der en tavs Hengivelse, under hvilken hver af dem skjulte sine Tanker.

Da Viben saae den store Skare af Fjender samlet foran Kirken, fortæller Neocorus, at han slog en Knude paa sit Skæg, han bøiede sit Hoved og sagde:

„Jeg tror dog ikke, den Lærdom var god, jeg fik af min Fader, — nu tvivler jeg ogsaa paa den, det er det værste af, hvad jeg her maa lide.“

„Flygt!“ hviskede Johan, „gjem Dig, Broder, omme bag Alteret er der et skjult Rum, hvor Du kan forvare Dig. Husk paa den Kvindes Spaadom: Vogt Dig for Kirken.“

„Jeg husker paa den, Johan; hvem kunde vide, det var saadan, hendes Ord skulde tydes.“

„I Jesu Christi Navn, flygt! Du kan frelses endnu. — Viben! i vor kjære Moders Navn beder jeg Dig derom.“

„Ja, vor Moder!“ sagde Viben og nikkede gjentagende, „hun havde dog vist Ret, Du, skjøndt jeg ikke troede det, hendes Lære var den bedste: — Bøi Dig i Blæst! — men hvad

skulde der blive af Jer, hvis jeg flygtede? Gud bedre det for Dig, Johan, det er forsilde, nu slaar det Frø ud i Bløster, som Carsten Peter saaede.“

Han greb en Bøsse og skød den Første, som nærmede sig Kirkedøren. Dermed var hans Skjæbne beseglet. Ti Andre kom istedet. Kirkefogden Mikkels Erik var fulgt efter Ditmarskerne, han stillede sig foran Kirken og forbød dem at aabne den med Magt. De lo og droge ham bort, derefter sloge de Døren ind med deres Bøssekolber. Viben og hans Mænd flygtede nu op paa Loftet og trak Stigen til sig. Dette Loft var dannet af løse Brædder, som laa saa vidt fra hverandre over Bjælkerne, at man tydelig kunde se Enhver, der gik henover det. Viben havde to Bøsser og kun nogle enkelte Skud til dem. Ditmarskerne skøde igjennem Loftet, Flygtningene vare ikke længer istand til at svare, efterhaanden blev Alt stille deroppe. Krudtrøgen indhyllede ethvert Rum i den lille Kirke, Fjenderne vedbleve at skyde. Enhver trængte sig frem, Enhver vilde gjøre sit Skud, man vovede ikke mere Noget derved.

Solen skinnede igjennem den sprængte Dør og igjennem de smaa Ruder ned paa Blomsterne og Timianstoppene, som Viben om Morgenens havde strøet hen ad Gulvet til sit Bryllup. Da Alt vedblev at være stille, kom nogle Mænd med en Stige og gik ind paa Loftet. Lidt efter kastede de tre Lig ned fra Hullet paa Stengulvet, det var Viben og to af hans Folk, Skriveren Joachim havde skjult sig i en Krog af Taget og blev fanget levende. Seirherrerne modtog Ligene med vilde Glædeshyl, Alle trængte sig om den fældede Kæmpe, de beundrede sig selv i deres Gjerning, jubledede over Seiren og glemte at tælle, hvormange de vare om at dele den.

Mandag før Pintse kom Ditmarskerne til Helgoland, i tre Dage maatte de blive liggende under Øen for Blikstille, Floden steg og faldt, men ikke en Vind rørte sig paa Havet. De havde bragt Ligene ombord under et udspændt Seil, hentede derefter Øltønder og Fødevarer op fra Lasten og fordrevede Tiden med Sang og Drikkelag, til hvilke alle Øens Lodser og Fiskere bleve indbudne. Af og til, naar En af dem gik hen til Skibene for at betragte

de Døde, fandt han en ung, hvidklædt Kvinde knælende foran Viben, hun havde foldet hans Hænder, lukket hans Øine og bad ved hans Side; alle hendes Hjertes Blomster vare visnede ligesom de grønne Blade, der endnu hang tilbage af Brudekrandsen i hendes Haar. Ditmarskerne saae paa den Fremmede og lode hende gjøre, hvad hun vilde, Ingen af dem fornærmede hendes Sorg. Om Torsdagen seilede de bort fra Øen, Beate og Povisch bleve alene tilbage paa Stranden.

„Hvad saa?“ spurgte den gamle Ridder, da Skibene forsvandt ude i Taagen.

„Før mig nu til de adelige Jomfruers Kloster i Preetz,“ hviskede Beate.

„Dit Liv blev Dig ikke givet for at gaa i Kloster.“

„Mit Liv har jeg tænkt paa i disse Dage,“ svarede hun mat og klangløs, „Fortiden var at vente og haabe, i Fremtiden har jeg kun at lide tilbage. Gud har ikke villet velsigne vor Kjærlighed, jeg vil bede ham om Tilgivelse for den.“

Den gamle Ridder sagde Intet, han tryk-

kede sine Læber paa den unge Piges Pande, derefter førte han hende til Klostret i Preetz.

Saaledes slutter Viben Peters Drama, mørkt og sørgeligt i sit Indhold som en islandsk Saga. Det forfærdelige Efterspil, der foregik, da de Pintseften kom med hans Lig til Heide, skal her være uomtalt. Ditmarskerne skreve deres Historie i Blod, Den havde Ret, som var stærkest, og Den Uret, som bukkede under. Hvad Viben angaaer, paatog Fremtiden sig at forsvare hans Sag. Fjorten Aar efter nævner Kong Frederik den Andens Feidebrev Drabet paa Helgolandsklippen som en af Aarsagerne til Krigen mod Ditmarskerne. Samme Sommer var Reimer Grote og Bartel tilstede paa den aabne Hede mellem Marsk og Geest, ved Landsbyen Lohe. Ditmarskerne havde overgivet sig, Heide brændte, Meldorf var plyndret, Flertallet af Landsregenterne dræbte, deres Lig laa endnu ubegravede, der hvor de faldt. Præsterne, Fogderne, Folket knælede for Seirherrerne, alle med blottede

Hoveder og hvide Stave i Hænderne. De bade om Naade. Blandt Fredsbetingelserne blev der forkyndt dem, at de havde at betale en Bøde af sex tusinde Mark lybsk i sex Aar til Viben Peters Slægt og Arvinger. Dermed var det lange Regnskab for den Fredløses Drab opgjort.

Reimer Grote rakte Bartel Haanden; mørke Erindringer, klagende Skyggebilleder fremstillede sig for dem begge.

